

รายงานวิจัยฉบับสมบูรณ์

แผนงาน

รูปแบบและเส้นทางการท่องเที่ยวเพื่อการเรียนรู้
เชิงสร้างสรรค์ในจังหวัดกาญจนบุรี
(Tourism Model and Routes for Creative Learning
in Kanchanaburi)

โดย

รองศาสตราจารย์ ดร.นพพร จันทรนำชู

มีนาคม 2560

เลขที่สัญญา RDG 5850034

รายงานวิจัยฉบับสมบูรณ์

แผนงาน รูปแบบและเส้นทางการท่องเที่ยวเพื่อการเรียนรู้
เชิงสร้างสรรค์ในจังหวัดกาญจนบุรี

คณะผู้วิจัย

สังกัด

รศ. ดร.นพพร จันทรน้ำชู มหาวิทยาลัยศิลปากร

สนับสนุนโดย สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ (วช.)

และสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.)

(ความเห็นในรายงานนี้เป็นของผู้วิจัย วช.สกว. ไม่จำเป็นต้องเห็นด้วยเสมอไป)

กิตติกรรมประกาศ

งานวิจัยฉบับนี้ได้รับทุนอุดหนุนการวิจัยจาก “สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ (วช.) และสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.)” ประจำปีงบประมาณ 2558 สำเร็จได้ด้วยดี เนื่องจากได้รับความกรุณาจากสำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ (วช.) และสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.) โดยเฉพาะอย่างยิ่ง รองศาสตราจารย์ สุภาพร สุกสีเหลือง รองศาสตราจารย์ ดร.ยงธินันท์ พิมลเสถียร ดร. ชูเกียรติ วงศ์เทพเตียน คุณธนัช กรองกันภัย และผู้ช่วยศาสตราจารย์ สุภาวดี โพธิยะราช ผู้ตรวจสอบทางวิชาการของสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย รวมทั้งรองศาสตราจารย์ ดร. คณิต เขียววิชัย รองอธิการบดีพระราชวังสนามจันทร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร ที่ปรึกษาโครงการ และผู้ทรงคุณวุฒิในการตรวจเครื่องมือของทุกโครงการ

งานวิจัยฉบับนี้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยความรู้ที่ได้รับการประสิทธิ์ประสาทจากคณาจารย์และการสนับสนุนจากบุคคลหลายท่านทั้งทางตรงและทางอ้อม ซึ่งผู้วิจัยจะขอกล่าว ณ ที่นี้ เพื่อเป็นการระลึกด้วยความขอบคุณ

ขอขอบพระคุณ อธิการบดีมหาวิทยาลัยศิลปากร คณบดีคณะศึกษาศาสตร์ สถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยศิลปากร ที่ให้การสนับสนุนการวิจัยครั้งนี้ ตลอดจนคำแนะนำตลอดระยะเวลาที่ผ่านมา และขอบคุณทุกๆ ท่านที่ผู้วิจัยมีได้กล่าวถึงที่ได้มีส่วนร่วมให้งานวิจัยนี้สำเร็จลุล่วงไปได้

ความดีอันเกิดจากคุณค่าและประโยชน์ที่พึงมีในงานวิจัยนี้ ผู้วิจัยขอมอบให้คณาจารย์ผู้ให้วิชาความรู้และผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องทุกท่าน ส่วนความบกพร่องที่เกิดขึ้นในงานวิจัยนี้ ผู้วิจัยขอน้อมรับไว้แต่เพียงผู้เดียว

รศ. ดร.นพพร จันทรนำชู

บทสรุปผู้บริหาร (Executive Summary)

1. ชื่อโครงการวิจัย

1.1 ชื่อเรื่อง

รูปแบบและเส้นทางการท่องเที่ยวเพื่อการเรียนรู้เชิงสร้างสรรค์
ในจังหวัดกาญจนบุรี

Tourism Model and Routes for Creative Learning in Kanchanaburi

1.2 ชื่อผู้วิจัย

รศ.ดร. นพพร จันทรนาชู คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร

1.3 ได้รับทุนอุดหนุน

ประจำปีงบประมาณ 2558

การวิจัย

1.4 ระยะเวลาการทำ

12 เดือน ตั้งแต่ 1 เมษายน 2558 ถึง 31 มีนาคม 2559

วิจัย

2. สรุปโครงการวิจัย

2.1 ความสำคัญและที่มาของปัญหาการวิจัย

การท่องเที่ยวเพื่อการเรียนรู้เชิงสร้างสรรค์ เป็นรูปแบบการท่องเที่ยวที่เปิดโอกาสให้นักท่องเที่ยวหรือผู้มาเยือนได้พัฒนาหรือได้ใช้ศักยภาพ ความสามารถด้านความคิดสร้างสรรค์เข้าไปมีส่วนร่วมในวิถีทางและประสบการณ์เรียนรู้กับผู้คนในพื้นที่ ประกอบกับปัจจุบันเป็นยุคของสังคมแห่งการเรียนรู้เป็นสังคมแห่งปัญญา ตระหนักถึงความสำคัญและความจำเป็นของการเรียนรู้ที่ทุกคนทุกภาคส่วน มีความใฝ่รู้และพร้อมที่จะเรียนรู้อยู่เสมอ การเรียนรู้ตลอดชีวิตเป็นสิ่งที่เกิดขึ้นและมีความต่อเนื่องเป็นปกติวิสัยในชีวิตประจำวันของทุกคน เป็นการเรียนรู้ที่เกิดขึ้นได้ตลอดเวลาทุกสถานที่ภายใต้สภาพแวดล้อมที่เหมาะสม ด้วยเหตุนี้ เป้าหมายของการท่องเที่ยวในปัจจุบันจึงเปลี่ยนจากการท่องเที่ยวเพื่อการพักผ่อนและการหาประสบการณ์ มาเป็นการท่องเที่ยวเพื่อการเรียนรู้เพื่อการศึกษามากยิ่งขึ้น ซึ่งเป็นการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ให้เห็นความสำคัญของการเรียนรู้ มีความใฝ่รู้ สามารถใช้ความรู้ได้อย่างเหมาะสม ส่วนแหล่งท่องเที่ยวจะมีศักยภาพในการสร้างแหล่งเรียนรู้ มีข้อมูล ระบบสารสนเทศ มีระบบเชื่อมโยงเครือข่ายความรู้และพัฒนาทรัพยากรการเรียนรู้ที่มีอยู่ในสังคม สร้างชุมชนให้เป็นแหล่งเรียนรู้ สามารถพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวในชุมชนให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ ด้วยเหตุผลดังกล่าว แผนงานวิจัยนี้จึงมุ่งสร้างรูปแบบและเส้นทางการท่องเที่ยวเพื่อการเรียนรู้เชิงสร้างสรรค์ในจังหวัดกาญจนบุรี ทั้งการท่องเที่ยวพหุวัฒนธรรมท้องถิ่น การท่องเที่ยวเชิงภูมิศาสตร์และประวัติศาสตร์และการท่องเที่ยววิถีเกษตร ที่สามารถสร้างการเรียนรู้ให้นักท่องเที่ยวและสร้างมูลค่าเพิ่มให้แก่การท่องเที่ยวของชุมชน

2.2 วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อพัฒนารูปแบบการท่องเที่ยวเพื่อการเรียนรู้เชิงสร้างสรรค์ ในจังหวัดกาญจนบุรี
2. เพื่อพัฒนาเส้นทางการท่องเที่ยวเพื่อการเรียนรู้เชิงสร้างสรรค์ ในจังหวัดกาญจนบุรี
3. เพื่อเสนอแนวทางการพัฒนาท่องเที่ยวเพื่อการเรียนรู้เชิงสร้างสรรค์ในจังหวัดกาญจนบุรี

2.3 ระเบียบวิธีการวิจัย

ขั้นตอนการวิจัย

ขั้นตอนที่ 1 การพัฒนารูปแบบการท่องเที่ยวเพื่อการเรียนรู้เชิงสร้างสรรค์ในจังหวัดกาญจนบุรี โดยใช้แบบสอบถามรวบรวมข้อมูลจากนักท่องเที่ยวชาวไทยจำนวน 400 คนและนักท่องเที่ยวต่างประเทศ 100 คน และการสังเคราะห์รูปแบบจากโครงการวิจัยย่อย ประกอบด้วย การพัฒนารูปแบบการท่องเที่ยวพิพิธภัณฑสถานเพื่อการเรียนรู้เชิงสร้างสรรค์ในจังหวัดกาญจนบุรี การพัฒนารูปแบบการท่องเที่ยวเพื่อการเรียนรู้ทางด้านภูมิศาสตร์และประวัติศาสตร์ในจังหวัดกาญจนบุรี และการพัฒนารูปแบบการท่องเที่ยวสำหรับการเรียนรู้วิถีเกษตร เพื่อยกระดับศักยภาพทางการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ในจังหวัดกาญจนบุรี

ขั้นตอนที่ 2 การพัฒนาเส้นทางการท่องเที่ยวเพื่อการเรียนรู้เชิงสร้างสรรค์ในจังหวัดกาญจนบุรี โดยการสังเคราะห์เส้นทางจากโครงการวิจัยย่อย ประกอบด้วย เส้นทางการท่องเที่ยวพิพิธภัณฑสถานเพื่อการเรียนรู้เชิงสร้างสรรค์ในจังหวัดกาญจนบุรี เส้นทางการท่องเที่ยวเพื่อการเรียนรู้ทางด้านภูมิศาสตร์และประวัติศาสตร์ในจังหวัดกาญจนบุรี และเส้นทางการท่องเที่ยวสำหรับการเรียนรู้วิถีเกษตร เพื่อยกระดับศักยภาพทางการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ในจังหวัดกาญจนบุรี

ขั้นตอนที่ 3 การเสนอแนวทางการพัฒนาท่องเที่ยวเพื่อการเรียนรู้เชิงสร้างสรรค์ในจังหวัดกาญจนบุรี โดยการจัดเวทีประชุมเพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้จากผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสียในพื้นที่ จำนวน 30 คน และจัดทำแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวเพื่อการเรียนรู้เชิงสร้างสรรค์ในจังหวัดกาญจนบุรี

การวิเคราะห์ข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ ใช้สถิติเชิงพรรณนา และการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ ใช้การวิเคราะห์เนื้อหา

2.4 ผลการวิจัย

1. การพัฒนารูปแบบการท่องเที่ยวเพื่อการเรียนรู้เชิงสร้างสรรค์ ในจังหวัดกาญจนบุรี

1.1 การศึกษาพฤติกรรมนักท่องเที่ยวและส่วนประสมทางการตลาดในการท่องเที่ยวเพื่อการเรียนรู้เชิงสร้างสรรค์ ในจังหวัดกาญจนบุรี

จากตัวอย่างที่เป็นนักท่องเที่ยวไทย จำนวน 400 คน สรุปผลการศึกษา ดังนี้

ข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม ตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศชาย จำนวน 202 คน คิดเป็นร้อยละ 50.5 มีอายุ 31-40 ปี จำนวน 173 คน คิดเป็นร้อยละ 43.3 มีการศึกษาในระดับปริญญาตรีหรือสูงกว่าจำนวน 201 คน คิดเป็นร้อยละ 50.2 มีอาชีพรับราชการ/รัฐวิสาหกิจจำนวน 123 คน คิดเป็นร้อยละ 30.8 มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือน 15,001-20,000 บาท จำนวน 136 คน คิดเป็นร้อยละ 34.0

พฤติกรรมการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวเพื่อการเรียนรู้เชิงสร้างสรรค์ ในจังหวัดกาญจนบุรี ตัวอย่างส่วนใหญ่มีจำนวนครั้งที่มาท่องเที่ยว 2 ครั้ง จำนวน 238 คน คิดเป็นร้อยละ 59.4 มาท่องเที่ยวตั้งแต่ 4 คนขึ้นไปจำนวน 215 คน คิดเป็นร้อยละ 53.6 มีผู้ที่เดินทางท่องเที่ยวด้วยคือ ครอบครัว/ญาติพี่น้อง จำนวน 214 คน คิดเป็นร้อยละ 53.4 มีเวลาที่ใช้ในการท่องเที่ยว 1-2 ชั่วโมง จำนวน 155 คน คิดเป็นร้อยละ 38.7 มีค่าใช้จ่ายที่ใช้ในสถานที่ท่องเที่ยวคือมากกว่า 600 บาท จำนวน 154 คน คิดเป็นร้อยละ 38.5 มีพาหนะที่ใช้ในการท่องเที่ยวคือ รถยนต์ส่วนตัว จำนวน 262 คน คิดเป็นร้อยละ 65.5 มีแหล่งข้อมูลเกี่ยวกับสถานที่ท่องเที่ยวคืออินเทอร์เน็ต จำนวน 149 คน คิดเป็นร้อยละ 37.3 มีแหล่งท่องเที่ยวเพื่อการเรียนรู้ที่สนใจคือแหล่งท่องเที่ยวทางภูมิศาสตร์/

ประวัติศาสตร์ จำนวน 178 คน คิดเป็นร้อยละ 44.5 คน จะกลับมาท่องเที่ยวซ้ำ จำนวน 388 คน คิดเป็นร้อยละ 97.0

ส่วนประสมการตลาดการท่องเที่ยวเพื่อการเรียนรู้ของนักท่องเที่ยวไทย จังหวัดกาญจนบุรี ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.80$ S.D. = 0.43) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านโดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อยได้ดังนี้ ด้านผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยวมีระดับความสำคัญในการท่องเที่ยวมากที่สุด ($\bar{X} = 4.27$ S.D. = 0.44) รองลงมาคือด้านบุคลากร ($\bar{X} = 3.88$ S.D. = 0.84) ด้านการส่งเสริมการท่องเที่ยว ($\bar{X} = 3.87$ S.D. = 0.67) ด้านกระบวนการ ($\bar{X} = 3.86$ S.D. = 0.72) ด้านสถานที่ท่องเที่ยว ($\bar{X} = 3.65$ S.D. = 0.74) ด้านสภาพแวดล้อม ($\bar{X} = 3.48$ S.D. = 0.72) และด้านราคา ($\bar{X} = 3.43$ S.D. = 0.80)

จากตัวอย่างที่เป็นนักท่องเที่ยวต่างประเทศ จำนวน 100 คน สรุปผลการศึกษา ดังนี้ ตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นชาย จำนวน 51 คน คิดเป็นร้อยละ 51.0 มีอายุ 31-40 ปี จำนวน 46 คน คิดเป็นร้อยละ 46.0 มีการศึกษาระดับปริญญาตรีหรือสูงกว่าจำนวน 70 คน คิดเป็นร้อยละ 70.0 มีอาชีพพนักงานบริษัทเอกชน จำนวน 30 คนคิดเป็นร้อยละ 30.0 มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือน 1,501-2,000 US\$ จำนวน 45 คน คิดเป็นร้อยละ 45.0 มีภูมิลำเนาที่สหราชอาณาจักร จำนวน 24 คน คิดเป็นร้อยละ 24.0

พฤติกรรมการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวต่างประเทศ พบว่า ส่วนใหญ่มาท่องเที่ยวครั้งแรก จำนวน 86 คน คิดเป็นร้อยละ 86.0 ส่วนใหญ่มาท่องเที่ยวตั้งแต่ 4 คนขึ้นไปจำนวน 37 คน คิดเป็นร้อยละ 37.0 มีผู้ที่เดินทางท่องเที่ยวด้วย คือ ครอบครัว/ญาติพี่น้อง จำนวน 42 คน คิดเป็นร้อยละ 42.0 มีเวลาที่ใช้ในการท่องเที่ยว 1-2 ชั่วโมง จำนวน 75 คน คิดเป็นร้อยละ 75.0 มีค่าใช้จ่ายที่ใช้ในการท่องเที่ยวคือ น้อยกว่า 1,000 US\$ จำนวน 63 คน คิดเป็นร้อยละ 63.0 มีพาหนะที่ใช้ในการท่องเที่ยวคือ รถบัสส่วนตัว จำนวน 39 คน คิดเป็นร้อยละ 39.0 มีแหล่งข้อมูลเกี่ยวกับสถานที่ท่องเที่ยวคืออินเทอร์เน็ต จำนวน 34 คน คิดเป็นร้อยละ 34.0 มีแหล่งท่องเที่ยวทางภูมิศาสตร์/ประวัติศาสตร์ จำนวน 64 คน คิดเป็นร้อยละ 64.0 คน มีช่วงเวลาที่วางแผนท่องเที่ยวที่จังหวัดกาญจนบุรี 1-2 วัน จำนวน 54 คน คิดเป็นร้อยละ 54.0 คน จะไม่กลับมาท่องเที่ยวซ้ำปีหน้า จำนวน 68 คน คิดเป็นร้อยละ 68.0

ส่วนประสมการตลาดการท่องเที่ยวเพื่อการเรียนรู้ ของนักท่องเที่ยวต่างประเทศ จังหวัดกาญจนบุรี ด้านผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยวโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.89$ S.D. = 0.46) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อโดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อยได้ดังนี้ แหล่งท่องเที่ยวทางภูมิปัญญาท้องถิ่น/วัฒนธรรม ($\bar{X} = 4.16$ S.D. = 0.69) รองลงมาคือ แหล่งท่องเที่ยวทางภูมิศาสตร์/ประวัติศาสตร์ ($\bar{X} = 4.16$ S.D. = 0.55) แหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ ($\bar{X} = 4.05$ S.D. = 0.76) ความสวยงาม/ความสมบูรณ์ของแหล่งท่องเที่ยว ($\bar{X} = 3.94$ S.D. = 0.84) เอกลักษณ์ของแหล่งท่องเที่ยว ($\bar{X} = 3.64$ S.D. = 0.70) และแหล่งท่องเที่ยวทางศาสนา ($\bar{X} = 3.40$ S.D. = 1.10)

1.2 รูปแบบการท่องเที่ยวเพื่อการเรียนรู้เชิงสร้างสรรค์ในจังหวัดกาญจนบุรี

1. รูปแบบการท่องเที่ยวพหุวัฒนธรรมเพื่อการเรียนรู้เชิงสร้างสรรค์ ในจังหวัดกาญจนบุรี ประกอบด้วย องค์ประกอบที่ 1 การเรียนรู้เพื่อสร้างประสบการณ์ องค์ประกอบที่ 2 การสร้างอัตลักษณ์การท่องเที่ยว องค์ประกอบที่ 3 การเชื่อมโยงการท่องเที่ยวกับวิถีชุมชน องค์ประกอบที่ 4 การสร้างเครือข่ายการท่องเที่ยว องค์ประกอบที่ 5 การเปิดพื้นที่กิจกรรมพหุวัฒนธรรมท้องถิ่น

องค์ประกอบที่ 6 การพัฒนาบุคลากรเพื่อการท่องเที่ยวในชุมชน และองค์ประกอบที่ 7 การพัฒนาผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยวเพื่อการเรียนรู้

2. รูปแบบการท่องเที่ยวเพื่อการเรียนรู้ทางด้านภูมิศาสตร์และประวัติศาสตร์ ในจังหวัดกาญจนบุรี ประกอบด้วย 1. เรียนรู้หินปูน สวนหิน-ถ้ำ-น้ำตก แหล่งเรียนรู้ 1 วันที่เมืองกาญจน์ 2. เรียนรู้ ภูมิทัศน์น้ำตก 3. มาเป็นนักภูมิศาสตร์กันเถอะ 4. 3 พิพิธภัณฑ 1 อุทยาน แหล่งเรียนรู้ 1 วันที่เมืองกาญจน์ 5. ตามรอยเชลยศึกสงครามโลกครั้งที่ 2 และ 6. ย้อนอดีตเมืองกาญจน์

3. รูปแบบการท่องเที่ยวสำหรับการเรียนรู้วิถีเกษตร เพื่อยกระดับศักยภาพทางการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ในจังหวัดกาญจนบุรี ประกอบด้วย 1. การพัฒนาศักยภาพด้านแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร 2. การพัฒนาศักยภาพด้านการบริหารจัดการการท่องเที่ยวเชิงเกษตร 3. การพัฒนาศักยภาพสิ่งดึงดูดใจและกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงเกษตร 4. การพัฒนาศักยภาพด้านการให้บริการแก่นักท่องเที่ยวเชิงเกษตร 5. การพัฒนาศักยภาพด้านการตลาดท่องเที่ยวเชิงเกษตร และ 6. การพัฒนาศักยภาพด้านการมีส่วนร่วม

4. รูปแบบการท่องเที่ยวเพื่อการเรียนรู้เชิงสร้างสรรค์ ในจังหวัดกาญจนบุรี ประกอบด้วย 1. การเรียนรู้เพื่อสร้างประสบการณ์ 2. การพัฒนาทรัพยากรการท่องเที่ยว 3. การมีส่วนร่วมของชุมชน 4. การพัฒนาศักยภาพการจัดการ และ 5. การสร้างเครือข่ายการท่องเที่ยว

2. การพัฒนาเส้นทางการท่องเที่ยวเพื่อการเรียนรู้เชิงสร้างสรรค์ ในจังหวัดกาญจนบุรี

เส้นทางการท่องเที่ยวเพื่อการเรียนรู้เชิงสร้างสรรค์ในจังหวัดกาญจนบุรี ที่เชื่อมโยงรูปแบบการท่องเที่ยวทั้ง 3 รูปแบบเข้าด้วยกัน มี 5 เส้นทาง และกิจกรรมการท่องเที่ยว 1 วัน 2 วัน และ 3 วัน ตามความสนใจและความพร้อมของนักท่องเที่ยวแต่ละกลุ่ม

3. แนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวเพื่อการเรียนรู้เชิงสร้างสรรค์ ในจังหวัดกาญจนบุรี

หน่วยงานภาครัฐระดับนโยบาย

1. ควรจัดตั้งคณะกรรมการระดับจังหวัด ที่บูรณาการการทำงานระหว่างภาครัฐ ชุมชน ภาคเอกชน เพื่อจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวเพื่อการเรียนรู้สำหรับให้เยาวชน โดยเชื่อมโยงกิจกรรมกับสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่ และสถาบันอุดมศึกษา

2. หน่วยงานเกี่ยวกับการศึกษาในจังหวัด ควรมีนโยบายให้สถานศึกษาทุกระดับ การศึกษาขั้นพื้นฐาน และการศึกษาระดับอุดมศึกษานำความรู้เกี่ยวกับพิพิธภัณฑ ท้องถิ่น ภูมิศาสตร์ ประวัติศาสตร์ และการเกษตรของแต่ละจังหวัด บรรจุลงในหลักสูตรและกิจกรรมของสถานศึกษา เพื่อให้ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ทั้งในห้องเรียนและการเรียนรู้จากพื้นที่จริง

3. หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว ควรจัดสรรงบประมาณ ความรู้ และบุคลากรเพื่อสนับสนุนการดำเนินงานของแหล่งท่องเที่ยว

หน่วยงานภาครัฐในพื้นที่

1. ควรเชื่อมโยงการท่องเที่ยวเพื่อการเรียนรู้แต่ละประเภท เข้าเป็นเส้นทางการท่องเที่ยว และจัดรถนำเที่ยวภายในเส้นทางการท่องเที่ยว เช่น ในอำเภอพนมทวน มีการเชื่อมโยง

ระหว่างการท่องเที่ยวเชิงเกษตรตำบลหนองโโรง การท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์ที่อนุสาวรีย์สมเด็จพระนเรศวร และพิพิธภัณฑสถานต่างๆ เป็นพื้นที่เดินทัพของสมเด็จพระนเรศวร เป็นต้น

2. แหล่งท่องเที่ยวเพื่อการเรียนรู้ที่เป็นหน่วยงานภาครัฐ เช่น อุทยานแห่งชาติไทรโยค ควรสร้างความมีส่วนร่วมเกี่ยวกับภาคีในระดับท้องถิ่นเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการท่องเที่ยวเพื่อการเรียนรู้

3. ควรพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเพื่อการเรียนรู้ทางน้ำ เนื่องจากเป็นเส้นทางที่สอดคล้องกับการเรียนรู้ทางภูมิศาสตร์และประวัติศาสตร์ตามเส้นทางการเสด็จทางชลมารคของรัชกาลที่ 5 รวมทั้งสามารถเชื่อมโยงกับการท่องเที่ยวเพื่อการเรียนรู้วิถีเกษตรริมแม่น้ำด้วย

4. ควรสนับสนุนให้หน่วยงานระดับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เช่น องค์การบริหารส่วนตำบล องค์การบริหารส่วนจังหวัด นำเจ้าหน้าที่ของรัฐและคนในชุมชนมาท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวเพื่อการเรียนรู้ ซึ่งจะ使得แหล่งท่องเที่ยวมีรายได้จากการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวอย่างต่อเนื่อง

5. ควรส่งเสริมความรู้ให้แก่คนในชุมชนในการจัดการท่องเที่ยวเพื่อการเรียนรู้ เสริมความรู้ที่เกี่ยวข้องกับแหล่งท่องเที่ยว เพื่อเสริมสร้างศักยภาพในการจัดการท่องเที่ยว มีแนวทางในการบริหารจัดการตนเองโดยชุมชน

ผู้ประกอบการท่องเที่ยว

1. ควรเชื่อมโยงการทำงานกับหน่วยงานภาครัฐและสถาบันการศึกษา ในการพัฒนาสื่อเพื่อการท่องเที่ยวในการประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยว และเป็นเส้นทางท่องเที่ยวเพื่อการเรียนรู้

2. ควรประสานงานกับหน่วยงานภาครัฐในการจัดสิ่งอำนวยความสะดวก ในการท่องเที่ยว เช่น จุดประชาสัมพันธ์ ป้ายบอกทาง จุดพัก ห้องน้ำ ทางเดิน

3. ควรจัดโปรแกรมการท่องเที่ยวเพื่อการเรียนรู้ ให้มีหลากหลายรูปแบบตามกลุ่มของนักท่องเที่ยว เช่น กลุ่มนักเรียน กลุ่มนักศึกษา กลุ่มหน่วยงานราชการ นักท่องเที่ยวต่างประเทศ และกลุ่มนักท่องเที่ยวทั่วไป

4. ควรกำหนดวันเวลาในการทำกิจกรรมของแหล่งท่องเที่ยวเพื่อการเรียนรู้ ในรูปแบบของปฏิทินการท่องเที่ยวที่สอดคล้องกับบริบทของแหล่งท่องเที่ยว เพื่อให้ผู้ประกอบการท่องเที่ยวสามารถเตรียมความพร้อมและอำนวยความสะดวกในการเดินทางมาท่องเที่ยว

5. ควรจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวที่ให้นักท่องเที่ยวได้ปฏิบัติจริง เพื่อให้นักท่องเที่ยวได้รับประสบการณ์ใหม่จากการลงมือทำ ทั้งกิจกรรมจากพิพิธภัณฑสถาน ท้องถิ่น กิจกรรมเชิงภูมิศาสตร์ และประวัติศาสตร์ และกิจกรรมเชิงเกษตร

6. ควรจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ให้นักท่องเที่ยวสามารถประยุกต์ และต่อยอดความรู้ เช่น เรียนรู้เพื่อต่อยอดในวิชาที่เรียน เพื่อประกอบวิชาชีพ เรียนรู้ศึกษาดูงานของแต่ละชุมชน เพื่อพัฒนาชุมชนของตนให้เข้มแข็งมากขึ้น กิจกรรมที่สนับสนุนให้ชุมชนมีการสร้างรายได้ให้แก่ชุมชน โดยการซื้อสินค้าชุมชนของนักท่องเที่ยว

2.5 ข้อเสนอแนะที่ได้จากการวิจัย

1. การเรียนรู้เพื่อสร้างประสบการณ์ ผลการวิจัยพบว่า รูปแบบการท่องเที่ยวเพื่อการเรียนรู้เชิงสร้างสรรค์ จำเป็นต้องมีกิจกรรมการเรียนรู้ที่สร้างประสบการณ์ให้แก่นักท่องเที่ยว ด้วยเหตุนี้ ผู้ประกอบการท่องเที่ยวจึงต้องพัฒนาเส้นทางและกิจกรรมการท่องเที่ยว จัดโปรแกรมการ

ห้องเที่ยวเพื่อการเรียนรู้ทั้งด้านประวัติศาสตร์ ภูมิศาสตร์ วัฒนธรรม ภูมิปัญญาท้องถิ่น ให้เหมาะกับกลุ่มของนักท่องเที่ยวที่สนใจแต่ละกลุ่ม เช่น กลุ่มนักเรียน กลุ่มนักศึกษา กลุ่มหน่วยงานราชการ นักท่องเที่ยวต่างประเทศ และกลุ่มนักท่องเที่ยวทั่วไป โดยแต่ละกิจกรรมการท่องเที่ยวจะต้องเน้นการปฏิบัติจริงร่วมกับคนในชุมชนเพื่อให้นักท่องเที่ยวได้รับความรู้และประสบการณ์ที่ดี

2. การพัฒนาทรัพยากรการท่องเที่ยว ผลการวิจัยพบว่า รูปแบบการท่องเที่ยวเพื่อการเรียนรู้เชิงสร้างสรรค์ ต้องมีการพัฒนาทรัพยากรการท่องเที่ยว และสร้างอัตลักษณ์ของผลิตภัณฑ์ และเป็นการเชื่อมโยงกับการเรียนรู้ ประวัติศาสตร์ วิถีชีวิต ความสัมพันธ์ทางสังคมในชุมชน ด้วยเหตุนี้ผู้ประกอบการท่องเที่ยวต้องพัฒนาทรัพยากรการท่องเที่ยว ทั้งการพัฒนาทรัพยากรทางธรรมชาติ เช่น แหล่งเรียนรู้ทางภูมิศาสตร์ แหล่งเรียนรู้ทางสิ่งแวดล้อม และการพัฒนาทรัพยากรที่มนุษย์สร้างขึ้น เช่น การพัฒนาพื้นที่เพื่อการเรียนรู้ในชุมชน ทั้งด้านประวัติศาสตร์ การประกอบอาชีพ ภูมิปัญญาท้องถิ่น

3. การมีส่วนร่วมของชุมชน ผลการวิจัยพบว่า รูปแบบการท่องเที่ยวเพื่อการเรียนรู้เชิงสร้างสรรค์จะสำเร็จได้นั้น ต้องอาศัยความร่วมมือของสมาชิกในชุมชน ได้มีส่วนในการเป็นเจ้าของร่วมคิด ร่วมสร้าง และร่วมพัฒนาการท่องเที่ยวของชุมชน ด้วยเหตุนี้ ผู้ประกอบการท่องเที่ยวในชุมชน และหน่วยงานที่ส่งเสริมการจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชน ควรส่งเสริมให้ชุมชนมีการบริหารจัดการท่องเที่ยวที่เริ่มต้นจากความต้องการของคนในชุมชน ที่จะเห็นถึงประโยชน์ของการจัดการท่องเที่ยวเพื่อการเรียนรู้เชิงสร้างสรรค์ ที่ทำให้คนในชุมชนได้รับประโยชน์และมีการกระจายผลประโยชน์ที่เป็นธรรม

4. การพัฒนาศักยภาพการจัดการ ผลการวิจัยพบว่า รูปแบบการท่องเที่ยวเพื่อการเรียนรู้เชิงสร้างสรรค์จะสำเร็จได้นั้นต้องมีการพัฒนาศักยภาพการจัดการ เพื่อให้ชุมชนสามารถกำหนดวัตถุประสงค์และเป้าหมายของการจัดการท่องเที่ยว การสร้างกฎระเบียบเพื่อให้นักท่องเที่ยวเข้าในวิถีชีวิตและบริบทของชุมชน ด้วยเหตุนี้ ผู้ประกอบการท่องเที่ยวชุมชนจะต้องมีทักษะการจัดการกิจกรรมการท่องเที่ยวเพื่อการเรียนรู้เชิงสร้างสรรค์ ที่มีรากฐานมาจากบริบทของชุมชน โดยร่วมมือกับหน่วยงานที่ส่งเสริมการท่องเที่ยวโดยชุมชน สำนักงานการท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัด และหน่วยงานทางการศึกษา ร่วมกันพัฒนาศักยภาพการจัดการให้แก่ผู้ประกอบการท่องเที่ยวและสมาชิกของชุมชน

5. การสร้างเครือข่ายการท่องเที่ยว ผลการวิจัยพบว่า รูปแบบการท่องเที่ยวเพื่อการเรียนรู้เชิงสร้างสรรค์ จะต้องดำเนินงานร่วมกันในลักษณะของเครือข่ายที่ทำให้เกิดกระบวนการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ สร้างเครือข่ายความร่วมมือทั้งภายในและภายนอกชุมชน โดยการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย และสำนักงานการท่องเที่ยวและกีฬา ร่วมในการพัฒนากิจกรรมและเส้นทางการท่องเที่ยวเพื่อการเรียนรู้เชิงสร้างสรรค์ และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและสถานศึกษาร่วมกันพัฒนาหลักสูตรการเรียนรู้ที่เชื่อมโยงกับแหล่งท่องเที่ยวในชุมชน

บทคัดย่อ

แผนงานวิจัยมีวัตถุประสงค์เพื่อ 1. พัฒนารูปแบบการท่องเที่ยวเพื่อการเรียนรู้เชิงสร้างสรรค์ 2. พัฒนาเส้นทางการท่องเที่ยวเพื่อการเรียนรู้เชิงสร้างสรรค์ และ 3. เสนอแนวทางการพัฒนาท่องเที่ยวเพื่อการเรียนรู้เชิงสร้างสรรค์ในจังหวัดกาญจนบุรี โดยมีวิธีการดำเนินการวิจัยดังนี้ ขั้นตอนที่ 1 และขั้นตอนที่ 2 การพัฒนารูปแบบและเส้นทางการท่องเที่ยวเพื่อการเรียนรู้เชิงสร้างสรรค์ ใช้แบบสอบถามรวบรวมข้อมูลจากนักท่องเที่ยวไทยจำนวน 400 คนและนักท่องเที่ยวต่างประเทศ 100 คน และสังเคราะห์โครงการวิจัยย่อย 3 โครงการ ขั้นตอนที่ 3 การเสนอแนวทางการพัฒนาท่องเที่ยวเพื่อการเรียนรู้เชิงสร้างสรรค์ ใช้การจัดเวทีประชุมเพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้จากผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสียในพื้นที่ จำนวน 30 คน การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ ใช้สถิติเชิงพรรณนา และการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ ใช้การวิเคราะห์เนื้อหา

ผลการวิจัย พบว่า 1. รูปแบบการท่องเที่ยวเพื่อการเรียนรู้เชิงสร้างสรรค์ ประกอบด้วย 1. การเรียนรู้เพื่อสร้างประสบการณ์ 2. การพัฒนาทรัพยากรการท่องเที่ยว 3. การมีส่วนร่วมของชุมชน 4. การพัฒนาศักยภาพการจัดการ และ 5. การสร้างเครือข่ายการท่องเที่ยว 2. เส้นทางการท่องเที่ยวเพื่อการเรียนรู้เชิงสร้างสรรค์ในจังหวัดกาญจนบุรี ที่เชื่อมโยงรูปแบบการท่องเที่ยวทั้ง 3 รูปแบบเข้าด้วยกัน มี 5 เส้นทาง ตามความสนใจและความพร้อมของนักท่องเที่ยวแต่ละกลุ่ม และมีกิจกรรมการท่องเที่ยวแบบ 1 วัน 2 วัน และ 3 วัน และ 3. แนวทางการพัฒนาท่องเที่ยวเพื่อการเรียนรู้เชิงสร้างสรรค์ ประกอบด้วย หน่วยงานภาครัฐระดับนโยบายควรจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวเพื่อการเรียนรู้ หน่วยงานภาครัฐในพื้นที่ควรร่วมกับชุมชนในการเชื่อมโยงกิจกรรมการท่องเที่ยวเพื่อการเรียนรู้ในพื้นที่ ผู้ประกอบการท่องเที่ยวควรพัฒนาสื่อ เส้นทาง และโปรแกรมการท่องเที่ยวเพื่อการเรียนรู้ตามความต้องการของนักท่องเที่ยวแต่ละกลุ่ม

คำสำคัญ : รูปแบบและเส้นทาง/ การท่องเที่ยวเพื่อการเรียนรู้เชิงสร้างสรรค์/ จังหวัดกาญจนบุรี

Abstract

These research programs aimed at 1) developing a tourism model of creative learning tourism in Kanchanaburi province; 2) developing tourism routes for creative learning in Kanchanaburi; 3) proposing approaches to creative learning in Kanchanaburi. The procedure of this research consisted of 3 stages. Stage 1 and stage 2: developing a tourism model and routes for creative learning in Kanchanaburi, in which 400 questionnaires and 100 questionnaires were randomly distributed to Thais and non-Thais tourists respectively and synthesis of 3 sub-research projects. Stage 3 proposing approaches to creative learning in Kanchanaburi by conducting learning and a exchange forum among 30 stakeholders within the locality.

The results of this study revealed that 1. The model of tourism for creative learning is composed of 5 main components: 1) learning to experience 2) tourism resources development 3) community participation. 4) Managing capacity development, and 5) building tourism network. 2. There are 5 major travel routes for creative learning in Kanchanaburi, each of which links 3 forms of tourism model together and is characterized by the interest and availability of each tourist group with activities in 1 day, 2 days and 3 days. 3. The guidelines on tourism development for creative learning are as follows: Government agencies at policy level should include tourism activities for learning. Local government agencies and local people should cooperate on promoting tourism activities for creative learning within the community. Tour operators should develop social media, potential routes as well as travel itineraries according to individual group tours' requests.

Keywords: Model and Route/ Creative Learning Tourism/ Kanchanaburi

สารบัญ

	หน้า
กิตติกรรมประกาศ.....	ค
บทสรุปผู้บริหาร	ง
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ญ
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	ฉ
สารบัญ	ฉ
สารบัญตาราง	ช
สารบัญภาพ	ณ
 บทที่ 1 บทนำ.....	 1
ความสำคัญและที่มาของปัญหา	1
วัตถุประสงค์ของแผนงาน	4
กรอบแนวคิดของแผนงานวิจัย	4
วิธีดำเนินการวิจัย.....	5
ขอบเขตของการวิจัย.....	8
พื้นที่ในการวิจัย	9
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	9
นิยามศัพท์เฉพาะ	9
แนวคิด ทฤษฎีและเอกสาร งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	9
 บทที่ 2 ข้อค้นพบของการวิจัย	 30
ตอนที่ 1 การพัฒนารูปแบบการท่องเที่ยวเพื่อการเรียนรู้เชิงสร้างสรรค์ ในจังหวัดกาญจนบุรี	30
ตอนที่ 2 การพัฒนาเส้นทางการท่องเที่ยวเพื่อการเรียนรู้เชิงสร้างสรรค์ ในจังหวัดกาญจนบุรี	76
ตอนที่ 3 การศึกษาแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวเพื่อการเรียนรู้เชิงสร้างสรรค์ ในจังหวัดกาญจนบุรี	91
 บทที่ 3 สรุปภาพรวมและข้อเสนอแนะ	 93
สรุปภาพรวมการวิจัย.....	93
ข้อเสนอแนะ	97
การนำผลงานวิจัยไปใช้ประโยชน์.....	98

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บรรณานุกรม	99
ภาคผนวก	102
ภาคผนวก ก แบบรับรองการใช้ประโยชน์จากผลงานวิจัย.....	103
ภาคผนวก ข หนังสือขอความร่วมมือในการรวบรวมข้อมูล	105
ภาคผนวก ค รายชื่อผู้ให้ข้อมูลหลัก.....	108
ภาคผนวก ง รายชื่อผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ.....	110
ภาคผนวก จ การตรวจสอบความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม.....	112
ภาคผนวก ฉ แบบสอบถามที่ใช้ในการวิจัย.....	115
ภาคผนวก ช แนวคำถามในการสัมภาษณ์และการสนทนากลุ่ม.....	128
ภาคผนวก ซ คู่มือเส้นทางการท่องเที่ยวเพื่อการเรียนรู้เชิงสร้างสรรค์จังหวัดกาญจนบุรี	131
ประวัติผู้วิจัย	135

สารบัญตาราง

หน้า

ตารางที่

1.1	คำถามที่ใช้เพื่อค้นหาลักษณะพฤติกรรมผู้บริโภค.....	11
1.2	การเชื่อมโยงรูปแบบการตัดสินใจของผู้บริโภคเข้ากับการตลาด	12
2.1	จำนวนและร้อยละของปัจจัยส่วนบุคคลของนักท่องเที่ยวไทย จังหวัดกาญจนบุรี	31
2.2	จำนวนและร้อยละของพฤติกรรมการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวไทยในแหล่งท่องเที่ยวเพื่อการเรียนรู้เชิงสร้างสรรค์ในจังหวัดกาญจนบุรี	35
2.3	ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับส่วนประสมการตลาดการท่องเที่ยวเพื่อการเรียนรู้ของนักท่องเที่ยวไทย จังหวัดกาญจนบุรี ในภาพรวม	42
2.4	ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับส่วนประสมการตลาดการท่องเที่ยวเพื่อการเรียนรู้ของนักท่องเที่ยวไทย จังหวัดกาญจนบุรี ด้านผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยว	43
2.5	ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับส่วนประสมการตลาดการท่องเที่ยวเพื่อการเรียนรู้ของนักท่องเที่ยวไทย จังหวัดกาญจนบุรี ด้านราคา.....	44
2.6	ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับส่วนประสมการตลาดการท่องเที่ยวเพื่อการเรียนรู้ของนักท่องเที่ยวไทย จังหวัดกาญจนบุรี ด้านสถานที่ท่องเที่ยว	44
2.7	ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับส่วนประสมการตลาดการท่องเที่ยวเพื่อการเรียนรู้ของนักท่องเที่ยวไทย จังหวัดกาญจนบุรี ด้านการส่งเสริมการท่องเที่ยว.....	45
2.8	ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับส่วนประสมการตลาดการท่องเที่ยวเพื่อการเรียนรู้ของนักท่องเที่ยวไทย จังหวัดกาญจนบุรี ด้านบุคลากร.....	46
2.9	ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับส่วนประสมการตลาดการท่องเที่ยวเพื่อการเรียนรู้ของนักท่องเที่ยวไทย จังหวัดกาญจนบุรี ด้านกระบวนการ	46
2.10	ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับส่วนประสมการตลาดการท่องเที่ยวเพื่อการเรียนรู้ของนักท่องเที่ยวไทย จังหวัดกาญจนบุรี ด้านสภาพแวดล้อม.....	47
2.11	จำนวนและร้อยละของปัจจัยส่วนบุคคลของนักท่องเที่ยวต่างประเทศ จังหวัดกาญจนบุรี	48
2.12	จำนวนและร้อยละของพฤติกรรมการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวต่างประเทศในแหล่งท่องเที่ยวเพื่อการเรียนรู้เชิงสร้างสรรค์ในจังหวัดกาญจนบุรี	53
2.13	ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับส่วนประสมการตลาดการท่องเที่ยวเพื่อการเรียนรู้ของนักท่องเที่ยวต่างประเทศ จังหวัดกาญจนบุรี ในภาพรวม.....	61
2.14	ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับส่วนประสมการตลาดการท่องเที่ยวเพื่อการเรียนรู้ของนักท่องเที่ยวต่างประเทศ จังหวัดกาญจนบุรี ด้านผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยว	62
2.15	ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับส่วนประสมการตลาดการท่องเที่ยวเพื่อการเรียนรู้ของนักท่องเที่ยวต่างประเทศ จังหวัดกาญจนบุรี ด้านราคา	63

สารบัญตาราง (ต่อ)

หน้า

ตารางที่

2.16	ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับส่วนประสมการตลาดการท่องเที่ยวเพื่อ การเรียนรู้ของนักท่องเที่ยวต่างประเทศ จังหวัดกาญจนบุรี ด้านสถานที่ท่องเที่ยว.....	63
2.17	ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับส่วนประสมการตลาดการท่องเที่ยวเพื่อ การเรียนรู้ของนักท่องเที่ยวต่างประเทศ จังหวัดกาญจนบุรี ด้านการส่งเสริมการท่องเที่ยว	64
2.18	ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับส่วนประสมการตลาดการท่องเที่ยวเพื่อ การเรียนรู้ของนักท่องเที่ยวต่างประเทศ จังหวัดกาญจนบุรี ด้านบุคลากร	65
2.19	ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับส่วนประสมการตลาดการท่องเที่ยวเพื่อ การเรียนรู้ของนักท่องเที่ยวต่างประเทศ จังหวัดกาญจนบุรี ด้านกระบวนการ.....	65
2.20	ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับส่วนประสมการตลาดการท่องเที่ยวเพื่อ การเรียนรู้ของนักท่องเที่ยวไทย จังหวัดกาญจนบุรี ด้านสภาพแวดล้อม.....	66
2.21	กิจกรรมการท่องเที่ยวเพื่อการเรียนรู้ เส้นทางที่ 1	79
2.22	กิจกรรมการท่องเที่ยวเพื่อการเรียนรู้ เส้นทางที่ 2	81
2.23	กิจกรรมการท่องเที่ยวเพื่อการเรียนรู้ เส้นทางที่ 3	83
2.24	กิจกรรมการท่องเที่ยวเพื่อการเรียนรู้ เส้นทางที่ 4	86
2.25	กิจกรรมการท่องเที่ยวเพื่อการเรียนรู้ เส้นทางที่ 5	88

สารบัญภาพ

หน้า

ภาพที่

1.1	กรอบแนวคิดของแผนงานวิจัย.....	4
1.2	รูปแบบแสดงการกระตุ้น-ตอบสนองของพฤติกรรมกาท่องเที่ยว.....	14
2.1	ร้อยละของปัจจัยส่วนบุคคลของนักท่องเที่ยวไทย จังหวัดกาญจนบุรี.....	33
2.2	ร้อยละของพฤติกรรมกาท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวไทยในแหล่งท่องเที่ยวเพื่อการเรียนรู้ เชิงสร้างสรรค์ในจังหวัดกาญจนบุรี	38
2.3	ร้อยละของปัจจัยส่วนบุคคลของนักท่องเที่ยวต่างประเทศ จังหวัดกาญจนบุรี	50
2.4	ร้อยละของพฤติกรรมกาท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวต่างประเทศในแหล่งท่องเที่ยว เพื่อการเรียนรู้เชิงสร้างสรรค์ในจังหวัดกาญจนบุรี	56
2.5	การสังเคราะห์รูปแบบการท่องเที่ยวเพื่อการเรียนรู้เชิงสร้างสรรค์ในจังหวัดกาญจนบุรี	76
2.6	เส้นทางการท่องเที่ยวเพื่อการเรียนรู้เชิงสร้างสรรค์ในจังหวัดกาญจนบุรี เส้นทางที่ 1...	78
2.7	ตัวอย่างสถานที่ท่องเที่ยวเพื่อการเรียนรู้เชิงสร้างสรรค์ เส้นทางที่ 1.....	80
2.8	เส้นทางการท่องเที่ยวเพื่อการเรียนรู้เชิงสร้างสรรค์ในจังหวัดกาญจนบุรี เส้นทางที่ 2...	80
2.9	ตัวอย่างสถานที่ท่องเที่ยวเพื่อการเรียนรู้เชิงสร้างสรรค์ เส้นทางที่ 2.....	82
2.10	เส้นทางการท่องเที่ยวเพื่อการเรียนรู้เชิงสร้างสรรค์ในจังหวัดกาญจนบุรี เส้นทางที่ 3...	82
2.11	ตัวอย่างสถานที่ท่องเที่ยวเพื่อการเรียนรู้เชิงสร้างสรรค์ เส้นทางที่ 3.....	84
2.12	เส้นทางการท่องเที่ยวเพื่อการเรียนรู้เชิงสร้างสรรค์ในจังหวัดกาญจนบุรี เส้นทางที่ 4...	85
2.13	ตัวอย่างสถานที่ท่องเที่ยวเพื่อการเรียนรู้เชิงสร้างสรรค์ เส้นทางที่ 4.....	87
2.14	เส้นทางการท่องเที่ยวเพื่อการเรียนรู้เชิงสร้างสรรค์ในจังหวัดกาญจนบุรี เส้นทางที่ 5...	88
2.15	ตัวอย่างสถานที่ท่องเที่ยวเพื่อการเรียนรู้เชิงสร้างสรรค์ เส้นทางที่ 5.....	90

บทที่ 1

บทนำ

1. ความสำคัญและที่มาของปัญหา

การท่องเที่ยวเป็นอุตสาหกรรมบริการที่มีความสำคัญในระดับประเทศ สามารถสร้างรายได้เข้าประเทศได้จำนวนมากและมีผลต่อการพัฒนาประเทศเป็นอย่างมาก แต่แต่ละประเทศจึงจัดให้มีกิจกรรมการส่งเสริมการท่องเที่ยวอย่างจริงจัง เพื่อเพิ่มจำนวนนักท่องเที่ยวให้แก่ประเทศของตนเอง และจากการเดินทางเข้ามาของนักท่องเที่ยวได้ส่งผลต่อเนื่อง ไปยังธุรกิจที่เชื่อมโยงกับการท่องเที่ยว ไม่ว่าจะเป็นธุรกิจที่พัก ธุรกิจการบิน ธุรกิจการขนส่ง ธุรกิจของที่ระลึก ธุรกิจอาหาร เป็นต้น รายได้จากการท่องเที่ยวจึงแพร่กระจายไปยังธุรกิจกลุ่มต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง (ธนภุต สังข์เฉย, 2550: 76-77) ดังจะเห็นได้จากจำนวนนักท่องเที่ยวต่างประเทศที่เดินทางมายังประเทศไทยเพิ่มขึ้นจาก 14.1 ล้านคนในปี 2550 เป็น 26.5 ล้านคนในปี 2558 และสามารถสร้างรายได้เข้าสู่ประเทศเพิ่มขึ้นจาก 5.4 แสนล้านบาท ในปี 2550 เป็น 1.45 ล้านล้านบาทในปี 2558 (กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา, 2559: 6-8) นอกจากนี้ การท่องเที่ยวยังทำให้เกิดการจ้างงาน การกระจายรายได้ เนื่องจากการท่องเที่ยวช่วยกระตุ้นให้มีการนำทรัพยากรจากท้องถิ่น มาใช้ให้เกิดประโยชน์ทั้งในรูปของสินค้าและบริการ อันเป็นการยกระดับฐานะทางเศรษฐกิจและคุณภาพชีวิตของคนในพื้นที่ท่องเที่ยว ถือได้ว่าอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวเป็นภาคเศรษฐกิจที่สำคัญของประเทศไทย เนื่องจากการท่องเที่ยวเป็นกิจกรรมที่ทำให้เกิดธุรกิจที่ผลิตสินค้าและบริการ เพื่อตอบสนองความต้องการของนักท่องเที่ยว มีความสำคัญต่อการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศ เช่น การสร้างรายได้ในรูปของเงินตราต่างประเทศ การปรับและเพิ่มมูลค่าการค้าและบริการของประเทศ การเพิ่มผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ รวมทั้งการกระจายรายได้และการจ้างงาน นอกจากนี้ การท่องเที่ยวยังมีความสำคัญต่อสังคมและวัฒนธรรม โดยเป็นการอนุรักษ์ฟื้นฟูศิลปวัฒนธรรมขนบธรรมเนียมประเพณี (Smith, 1998) ตลอดจนทำให้ประชาชนเกิดความรักและความภูมิใจในท้องถิ่น ทำให้ประชาชนมีสุขภาพจิตที่ดีเป็นพื้นฐานที่ดีของการพัฒนาสังคม (วนารัตน์ กรอิสราณกุล และคณะ, 2553)

อย่างไรก็ตาม การพัฒนาการท่องเที่ยวในอดีตโดยรัฐ เป็นการส่งเสริมการท่องเที่ยวโดยมุ่งพัฒนาระบบสาธารณูปโภคและการพัฒนาด้านวัตถุ โดยมีเป้าหมายคือการสร้างความพึงพอใจแก่นักท่องเที่ยว และดึงดูดนักท่องเที่ยวให้เดินทางเข้ามาท่องเที่ยว เพื่อสร้างรายได้จากการท่องเที่ยวให้ได้มากที่สุด แต่มีได้คำนึงถึงผลกระทบในทางลบที่มีต่อสิ่งแวดล้อมและชีวิตความเป็นอยู่ของคนในชุมชน ส่งผลให้ทรัพยากรธรรมชาติและทรัพยากรทางท่องเที่ยวเสื่อมโทรมลงอย่างรวดเร็ว (บุญเลิศ จิตตั้งวัฒนา, 2548: 2) ขณะที่คนในชุมชนกลับไม่ได้รับประโยชน์จากการท่องเที่ยวเท่าที่ควร นอกจากนี้ การที่ชุมชนถูกเชื่อมโยงเข้ากับการท่องเที่ยวเพื่อตอบสนองความต้องการบริโภคของนักท่องเที่ยว ประกอบกับชุมชนยังขาดภูมิคุ้มกันที่จะเห็นคุณค่าและอนุรักษ์วัฒนธรรมของท้องถิ่นตนเอง ส่งผลให้วิถีชีวิตดั้งเดิมและวัฒนธรรมท้องถิ่นต้องแปรเปลี่ยนไป

จากผลกระทบจากการพัฒนาอุตสาหกรรมท่องเที่ยวดังที่กล่าวมาข้างต้น ทำให้มีการเสนอแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวรูปแบบใหม่ เพื่อป้องกันไม่ให้เกิดผลกระทบจากการท่องเที่ยวในรูปแบบเดิม และเป็นการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน (sustainable tourism) เช่น การ

ท่องเที่ยวแบบมีความรับผิดชอบ (Hassan, 2000: 239-245) และให้ความสำคัญกับคนในชุมชนและท้องถิ่นต่างๆ หรืออาจเป็นการจัดการท่องเที่ยวโดยให้ความสำคัญกับชุมชนเป็นศูนย์กลาง ส่งเสริมให้คนในชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดการท่องเที่ยว ซึ่งเป็นการพัฒนารูปแบบที่ชุมชนมีการเรียนรู้จากการปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมของคนในชุมชนเอง โดยคนภายนอกทำหน้าที่เป็นพี่เลี้ยงกระตุ้น สนับสนุน เท่านั้น (Murphy, 2000: 152-160) เพื่อสร้างความตระหนักแก่ชุมชนให้เกิดความหวงแหนและเห็นคุณค่าของภูมิปัญญาท้องถิ่น โดยการฟื้นฟูวัฒนธรรมของตน ขนบธรรมเนียม วิถีชีวิตต่าง ๆ และสามารถเป็นภูมิต้านทานกระแสโลกาภิวัตน์ที่กำลังจะกลืนกินวัฒนธรรมของชุมชน นอกจากนี้ยังมีกระแสของการพัฒนาเศรษฐกิจสร้างสรรค์ (creative economy) ที่เป็นการพัฒนาเศรษฐกิจที่อยู่บนพื้นฐานของความคิดสร้างสรรค์ เป็นการเชื่อมโยงความสัมพันธ์ระหว่างความหลากหลายทางวัฒนธรรม การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ มิติทางเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรมเข้ากับเทคโนโลยี ทรัพย์สินทางปัญญา และการท่องเที่ยว (ศักดิ์ชัย เกียรติธนาสินทร์, 2553: 23) ซึ่งการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ (creative tourism) เป็นการเดินทางที่นำไปสู่ประสบการณ์ที่แท้จริงและมีการเชื่อมโยงด้วยการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมในงานศิลปะ มรดก หรือคุณลักษณะพิเศษของสถานที่ และยังทำให้เกิดการเชื่อมสัมพันธ์กับผู้คนที่พักอาศัยอยู่ในพื้นที่ ซึ่งเป็นผู้สร้างสรรค์วัฒนธรรมที่ยังมีชีวิตนั้นขึ้นมา (UNESCO, 2006) ดังนั้น การนำเศรษฐกิจสร้างสรรค์มาใช้ในการจัดการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของชุมชน จึงเป็นการใช้ทรัพยากรของชุมชนเพื่อการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน ทั้งทรัพยากรธรรมชาติ วิถีชีวิต ภูมิปัญญาและวัฒนธรรมท้องถิ่น มาสร้างมูลค่าเพิ่มทางเศรษฐกิจให้แก่สินค้าและบริการของชุมชน และเป็นพลังขับเคลื่อนการท่องเที่ยวและการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศ รวมทั้งมีการกระจายรายได้สู่คนในชุมชนอย่างทั่วถึง

การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ เป็นรูปแบบการท่องเที่ยวที่เปิดโอกาสให้นักท่องเที่ยวหรือผู้มาเยือนได้พัฒนาหรือได้ใช้ศักยภาพ ความสามารถด้านความคิดสร้างสรรค์เข้าไปมีส่วนร่วมในวิถีทางและประสบการณ์เรียนรู้กับผู้คนในพื้นที่ (องค์การบริหารการพัฒนาพื้นที่พิเศษเพื่อการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน, 2557) ประกอบกับปัจจุบันเป็นยุคของสังคมแห่งการเรียนรู้ (knowledge society) เป็นสังคมแห่งปัญญา ตระหนักถึงความสำคัญ ความจำเป็นของการเรียนรู้ที่ทุกคนทุกภาคส่วน มีความใฝ่รู้ และพร้อมที่จะเรียนรู้อยู่เสมอ การเรียนรู้ตลอดชีวิตเป็นสิ่งที่เกิดขึ้นและมีความต่อเนื่องเป็นปกติวิสัยในชีวิตประจำวันของทุกคน เป็นการเรียนรู้ที่เกิดขึ้นได้ตลอดเวลา ทุกสถานที่ ภายใต้สภาพแวดล้อมที่เหมาะสม ด้วยเหตุนี้ เป้าหมายของการท่องเที่ยวในปัจจุบันจึงเปลี่ยนจากการท่องเที่ยวเพื่อการพักผ่อนและการหาประสบการณ์ มาเป็นการท่องเที่ยวเพื่อการเรียนรู้มากยิ่งขึ้น จะเป็นการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ให้เห็นความสำคัญของการเรียนรู้ มีความใฝ่รู้ สามารถใช้ความรู้ได้อย่างเหมาะสม ส่วนแหล่งท่องเที่ยวจะมีศักยภาพในการสร้างแหล่งเรียนรู้ มีข้อมูล ระบบสารสนเทศ มีระบบเชื่อมโยงเครือข่ายความรู้ และพัฒนาทรัพยากรการเรียนรู้ที่มีอยู่ในสังคม ชุมชนให้เป็นแหล่งเรียนรู้ สามารถพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวในชุมชนให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์

อย่างไรก็ตาม จากการสำรวจของการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย พบว่า ประเทศไทยมีภาพลักษณ์เป็นแหล่งท่องเที่ยวราคาถูกในสายตาของนักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศ ปัญหาดังกล่าวเกิดจากการแข่งขันอย่างรุนแรงในอุตสาหกรรมท่องเที่ยว โดยเฉพาะการแข่งขันแบบตัดราคา (cut-price competition) ในขณะที่ภาครัฐมุ่งเน้นการพัฒนาการท่องเที่ยวแบบมวลชน (mass tourism) โดยที่ยังคงมีความอ่อนด้อยของประสิทธิภาพในการบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยว สภาพแวดล้อมและวิถีชีวิตดั้งเดิมจึงเกิดความเสื่อมโทรม (ยุวดี นิรันดร์ตระกูล, 2551) และเป็นอุปสรรคสำคัญในการสร้างความ

ยังยืนยันให้กับเศรษฐกิจการท่องเที่ยว ดังนั้น การพัฒนาการท่องเที่ยวของไทยด้วยแนวคิดการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์จึงมีจุดมุ่งหมายในการแก้ไขปัญหาการท่องเที่ยว ควบคู่กับการสร้างโอกาสทางการท่องเที่ยว แม้ว่าประเทศไทยจะมีนโยบายการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์มาระยะหนึ่งแล้วก็ตาม แต่กลับพบว่าหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งภาครัฐและผู้ประกอบการท่องเที่ยว และผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสียในชุมชนยังไม่สามารถขับเคลื่อนนโยบายสู่การปฏิบัติได้อย่างเป็นรูปธรรมเท่าที่ควร เนื่องจากการขาดการนำแนวทางการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ ไปสร้างสรรค์กิจกรรมการท่องเที่ยวอย่างเป็นรูปธรรมด้วยเหตุนี้ การพัฒนารูปแบบและเส้นทางการท่องเที่ยวเพื่อการเรียนรู้และการยกระดับศักยภาพทางการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ จึงเป็นสิ่งที่จำเป็นในการยกระดับศักยภาพของผู้ประกอบการท่องเที่ยว และสร้างสรรค์กิจกรรมการท่องเที่ยวรูปแบบใหม่ให้สอดคล้องกับความสนใจของนักท่องเที่ยว และตรงกับความต้องการของกลุ่มเป้าหมาย

ด้วยเหตุผลดังกล่าว แผนงานวิจัยนี้จึงมุ่งสร้างรูปแบบและเส้นทางการท่องเที่ยวเพื่อการเรียนรู้เชิงสร้างสรรค์ในจังหวัดกาญจนบุรี ทั้งการท่องเที่ยวพิพิธภัณฑ์ท้องถิ่น การท่องเที่ยวเชิงภูมิศาสตร์และประวัติศาสตร์ และการท่องเที่ยววิถีเกษตรที่สามารถสร้างการเรียนรู้ให้แก่นักท่องเที่ยว และสร้างมูลค่าเพิ่มให้แก่การท่องเที่ยวของชุมชน **ผ่านการวิจัยเชิงปฏิบัติการที่ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชนท้องถิ่นในการบริหารจัดการการท่องเที่ยว** ที่สามารถต่อยอดไปสู่การสร้างสรรค์ให้เกิดการพัฒนาทางเศรษฐกิจ รวมทั้งเป็นการสร้างเสริมศักยภาพของประเทศในการแข่งขันด้านการท่องเที่ยวให้มีความพร้อม และมีประสิทธิภาพในการก้าวเข้าสู่ประชาคมอาเซียนในอนาคต (กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา, 2554) **รูปแบบและเส้นทางการท่องเที่ยวเพื่อการเรียนรู้เชิงสร้างสรรค์ในจังหวัดกาญจนบุรี** จึงมีส่วนสนับสนุนคุณภาพและศักยภาพของการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ให้เพิ่มมากขึ้นและเป็นไปอย่างยั่งยืน สำหรับจังหวัดกาญจนบุรี มีภูมิประเทศส่วนใหญ่เป็นป่าเขาอยู่ทางด้านเหนือและด้านตะวันตก มีพื้นที่ราบอยู่ทางตอนใต้กับพื้นที่ราบสูงทางตะวันออกของจังหวัด ลักษณะภูมิประเทศดังกล่าว ทำให้จังหวัดกาญจนบุรีมีแหล่งน้ำสำคัญอยู่หลายสายหล่อเลี้ยงประชากรในจังหวัดและจังหวัดใกล้เคียงมาโดยตลอด ทั้งยังมีการสร้างเขื่อนเก็บกักน้ำไว้ใช้ประโยชน์ในด้านต่าง ๆ ด้วยลักษณะภูมิประเทศที่เป็นป่าเขาจำนวนมากนี้เอง จึงทำให้เกิดทรัพยากรธรรมชาติสำหรับรองรับนักท่องเที่ยวที่เดินทางมาศึกษา และเพื่อการท่องเที่ยวอย่างกว้างขวาง มีความหลากหลายทางวัฒนธรรม ศักยภาพในการเรียนรู้ภูมิศาสตร์และประวัติศาสตร์ รวมทั้งแหล่งท่องเที่ยวทางเกษตร โดยมีจำนวนผู้เยี่ยมเยือนชาวไทย 7,170,721 คน และชาวต่างประเทศจำนวน 403,557 คน สร้างรายได้จากการท่องเที่ยว 18,945 ล้านบาท (สำนักงานสถิติแห่งชาติ, 2559; สำนักงานการท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดกาญจนบุรี, 2556) **และเป็นจังหวัดท่องเที่ยวหลักของประเทศที่มีความพร้อมสำหรับการท่องเที่ยวหลากหลายรูปแบบ** ไม่ว่าจะเป็นการท่องเที่ยวพิพิธภัณฑ์ท้องถิ่น โดยมีพิพิธภัณฑ์เพื่อการเรียนรู้ 22 แห่ง การท่องเที่ยวเชิงภูมิศาสตร์และประวัติศาสตร์ ที่มีแหล่งภูมิศาสตร์และประวัติศาสตร์ตั้งแต่ยุคก่อนประวัติศาสตร์ ยุคทวารวดี ยุคขอม สมัยอยุธยา และสมัยรัตนโกสินทร์ และการท่องเที่ยวเพื่อการเรียนรู้วิถีเกษตร ที่มีแหล่งผลิตสินค้าเกษตรที่เป็นแหล่งเรียนรู้ทางการเกษตร และสามารถต่อยอดให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวเพื่อการเรียนรู้เชิงสร้างสรรค์ มีการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนนั้น จำเป็นต้องมีการสร้างสมดุลของชุมชนใน 3 ด้าน คือ ด้านเศรษฐกิจ ด้านสังคม และด้านสิ่งแวดล้อม เพื่อให้การท่องเที่ยวสามารถสร้างประสบการณ์ สร้างรายได้ และทำให้ชุมชนสามารถดำรงรักษาอัตลักษณ์ของตนเองได้ ผ่านกระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม ที่จะทำให้อารมณ์ของการจัดการท่องเที่ยวเพื่อการเรียนรู้เชิงสร้างสรรค์

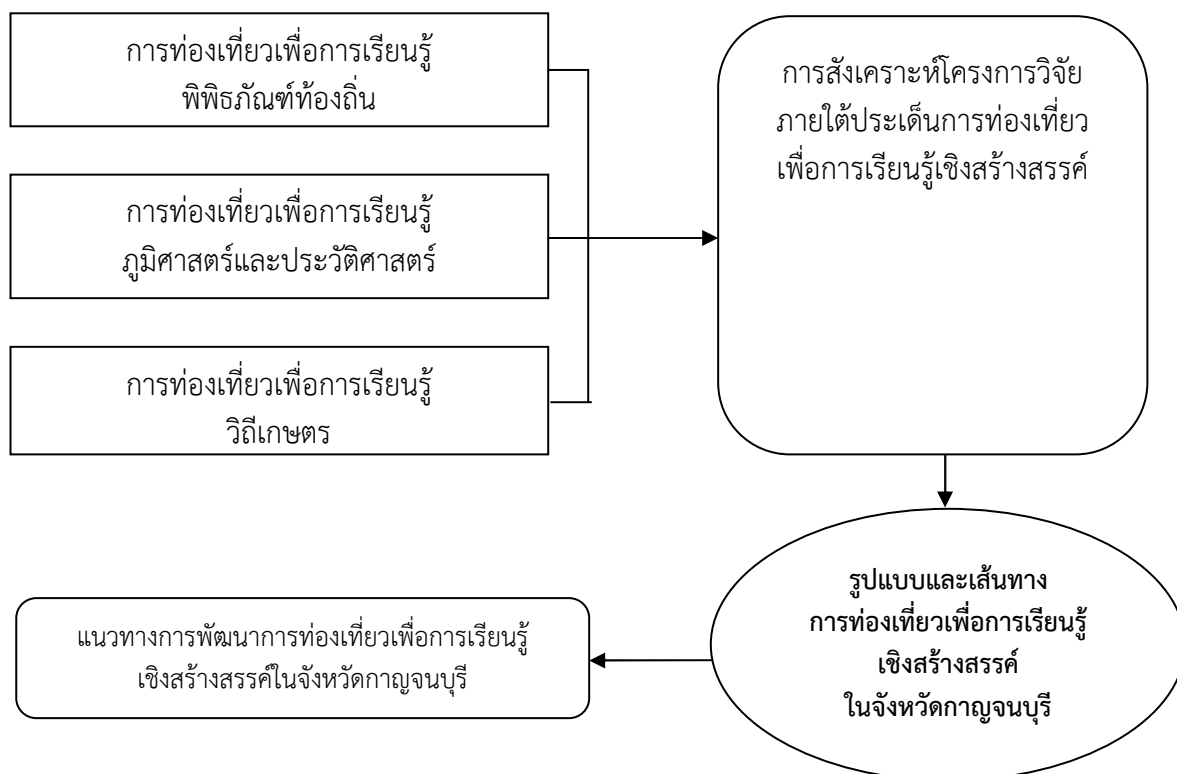
สอดคล้องกับความต้องการของนักท่องเที่ยว ทั้งที่เป็นการเรียนรู้ตามสาระการเรียนรู้ของการศึกษาในระบบ และนักท่องเที่ยวทั่วไปที่มีความสนใจ รวมทั้งความต้องการของชุมชนและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย (stakeholder) ในชุมชน และสามารถสร้างมูลค่าเพิ่มทางเศรษฐกิจให้แก่ผลิตภัณฑ์และบริการการท่องเที่ยว ตามแนวทางเศรษฐกิจสร้างสรรค์ และทำให้คนในชุมชนสามารถดำรงชีวิตตามวิถีดั้งเดิมได้ ส่งผลให้ชุมชนมีการเติบโตอย่างสมดุล นอกจากนี้ยังเป็นรูปแบบการจัดการท่องเที่ยว ซึ่งสะท้อนให้เห็นถึงผลสำเร็จของความร่วมมือร่วมใจกันของคนในชุมชนที่มุ่งพัฒนาชุมชนให้เติบโตอย่างยั่งยืน

ด้วยเหตุนี้คณะผู้วิจัย จึงสนใจพัฒนาแผนงานวิจัยรูปแบบและเส้นทางการท่องเที่ยวเพื่อการเรียนรู้เชิงสร้างสรรค์ในจังหวัดกาญจนบุรี เพื่อพัฒนารูปแบบการท่องเที่ยวพหุวัฒนธรรมท้องถิ่นเพื่อการเรียนรู้เชิงสร้างสรรค์ในจังหวัดกาญจนบุรี การพัฒนารูปแบบการท่องเที่ยวเพื่อการเรียนรู้ทางด้านภูมิศาสตร์และประวัติศาสตร์ในจังหวัดกาญจนบุรี และการพัฒนารูปแบบการท่องเที่ยวสำหรับการเรียนรู้วิถีเกษตรเพื่อยกระดับศักยภาพทางการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ในจังหวัดกาญจนบุรี ที่นำไปสู่การพัฒนาการท่องเที่ยวเพื่อเรียนรู้เชิงสร้างสรรค์ในจังหวัดกาญจนบุรี

2. วัตถุประสงค์ของแผนงาน

1. เพื่อพัฒนารูปแบบการท่องเที่ยวเพื่อการเรียนรู้เชิงสร้างสรรค์ ในจังหวัดกาญจนบุรี
2. เพื่อพัฒนาเส้นทางการท่องเที่ยวเพื่อการเรียนรู้เชิงสร้างสรรค์ ในจังหวัดกาญจนบุรี
3. เพื่อเสนอแนวทางการพัฒนาท่องเที่ยวเพื่อการเรียนรู้เชิงสร้างสรรค์ในจังหวัดกาญจนบุรี

3. กรอบแนวคิดของแผนงานวิจัย

ภาพที่ 1.1 กรอบแนวคิดของแผนงานวิจัย

4. วิธีดำเนินการวิจัย

แผนงานวิจัยนี้ เป็นการพัฒนารูปแบบและเส้นทางการท่องเที่ยวเพื่อการเรียนรู้เชิงสร้างสรรค์ ในจังหวัดกาญจนบุรี ซึ่งมีการดำเนินการวิจัยแบ่งออกเป็น 3 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การพัฒนารูปแบบการท่องเที่ยวเพื่อการเรียนรู้เชิงสร้างสรรค์ ในจังหวัดกาญจนบุรี

ขั้นตอนที่ 2 การพัฒนาเส้นทางการท่องเที่ยวเพื่อการเรียนรู้เชิงสร้างสรรค์ ในจังหวัดกาญจนบุรี

ขั้นตอนที่ 3 การเสนอแนวทางการพัฒนาท่องเที่ยวเพื่อการเรียนรู้เชิงสร้างสรรค์ ในจังหวัดกาญจนบุรี

ซึ่งมีรายละเอียด ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การพัฒนารูปแบบการท่องเที่ยวเพื่อการเรียนรู้เชิงสร้างสรรค์ในจังหวัดกาญจนบุรี

การดำเนินการวิจัยในขั้นตอนที่ 1 ประกอบด้วย การวิเคราะห์เอกสาร การรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถาม การสนทนากลุ่ม และการสัมภาษณ์ระดับลึก

1. การศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อศึกษาพฤติกรรมการท่องเที่ยว ส่วนประสมทางการตลาดการท่องเที่ยว และรูปแบบการท่องเที่ยวเพื่อการเรียนรู้เชิงสร้างสรรค์ในจังหวัดกาญจนบุรีเพื่อการเรียนรู้เชิงสร้างสรรค์

2. การศึกษาพฤติกรรมการท่องเที่ยวและส่วนประสมทางการตลาดการท่องเที่ยว เพื่อการเรียนรู้เชิงสร้างสรรค์ ในจังหวัดกาญจนบุรี โดยใช้แบบสอบถาม

3. การสังเคราะห์รูปแบบการท่องเที่ยวของโครงการวิจัยย่อยทั้ง 3 เรื่อง ซึ่งประกอบด้วยรูปแบบการท่องเที่ยวพหุวัฒนธรรมท้องถิ่นเพื่อการเรียนรู้เชิงสร้างสรรค์ในจังหวัดกาญจนบุรี รูปแบบการท่องเที่ยวเพื่อการเรียนรู้ทางด้านภูมิศาสตร์และประวัติศาสตร์ในจังหวัดกาญจนบุรี และรูปแบบการท่องเที่ยวสำหรับการเรียนรู้วิถีเกษตร เพื่อยกระดับศักยภาพทางการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ในจังหวัดกาญจนบุรี เป็นรูปแบบการท่องเที่ยวเพื่อการเรียนรู้เชิงสร้างสรรค์ในจังหวัดกาญจนบุรี

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสอบถาม (questionnaires) เกี่ยวกับพฤติกรรมและความต้องการการท่องเที่ยวเพื่อการเรียนรู้เชิงสร้างสรรค์ในจังหวัดกาญจนบุรี ซึ่งแบ่งออกเป็น 4 ตอนดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยส่วนบุคคลของนักท่องเที่ยว ซึ่งประกอบด้วย เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้เฉลี่ยต่อเดือน โดยเป็นคำถามแบบตรวจสอบรายการ (check list)

ตอนที่ 2 เป็นข้อมูลเกี่ยวกับพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวในการท่องเที่ยวเพื่อการเรียนรู้เชิงสร้างสรรค์ในจังหวัดกาญจนบุรี โดยเป็นคำถามแบบตรวจสอบรายการ

ตอนที่ 3 เป็นข้อมูลเกี่ยวกับส่วนประสมการตลาดการท่องเที่ยวเพื่อการเรียนรู้เชิงสร้างสรรค์ในจังหวัดกาญจนบุรี ซึ่งประกอบด้วย ด้านผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยว ด้านราคา ด้านสถานที่ท่องเที่ยว ด้านการส่งเสริมการท่องเที่ยว ด้านบุคลากร ด้านกระบวนการ และด้านสภาพแวดล้อม โดยเป็นคำถามแบบมาตราส่วนประเมินค่า 5 ระดับของลิเคิร์ต (Likert scale) โดยกำหนดน้ำหนักคะแนนของแบบสอบถามดังนี้ (Best & Kahn, 1998: 247)

5 หมายถึง ส่วนประสมการตลาดการท่องเที่ยวอยู่ในระดับมากที่สุด

- 4 หมายถึง ส่วนประสมการตลาดการท่องเที่ยวในระดับมาก
- 3 หมายถึง ส่วนประสมการตลาดการท่องเที่ยวในระดับปานกลาง
- 2 หมายถึง ส่วนประสมการตลาดการท่องเที่ยวในระดับน้อย
- 1 หมายถึง ส่วนประสมการตลาดการท่องเที่ยวในระดับน้อยที่สุด

จากนั้นนำคะแนนเฉลี่ยของความคิดเห็นมาแปลความหมาย โดยการแปลความหมายนี้จะใช้แบบอิงเกณฑ์ ดังนี้

คะแนน 4.50 – 5.00 หมายถึง ส่วนประสมการตลาดการท่องเที่ยวในระดับมากที่สุด

คะแนน 3.50 – 4.49 หมายถึง ส่วนประสมการตลาดการท่องเที่ยวในระดับมาก

คะแนน 2.50 – 3.49 หมายถึง ส่วนประสมการตลาดการท่องเที่ยวในระดับปานกลาง

คะแนน 1.50 – 2.49 หมายถึง ส่วนประสมการตลาดการท่องเที่ยวในระดับน้อย

คะแนน 1.00 – 1.49 หมายถึง ส่วนประสมการตลาดการท่องเที่ยวในระดับน้อยที่สุด

ตอนที่ 4 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเพื่อการเรียนรู้เชิงสร้างสรรค์ในจังหวัดกาญจนบุรี โดยมีลักษณะเป็นคำถามปลายเปิด (open-ended)

ประชากร และตัวอย่าง

ประชากร (population) ที่ใช้ในการศึกษาเป็นนักท่องเที่ยวชาวไทย และนักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศในแหล่งท่องเที่ยวเพื่อการเรียนรู้ในจังหวัดกาญจนบุรี ซึ่งไม่ทราบจำนวนที่แน่นอน

ตัวอย่าง (samples) เป็นนักท่องเที่ยวชาวไทยและชาวต่างประเทศในแหล่งท่องเที่ยวเพื่อการเรียนรู้ในจังหวัดกาญจนบุรี จากตารางของเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie & Morgan, 1970: 608) ได้กลุ่มตัวอย่างเท่ากับ 384 คน อย่างไรก็ตาม ผู้วิจัยได้กำหนดขนาดของตัวอย่าง 500 คน เพื่อให้ครอบคลุมนักท่องเที่ยวชาวไทยและชาวต่างประเทศ โดยใช้การสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้นภูมิ (stratified random sampling) และการสุ่มตัวอย่างแบบง่าย (simple random sampling) โดยแบ่งเป็นนักท่องเที่ยวไทยจำนวน 400 คน และนักท่องเที่ยวต่างชาติจำนวน 100 คน

การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

ผู้วิจัยได้ตรวจสอบคุณภาพของแบบสอบถาม ก่อนนำไปใช้ในการเก็บข้อมูลจริงจากตัวอย่าง ซึ่งเป็นการตรวจสอบความเที่ยงตรงตามเนื้อหาของเครื่องมือวิจัย โดยอาศัยดุลยพินิจของผู้เชี่ยวชาญ (subject matter specialists) โดยนำแบบสอบถามไปให้ผู้เชี่ยวชาญทั้ง 3 คน (ดังรายชื่อในภาคผนวก ก) พิจารณาลงความเห็นและให้คะแนน เพื่อหาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับเนื้อหาในประเด็นที่ต้องการวิจัยดังนี้

+1 เมื่อแน่ใจว่าคำถามข้อนั้นสอดคล้องกับเนื้อหาในประเด็นที่ต้องการวิจัย

0 เมื่อไม่แน่ใจว่าคำถามข้อนั้นสอดคล้องกับเนื้อหาในประเด็นที่ต้องการวิจัย

- 1 เมื่อแน่ใจว่าคำถามข้อนั้นไม่สอดคล้องกับเนื้อหาในประเด็นที่ต้องการวิจัย

หลังจากนั้นให้นำคะแนนที่ได้ในแต่ละข้อมาแทนค่าในสูตร

$$IOC = \frac{\sum R}{N}$$

เมื่อ IOC หมายถึง ดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับเนื้อหาในประเด็นที่ต้องการวิจัย

R หมายถึง ผลรวมของคะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญเนื้อหาทั้งหมด

N หมายถึง จำนวนผู้เชี่ยวชาญ

ถ้าค่าดัชนี IOC ที่คำนวณได้ในข้อใดมีค่ามากกว่าหรือเท่ากับ 0.50 ข้อคำถามข้อนั้นก็มี ความสอดคล้องกับเนื้อหาในประเด็นที่ต้องการวิจัย แต่ถ้าค่าคำถามข้อใดมีค่าดัชนีต่ำกว่า 0.50 ข้อคำถามข้อนั้น จะถูกตัดออกไป

นอกจากนั้นผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามที่ผ่านการตรวจสอบจากผู้เชี่ยวชาญ แล้วไปทำการ ทดลองใช้ (try out) เพื่อหาความเชื่อมั่น (reliability)

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. การวิเคราะห์ข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคลและพฤติกรรมการท่องเที่ยว ของนักท่องเที่ยวไทย และนักท่องเที่ยวต่างประเทศ ใช้ค่าความถี่ (frequency) ค่าร้อยละ (percentage)
2. การวิเคราะห์ข้อมูลส่วนประสมการตลาดการท่องเที่ยวเพื่อการเรียนรู้ ของนักท่องเที่ยว ไทย และนักท่องเที่ยวต่างประเทศ ใช้ค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (standard deviation: S.D.)

ขั้นตอนที่ 3 การพัฒนาเส้นทางการท่องเที่ยวเพื่อการเรียนรู้เชิงสร้างสรรค์ในจังหวัดกาญจนบุรี

การดำเนินการวิจัยในขั้นตอนที่ 3 โดยการสังเคราะห์เส้นทางโครงการวิจัยย่อยทั้ง 3 เรื่อง ซึ่ง ประกอบด้วย เส้นทางท่องเที่ยววิถีพุทธอันเนื่องมาเพื่อการเรียนรู้เชิงสร้างสรรค์ในจังหวัด กาญจนบุรี เส้นทางท่องเที่ยวเพื่อการเรียนรู้ทางด้านภูมิศาสตร์และประวัติศาสตร์ในจังหวัด กาญจนบุรี และเส้นทางท่องเที่ยวสำหรับการเรียนรู้วิถีเกษตร เพื่อยกระดับศักยภาพทางการ ท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ในจังหวัดกาญจนบุรี เป็นเส้นทางท่องเที่ยวเพื่อการเรียนรู้เชิงสร้างสรรค์ ในจังหวัดกาญจนบุรี

ขั้นตอนที่ 3 การเสนอแนวทางการพัฒนาท่องเที่ยวเพื่อการเรียนรู้เชิงสร้างสรรค์ในจังหวัด กาญจนบุรี

การดำเนินการวิจัยในขั้นตอนที่ 3 โดยการจัดเวทีประชุมเพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และจัดทำ แนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวเพื่อการเรียนรู้เชิงสร้างสรรค์ในจังหวัดกาญจนบุรี และพัฒนาคู่มือ สำหรับการท่องเที่ยวเพื่อการเรียนรู้เชิงสร้างสรรค์ ในจังหวัดกาญจนบุรี เพื่อเป็นการเผยแพร่รายงาน การวิจัย ผลการวิจัยโดยสรุป ข้อมูลประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวเพื่อการเรียนรู้ให้แก่ชุมชน ผู้สนใจ และนักท่องเที่ยวสามารถใช้เรียนรู้ร่วมกัน

ผู้ให้ข้อมูลหลัก ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในพื้นที่จังหวัดกาญจนบุรี จากการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย จังหวัดกาญจนบุรี สำนักงานการท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดกาญจนบุรี เทศบาลเมืองจังหวัด กาญจนบุรี สำนักงานเกษตรจังหวัดกาญจนบุรี องค์การบริหารส่วนตำบลหนองโรง ผู้ประกอบการ ท่องเที่ยว และนักท่องเที่ยว จำนวน 30 คน

การวิเคราะห์ข้อมูล การวิเคราะห์เนื้อหา (content analysis)

5. ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ คณะผู้วิจัยกำหนดขอบเขตการวิจัย 3 เรื่อง ดังนี้

โครงการที่ 1 การพัฒนารูปแบบการท่องเที่ยวพิพิธภัณฑสถาน เพื่อการเรียนรู้เชิงสร้างสรรค์ในจังหวัดกาญจนบุรี

โครงการที่ 2 การพัฒนารูปแบบการท่องเที่ยวเพื่อการเรียนรู้ทางด้านภูมิศาสตร์ และประวัติศาสตร์ในจังหวัดกาญจนบุรี

โครงการที่ 3 การพัฒนารูปแบบการท่องเที่ยวสำหรับการเรียนรู้วิถีเกษตร เพื่อยกระดับศักยภาพการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ในจังหวัดกาญจนบุรี

หน่วยของการวิเคราะห์ (Unit of Analysis) ประกอบด้วย เจ้าหน้าที่ของรัฐจากการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยจังหวัดกาญจนบุรี สำนักงานการท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดกาญจนบุรี สำนักงานเกษตรจังหวัดกาญจนบุรี และองค์การบริหารส่วนตำบลหนองโรง

6. พื้นที่ในการวิจัย

พื้นที่ในการวิจัย คือแหล่งท่องเที่ยวเพื่อการเรียนรู้เชิงสร้างสรรค์ในจังหวัดกาญจนบุรี

7. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ได้รูปแบบการท่องเที่ยวเพื่อการเรียนรู้เชิงสร้างสรรค์ในจังหวัดกาญจนบุรี
2. ได้เส้นทางและกิจกรรมการท่องเที่ยวเพื่อการเรียนรู้เชิงสร้างสรรค์ในจังหวัดกาญจนบุรี
3. ได้แนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวเพื่อการเรียนรู้เชิงสร้างสรรค์ในจังหวัดกาญจนบุรี
4. ผู้ประกอบการท่องเที่ยวในจังหวัดในจังหวัดกาญจนบุรี ชุมชนและแหล่งท่องเที่ยวสามารถนำรูปแบบไปใช้ เพื่อสร้างมูลค่าเพิ่มผ่านกิจกรรมการท่องเที่ยวเพื่อการศึกษาเชิงสร้างสรรค์ในจังหวัดกาญจนบุรี

8. นิยามศัพท์เฉพาะ

การท่องเที่ยวเพื่อการเรียนรู้เชิงสร้างสรรค์ หมายถึง การท่องเที่ยวที่มุ่งเน้นการเข้าถึงวัฒนธรรม ภูมิปัญญาท้องถิ่น ประวัติศาสตร์ วิธีการประกอบอาชีพ โดยการให้นักท่องเที่ยวได้มีความรู้ ประสบการณ์และมีส่วนร่วมกับผู้ประกอบการท่องเที่ยว ในกิจกรรมที่สร้างสรรค์ขึ้นโดยคนในชุมชน และชุมชนสามารถสร้างมูลค่าเพิ่มทางเศรษฐกิจจากการท่องเที่ยว

การท่องเที่ยวพิพิธภัณฑสถาน หมายถึง การท่องเที่ยวพิพิธภัณฑสถานที่ตั้งเพื่อเรียนรู้การเก็บรักษาวัตถุทางวัฒนธรรม บันทึกหลักฐานวัตถุต่างๆ ที่เก็บรักษาไว้ การศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับวัตถุในพิพิธภัณฑสถาน จัดแสดงวัตถุและนิทรรศการเพื่อถ่ายทอดความรู้ และจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ในรูปแบบต่างๆ

การท่องเที่ยวทางภูมิศาสตร์และประวัติศาสตร์ หมายถึง แหล่งท่องเที่ยวที่มนุษย์สร้างขึ้น มีความแตกต่างจากแหล่งท่องเที่ยวที่มนุษย์สร้างขึ้นประเภทอื่น เนื่องจากมีคุณค่าทางประวัติศาสตร์ วัฒนธรรม และสังคม รวมถึงความผูกพันทางจิตใจต่อชนรุ่นหลัง ทำให้มีความสำคัญและคุณค่าทางประวัติศาสตร์โบราณคดี และศาสนา รวมถึงสถานที่หรืออาคารสิ่งก่อสร้างอายุเก่าแก่ หรือเคยมีเหตุการณ์สำคัญเกิดขึ้นในประวัติศาสตร์ อาทิเช่น โบราณสถาน อุทยานประวัติศาสตร์ ชุมชนโบราณ

กำแพงเมือง คูเมือง พิพิธภัณฑสถาน วัด ศาสนสถาน และสิ่งก่อสร้างที่มีคุณค่าทางศิลปะและสถาปัตยกรรม

การท่องเที่ยววิถีเกษตร หมายถึง การเดินทางท่องเที่ยวไปยังพื้นที่เกษตรกรรม สวนเกษตร วนเกษตร สวนสมุนไพร ฟาร์มปศุสัตว์ เพื่อชื่นชมความสวยงาม ให้ความเพลิดเพลิน และได้รับความรู้ ประสบการณ์บนพื้นฐานของความรับผิดชอบต่อพื้นที่ท่องเที่ยวนั้น

รูปแบบการท่องเที่ยวเพื่อการเรียนรู้เชิงสร้างสรรค์ หมายถึง แบบจำลองที่พัฒนาขึ้นจากแนวคิด ทฤษฎี และข้อมูลที่ได้จากการศึกษา เพื่อแสดงความสัมพันธ์ของตัวแปรหรือองค์ประกอบที่สำคัญในเชิงความสัมพันธ์หรือเหตุผลซึ่งกันและกัน ช่วยให้เกิดความเข้าใจในปรากฏการณ์การท่องเที่ยวเพื่อการเรียนรู้เชิงสร้างสรรค์

การวิจัยเชิงปฏิบัติการอย่างมีส่วนร่วม หมายถึง การวิจัยที่มีคนในพื้นที่ได้เป็นผู้ร่วมดำเนินการวิจัยในขั้นเตรียมการ ผู้วิจัยร่วมกับกลุ่มผู้ประกอบการท่องเที่ยวร่วมศึกษาศักยภาพ และความต้องการในการจัดการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ การดำเนินการ การประเมินผล และสรุปถอดบทเรียนการทำงาน เพื่อหากิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ในจังหวัดกาญจนบุรี

9. แนวคิด ทฤษฎีและเอกสาร งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

แผนงาน เรื่อง รูปแบบและเส้นทางการท่องเที่ยวเพื่อการเรียนรู้เชิงสร้างสรรค์ในจังหวัดกาญจนบุรี ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสาระสำคัญของงานวิจัย เพื่อเป็นแนวทางในการวิจัยอย่างชัดเจนและตรงประเด็น ผู้วิจัยจึงนำเสนอประเด็นที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัยตามลำดับ ดังนี้

1. แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับพฤติกรรมและส่วนประสมทางการตลาดการท่องเที่ยว
2. แนวคิดเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเพื่อการเรียนรู้
3. แนวคิดเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์
4. แนวคิดเกี่ยวกับการท่องเที่ยวพิพิธภัณฑสถานท้องถิ่น
5. แนวคิดเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงภูมิศาสตร์และประวัติศาสตร์
6. แนวคิดเกี่ยวกับการท่องเที่ยววิถีเกษตร
7. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
8. กรอบแนวคิดในการวิจัย

1. แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับพฤติกรรมและส่วนประสมทางการตลาดการท่องเที่ยว

การพัฒนาารูปแบบและกิจกรรมการท่องเที่ยวเพื่อการเรียนรู้เชิงสร้างสรรค์ จำเป็นต้องมีการศึกษาพฤติกรรมและส่วนประสมทางการตลาดการท่องเที่ยว ในหัวข้อนี้จะนำเสนอเกี่ยวกับแนวคิดเกี่ยวกับพฤติกรรมการท่องเที่ยวและส่วนประสมทางการตลาดการท่องเที่ยว ดังนี้

1.1 ความหมายของพฤติกรรมการท่องเที่ยว

นักวิชาการได้ให้ความหมายของพฤติกรรมผู้บริโภค (consumer behavior) และพฤติกรรมการท่องเที่ยว (tourism behavior) ดังนี้

แลมบี้, แฮร์ และแมคดาเนียล (Lamb, Hair & McDaniel, 2000: 142) ให้ความหมายของพฤติกรรมการท่องเที่ยวว่าหมายถึง กระบวนการที่ผู้บริโภคได้มีการตัดสินใจซื้อ และมีการใช้สินค้าและบริการที่ได้จ่ายเงินซื้อมาแล้ว และรวมถึงปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจซื้อและใช้สินค้าและบริการ

เอ เกลิ แบล็คเวลล์ และไมเนียร์ด (Engle, Blackwell & Miniard, 2006: 5) ให้ความหมายของพฤติกรรมผู้บริโภคว่า หมายถึง การกระทำของบุคคลที่เกี่ยวข้องโดยตรงกับการจัดหา การใช้ และการกำจัดสินค้าและบริการ รวมทั้งกระบวนการตัดสินใจที่เกิดขึ้นก่อนการกระทำได้กล่าว

ชวลนุช อุทยาน (2552) ให้ความหมายของพฤติกรรมนักท่องเที่ยว ว่าหมายถึง การกระทำทุกอย่างของนักท่องเที่ยวไม่ว่าการกระทำนั้นนักท่องเที่ยวจะรู้ตัวหรือไม่รู้ตัวก็ตาม และบุคคลอื่นจะสังเกตการกระทำนั้นได้หรือไม่ก็ตาม เพื่อมุ่งตอบสนองสิ่งใดสิ่งหนึ่งในสภาพการณ์ใดสภาพการณ์หนึ่ง โดยพฤติกรรมภายนอกของนักท่องเที่ยว (tourist's overt behavior) เป็นพฤติกรรมที่ผู้อื่นสังเกตได้ โดยอาศัยประสาทสัมผัส ส่วนพฤติกรรมภายในของนักท่องเที่ยว (tourist's covert behavior) เป็นการทำงานของอวัยวะต่างๆ ภายในร่างกายรวมทั้งความรู้สึกนึกคิดและอารมณ์ที่ถูกควบคุมอยู่ภายใน จะมีความสัมพันธ์กัน โดยพฤติกรรมภายในจะเป็นตัวกำหนดพฤติกรรมภายนอกเป็นส่วนใหญ่

สรุปได้ว่า พฤติกรรมนักท่องเที่ยว หมายถึง การเดินทางของบุคคลจากสถานที่หนึ่งไปอีกสถานที่หนึ่ง โดยใช้กระบวนการตัดสินใจในการใช้บริการสถานที่ท่องเที่ยวที่ตน เพื่อตอบสนองความต้องการของตนเอง

1.2 ความสำคัญของการศึกษาพฤติกรรมผู้บริโภค

คอตเลอร์ (Kotler, 2006: 180) ได้กล่าวถึงพฤติกรรมผู้บริโภคว่า ความสำเร็จของธุรกิจอยู่ในการทราบข้อมูลของผู้บริโภค ซึ่งนักการตลาดและผู้จัดการท่องเที่ยวต้องรวบรวมข้อมูลและทำความเข้าใจเกี่ยวกับพฤติกรรมของนักท่องเที่ยว ดังนี้

1. ใครเป็นผู้ซื้อผลิตภัณฑ์
2. ใครทำการตัดสินใจซื้อผลิตภัณฑ์
3. ใครมีอิทธิพลต่อการตัดสินใจซื้อผลิตภัณฑ์
4. ทำการตัดสินใจซื้ออย่างไร ใช้หลักเกณฑ์อะไร
5. ผู้บริโภคซื้ออะไร
6. ทำไมผู้บริโภคจะจงซื้อตราสินค้า
7. สถานที่ที่ไปซื้อผลิตภัณฑ์หรือบริการ
8. ไปซื้อเมื่อใด ปัจจัยที่เป็นเหตุผล
9. ผู้บริโภครู้จักผลิตภัณฑ์อะไร
10. ทำทางของผู้บริโภคต่อผลิตภัณฑ์
11. ปัจจัยใดทางสังคมที่มีอิทธิพลต่อการซื้อ
12. รูปแบบการดำเนินชีวิตที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจซื้อหรือไม่
13. ปัจจัยส่วนบุคคลที่มีอิทธิพลต่อการซื้ออย่างไร

อัจฉิมา เศรษฐบุตร และสายสวรรค์ วัฒนพานิช (2544: 2) ได้กล่าวถึงตลาดมีลักษณะซับซ้อนและลักษณะเฉพาะ นักการตลาดจำเป็นต้องหาหลักสำหรับตลาดนั้นๆ เพื่อช่วยแยกลักษณะที่สำคัญและลักษณะการดำเนินงาน หรือปัญหาที่เขาเผชิญอยู่ในตลาดนั้นๆ เพื่อจะได้แก้ไขปัญหานักการตลาดควรใช้วิธีการศึกษาหาตลาดใหม่ๆ ด้วยคำถามดังนี้ ตลาดต้องการซื้ออะไร-สินค้า ทำไมจึงซื้อ-จุดประสงค์การซื้อ ใครคือผู้ซื้อ-บุคคลหรือองค์กรต่างๆ ซื้ออย่างไร-กระบวนการตัดสินใจซื้อ เมื่อไรจึงจะซื้อ-โอกาสในการซื้อ และจะซื้อได้ที่ไหน-ร้านค้า

สรุปได้ว่า การศึกษาพฤติกรรมผู้บริโภค จะต้องวิเคราะห์เกี่ยวกับพฤติกรรมที่ประกอบด้วย ใครคือผู้ซื้อ ซื้ออะไร ที่ไหน ทำไมถึงตัดสินใจซื้อ ใครเกี่ยวข้องกับการซื้อ ซื้ออย่างไร ซื้อเมื่อไร หรือเวลาใด ปริมาณในการซื้อ ค่าใช้จ่ายในการซื้อ และความถี่ในการซื้อ

1.3 ทฤษฎีเกี่ยวกับพฤติกรรมผู้บริโภค

คอตเลอร์ (Kotler, 2006: 172) ได้ให้แนวทางการศึกษาพฤติกรรมผู้บริโภค โดยใช้ 6W's และ 1H กับ 7O's เป็นคำถามเพื่อให้ค้นหาลักษณะพฤติกรรมผู้บริโภค ดังตารางที่ 1.1

ตารางที่ 1.1 คำถามที่ใช้เพื่อค้นหาลักษณะพฤติกรรมผู้บริโภค

6W's	7O's
ใครอยู่ในตลาดเป้าหมาย (who)	ลักษณะกลุ่มเป้าหมาย (occupant)
ผู้บริโภคซื้ออะไร (what)	สิ่งที่ผู้บริโภคต้องการซื้อ (object)
ทำไมผู้บริโภคจึงซื้อ (why)	วัตถุประสงค์ในการซื้อ (objective)
ใครมีส่วนร่วมในการตัดสินใจซื้อ (who)	กลุ่มต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการซื้อ (organization)
ผู้บริโภคซื้อเมื่อไหร่ (when)	โอกาสในการซื้อ (occasion)
ผู้บริโภคซื้อที่ไหน (where)	ช่องทางหรือแหล่งที่ซื้อ (outlet)
ผู้บริโภคซื้ออย่างไร (how)	ขั้นตอนในการตัดสินใจซื้อ (operation)

ที่มา: Kotler. (2006: 172).

เลิศพร ภาระสกุล (2556: 174-176) เสนอว่า การเชื่อมโยงประเด็นทางกับพฤติกรรมการตลาดตัดสินใจทางการท่องเที่ยวเพื่อใช้ประโยชน์ในการวางแผนการตลาดการท่องเที่ยว จะมีประเด็นที่ต้องค้นหาคำตอบเป็น 2 ส่วน คือ ส่วนของผู้บริโภคหรือนักท่องเที่ยว กับส่วนของการตลาด โดยแบ่งระยะของการค้นหาคำตอบของทั้ง 2 ส่วนเป็น 3 ระยะ คือ ระยะก่อนมีการท่องเที่ยว ระยะการซื้อหรือขณะที่มีการท่องเที่ยว และระยะหลังจากการซื้อหรือระยะหลังจากที่การท่องเที่ยวได้เกิดขึ้นแล้ว ดังตารางที่ 1.2

ตารางที่ 1.2 การเชื่อมโยงรูปแบบการตัดสินใจของผู้บริโภคเข้ากับการตลาด

ขั้นการซื้อ	ข้อควรพิจารณาในส่วนของผู้บริโภค	ข้อควรพิจารณาในส่วนของการตลาด
ขั้นก่อนที่จะมีการซื้อเกิดขึ้น	- ผู้บริโภคตัดสินใจอย่างไรว่าเข้าต้องการห้องเที่ยวหรือแหล่งท่องเที่ยว - ระดับการตัดสินใจที่จะซื้อผลิตภัณฑ์ทางการท่องเที่ยวที่ว่า ต้องใช้ความพยายามหรือเวลามากน้อยเพียงใด - ผู้บริโภคเห็นว่าแหล่งข้อมูลใดเป็นแหล่งที่ดีที่สุดที่จะเรียนรู้มากขึ้นเกี่ยวกับตัวเลือกต่างๆ แหล่งข้อมูลใดที่ผู้บริโภคเห็นว่ามีความอิทธิพลต่อตัวผู้บริโภคมากที่สุด	- ทศนคติต่างๆ ที่ผู้บริโภคมีต่อผลิตภัณฑ์ (แหล่งท่องเที่ยว) นั้นได้รับการพัฒนาขึ้นมาได้อย่างไร - ผู้บริโภคใช้เกณฑ์ใดในการจำแนกว่าผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยวใด เป็นผลิตภัณฑ์ขั้นดี แหล่งไหนเป็นชั้นรอง สิ่งนี้จะเป็นข้อมูลที่จะนำมาใช้ประโยชน์ทางด้านการส่งเสริมการขาย และการกำหนดตำแหน่งผลิตภัณฑ์ทางการท่องเที่ยว
ขั้นการซื้อ (ขั้นการท่องเที่ยว)	- การได้รับผลิตภัณฑ์ทางการท่องเที่ยวหรือการได้มาถึงแหล่งท่องเที่ยวนี้ ผู้บริโภคมีความเพลิดเพลินหรือความเครียด - ประสบการณ์ที่ได้รับนี้จะส่งผลต่อการเลิกใช้ตัวแทนการท่องเที่ยว ในอนาคตหรือไม่ - แหล่งท่องเที่ยวที่เลือกหรือกิจกรรมการท่องเที่ยวที่นักท่องเที่ยวกระทำสะท้อนให้เห็นคุณลักษณะของนักท่องเที่ยวอย่างไร	- ปัจจัยทางด้านสถานการณ์ต่างๆ (situational factors) เช่น ปัจจัยทางด้านเวลา ปัจจัยด้านครอบครัว หรือตัวแทนการท่องเที่ยว มีผลกระทบต่อการตัดสินใจซื้อหรือท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวอย่างไร
ขั้นหลังจากการซื้อ (หลังจากการท่องเที่ยว)	- การท่องเที่ยวได้ก่อให้เกิดความเพลิดเพลินหรือไม่ หรือทำหน้าที่ตอบสนองต่อความต้องการของนักท่องเที่ยวหรือไม่ - นักท่องเที่ยวทำการท่องเที่ยวอย่างไร และส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมและต่อสังคมที่ไปเยือนอย่างไร	- สิ่งใดเป็นตัวบ่งชี้ว่าจะทำให้นักท่องเที่ยวพอใจกับประสบการณ์ที่เขาได้รับ - ผู้บริโภคจะกลับมาเที่ยวซ้ำอีกหรือไม่ ผู้บริโภคจะกลับไปบอกต่อเกี่ยวกับประสบการณ์แก่ผู้อื่นซึ่งจะส่งผลให้เกิดการซื้อต่อไปหรือไม่

ที่มา: เลิศพร ภาரசกุล. (2556: 175-176).

ฉลองศรี พิมลสมพงศ์ (2550: 46-47) อธิบายกระบวนการซื้อของผู้บริโภค ประกอบด้วยขั้นตอนในการตัดสินใจซื้อ ดังนี้

1. การรับรู้ความต้องการ (need awareness) หรือการรับรู้ปัญหา (problem recognition) เกิดจากสิ่งกระตุ้นภายในและภายนอก

1.1 สิ่งกระตุ้นภายใน ได้แก่ ความต้องการทางร่างกายและจิตใจ และการรับรู้ความต้องการของตน ฯลฯ

1.2 สิ่งกระตุ้นภายนอก ได้แก่ ความต้องการทางสังคม วัฒนธรรม เศรษฐกิจ ฯลฯ

2. การค้นหาข้อมูลเพื่อตอบสนองความต้องการ (information search) กรณีที่ไม่สามารถสนองความต้องการได้ทันที ความต้องการนั้นจะถูกสะสมพร้อมกับความพยายามหาข้อมูลไปด้วย

แหล่งข้อมูลที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการซื้อ

2.1 แหล่งบุคคล (public sources) ได้แก่ ครอบครัว แหล่งการค้า (commercial sources) ได้แก่ สื่อโฆษณา พนักงานขาย ตัวแทน จำหน่าย การแสดงสินค้าการท่องเที่ยว

2.2 แหล่งชุมชน (public sources) ได้แก่ สื่อมวลชน องค์กรคุ้มครองผู้บริโภค

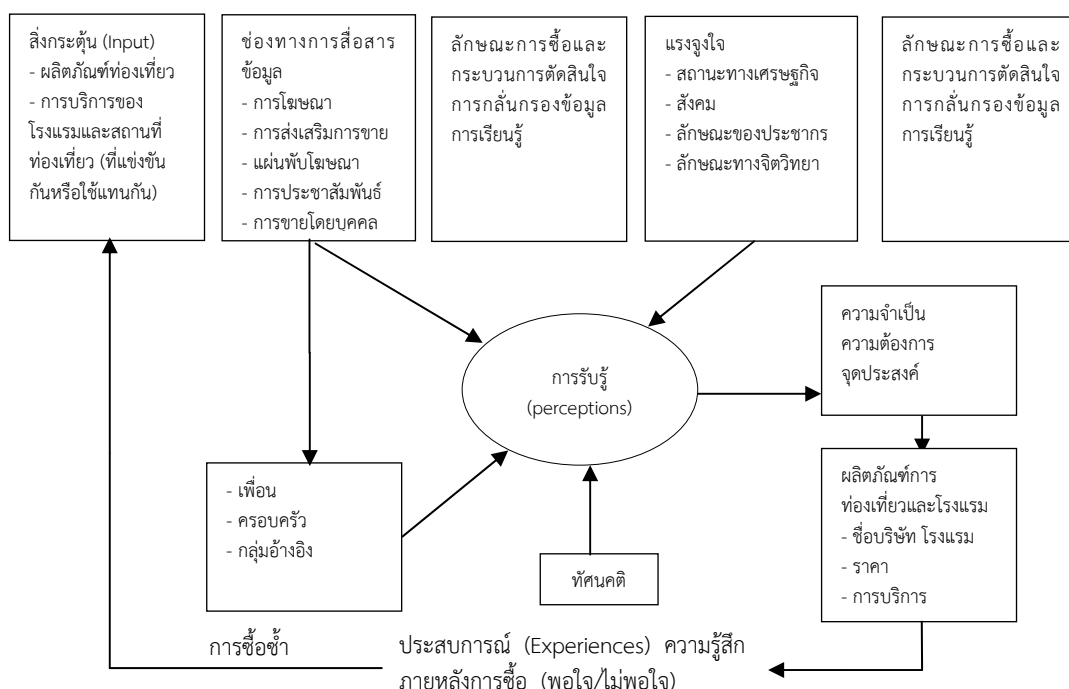
2.3 แหล่งทดลอง (experimental sources) ได้แก่ หน่วยวิจัยภาวะตลาดของผลิตภัณฑ์ สำนักงานมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม กรมส่งเสริมอุตสาหกรรม การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย สำนักงานการท่องเที่ยวและกีฬา

3. การประเมินผลทางเลือก (evaluation of alternatives) เป็นพฤติกรรมการประเมินผล โดยให้ความสนใจลักษณะและคุณสมบัติของสินค้าและบริการ เช่น ชื่อบริษัท ตราสินค้า สายการบิน ที่พัก ที่ตั้งเหมาะสม แล้วนำมาจัดลำดับความสำคัญของคุณสมบัติต่างๆ แล้วนำมาเป็นตัวประเมินผลเพื่อพิจารณาเป็นทางเลือกต่อไป

4. การตัดสินใจซื้อ (purchase decision) หลังจากรับรู้ความต้องการและได้ข้อมูลเกี่ยวกับผลิตภัณฑ์และวิธีการชำระเงินแล้วก็ตัดสินใจซื้อ ซึ่งบางครั้งอาจมีปัจจัยอื่นที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจซื้อในขณะนั้นด้วย เช่น ภาวะทางเศรษฐกิจ ทิศนคติทั้งบวกและลบของบุคคลอื่น ตลอดจนสถานการณ์ที่ไม่ได้คาดการณ์ เช่น การไม่พอใจลักษณะการขายอาจทำให้การตัดสินใจเปลี่ยนแปลง

5. พฤติกรรมภายหลังการซื้อ (post purchase behavior) เป็นความรู้สึกพอใจหรือไม่พอใจหลังการซื้อ ความพอใจจะมีอิทธิพลต่อการซื้อซ้ำ จงรักภักดีต่อบริษัท หรือชื่อเสียงของบริษัท ถ้าไม่พอใจก็ไม่กลับมาใช้บริการอีก

จากกระบวนการตัดสินใจซื้อสามารถแสดงได้ดังภาพที่ 1.2

ภาพที่ 1.2 รูปแบบแสดงการกระตุ้น-ตอบสนองของพฤติกรรมการท่องเที่ยว
ที่มา: Victor. (1994).

จากรูปแบบแสดงการกระตุ้น-ตอบสนองของพฤติกรรมบริการบริโภคของนักท่องเที่ยว สิ่งกระตุ้น (input) ได้แก่ ผลกระทบการท่องเที่ยวทุกประเภท ตลอดจนการให้บริการของธุรกิจ สินค้าและบริการ เหล่านี้มีการแข่งขันสูง และเป็นแรงกระตุ้นสำคัญที่ผลักดันให้นักท่องเที่ยวเกิดความสนใจ แสวงหา ข้อมูลจากสื่อต่างๆ ตลอดจนได้รับข้อมูลเพิ่มเติมจากบุคคลใกล้ชิด เช่น ครอบครัว กลุ่มอ้างอิง ประกอบกับการเรียนรู้ แรงจูงใจ ประสบการณ์ และทัศนคติของตน การกลั่นกรองข้อมูล ซึ่งอยู่ใน กระบวนการตัดสินใจ ทำให้เกิดการรับรู้ (perception) และนำไปสู่การพยายามหาทางตอบสนอง ความต้องการและจำเป็นของตนโดยการซื้อผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยวและโรงแรมเลือกสรรแล้ว การ ตัดสินใจซื้อสินค้าและบริการนับว่าเป็นการตอบสนอง (output) จากสิ่งกระตุ้น และกระบวนการ ต่างๆ ตั้งแต่ต้น และถ้าสินค้าและบริการสามารถตอบสนองความจำเป็นและความต้องการได้ นักท่องเที่ยวได้รับความพอใจ จะเพิ่มประสบการณ์ทางบวกมากขึ้น และทำให้เกิดการซื้อซ้ำหรือ เดินทางมาท่องเที่ยวและใช้บริการอีก แต่ถ้าไม่พอใจก็จะกลายเป็นประสบการณ์ลบ จะกระตุ้นให้เกิด ความสนใจได้ยาก จำเป็นต้องใช้กลยุทธ์การโฆษณาและประชาสัมพันธ์ให้มากขึ้น

1.4 พฤติกรรมการตัดสินใจของนักท่องเที่ยว

การศึกษาพฤติกรรมนักท่องเที่ยวในการตัดสินใจท่องเที่ยว เพื่อให้อุตสาหกรรมการท่องเที่ยว สามารถตอบสนองความต้องการของนักท่องเที่ยวให้ได้รับความพอใจ ซึ่งพฤติกรรมของนักท่องเที่ยว ในการตัดสินใจท่องเที่ยว หมายถึงปฏิกิริยาของนักท่องเที่ยวที่เกี่ยวข้องโดยตรงกับการได้รับหรือการ ใช้บริการทางการท่องเที่ยว รวมทั้งกระบวนการต่างๆ ในการตัดสินใจเดินทางท่องเที่ยว ซึ่งระบุถึง พฤติกรรมนักท่องเที่ยวในการตัดสินใจท่องเที่ยวว่ามีขั้นตอนสำคัญอยู่ 9 ขั้นตอน ดังนี้ (บุญเลิศ จิตตั้ง วัฒนา, 2548)

ขั้นตอนที่ 1 การส่งเสริมการตลาดท่องเที่ยว (tourism promotion) เป็นการอำนวยความสะดวก ข้อมูลการท่องเที่ยวให้นักท่องเที่ยวกลุ่มเป้าหมาย โดยผ่านสื่อต่างๆ และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ทำให้นักท่องเที่ยวได้รับข่าวสารการท่องเที่ยวเหล่านั้น เช่น จากหนังสือพิมพ์ จากนิตยสาร จากองค์กรการ ส่งเสริมการตลาดท่องเที่ยว จากบริษัทนำเที่ยว จากญาติมิตร เป็นต้น ข้อมูลทางการท่องเที่ยวอาจเป็น ข้อมูลเกี่ยวกับแหล่งท่องเที่ยว วัฒนธรรม ประวัติศาสตร์ สถาปัตยกรรมศาสตร์ ที่พัก คมนาคม ความ ปลอดภัย

ขั้นตอนที่ 2 ความต้องการของนักท่องเที่ยวแต่ละคน (need) เมื่อนักท่องเที่ยวกลุ่มเป้าหมาย ได้รับข้อมูลการท่องเที่ยวแล้ว จะทำให้เกิดความต้องการท่องเที่ยวขึ้นภายในใจของนักท่องเที่ยวแต่ละ คน ระยะเวลาในการท่องเที่ยวจำนวนวันที่ต้องการ ทั้งนี้ นักท่องเที่ยวต้องการส่งเสริมสิ่งที่ขาดไปหรือ เพิ่มรสชาติให้กับชีวิต เช่น ต้องการเปลี่ยนบรรยากาศต้องการเดินทางท่องเที่ยว ให้ได้เห็นและเรียนรู้ สิ่งใหม่ๆ เพื่อเพิ่มพูนความรู้และประสบการณ์ เป็นต้น โดยปกติแล้วนักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ต้องการไปยัง แหล่งท่องเที่ยวที่น่าสนใจ ค่าครองชีพถูก การให้บริการได้มาตรฐาน มีความสะดวกสบายและ ปลอดภัยในการท่องเที่ยว

ขั้นตอนที่ 3 สิ่งจูงใจสำหรับนักท่องเที่ยว (motivation) เป็นแรงกระตุ้นให้อยากท่องเที่ยว ซึ่งเกิดจากปัจจัย 2 ประการ คือ ปัจจัยผลัก (push factor) เป็นสภาพเงื่อนไขมากระตุ้นผลักดันให้ เกิดความต้องการหลีกเลี่ยงความจำเจซ้ำซากในชีวิตประจำวันเพื่อไปท่องเที่ยว และปัจจัยดึง (pull factor) เป็นสภาพเงื่อนไขที่ดึงดูดให้ไปชมแหล่งท่องเที่ยวหรือร่วมกิจกรรมทางการท่องเที่ยว ซึ่งแบ่ง สิ่งจูงใจออกเป็น 4 ประเภทคือ

1. สิ่งจูงใจด้านกายภาพ (physical motivation) เป็นแรงกระตุ้นที่เกิดจากความต้องการพักผ่อนทางร่างกายและจิตใจให้สดชื่น รักษาบำรุงสุขภาพ เช่น การอาบน้ำแร่ การร่วมกิจกรรมกีฬา

2. สิ่งจูงใจด้านวัฒนธรรม (culture motivation) เป็นแรงกระตุ้นที่เกิดจากความต้องการรู้จักวัฒนธรรมของประเทศที่ไม่เคยรู้จักมาก่อน รวมทั้งการดำเนินชีวิต ศิลปะสถานที่ทางประวัติศาสตร์ และเทศกาลต่างๆ

3. สิ่งจูงใจด้านส่วนตัว (personal motivation) เป็นแรงกระตุ้นที่เกิดจากความต้องการส่วนตัว เช่น การเดินทางไปเยี่ยมญาติมิตร การไปจาริกแสวงบุญ เป็นต้น

4. สิ่งจูงใจด้านสถานภาพและชื่อเสียง (prestige and status motivation) เป็นแรงกระตุ้นที่เกิดจากความต้องการพัฒนาระดับตัวเองให้สูงขึ้นและสร้างชื่อเสียง เช่น การเข้าร่วมประชุม การศึกษาต่อต่างประเทศ เป็นต้น

ขั้นตอนที่ 4 การตัดสินใจของนักท่องเที่ยว (decision making) นับว่าเป็นองค์ประกอบที่ส่งผลกระทบต่อการท่องเที่ยวมาก เมื่อผู้ประสงค์เดินทางจากการท่องเที่ยวได้รับข้อมูลทางการท่องเที่ยวแล้วเกิดความต้องการท่องเที่ยวขึ้น อีกทั้งแรงกระตุ้นจากสิ่งจูงใจจะทำให้เกิดภาพลักษณ์ทางการท่องเที่ยว (tourist image) ของแต่ละท้องถิ่นขึ้น เพื่อประกอบการพิจารณาตัดสินใจว่าจะไปท่องเที่ยวที่ไหนดีที่สุด โดยคำนึงถึงการประหยัดปลอดภัย สะดวกสบาย และความประทับใจมากที่สุดเป็นเกณฑ์ ซึ่งภาพลักษณ์ทางการท่องเที่ยวของสถานที่ท่องเที่ยว อาจเป็นไปได้ทั้งลักษณะเชิงบวกหรือเชิงลบก็ได้

ขั้นตอนที่ 5 การวางแผนค่าใช้จ่ายการท่องเที่ยว (planning for expenditure) โดยปกติเมื่อตัดสินใจจะไปสถานที่ท่องเที่ยว จะต้องศึกษาค่าใช้จ่ายในการท่องเที่ยว และถ้าไปท่องเที่ยวต่างประเทศจะต้องเสียค่าใช้จ่ายเป็นจำนวนมากก็ต้องเตรียมเงินเก็บ และมีการวางแผนค่าใช้จ่ายในการท่องเที่ยว โดยจะต้องวางแผนค่าใช้จ่ายทั้งหมดที่จะเกิดขึ้นในการท่องเที่ยวสถานที่นั้น เช่น ค่าพาหนะเดินทาง ค่าเดินทาง ค่าที่พัก ค่ารักษาพยาบาล ค่าใช้จ่ายซื้อของที่ระลึก

ขั้นตอนที่ 6 การเตรียมการเดินทาง (travel preparation) เมื่อตัดสินใจเลือกสถานที่ท่องเที่ยวที่แน่นอนและมีการวางแผนค่าใช้จ่ายแล้ว ในขั้นนี้ผู้เดินทางจะต้องเตรียมตัวในเรื่องการจองตั๋วพาหนะในการเดินทาง การจองรายการท่องเที่ยว การยืนยัน การเดินทาง จัดทำเอกสารการเดินทาง เช่น หนังสือเดินทาง (passport) การอนุญาตเข้าประเทศ (visa) เป็นต้น นอกจากนี้ยังต้องเตรียมเสื้อผ้าและของใช้จำเป็นในระหว่างการเดินทาง การแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศ ตลอดจนการเตรียมการเกี่ยวกับสุขภาพและการกิจส่วนตัว

ขั้นตอนที่ 7 การเดินทางท่องเที่ยว (travel) เป็นการเดินทางออกจากบ้านเพื่อท่องเที่ยวจนกระทั่งท่องเที่ยวเสร็จแล้วเดินทางกลับถึงบ้าน โดยจะมีการประเมินผลการท่องเที่ยวเป็นระยะตามประสบการณ์ที่ได้รับ เริ่มตั้งแต่ยานพาหนะที่นำเข้าไปสู่จุดหมายปลายทางหรือแหล่งท่องเที่ยว สภาพแวดล้อมต่างๆ ตลอดจนที่พัก อาหารการกิน และอื่นๆ เพื่อประเมินผลการเดินทางท่องเที่ยวครั้งนี้ว่าเป็นที่น่าพอใจหรือไม่ ซึ่งจะส่งผลกระทบต่อตัดสินใจเดินทางในครั้งต่อไป หรืออาจจะบอกต่อให้บุคคลอื่นเดินทางมาท่องเที่ยวในสถานที่แห่งนี้ หรือบอกต่อบุคคลอื่นไม่ให้มาสถานที่แห่งนี้

ขั้นตอนที่ 8 ประสบการณ์การท่องเที่ยว (experience) เมื่อนักท่องเที่ยวได้มีการประเมินผลการเดินทางอาจเป็นสถานที่ สภาพแวดล้อม ผู้คน การบริการ สิ่งอำนวยความสะดวก จะได้ผลของประสบการณ์การท่องเที่ยว ซึ่งแบ่งได้เป็น 2 ลักษณะ ดังนี้

1. มีความพึงพอใจ เป็นประสบการณ์ทางบวก (positive) ที่นักท่องเที่ยวได้รับหรือสัมผัสสิ่งต่างๆ ในขณะที่เดินทางท่องเที่ยวไม่ว่าจะเป็นสถานที่ คน สภาพแวดล้อม การบริการและสิ่งอำนวยความสะดวกทางการท่องเที่ยวปรากฏผลการประเมินว่านักท่องเที่ยวมีความพึงพอใจ

2. ไม่มีความพึงพอใจ เป็นประสบการณ์ทางลบ (negative) ที่นักท่องเที่ยวได้รับหรือสัมผัสสิ่งต่างๆ ในขณะที่เดินทางท่องเที่ยวไม่ว่าจะเป็นสถานที่ คน สภาพแวดล้อม การบริการและสิ่งอำนวยความสะดวกทางการท่องเที่ยวปรากฏผลการประเมินว่านักท่องเที่ยวไม่มีความพึงพอใจ

ขั้นตอนที่ 9 ทศนคติของนักท่องเที่ยว เมื่อนักท่องเที่ยวได้รับประสบการณ์จากการท่องเที่ยวแล้ว ก็จะเกิดทัศนคติจากการท่องเที่ยวครั้งนี้ ถ้าหากนักท่องเที่ยวได้รับความพึงพอใจ ก็จะมีทัศนคติที่ดีต่อการท่องเที่ยวครั้งนี้ และอาจทำให้กลับมาท่องเที่ยวซ้ำอีกครั้ง

1.5 ความหมายของส่วนประสมทางการตลาด

การศึกษาความต้องการทางการท่องเที่ยวศึกษา สามารถกระทำผ่านส่วนประสมทางการตลาด (marketing mixes) ซึ่งมีนักวิชาการที่ให้ความหมายของส่วนประสมทางการตลาด ดังนี้

คอตเลอร์ (Kotler, 2006: 172) ได้อธิบายว่าส่วนประสมทางการตลาด หมายถึง ชุดเครื่องมือต่างๆทางการตลาด ซึ่งบริษัทนำมาใช้เพื่อปฏิบัติการให้ได้ตามวัตถุประสงค์ทางการตลาดในตลาดเป้าหมาย

แลมบ์ แฮร์ และแมคดาเนียล (Lamb, Hair & McDaniel, 2000: 44) ได้กล่าวว่า ส่วนประสมทางการตลาด หมายถึง การนำกลยุทธ์เกี่ยวกับผลิตภัณฑ์ การจัดจำหน่าย การส่งเสริมทางการตลาด และการกำหนดราคามาประสมกันเป็นหนึ่งเดียว จัดทำขึ้นมีจุดมุ่งหมายเพื่อก่อให้เกิดการแลกเปลี่ยนกับตลาดเป้าหมายและทำให้เกิดความพึงพอใจซึ่งกันและกันทั้งสองฝ่าย

คิวฤทธิ์ พงศกรรังศิลป์ (2555: 12-16) ได้ให้ความหมายว่า ส่วนประสมทางการตลาด (marketing mix) ของธุรกิจทั่วไปประกอบด้วย ผลิตภัณฑ์ (product) ราคา (price) การจัดจำหน่าย (place) และการส่งเสริมการตลาด (promotion) หรือที่เรียกว่า 4P's แต่ถ้าเป็นธุรกิจบริการ เช่น การท่องเที่ยวจะมีส่วนประสมทางการตลาดเพิ่มขึ้น คือ พนักงาน (people) กระบวนการให้บริการ (process) และสภาพแวดล้อมทางกายภาพ (physical evidence) รวมเรียกว่า 7P's

ดังนั้น ส่วนประสมทางการตลาด หมายถึง ชุดของกลยุทธ์ทางการตลาดที่ประกอบด้วย ด้านผลิตภัณฑ์ ด้านราคา ด้านช่องทางการจัดจำหน่าย ด้านการส่งเสริมการตลาด ด้านพนักงานบริการ ด้านกระบวนการให้บริการ และด้านสิ่งแวดล้อมทางกายภาพ ที่จะนำมาประยุกต์ใช้จัดการบริการทางการศึกษา

1.6 องค์ประกอบของส่วนประสมการตลาดทางการท่องเที่ยว

การศึกษาความต้องการทางการท่องเที่ยว จำเป็นต้องเข้าใจองค์ประกอบของส่วนประสมทางการตลาดบริการ ซึ่งประกอบด้วย (ฉัตยาพร เสมอใจ, 2548: 51-55; คิวฤทธิ์ พงศกรรังศิลป์, 2555: 209)

1. **ด้านผลิตภัณฑ์และบริการ (product)** หมายถึง สิ่งที่ตอบสนองความจำเป็นและความต้องการของลูกค้า ซึ่งผลิตภัณฑ์ในที่นี้ประกอบด้วยสินค้า (goods) ที่สามารถจับต้องได้ และบริการ (service) ที่ไม่สามารถจับต้องได้ โดยลูกค้าจะได้รับอรรถประโยชน์ (utility) และคุณค่า (value) จากผลิตภัณฑ์นั้น เช่น รูปแบบผลิตภัณฑ์ คุณสมบัติ คุณภาพผลิตภัณฑ์ ความน่าเชื่อถือ รูปลักษณ์พิเศษ และการออกแบบ เป็นต้น

ผลิตภัณฑ์ทางการท่องเที่ยว ได้แก่ ความสำคัญ ความสวยงาม อัตลักษณ์ของแหล่งท่องเที่ยว รวมถึงบริการการท่องเที่ยวอื่นๆ ซึ่งผู้ประกอบการการท่องเที่ยวต้องมุ่งเน้นการสร้างผลิตภัณฑ์และบริการทางการท่องเที่ยวที่สร้างคุณค่าให้แก่ผู้รับบริการมากกว่าที่ผู้บริการคาดหวังไว้

2. ด้านราคา (price) หมายถึง ต้นทุนของลูกค้านั้นที่ต้องจ่ายไปเพื่อให้ได้ผลิตภัณฑ์ โดยต้นทุนในที่นี้เป็นไปได้ทั้งมูลค่าของเงินที่ต้องจ่ายไปในการแลกเปลี่ยน ต้นทุนค่าเดินทาง ต้นทุนการทำธุรกรรม รวมถึงต้นทุนค่าเสียเวลา โดยลูกค้าจะมีการเปรียบเทียบต้นทุนนี้กับคุณค่า (value) ของผลิตภัณฑ์นั้นว่าคุ้มค่าหรือไม่ที่จะเลือกซื้อสินค้านั้นๆ ซึ่งมักจะเป็นราคาที่ยอมรับได้ทั้ง 2 ฝ่าย ผู้ขายได้รับผลกำไรเพียงพอและผู้ซื้อหรือผู้ใช้บริการสามารถจ่ายได้ และได้รับผลประโยชน์ตามข้อตกลง กล่าวคือ เมื่อลูกค้าจ่ายเงินจำนวนหนึ่งซื้อ ราคายังเป็นตัวกำหนดความคาดหวังของลูกค้าว่าจะได้รับผลตอบแทนคุ้มค่างบมูลค่าของเงินที่เสียไป

ราคาของผลิตภัณฑ์ทางการท่องเที่ยว ได้แก่ ค่าใช้จ่ายทางการท่องเที่ยว ค่าเข้าชมสถานที่ราสินค้าและบริการทางการท่องเที่ยว

3. ด้านการจัดจำหน่าย (place) หมายถึง การกระจายผลิตภัณฑ์ไปสู่ลูกค้า ซึ่งในธุรกิจบริการ การจัดจำหน่ายจำเป็นต้องพิจารณาถึงความสะดวกในการรับบริการของลูกค้า ทั้งสถานที่และเวลาในการส่งมอบ การเลือกช่องทางในการนำส่งบริการที่เหมาะสมขึ้นอยู่กับลักษณะของธุรกิจบริการแต่ละประเภท เนื่องจากการบริการส่วนใหญ่จะมีผู้รับบริการเข้ามาเกี่ยวข้องด้วย และผู้รับบริการต้องเดินทางไปยังสถานที่ให้บริการด้วยตนเอง จึงต้องพิจารณาทำเลที่ตั้ง (location) เป็นสำคัญเพื่อส่งมอบการบริการแก่ลูกค้า (service delivery) กระบวนการในการส่งมอบบริการเป็นส่วนที่สำคัญที่ทำให้ผู้รับบริการตัดสินใจ ว่าบริการที่ตนได้รับคุ้มค่างบมูลค่าของเงินที่จ่ายไปหรือไม่

การจัดจำหน่ายทางการท่องเที่ยว ประกอบด้วย ความสะดวกและความปลอดภัยในการเดินทาง ป้ายบอกทาง ป้ายบอกตำแหน่งสถานที่ท่องเที่ยว

4. ด้านการส่งเสริมการตลาด (promotion) หมายถึง การติดต่อสื่อสารเกี่ยวกับข้อมูลระหว่างผู้ขายและลูกค้า มีวัตถุประสงค์เพื่อแจ้งข่าวสารหรือส่งเสริมให้เกิดทัศนคติและพฤติกรรมการตัดสินใจเลือกใช้บริการ โดยพิจารณาถึงความเหมาะสมกับลูกค้าโดยเครื่องมือที่ใช้ในการสื่อสารการตลาดของธุรกิจบริการสามารถส่งเสริมการตลาดได้ 5 ลักษณะที่เรียกว่า ส่วนประสมการส่งเสริมการตลาด (promotion mixed) ซึ่งประกอบด้วย

4.1 การโฆษณา (advertising) หมายถึง การติดต่อสื่อสารแบบไม่ใช้บุคคล (non-personal) โดยผ่านสื่อต่างๆ เช่น หนังสือพิมพ์ วิทยุ โทรทัศน์ ป้ายโฆษณา เป็นต้น ซึ่งผู้ประกอบการท่องเที่ยวสามารถใช้โฆษณาในการสื่อสารข้อมูลของผลิตภัณฑ์ทางการท่องเที่ยวให้แก่นักท่องเที่ยว

4.2 การขายโดยใช้พนักงานขาย (personal selling) หมายถึง การขายโดยบุคคลที่รับผิดชอบในการติดต่อ การแสวงหาลูกค้า การเสนอขาย การกระตุ้นให้ลูกค้าเกิดความตั้งใจและตัดสินใจซื้อ ให้บริการก่อนและหลังการขาย รวมถึงการให้คำแนะนำลูกค้า การส่งเสริมการตลาดวิธีนี้ใช้ได้กับระยะที่นำผลิตภัณฑ์เข้าสู่ตลาด โดยใช้ร่วมกับการส่งเสริมการตลาดอื่นๆ นอกจากนี้ยังใช้ได้กับสินค้าที่มีวิธีการใช้พิเศษ สินค้าประเภทไม่แสวงซื้อ สินค้าที่ผู้ผลิตต้องการลดการโฆษณาและหวังผลการขายในระยะยาว โดยอาศัยความสัมพันธ์ระหว่างผู้ขายและผู้มุ่งหวัง ตลอดจนใช้เพื่อรักษาปริมาณขายผลิตภัณฑ์ให้อยู่ในระดับเดิม

4.3 การส่งเสริมการขาย (sales promotion) หมายถึง เครื่องมือหรือกิจกรรมทางการตลาดนอกเหนือจากการขายโดยการโฆษณาและการขายโดยใช้พนักงาน เช่น การทำบัตรสมาชิกเพื่อรับส่วนลด การให้ของแถม การชิงโชค การให้ส่วนลด

4.4 การประชาสัมพันธ์ (public relation) หมายถึง การติดต่อสื่อสารเพื่อนำเสนอภาพลักษณ์และความเข้าใจอันดีระหว่างองค์กร ทั้งภาคธุรกิจ ภาครัฐบาล และลูกค้า เช่น หน่วยงานธุรกิจสามารถประชาสัมพันธ์ เพื่อเสริมสร้างให้กลุ่มเป้าหมายได้ทราบถึงความก้าวหน้าของธุรกิจผลิตภัณฑ์ และการให้บริการ ตลอดจนการสร้างความสัมพันธ์กับชุมชน ส่วนหน่วยงานของรัฐบาลสามารถประชาสัมพันธ์ข่าวสารไปยังประชาชน ให้ทราบกฎระเบียบในการปฏิบัติงาน เพื่อให้ประชาชนสามารถปฏิบัติได้อย่างถูกต้องหรือเป็นการนำเสนอผลงานที่รัฐบาลปฏิบัติ ให้ประชาชนทราบเพื่อเสริมสร้างความเข้าใจและก่อให้เกิดเจตคติที่ดีกับหน่วยงานของรัฐบาล

4.5 การตลาดทางตรง (direct marketing) หมายถึง การสื่อสารทางตรงกับลูกค้าเป้าหมายเพื่อให้เกิดการตอบสนอง เช่น การส่งจดหมายอิเล็กทรอนิกส์ การสื่อสารผ่านเครือข่ายทางสังคมออนไลน์ การตลาดทางตรงในทางการท่องเที่ยว เช่น การสร้างเครือข่ายทางสังคมออนไลน์เพื่อเชื่อมโยงความสัมพันธ์ระหว่างแหล่งท่องเที่ยว นักท่องเที่ยว และชุมชน

5. **ด้านบุคลากร (people)** หมายถึง บุคลากรภายในองค์กรที่ให้บริการและอำนวยความสะดวกให้แก่ลูกค้า บุคลากรควรมีความรู้ความสามารถ มีทัศนคติที่ดีสามารถตอบสนองต่อลูกค้า มีความน่าเชื่อถือ มีความรับผิดชอบ สื่อสารกับลูกค้าได้ดี มีความคิดริเริ่ม มีความสามารถในการแก้ปัญหาต่างๆ เพื่อสร้างความพึงพอใจให้ลูกค้าได้ ดังนั้น ธุรกิจบริการจะต้องมีการวางแผนกลยุทธ์ด้านบุคลากร โดยเริ่มตั้งแต่การสรรหาคัดเลือก การพัฒนา การฝึกอบรม รวมไปถึงการจูงใจและปลูกฝังลักษณะที่จำเป็นต่อการให้บริการ ได้แก่ ทักษะการแก้ไขปัญหาแก่ลูกค้า การสร้างความประทับใจให้กับผู้มาใช้บริการ เป็นต้น

บุคลากรทางการท่องเที่ยว ได้แก่ ผู้ให้บริการท่องเที่ยว มัคคุเทศก์ คนในชุมชน ซึ่งจะต้องมีกลยุทธ์การพัฒนาบุคลากรตั้งแต่ การสรรหา การคัดเลือก การพัฒนา และการฝึกอบรมรวมทั้งการจูงใจและปลูกฝังคุณลักษณะที่จำเป็นต่อการให้บริการ เพื่อให้พนักงานท่องเที่ยวได้รับบริการทางการท่องเที่ยวที่เหมาะสม

6. **ด้านกระบวนการให้บริการ (process)** หมายถึง ขั้นตอนการให้บริการแก่นักท่องเที่ยว ซึ่งมีหลากหลายรูปแบบ เป็นการส่งมอบคุณภาพในการให้บริการกับลูกค้าด้วยวิธีการจัดการที่ดี และมีระยะเวลาในการให้บริการที่เหมาะสม

กระบวนการให้บริการทางการท่องเที่ยว ประกอบด้วย การจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวให้แก่นักท่องเที่ยว เป็นต้น

7. **ด้านสิ่งแวดล้อมทางกายภาพ (physical evidence and presentation)** หมายถึง ส่วนประกอบทางสภาพแวดล้อม ลักษณะทางกายภาพอื่นๆ ขององค์กรที่แสดงถึงคุณภาพของบริการและภาพลักษณ์ของการบริการท่องเที่ยว เช่น อาคาร สำนักงาน ท่าเลที่ตั้ง การตกแต่งเครื่องมือต่างๆ ซึ่งผู้ให้บริการต้องมีการออกแบบจัดวางสำนักงาน การตกแต่งสำนักงานให้เหมาะสมเพื่อสร้างความพึงพอใจให้กับลูกค้าขณะที่นักท่องเที่ยวมารับบริการ

สิ่งแวดล้อมทางกายภาพทางการท่องเที่ยว ประกอบด้วย อาคาร สถานที่ ที่นั่งพักผ่อน ร้านค้า ถนน ทางเดิน ซึ่งการออกแบบสิ่งแวดล้อมทางกายภาพทางการท่องเที่ยวที่เหมาะสม จะแสดงถึงภาพลักษณ์ในการให้บริการทางการท่องเที่ยวที่นักท่องเที่ยวจะรับรู้และคาดหวัง การวางแผน

สิ่งแวดล้อมทางกายภาพทางเที่ยวเพื่อการเรียนรู้ไม่จำเป็นต้องใช้วัสดุอุปกรณ์ราคาสูง แต่เอื้ออำนวยต่อการเข้ามาแสวงหาความรู้จากแหล่งท่องเที่ยวนี้

2. แนวคิดเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเพื่อการเรียนรู้

ปัจจุบันเป็นยุคของสังคมแห่งการเรียนรู้ การเรียนรู้ตลอดชีวิตเป็นกิจกรรมที่เกิดขึ้นได้ตลอดเวลา ด้วยเหตุนี้ เป้าหมายของการท่องเที่ยวในปัจจุบันจึงเปลี่ยนจากการท่องเที่ยวเพื่อการพักผ่อนและการหาประสบการณ์มาเป็นการท่องเที่ยวเพื่อการเรียนรู้มากยิ่งขึ้น ชุมชนจึงมีศักยภาพในการพัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยวเพื่อการเรียนรู้ ในหัวข้อนี้จะนำเสนอเกี่ยวกับความหมาย ความสำคัญ ความเชื่อมโยงระหว่างสาระการเรียนรู้กับการท่องเที่ยว

2.1 ความหมายของการท่องเที่ยวเพื่อการเรียนรู้

มีนักวิชาการให้ความหมายของการท่องเที่ยวเพื่อการเรียนรู้ (educational tourism) ดังนี้ คาลินอฟสกี (Kalinowski, 1992) ให้ความหมายของการท่องเที่ยวเพื่อการเรียนรู้ หมายถึง การเรียนรู้อย่างต่อเนื่องของผู้ใหญ่ เพื่อชมทัศนียภาพและการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม โดยมีการแปลงกิจกรรมการท่องเที่ยวให้อยู่ในลักษณะของการศึกษา

แอนโกมาห์ และ ลาร์สัน (Ankomah & Larson, 2000) ให้ความหมายของการท่องเที่ยวเพื่อการเรียนรู้หมายถึง โครงการ หลักสูตร และกิจกรรม โดยกลุ่มผู้มีส่วนร่วมในการท่องเที่ยวจะมีเป้าหมายเป็นกิจกรรมทางการศึกษาในกลุ่มวิชาเฉพาะ และเป็นกิจกรรมที่สร้างบรรยากาศที่ดีแก่การเรียนรู้สำหรับทุกคน

เจสัน และคณะ (Jason et al., 2011) ให้ความหมายของการท่องเที่ยวเพื่อการเรียนรู้ หมายถึง รูปแบบโครงการที่ให้โอกาสแก่นักเรียนสำหรับการเรียนรู้วัฒนธรรม วิถีชีวิต และประเพณี เพื่อการพัฒนาตนเองและสร้างประสบการณ์ใหม่

ขจรเดช อภิชาติตรากุล (2553: 34) ให้ความหมายของการท่องเที่ยวเพื่อการเรียนรู้ ว่าเป็นการท่องเที่ยวรูปแบบหนึ่งที่พัฒนาขึ้นมาภายใต้แนวคิดการพัฒนาที่ยั่งยืน ที่พิจารณาถึงการศึกษาเรียนรู้เรื่องราวและการมีส่วนร่วมของชุมชน และเป็นการผสมผสานจุดแข็งและอัตลักษณ์ของการท่องเที่ยวความสนใจพิเศษประเภทต่างๆ เข้าไว้ด้วยกัน ส่งผลให้นักท่องเที่ยวได้รับรู้ถึงความแตกต่างของทรัพยากรการท่องเที่ยวแต่ละประเภทไว้ด้วยกัน การท่องเที่ยวเพื่อการเรียนรู้พัฒนาขึ้นจากความต้องการของนักท่องเที่ยวที่มีความต้องการในการศึกษาเรียนรู้ ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และได้พัฒนารูปแบบของสินค้าและบริการทางการท่องเที่ยว ให้สอดคล้องกับความต้องการการเรียนรู้ของนักท่องเที่ยวเป็นกิจกรรมนันทนาการที่สอดแทรกความรู้ให้แก่นักท่องเที่ยว เปิดโอกาสให้นักท่องเที่ยวได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริง ซึ่งสามารถสร้างความพึงพอใจให้แก่นักท่องเที่ยวจากสินค้าและบริการการท่องเที่ยวที่หลากหลายเอื้อต่อการเรียนรู้ และนักท่องเที่ยวได้รับความบันเทิงและสุนทรีภาพไปพร้อมกัน

สรุปว่า การท่องเที่ยวเพื่อการเรียนรู้ หมายถึง การท่องเที่ยวสำหรับนักเรียนในโรงเรียนและการเรียนรู้ตลอดชีวิต ซึ่งเป็นการท่องเที่ยวที่ผสมผสานการเรียนรู้ตามกลุ่มสาระการเรียนรู้และประสบการณ์จากกิจกรรมการท่องเที่ยว

2.2 ความสำคัญของการท่องเที่ยวเพื่อการเรียนรู้

ความสำคัญของการท่องเที่ยวเพื่อการเรียนรู้ สามารถตอบสนองความต้องการของนักท่องเที่ยวได้ดีกว่าการท่องเที่ยวรูปแบบเดิม เนื่องจากนักท่องเที่ยวสามารถทำกิจกรรมต่างๆ ตามความชอบ ความถนัดได้ตามที่ตนเองพอใจและต้องการ และยังสามารถเรียนรู้ทักษะหรือฝึกหัดทำกิจกรรมการท่องเที่ยวเหล่านั้น มีดังนี้ (ขจรเดช อภิชาติตรากุล, 2553)

1. การท่องเที่ยวเพื่อการเรียนรู้กับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ การท่องเที่ยวเชิงนิเวศแบบเดิมนั้น นักท่องเที่ยวจะได้รับประสบการณ์ในการเดินป่าและศึกษาพันธุ์ไม้ ดูนก ดูแมลง ส่วนการท่องเที่ยวเพื่อการเรียนรู้ นักท่องเที่ยวสามารถเรียนรู้ได้ทุกระบวนการตั้งแต่การปลูก ไปจนถึงการเก็บเกี่ยวผลผลิต และการแปรรูปพืชสมุนไพรให้เป็นผลิตภัณฑ์ต่างๆ และยังสามารถได้รับประสบการณ์ในการฝึกหัดกระบวนการเหล่านั้นได้ด้วยตนเอง เช่น การปลูกป่า การทำดินโป่งเทียมให้แก่สัตว์ป่า การเรียนรู้ชีข้าง และฝึกหัดทำหน้ากากความขี้ขาง

2. การท่องเที่ยวเพื่อการเรียนรู้กับการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมแบบเดิม นักท่องเที่ยวจะเป็นผู้เข้าไปเยี่ยมชมหรือไปใช้บริการแหล่งท่องเที่ยว นั้น เช่น การชมการแสดงทางวัฒนธรรม การใช้บริการร้านอาหารท้องถิ่นในแหล่งท่องเที่ยว การเยี่ยมชมนิทรรศการในพิพิธภัณฑ์ท้องถิ่น เป็นต้น โดยมีได้มีส่วนร่วมในกิจกรรมของชุมชนหรือแหล่งวัฒนธรรมนั้น แต่ในรูปแบบของการท่องเที่ยวเพื่อการเรียนรู้ นักท่องเที่ยวสามารถศึกษาเรียนรู้และได้รับประสบการณ์และความชำนาญจากกิจกรรมการท่องเที่ยวนั้นมากขึ้น เช่น การฝึกหัดวาดภาพและถ่ายภาพโบราณในพิพิธภัณฑ์ท้องถิ่น การเรียนทำอาหารท้องถิ่น การเรียนศิลปะการแสดงสาขาต่างๆ

3. การท่องเที่ยวเพื่อการเรียนรู้กับการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ การท่องเที่ยวเชิงสุขภาพแบบเดิม นักท่องเที่ยวจะเป็นผู้ใช้บริการในแหล่งท่องเที่ยวเพื่อสุขภาพ ส่วนการท่องเที่ยวเพื่อการเรียนรู้ นักท่องเที่ยวจะได้รับความเพลิดเพลินใจจากบริการด้านสุขภาพ และยังขยายขอบเขตด้านบริการและกิจกรรมสุขภาพไปสู่การเรียนรู้ ฝึกหัดและเพิ่มพูนทักษะเกี่ยวกับการดูแลสุขภาพให้แก่ นักท่องเที่ยว

ซึ่งกิจกรรมการท่องเที่ยวเพื่อการเรียนรู้ จะช่วยให้นักท่องเที่ยวได้รับความสนุกสนาน เพลิดเพลิน ความตื่นเต้น การได้รับความรู้ และการสร้างประสบการณ์

2.3 ความเชื่อมโยงระหว่างสาระการเรียนรู้กับการท่องเที่ยว

การท่องเที่ยวเพื่อการเรียนรู้ในที่นี่จะนำสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม มาประยุกต์กับการท่องเที่ยว (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551)

สาระที่ 1 ศาสนา ศีลธรรม จริยธรรม

มาตรฐาน ส.1.1 รู้และเข้าใจประวัติ ความสำคัญ ศาสนา หลักธรรมของพระพุทธศาสนาหรือศาสนาที่ตนนับถือและศาสนาอื่น มีศรัทธาที่ถูกต้อง ยึดมั่น และปฏิบัติตามหลักธรรม เพื่ออยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข

มาตรฐาน ส.1.2 เข้าใจตระหนักและปฏิบัติตนเป็นศาสนิกชนที่ดี และดำรงรักษาพระพุทธศาสนาหรือศาสนาที่ตนนับถือ

สาระที่ 2 หน้าที่พลเมือง วัฒนธรรม และการดำเนินชีวิตในสังคม

มาตรฐาน ส.2.1 เข้าใจและปฏิบัติตามหน้าที่ของการเป็นพลเมืองดี มีค่านิยมที่ดีงาม และดำรงรักษาประเพณีและวัฒนธรรมไทย ดำรงชีวิตอยู่ร่วมกันในสังคมไทย และ สังคมโลกอย่างสันติสุข

มาตรฐาน ส.2.2 เข้าใจระบบการเมืองการปกครองในสังคมปัจจุบัน ยึดมั่น ศรัทธา และธำรงรักษาไว้ซึ่งการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

สาระที่ 3 เศรษฐศาสตร์

มาตรฐาน ส.3.1 เข้าใจและสามารถบริหารจัดการทรัพยากรในการผลิตและการบริโภคการใช้ทรัพยากรที่มีอยู่จำกัดได้อย่างมีประสิทธิภาพและคุ้มค่า รวมทั้งเข้าใจหลักการของเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อการดำรงชีวิตอย่างมีดุลยภาพ

มาตรฐาน ส.3.2 เข้าใจระบบ และสถาบันทางเศรษฐกิจต่างๆ ความสัมพันธ์ทางเศรษฐกิจและความจำเป็นของการร่วมมือกันทางเศรษฐกิจในสังคมโลก

สาระที่ 4 ประวัติศาสตร์

มาตรฐาน ส.4.1 เข้าใจความหมาย ความสำคัญของเวลาและยุคสมัยทางประวัติศาสตร์สามารถใช้วิธีการทางประวัติศาสตร์มาวิเคราะห์เหตุการณ์ต่างๆ อย่างเป็นระบบ

มาตรฐาน ส.4.2 เข้าใจพัฒนาการของมนุษยชาติจากอดีตจนถึงปัจจุบัน ในด้านความสัมพันธ์และการเปลี่ยนแปลงของเหตุการณ์อย่างต่อเนื่อง ตระหนักถึงความสำคัญและสามารถวิเคราะห์ผลกระทบที่เกิดขึ้น

มาตรฐาน ส.4.3 เข้าใจความเป็นมาของชาติไทย วัฒนธรรม ภูมิปัญญาไทย มีความรักความภูมิใจและธำรงความเป็นไทย

สาระที่ 5 ภูมิศาสตร์

มาตรฐาน ส.5.1 เข้าใจลักษณะของโลกทางกายภาพ และความสัมพันธ์ของสรรพสิ่งซึ่งมีผลต่อกันและกันในระบบของธรรมชาติใช้แผนที่และเครื่องมือทางภูมิศาสตร์ ในการค้นหาวิเคราะห์ สรุปล และใช้ข้อมูลภูมิสารสนเทศอย่างมีประสิทธิภาพ

มาตรฐาน ส.5.2 เข้าใจปฏิสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์กับสภาพแวดล้อมทางกายภาพ ที่ก่อให้เกิดการสร้างสรรควัฒนธรรม มีจิตสำนึก และมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน

คุณภาพของผู้เรียนระดับมัธยมศึกษาตามสาระ

จบชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

ได้เรียนรู้และศึกษาเกี่ยวกับความเป็นไปของโลก โดยการศึกษาประเทศไทยเปรียบเทียบกับประเทศในภูมิภาคต่างๆในโลก เพื่อพัฒนาแนวคิดเรื่องการอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข

ได้เรียนรู้และพัฒนาให้มีทักษะที่จำเป็นต่อการ เป็นนักคิดอย่างมีวิจารณญาณได้รับการพัฒนาแนวคิด และขยายประสบการณ์ เปรียบเทียบระหว่างประเทศไทยกับประเทศในภูมิภาคต่าง ๆ ในโลก ได้แก่ เอเชีย โอเชียเนีย แอฟริกา ยุโรป อเมริกาเหนือ อเมริกาใต้ ในด้านศาสนา คุณธรรม จริยธรรม ค่านิยม ความเชื่อ ขนบธรรมเนียม ประเพณี วัฒนธรรม การเมืองการปกครอง ประวัติศาสตร์และภูมิศาสตร์ ด้วยวิธีการทางประวัติศาสตร์ และสังคมศาสตร์

ได้รับการพัฒนาแนวคิดและวิเคราะห์เหตุการณ์ในอนาคต สามารถนำมาใช้เป็นประโยชน์ ในการดำเนินชีวิตและวางแผนการดำเนินงานได้อย่างเหมาะสม

จบชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6

ได้เรียนรู้และศึกษาความเป็นไปของโลกอย่างกว้างขวางและลึกซึ้งยิ่งขึ้น

ได้รับการส่งเสริมสนับสนุนให้พัฒนาตนเองเป็นพลเมืองที่ดี มีคุณธรรม จริยธรรม ปฏิบัติตามหลักธรรมของศาสนาที่ตนนับถือ รวมทั้งมีค่านิยมอันพึงประสงค์ สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นและอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข รวมทั้งมีศักยภาพเพื่อการศึกษาต่อในชั้นสูงตามความประสงค์ได้

ได้เรียนรู้เรื่องภูมิปัญญาไทย ความภูมิใจในความเป็นไทย ประวัติศาสตร์ของชาติไทย ยึดมั่นในวิถีชีวิต และการปกครองระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ได้รับการส่งเสริมให้มีส่วนร่วมในการบริโภค เลือกและตัดสินใจบริโภคได้อย่างเหมาะสม มีจิตสำนึกและมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ ประเพณีวัฒนธรรมไทยและสิ่งแวดล้อม มีความรักท้องถิ่นและประเทศชาติ มุ่งทำประโยชน์ และสร้างสิ่งที่ดีงามให้กับสังคม เป็นผู้มีความรู้ความสามารถในการจัดการเรียนรู้ของตนเอง ชี้นำตนเองได้ และสามารถแสวงหาความรู้จากแหล่งการเรียนรู้ต่างๆ ในสังคมได้ตลอดชีวิต

3. แนวคิดเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์

เศรษฐกิจสร้างสรรค์เป็นการขับเคลื่อนเศรษฐกิจที่อยู่บนฐานของการใช้ความรู้ โดยการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์จะเป็นการสร้างประสบการณ์ที่แท้จริงและมีการเชื่อมโยง ด้วยการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม และยังทำให้เกิดการเชื่อมสัมพันธ์กับผู้คนที่ยังอาศัยอยู่ในพื้นที่ ในหัวข้อนี้จะนำเสนอความหมายของเศรษฐกิจสร้างสรรค์ และการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์

3.1 ความหมายของเศรษฐกิจสร้างสรรค์

มีผู้ให้ความหมายของเศรษฐกิจสร้างสรรค์ ไว้ดังนี้

ฮาวกินส์ (Howkins, 2001) กล่าวว่าเศรษฐกิจสร้างสรรค์ (creative economy) หมายถึงการสร้างมูลค่าที่เกิดจากความคิดของมนุษย์

กระทรวงวัฒนธรรม สื่อและการกีฬาแห่งสหราชอาณาจักร (Creative Industries Task Force, 2001) ได้ให้ความหมายของเศรษฐกิจสร้างสรรค์ ว่าหมายถึงเศรษฐกิจที่ประกอบด้วยอุตสาหกรรมที่มีรากฐานมาจากความคิดสร้างสรรค์ของบุคคล ทักษะความชำนาญ และความสามารถพิเศษ ซึ่งสามารถนำไปใช้ประโยชน์ในการสร้างความมั่งคั่งและสร้างงานให้เกิดขึ้นได้ และสามารถส่งผ่านและส่งผ่านจากรุ่นเก่าสู่รุ่นใหม่ด้วยการคุ้มครองทรัพย์สินทางปัญญา

การประชุมสหประชาชาติว่าด้วยการค้าและการพัฒนา (UNCTAD, 2008: 3-4) ได้สรุปความหมายของเศรษฐกิจสร้างสรรค์ไว้ว่าครอบคลุมถึงประเด็นต่าง ๆ ดังนี้

- เป็นแนวคิดที่เกี่ยวกับศักยภาพในการใช้สินทรัพย์ทางความคิดสร้างสรรค์ (creative assets) เพื่อพัฒนาและสร้างการเติบโตทางเศรษฐกิจ
- สนับสนุนให้เกิดการสร้างงาน การสร้างรายได้ การสร้างความร่วมมือทางสังคม การส่งเสริมความหลากหลายทางวัฒนธรรม และการส่งเสริมการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์
- ครอบคลุมถึงลักษณะทางเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม ที่มีปฏิสัมพันธ์กับเทคโนโลยีสินทรัพย์ทางปัญญา และการท่องเที่ยว
- เป็นชุดของกิจกรรมทางเศรษฐกิจฐานความรู้ ที่เชื่อมโยงกับเศรษฐกิจในระดับฐานรากเข้ากับเศรษฐกิจในระดับมหภาค

- เป็นเงื่อนไขที่เป็นไปได้สำหรับหน่วยงานภาครัฐ ที่จะนำไปพัฒนานโยบายด้านวัฒนธรรมเชิงบูรณาการเพื่อการพัฒนา

จากความหมายข้างต้นสามารถสรุปได้ว่า เศรษฐกิจสร้างสรรค์หมายถึงการใช้ความคิดสร้างสรรค์ในการสร้างงาน การสร้างรายได้ และการสร้างความมีส่วนร่วมในสังคม เพื่อสร้างความเชื่อมโยงระหว่างเศรษฐกิจในระดับฐานรากให้เข้ากับเศรษฐกิจมหภาค อันนำไปสู่การพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศ

3.2 ความหมายของการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์

การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ (creative tourism) เป็นการเดินทางที่นำไปสู่ประสบการณ์ที่แท้จริงและมีการเชื่อมโยง ด้วยการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมในงานศิลปะ มรดก หรือคุณลักษณะพิเศษของสถานที่ และยังทำให้เกิดการเชื่อมสัมพันธ์กับผู้คนที่ย้ายอยู่ในพื้นที่ ซึ่งเป็นผู้สร้างสรรค์วัฒนธรรมที่ยังมีชีวิตนั้นขึ้นมา (UNESCO, 2006) สำหรับประเทศไทย ได้มีการกำหนดขอบเขตของเศรษฐกิจสร้างสรรค์ที่ครอบคลุมงานสร้างสรรค์ในหลายด้าน ซึ่งสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (2552: 67) ได้จัดแบ่งให้การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม เป็นสินค้าและบริการภายใต้แนวคิดเศรษฐกิจสร้างสรรค์โดยยึดตามกรอบของ UNCTAD ด้านมรดกทางวัฒนธรรมและธรรมชาติ (cultural heritage and nature) หรือกล่าวได้ว่าการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม เป็นส่วนหนึ่งของการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์

นอกจากนี้ รูปแบบวิธีการบริโภคที่มีความหลากหลายและมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ทำให้การแข่งขันทางธุรกิจไม่สามารถใช้ต้นทุน และราคาต่ำเป็นสิ่งกระตุ้นการบริโภคและสร้างความได้เปรียบทางการแข่งขันได้อีกต่อไป รวมไปถึงข้อจำกัดด้านทรัพยากรธรรมชาติที่ลดน้อยลง ปัญหาสิ่งแวดล้อมที่เพิ่มมากขึ้น ส่งผลให้รูปแบบของการพัฒนาเศรษฐกิจต้องเปลี่ยนแปลงจากเดิมไปสู่การพัฒนาเศรษฐกิจอย่างสร้างสรรค์ ที่ใช้ความรู้ นวัตกรรม และความคิดสร้างสรรค์ในการพัฒนาอุตสาหกรรมเชิงสร้างสรรค์ และสร้างความได้เปรียบทางการแข่งขันที่นำไปสู่การพัฒนาประเทศได้อย่างยั่งยืน

เศรษฐกิจสร้างสรรค์และการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ จึงเป็นทางเลือกในการพัฒนาเศรษฐกิจที่จะนำประเทศหลุดพ้นจากการพึ่งพาปัจจัยการผลิตราคาถูก และใช้ทรัพยากรการผลิตอย่างสิ้นเปลือง และเปลี่ยนมาเป็นการพัฒนาประเทศที่อาศัยการเชื่อมโยงกันทั้งภาคเกษตรกรรม ภาคอุตสาหกรรม และภาคบริการ อยู่บนพื้นฐานของความหลากหลายทางชีวภาพ วัฒนธรรม ภูมิปัญญาท้องถิ่น ผสมผสานเข้ากับการใช้องค์ความรู้และนวัตกรรม เพื่อสร้างมูลค่าเพิ่มให้แก่ทรัพยากรทางการท่องเที่ยว

การท่องเที่ยวเพื่อการเรียนรู้เชิงสร้างสรรค์ จึงหมายถึงการท่องเที่ยวที่มุ่งเน้นการเข้าถึงวัฒนธรรม ภูมิปัญญาท้องถิ่น ประวัติศาสตร์ วิธีการประกอบอาชีพ โดยการให้นักท่องเที่ยวได้มีความรู้ ประสบการณ์และมีส่วนร่วมกับผู้ประกอบการท่องเที่ยว ในกิจกรรมที่สร้างสรรค์ขึ้นโดยคนในชุมชน และชุมชนสามารถสร้างมูลค่าเพิ่มทางเศรษฐกิจจากการท่องเที่ยว

4. แนวคิดเกี่ยวกับการท่องเที่ยวพหุวัฒนธรรมท้องถิ่น

การท่องเที่ยวพหุวัฒนธรรมท้องถิ่น เป็นส่วนหนึ่งของการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ซึ่งในส่วนนี้จะนำเสนอเกี่ยวกับความหมายและลักษณะของการท่องเที่ยวพหุวัฒนธรรมท้องถิ่น และการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ดังนี้

ความหมายของการท่องเที่ยวพหุวัฒนธรรมท้องถิ่นและการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม

สายัณห์ ไพโรชญางิตร์ (2548) ให้ความหมายของพหุวัฒนธรรมท้องถิ่น ว่าหมายถึง แหล่งหรือสถานที่รวบรวมและจัดแสดงหลักฐานโบราณคดี วัตถุโบราณ สิ่งของเครื่องใช้ วัตถุทางวัฒนธรรม รวมทั้งความรู้ภูมิปัญญาที่มีอยู่ หรือเคยมีอยู่ในชุมชนหรือท้องถิ่นนั้นๆ ซึ่งอาจเป็นสถานที่ บ้านเรือน สิ่งก่อสร้างสมัยโบราณที่โดยอายุ รูปแบบทางศิลปะ สถาปัตยกรรม หรือประวัติความเป็นมาที่เป็นประโยชน์ต่อการศึกษาร่องรอยของชุมชนนั้น ที่รวมเรียกว่าโบราณสถาน แหล่งโบราณคดี หรืออาคารสถานที่ที่ก่อสร้างขึ้นใหม่ เพื่อใช้จัดแสดงข้อมูล หลักฐานทางโบราณคดี หรืออาคารสถานที่ที่ก่อสร้างขึ้นใหม่เพื่อใช้จัดแสดงข้อมูล หลักฐานทางโบราณคดี และทรัพยากรวัฒนธรรมต่างๆ ของชุมชน

ส่วนความหมายของการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม (cultural tourism) มีดังนี้

คณะกรรมการการท่องเที่ยวไอริช (Irish Tourists Board อ้างใน Richards, 1995: 23) กล่าวว่า การท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม เป็นการเดินทางท่องเที่ยวเพื่อตอบสนองความตั้งใจและความสนใจทั้งหมดหรือบางส่วน อันเป็นการเพิ่มความยินดี พึงพอใจของคนที่มีต่อแหล่งทรัพยากรวัฒนธรรม

องค์การการท่องเที่ยวโลก (World Tourism Organization อ้างใน Richards, 1995: 23) ได้ให้ความหมายการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมเอาไว้ว่า เป็นการเคลื่อนไหวของผู้คนที่เกิดขึ้นจากปัจจัยกระตุ้นทางด้านวัฒนธรรม เช่น การท่องเที่ยวเพื่อการศึกษา (study tour) การเดินทางท่องเที่ยวเพื่อชื่นชมศิลปวัฒนธรรม ประเพณี เทศกาล การเข้าเยี่ยมชมอนุสรณ์สถาน การเดินทางท่องเที่ยวเพื่อศึกษาธรรมชาติ หรือศึกษาขนบธรรมเนียม ความเชื่อที่สืบทอดกันมาของชุมชนท้องถิ่น ตลอดจนความเชื่อทางศาสนา

บุญเลิศ จิตตั้งวัฒนา (2548: 283) ให้ความหมายของการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมว่าหมายถึง การท่องเที่ยวในแหล่งวัฒนธรรมหรือชมงานประเพณีที่ชุมชนท้องถิ่นนั้นๆ จัดขึ้น ซึ่งประกอบด้วย การเรียนรู้ การสัมผัส การชื่นชมอัตลักษณ์ความงดงามของวัฒนธรรม คุณค่าทางประวัติศาสตร์ วิถีชีวิต ความเป็นอยู่ของกลุ่มชน ความแตกต่างทางวัฒนธรรม เช่น ด้านศิลปะ สถาปัตยกรรม โบราณสถาน เรื่องราวและคุณค่าทางประวัติศาสตร์ รูปแบบชีวิต ภาษา การแต่งกาย การบริโภค ความเชื่อ ศาสนา จารีตประเพณี เพื่อให้ได้รับความสนุกเพลิดเพลิน พร้อมทั้งได้ศึกษาความเชื่อความเข้าใจต่อสภาพสังคมและวัฒนธรรม มีประสบการณ์ใหม่ๆ เพิ่มขึ้น มีจิตสำนึกต่อการรักษาสภาพแวดล้อม วัฒนธรรม และนำไปสู่การท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน

ปณิตา สระวาสี (2557) ให้ความหมายของพหุวัฒนธรรมท้องถิ่นว่ามีชื่อเรียกมากมาย ทั้งพหุวัฒนธรรมท้องถิ่น พหุวัฒนธรรมชาวบ้าน พหุวัฒนธรรมชุมชน หรืออาจไม่ใช้คำว่า พหุวัฒนธรรม แต่ใช้คำว่า ศูนย์วัฒนธรรม ศูนย์การเรียนรู้ หอวัฒนธรรม ซึ่งมีการดำเนินการโดยองค์กรต่างๆ เช่น วัด โรงเรียน ชุมชน องค์กรเอกชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และหน่วยงานราชการ

นอกจากนี้ ประภัสสร โพธิ์ศรีทอง (2559) อธิบายความหมายของพิพิธภัณฑ์ท้องถิ่นว่าเป็น พิพิธภัณฑ์ที่จัดตั้งเพื่อเรียนรู้การเก็บรักษาวัตถุทางวัฒนธรรม บันทึกหลักฐานวัตถุต่างๆ ที่เก็บรักษาไว้ การศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับวัตถุในพิพิธภัณฑ์ จัดแสดงวัตถุและนิทรรศการเพื่อถ่ายทอดความรู้ และจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ในรูปแบบต่างๆ โดยอธิบายลักษณะของพิพิธภัณฑ์ท้องถิ่น ดังนี้

1. **ท้องถิ่นเป็นผู้ริเริ่ม จัดทำและดำเนินการ** พิพิธภัณฑ์ท้องถิ่นที่แท้จริงจะต้องเกิดจากความต้องการหรือเกิดจากการริเริ่มของคนในชุมชน บางแห่งอาจมีหน่วยงานภายนอกมาร่วมช่วยเหลือ แต่คนในชุมชนจะทำหน้าที่ในการจัดการดูแล และดำเนินการเอง

2. **เนื้อหาที่น่าสนใจเป็นเรื่องราวของชุมชนในด้านต่างๆ** ได้แก่ ประวัติความเป็นมาของชุมชน การทำมาหากิน ศาสนา และความเชื่อ ตลอดจนความสัมพันธ์ภายในชุมชนหรือท้องถิ่นเป็นสำคัญ อาจมีการกล่าวถึงสังคมอื่นเฉพาะในส่วนที่ท้องถิ่นมีการติดต่อสัมพันธ์ทางเศรษฐกิจ การเมือง สังคม และวัฒนธรรมกับสังคมภายนอกเท่านั้น

3. **มีความหลากหลาย** พิพิธภัณฑ์ท้องถิ่นแต่ละที่จะมีลักษณะพิเศษเฉพาะ อันเป็นอัตลักษณ์ของชุมชน ทำให้เกิดการเรียนรู้และเข้าถึงความแตกต่างหลากหลายทางวัฒนธรรม ช่วยลดทอนการหลงตัวเองและการดูถูกเหยียดหยาม ที่นำไปสู่ความเข้าใจซึ่งกันและกันของสังคม

4. **เน้นความเรียบง่ายแต่มีความหมายต่อชุมชน** สิ่งของที่จัดแสดงมีอยู่ในชุมชนท้องถิ่นนั้นๆ ไม่จำเป็นต้องเป็นของมีค่า อาจเป็นศิลปวัตถุทางศาสนาที่ชุมชนรวบรวมไว้หรือศิลปหัตถกรรมประเภทเครื่องมือเครื่องใช้ที่เกี่ยวกับชีวิตประจำวันของชาวบ้าน

สรุปได้ว่า พิพิธภัณฑ์ท้องถิ่น เป็นพิพิธภัณฑ์ที่เกิดขึ้นจากการมีส่วนร่วมของบุคคล กลุ่มคน หรือองค์กร ทั้งภาครัฐและภาคเอกชน โดยการสร้างคลังความรู้หรือแหล่งเรียนรู้ที่แสดงเรื่องราว วิถีชีวิต ภูมิปัญญา และประวัติศาสตร์ท้องถิ่น ผ่านวัตถุในพิพิธภัณฑ์ จัดแสดงวัตถุและนิทรรศการเพื่อถ่ายทอดความรู้ และจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ในรูปแบบต่างๆ และมีเป้าหมายในการพัฒนาชุมชนท้องถิ่น

5. แนวคิดเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงภูมิศาสตร์และประวัติศาสตร์

การท่องเที่ยวเชิงภูมิศาสตร์และประวัติศาสตร์เป็นการท่องเที่ยว ที่ส่งเสริมการเรียนรู้ เนื่องจากการท่องเที่ยวที่เชื่อมโยงกับธรรมชาติ วัฒนธรรม และประวัติศาสตร์ของประเทศ และประวัติศาสตร์ชุมชน ซึ่งมีผู้ให้ความหมายของการท่องเที่ยวเชิงภูมิศาสตร์และประวัติศาสตร์ ไว้ดังนี้

ประเสริฐ วิทยารัฐ (2532) ภูมิศาสตร์เป็นการศึกษาปรากฏการณ์บนโลกหรือภูมิทัศน์ เป็นการจดจำสิ่งต่างๆที่ปรากฏบนพื้นโลก ไม่ว่าจะเป็นปรากฏการณ์ทางธรรมชาติหรือปรากฏการณ์ทางวัฒนธรรม ซึ่งสามารถทำการศึกษาได้ 4 ประการคือ ส่วนที่เป็นของแข็งหรือธรณีภาค ได้แก่ หิน แร่ ดิน และขบวนการต่างๆ ที่ปรากฏบนผิวโลก ส่วนที่สองคือ ส่วนที่เป็นชั้นบรรยากาศภาค ได้แก่ ลมฟ้า อากาศ เมฆ ฝน เป็นต้น ส่วนที่สามคือ ส่วนที่เป็นของเหลวหรืออุทกภาค ได้แก่ มหาสมุทร เป็นต้น และส่วนสุดท้ายคือ ส่วนที่เป็นชีวภาคได้แก่ สิ่งมีชีวิต รวมทั้งมนุษย์ที่อาศัยอยู่บนพื้นดิน การท่องเที่ยวเชิงภูมิศาสตร์ (historical tourism) จึงมีจุดมุ่งหมายเพื่อทำให้นักท่องเที่ยวมีความเข้าใจ ปรากฏการณ์ทางธรรมชาติในท้องถิ่น เช่น ลักษณะอากาศ ลักษณะภูมิประเทศ หรือปรากฏการณ์ทางสังคม เช่น การตั้งถิ่นฐาน การประกอบอาชีพ เป็นต้น การท่องเที่ยวเชิงภูมิศาสตร์จึงเป็นการประยุกต์การทัศนศึกษาภาคสนาม

อดิศร ศักดิ์สูง (2554) การท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์ (historical tourism) หมายถึง การเดินทางท่องเที่ยวไปยัง แหล่งท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์และโบราณคดีเพื่อชื่นชมและเพลิดเพลินในสถานที่ท่องเที่ยวได้ ความรู้มีความเข้าใจต่อประวัติศาสตร์และโบราณคดีในท้องถิ่น บนพื้นฐานของความรับผิดชอบและมีจิตสำนึกต่อการรักษามรดกทางวัฒนธรรมและคุณค่าของสภาพแวดล้อม โดยที่ชุมชนในท้องถิ่นมีส่วนร่วมต่อการบริหารจัดการท่องเที่ยว ดังนั้นนักท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์จึงหมายถึงกลุ่มบุคคลที่มีความสนใจอยากเห็นแหล่งประวัติศาสตร์ที่ได้รับรู้มา เพื่อชื่นชมและเพลิดเพลินในสถานที่ท่องเที่ยวนั้น มีความรู้ความเข้าใจต่อประวัติศาสตร์โบราณคดีเพิ่มขึ้นบนพื้นฐานการท่องเที่ยวอย่างมีความรับผิดชอบต่อรักษามรดกทางวัฒนธรรมทางประวัติศาสตร์

ส่วนสถาบันวิจัยสภาวะแวดล้อม จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย (2549) ได้กล่าวถึงแหล่งท่องเที่ยวทางภูมิศาสตร์และประวัติศาสตร์ไว้ว่า เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่มนุษย์สร้างขึ้น มีความแตกต่างจากแหล่งท่องเที่ยวที่มนุษย์สร้างขึ้นประเภทอื่น เนื่องจากมีคุณค่าทางประวัติศาสตร์ วัฒนธรรม และสังคม รวมถึงความผูกพันทางจิตใจต่อชนรุ่นหลัง ทำให้มีความสำคัญและคุณค่าทางประวัติศาสตร์ โบราณคดี และศาสนา รวมถึงสถานที่หรืออาคารสิ่งก่อสร้างอายุเก่าแก่ หรือเคยมีเหตุการณ์สำคัญเกิดขึ้นในประวัติศาสตร์ อาทิเช่น โบราณสถาน อุทยานประวัติศาสตร์ ชุมชนโบราณ กำแพงเมือง คูเมือง พิพิธภัณฑสถาน วัด ศาสนสถาน และสิ่งก่อสร้างที่มีคุณค่าทางศิลปะและสถาปัตยกรรม

6. แนวคิดเกี่ยวกับการท่องเที่ยววิถีเกษตร

การท่องเที่ยววิถีเกษตร เป็นการท่องเที่ยวที่สร้างการเรียนรู้และประสบการณ์ให้นักท่องเที่ยว อีกทั้งยังเป็นการสร้างงาน สร้างรายได้ให้แก่เกษตรกรที่เป็นเจ้าของแหล่งท่องเที่ยว ในหัวข้อนี้จะนำเสนอเกี่ยวกับความหมาย องค์ประกอบ และรูปแบบของการท่องเที่ยววิถีเกษตร

6.1 ความหมายของการท่องเที่ยวเชิงเกษตร

สร้อยสวัสดิ์ อาสาสรรพกิจ (2540) ให้ความหมายของการท่องเที่ยวเชิงเกษตรกรรม (Argotourism) ว่าหมายถึง การเดินทางท่องเที่ยวไปยังพื้นที่ชุมชนเกษตรกรรม สวนเกษตร สวนสมุนไพร ฟาร์มปศุสัตว์ และเลี้ยงสัตว์ แหล่งเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำต่างๆ สถานที่ราชการ ตลอดจนสถาบันการศึกษาที่มีงานวิจัยและพัฒนาเทคโนโลยีการผลิตทางการเกษตรที่ทันสมัย เพื่อชื่นชมความสวยงามความสำเร็จและเพลิดเพลินในกิจกรรมทางการเกษตรในลักษณะต่างๆ ได้ความรู้และประสบการณ์ใหม่ๆ บนพื้นฐานของความรับผิดชอบต่อรักษาสภาพแวดล้อมของสถานที่นั้นๆ

จำไพพรรณ แก้วสุริยะ (2544) ให้ความหมายของการท่องเที่ยวเชิงเกษตรว่า หมายถึง การเดินทางท่องเที่ยวไปยังพื้นที่เกษตรกรรม เพื่อชื่นชมความสวยงาม ความสำเร็จ ความเพลิดเพลินในสวนเกษตร ได้ความรู้และประสบการณ์ใหม่บนพื้นฐานการท่องเที่ยวที่มีความรับผิดชอบต่อรักษาสภาพแวดล้อมของสถานที่แห่งนั้น

เทิดชาย ช่วยบำรุง (2553 : 3-4) ให้ความหมายของการท่องเที่ยวเชิงเกษตร ว่าเป็นการท่องเที่ยวที่เปิดโอกาสให้นักท่องเที่ยวได้สัมผัสกับสภาพแวดล้อมที่เป็นธรรมชาติ วิถีชีวิตของเกษตรกร โดยนักท่องเที่ยวสามารถท่องเที่ยวในชุมชนเกษตร มีการร่วมกิจกรรมต่างๆ เพื่อการเรียนรู้และศึกษาประสบการณ์ทางการเกษตร อันนำมาซึ่งความรู้ ความเข้าใจ ความภาคภูมิใจกับอาชีพเกษตรกรรมซึ่ง

เป็นรากฐานของสังคมไทย ที่เต็มไปด้วยคุณค่า ความรู้ ภูมิปัญญาของบรรพบุรุษ อีกทั้งการสัมผัสกับวิถีชีวิตในชนบท ขนบธรรมเนียม ประเพณี วัฒนธรรมและการประกอบอาชีพด้านการเกษตรที่มีความหลากหลายในแต่ละพื้นที่ซึ่งบริหารจัดการโดยเกษตรกรและชุมชน ที่นักท่องเที่ยวสามารถเรียนรู้และนำไปใช้ประโยชน์หรือประกอบอาชีพได้

การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย (2557) ให้ความหมายของการท่องเที่ยวเชิงเกษตรว่า หมายถึง การท่องเที่ยวที่มุ่งความสนใจไปยังกิจกรรมการเกษตรหรือสภาพแวดล้อมทางการเกษตรเป็นหลัก โดยมีความพร้อมในการดำเนินการ สามารถควบคุมและดำเนินการปัจจัยภายในและภายนอกแหล่งท่องเที่ยว รวมทั้งมีกลไกการกระจายรายได้ไปยังเกษตรกร และก่อให้เกิดความพึงพอใจต่อการได้รับความเพลิดเพลิน มีการพักผ่อนหย่อนใจ การสร้างเสริมการอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมและธรรมชาติ

กล่าวได้ว่า การท่องเที่ยวเชิงเกษตรจึงเป็นการเดินทางท่องเที่ยวไปยังพื้นที่เกษตรกรรม สวนเกษตร วนเกษตร สวนสมุนไพร ฟาร์มปศุสัตว์ เพื่อชื่นชมความสวยงาม ได้รับความเพลิดเพลิน และได้รับความรู้ ประสบการณ์บนพื้นฐานของความรับผิดชอบในพื้นที่ท่องเที่ยวนั้น

6.2 องค์ประกอบของการท่องเที่ยวเชิงเกษตร

บุญเลิศ จิตตั้งวัฒนา (2548: 299) อธิบายรูปแบบกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงเกษตร ดังนี้

1. การแสดงสินค้าหรือสาธิตแปลงสาธิตพืชพันธุ์พืชสวยงาม ได้แก่ กล้วยไม้ ดอกไม้ พืชผักในท้องถิ่นและจากต่างประเทศ แปลงรวบรวมพืชพันธุ์ชนิดต่างๆ เช่น พันธุ์กล้วยไม้ พันธุ์พริก การแสดงขั้นตอนการปฏิบัติทางการเกษตร เช่น การปลูกดูแลรักษา การเก็บเกี่ยวผลผลิต การปฏิบัติหลังการเก็บเกี่ยว การบรรจุภัณฑ์ การแปรรูปผลผลิต การเลี้ยงไหม การเลี้ยงผึ้ง การเลี้ยงครั่ง การแสดงประเพณีวัฒนธรรมทางการเกษตร การแสดงงานฝีมือหรือหัตถกรรม เครื่องมือ เครื่องใช้ในวิถีการเกษตร
2. การให้นักท่องเที่ยวร่วมทำกิจกรรมระยะสั้นในการเข้าชมสวนเกษตร ได้แก่ สวนไม้ดอก สวนพืชผัก สวนสมุนไพร สวนไม้ผล โดยให้นักท่องเที่ยวเก็บผลผลิตจากต้นหรือซื้อผลผลิต โดยเลือกเก็บเอง อีกทั้งได้ทำกิจกรรมพื้นบ้านร่วมกับคนในชุมชน เช่น ชีควาย นั่งเกวียน ไถนา กรีดยาง
3. การให้นักท่องเที่ยวพักแรมในสถานที่ท่องเที่ยว เพื่อศึกษาและสัมผัสการใช้ชีวิตของเกษตรกร โดยให้นักท่องเที่ยวได้รับบริการที่อบอุ่นและสะดวกสบาย
4. การอบรมให้ความรู้ทางการเกษตรแผนใหม่และความรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่น ด้วยการฝึกหัดปฏิบัติเกี่ยวกับการทำการเกษตรในสมัยใหม่ เช่น การปลูกและดูแลรักษาพืช การแปรรูปและการเก็บรักษาผลผลิตทางการเกษตร สำหรับการฝึกหัดปฏิบัติเพื่อการเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นในคนในชุมชน เช่น การบริโภคผักพื้นเมือง การศึกษาแมลงที่เป็นประโยชน์ การเก็บเห็ด การทำน้ำตาลจากมะพร้าว การนวดแผนโบราณและการอบสมุนไพร
5. การจำหน่ายสินค้าและผลิตภัณฑ์ทางการเกษตร โดยเฉพาะอย่างการแปรรูปสินค้าทางการเกษตรของกลุ่มแม่บ้านเกษตรกร สินค้าหัตถกรรมของเกษตรกร ของใช้ ของที่ระลึก เมล็ดพันธุ์พืช ให้นักท่องเที่ยวซื้อไปปลูก อาหารที่ผลิตและเตรียมในพื้นที่อย่างง่าย เช่น ข้าวโพดต้ม ถั่วต้ม เผือกต้ม น้ำผัก น้ำผลไม้

6. การให้รู้ทางด้านธุรกิจการเกษตร โดยจัดให้นักท่องเที่ยวในเชิงธุรกิจการเกษตรได้สัมผัสประสบการณ์กิจกรรมทางการเกษตร เพื่อให้เกิดแนวทางในการทำการเกษตร ทั้งการลงทุนด้วยตนเองและการลงทุนร่วมกับเกษตรกร รวมทั้งการผลิตสินค้าหัตถกรรม

สถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทย (2544: 3-25) แบ่งรูปแบบของการท่องเที่ยวเชิงเกษตรไว้ดังนี้

1. **รูปแบบการทำนา** โดยเฉพาะอย่างยิ่งที่ใช้วัฒนธรรมดั้งเดิมในการเตรียมดินและการเก็บเกี่ยว เช่น การใช้กระบือหรือโคไถนา การเก็บเกี่ยวและการนวดโดยใช้แรงงานคน และการประกอบอาชีพเสริม ได้แก่ การเพาะเห็ด ยกยอ ตกปลา เป็นต้น

2. **รูปแบบเกษตรผสมผสาน** ได้แก่ การปลูกผักปลอดสารพิษร่วมกับผลไม้และชุดบ่อเลี้ยงปลา หรือทำนาควบคู่กันไป ซึ่งสามารถทำผักสลัด บึงปลา ขายผลไม้ให้นักท่องเที่ยว

3. **รูปแบบสวนผลไม้** ตามพื้นที่การปลูกผลไม้และฤดูกาล ซึ่งสามารถจัดเทศกาลชิมผลไม้แต่ละพื้นที่ได้ โดยจัดกรรมวิธีการเก็บที่หลากหลาย รวมทั้งงานเทศกาลเกี่ยวกับผลผลิตทางการเกษตรที่ภาครัฐและภาคเอกชนร่วมกันจัดขึ้น ที่ให้นักท่องเที่ยวสามารถหาซื้อสินค้าได้ในราคาถูก และยังได้รับความรู้ทางการเกษตรในส่วนของนิทรรศการทางวิชาการ

4. **รูปแบบไม้ดอกไม้ประดับ** เพื่อจัดเป็นเทศกาลดอกไม้ของแต่ละพื้นที่ เช่น สวนกล้วยไม้ สวนไม้ดอกไม้ประดับ

5. **รูปแบบสวนสมุนไพร** เนื่องจากผู้คนได้หันเข้าสู่ธรรมชาติมากขึ้น ทำให้การท่องเที่ยวสวนสมุนไพรได้รับความนิยมจากนักท่องเที่ยว อีกทั้งสมุนไพรยังเป็นส่วนประกอบสำคัญของเครื่องสำอาง เช่น สบู่ ครีมบำรุงผิว การจัดงานเที่ยวสวนสมุนไพร อาจทำได้โดยให้นักท่องเที่ยวเดินชมสวนสมุนไพร ศึกษาความรู้ในเรื่องพรรณไม้สมุนไพรที่สามารถนำมาสกัดเป็นสมุนไพรรักษาโรค ศึกษาสรรพคุณของสมุนไพรแต่ละชนิด ชมผลิตภัณฑ์จากสมุนไพร รวมทั้งกิจกรรมส่งเสริมสุขภาพ

6. **รูปแบบเกษตรเชิงอนุรักษ์ผสมผสานวัฒนธรรม** เป็นการท่องเที่ยวในพื้นที่ทางวัฒนธรรมที่มีอาชีพทางการเกษตร เช่น การทำสวนชา การทำสวนเมี่ยงของชาวไทยภูเขา

7. **รูปแบบการศึกษาและศูนย์วิจัยทดลองของหน่วยงานราชการ** เช่น ศูนย์ศึกษาห้วยฮ่องไคร้ในจังหวัดเชียงใหม่ ศูนย์พัฒนาเขาหินซ้อนในจังหวัดฉะเชิงเทรา ศูนย์ศึกษาพัฒนาพิภพทองในจังหวัดนราธิวาส รวมทั้งศูนย์ศึกษาทางการเกษตรอื่นๆ เช่น กรมประมง กรมป่าไม้ กรมวิชาการเกษตร กรมส่งเสริมการเกษตร

8. **โครงการหลวงและโครงการตามพระราชดำริ** ได้แก่ โครงการหลวงดอยอินทนนท์ โครงการหลวงห้วยลี้ก โครงการหลวงดอยอ่างขาง โครงการพัฒนาดอยตุง เป็นต้น

9. **รูปแบบชุมชนเกษตรกร** ได้แก่ ชุมชนประมง ชุมชนชาวสวนยาง ชุมชนชาวเขา สหกรณ์นิคม ซึ่งจะรวมถึงวิถีชีวิตและวัฒนธรรมพื้นบ้าน

10. **รูปแบบสวนเกษตรของเอกชน** ได้แก่ ไร่บุญรอด สวนสามพราน ฟาร์มเกษตร

11. **รูปแบบการตลาดการเกษตร** ได้แก่ ตลาดไทสี่มุมเมือง ตลาดน้ำดำเนินสะดวก

กล่าวได้ว่า การท่องเที่ยวเชิงเกษตรนั้นมีความแตกต่างจากการท่องเที่ยวทั่วไป นั่นคือ การท่องเที่ยววิถีเกษตรจะมุ่งเน้นความสนใจไปยังกิจกรรมการเกษตรต่างๆ รวมถึงสภาพแวดล้อมทางการเกษตรเป็นหลัก ให้โอกาสนักท่องเที่ยวได้เรียนรู้วิถีชีวิตความเป็นอยู่ของเกษตรกร สิ่งแวดล้อมทาง

ธรรมชาติและวัฒนธรรมท้องถิ่น โดยเน้นการมีส่วนร่วมของนักท่องเที่ยวในการดำเนินกิจกรรมให้เกิดการเรียนรู้ด้านการเกษตรและวิถีการดำรงชีวิต วัฒนธรรม ประเพณี และเป็นการนำทรัพยากรที่มีอยู่ให้เกิดการเรียนรู้ รวมทั้งได้รับความเพลิดเพลินและการพักผ่อนไปพร้อมๆ กัน นอกจากนี้เกษตรกรยังมีรายได้จากการจำหน่ายสินค้าทางการเกษตร รวมทั้งสินค้าแปรรูปทางการเกษตรอื่นๆ ด้วย

บทที่ 2

ข้อค้นพบของการวิจัย

การวิจัยนี้ เป็นการศึกษารูปแบบและเส้นทางการท่องเที่ยวเพื่อการเรียนรู้เชิงสร้างสรรค์ในจังหวัดกาญจนบุรี ซึ่งผลของการวิจัยแบ่งออกเป็น 4 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 การพัฒนารูปแบบการท่องเที่ยวเพื่อการเรียนรู้เชิงสร้างสรรค์ ในจังหวัดกาญจนบุรี

ตอนที่ 2 การพัฒนาเส้นทางการท่องเที่ยวเพื่อการเรียนรู้เชิงสร้างสรรค์ ในจังหวัดกาญจนบุรี

ตอนที่ 3 การศึกษาแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวเพื่อการเรียนรู้เชิงสร้างสรรค์ ในจังหวัดกาญจนบุรี

ตอนที่ 4 การสังเคราะห์รูปแบบและเส้นทางการท่องเที่ยวเพื่อการเรียนรู้เชิงสร้างสรรค์ ในจังหวัดกาญจนบุรี

ตอนที่ 1 การพัฒนารูปแบบการท่องเที่ยวเพื่อการเรียนรู้เชิงสร้างสรรค์ ในจังหวัดกาญจนบุรี

ส่วนที่ 1 พฤติกรรมการท่องเที่ยวและส่วนประสมการตลาดการท่องเที่ยวเพื่อการเรียนรู้จังหวัดกาญจนบุรีของนักท่องเที่ยวไทย

โดยการใช้แบบสอบถามรวบรวมข้อมูลจากนักท่องเที่ยวเพื่อการเรียนรู้เชิงสร้างสรรค์ ชาวไทยในจังหวัดกาญจนบุรี จำนวน 400 คน ซึ่งแบ่งผลการศึกษาเป็น 2 ส่วน ดังนี้

1.1 ปัจจัยส่วนบุคคลของนักท่องเที่ยวไทยจังหวัดกาญจนบุรี

การวิเคราะห์ปัจจัยส่วนบุคคลของตัวอย่าง ซึ่งเป็นนักท่องเที่ยวไทยในจังหวัดกาญจนบุรี โดยจำแนกตามเพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้เฉลี่ยต่อเดือน โดยใช้ค่าความถี่ (frequency) และร้อยละ (percentage) ซึ่งเสนอผลการศึกษา ปรากฏในตารางที่ 2.1

ตารางที่ 2.1 จำนวนและร้อยละของปัจจัยส่วนบุคคลของนักท่องเที่ยวไทย จังหวัดกาญจนบุรี

(n=400)

ปัจจัยส่วนบุคคล	จำนวน (คน)	ร้อยละ
1. เพศ		
ชาย	202	50.5
หญิง	198	49.5
2. อายุ		
ไม่เกิน 30 ปี	92	23.0
31 - 40 ปี	173	43.3
41 - 50 ปี	90	22.5
51 ปีขึ้นไป	45	11.2
3. ระดับการศึกษา		
ประถมศึกษาหรือต่ำกว่า	9	2.3
มัธยมศึกษาตอนต้น	63	15.8
มัธยมศึกษาตอนปลาย/ปวช.	127	31.8
ปริญญาตรีหรือสูงกว่า	201	50.2
4. อาชีพ		
นักเรียน/นักศึกษา	39	9.8
รับราชการ/รัฐวิสาหกิจ	123	30.8
พนักงานบริษัทเอกชน	100	25.0
ค้าขาย/ธุรกิจส่วนตัว	85	21.2
รับจ้าง	37	9.2
ไม่ได้ทำงาน	16	4.0
5. รายได้เฉลี่ยต่อเดือน		
น้อยกว่า 10,000 บาท	54	13.5
10,001-15,000 บาท	70	17.5
15,001-20,000 บาท	136	34.0
20,001-25,000 บาท	71	17.8
25,001-30,000 บาท	27	6.8
มากกว่า 30,000 บาท	42	10.4

จากตารางที่ 2.1 แสดงข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม มีรายละเอียดดังนี้

เพศ พบว่า ตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศชาย จำนวน 202 คน คิดเป็นร้อยละ 50.5 และเพศหญิง จำนวน 198 คน คิดเป็นร้อยละ 49.5

อายุ พบว่า ตัวอย่างส่วนใหญ่มีอายุ 31-40 ปี จำนวน 173 คน คิดเป็นร้อยละ 43.3 รองลงมาคือ อายุไม่เกิน 30 ปี จำนวน 92 คน คิดเป็นร้อยละ 23.0 อายุ 41-50 ปี จำนวน 90 คน คิดเป็นร้อยละ 22.5 และอายุ 51 ปีขึ้นไป จำนวน 45 คน คิดเป็นร้อยละ 11.2

ระดับการศึกษา พบว่า ตัวอย่างส่วนใหญ่มีการศึกษาระดับปริญญาตรีหรือสูงกว่าจำนวน 201 คน คิดเป็นร้อยละ 50.2 รองลงมาคือ มัธยมศึกษาตอนปลาย/ปวช. จำนวน 127 คน คิดเป็นร้อยละ 31.8 มัธยมศึกษาตอนต้น จำนวน 63 คน คิดเป็นร้อยละ 15.8 และประถมศึกษาหรือต่ำกว่าจำนวน 9 คน คิดเป็นร้อยละ 2.3

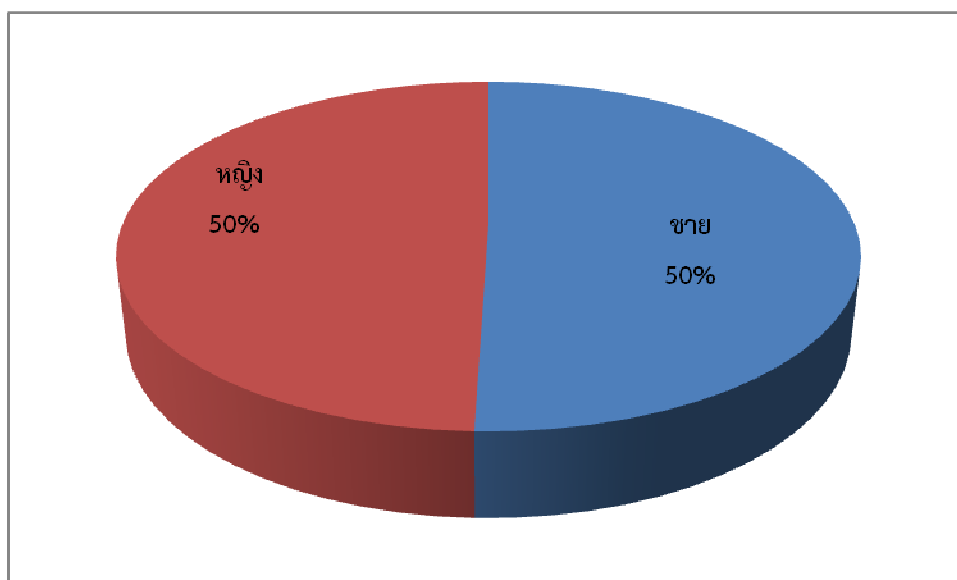
อาชีพ พบว่า ตัวอย่างส่วนใหญ่มีอาชีพรับราชการ/รัฐวิสาหกิจ จำนวน 123 คน คิดเป็นร้อยละ 30.8 รองลงมาคืออาชีพพนักงานบริษัทเอกชน จำนวน 100 คน คิดเป็นร้อยละ 25.0 ค้าขาย/ธุรกิจส่วนตัว จำนวน 85 คน คิดเป็นร้อยละ 21.2 นักเรียน/นักศึกษา จำนวน 39 คน คิดเป็นร้อยละ 9.8 รับจ้าง จำนวน 37 คน คิดเป็นร้อยละ 9.2 ไม่ได้ทำงาน จำนวน 16 คน คิดเป็นร้อยละ 4.0

รายได้เฉลี่ยต่อเดือน พบว่า ตัวอย่างส่วนใหญ่มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือน 15,001-20,000 บาท จำนวน 136 คน คิดเป็นร้อยละ 34.0 รองลงมาคือ รายได้เฉลี่ยต่อเดือน 20,001-25,000 บาท จำนวน 71 คน คิดเป็นร้อยละ 17.8 รายได้เฉลี่ยต่อเดือน 10,001-15,000 บาท จำนวน 70 คน คิดเป็นร้อยละ 17.5 รายได้เฉลี่ยต่อเดือนน้อยกว่า 10,000 บาท จำนวน 54 คน คิดเป็นร้อยละ 13.5 รายได้เฉลี่ยต่อเดือนมากกว่า 30,000 บาท จำนวน 42 คน คิดเป็นร้อยละ 10.4 และรายได้เฉลี่ยต่อเดือน 25,001-30,000 บาท จำนวน 27 คน คิดเป็นร้อยละ 6.8

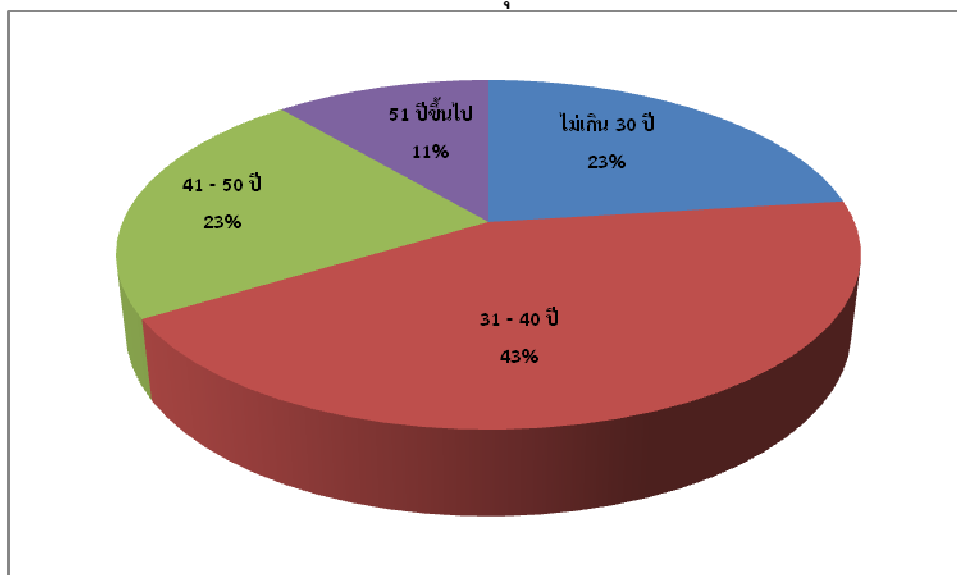
จากข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคลของนักท่องเที่ยวไทย จังหวัดกาญจนบุรี สามารถสรุปเป็นภาพได้ดังภาพที่ 2.1

ภาพที่ 2.1 ร้อยละของปัจจัยส่วนบุคคลของนักท่องเที่ยวไทย จังหวัดกาญจนบุรี

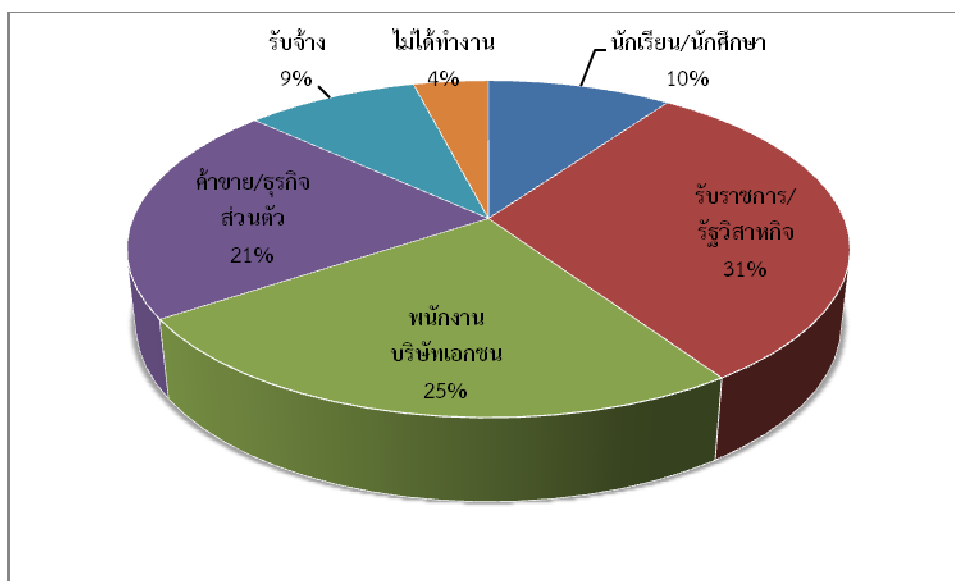
เพศ

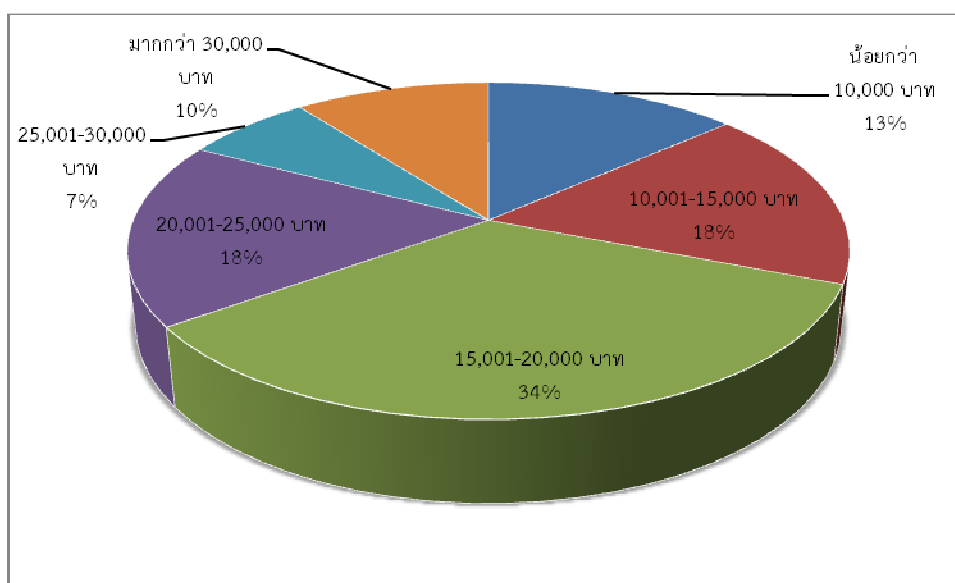
อายุ

ระดับการศึกษา

อาชีพ

1.2 พฤติกรรมการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวไทยในแหล่งท่องเที่ยว เพื่อการเรียนรู้เชิงสร้างสรรค์ในจังหวัดกาญจนบุรี

การวิเคราะห์พฤติกรรมการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวไทย ในแหล่งท่องเที่ยวเพื่อการเรียนรู้เชิงสร้างสรรค์ในจังหวัดกาญจนบุรี จำนวน 400 คน วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าความถี่ และค่าร้อยละ ซึ่งเสนอผลการวิเคราะห์ปรากฏในตารางที่ 2.2

ตารางที่ 2.2 จำนวนและร้อยละของพฤติกรรมการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวไทยในแหล่งท่องเที่ยวเพื่อการเรียนรู้เชิงสร้างสรรค์ในจังหวัดกาญจนบุรี

(n=400)

พฤติกรรมการท่องเที่ยว	จำนวน (คน)	ร้อยละ
1. จำนวนครั้งที่มาท่องเที่ยว		
ครั้งแรก	41	10.3
2 ครั้ง	238	59.4
3 ครั้ง	83	20.8
ตั้งแต่ 4 ครั้งขึ้นไป	38	9.5
2. จำนวนผู้ที่มาท่องเที่ยวด้วย		
คนเดียว	5	1.3
2 คน	77	19.3
3 คน	103	25.8
ตั้งแต่ 4 คนขึ้นไป	215	53.6
3. ผู้ที่เดินทางท่องเที่ยวด้วย		
คนเดียว	5	1.3
ครอบครัว/ญาติพี่น้อง	214	53.4
เพื่อน	165	41.3
อื่นๆ	16	4.0
4. เวลาที่ใช้ในการท่องเที่ยว		
1-2 ชั่วโมง	155	38.7
3-4 ชั่วโมง	99	24.8
5-6 ชั่วโมง	88	22.0
มากกว่า 6 ชั่วโมง	58	14.5
5. ค่าใช้จ่ายที่ใช้ในสถานที่ท่องเที่ยว		
น้อยกว่า 200 บาท	26	6.5
200-400 บาท	141	35.3
401-600 บาท	79	19.8
มากกว่า 600 บาท	154	38.4
6. พาหนะที่ใช้ในการเดินทางท่องเที่ยว		
รถมอเตอร์ไซด์	36	9.0
รถยนต์ส่วนตัว	262	65.5
รถจักรยานยนต์	72	18.0
รถรับจ้าง	20	5.0
รถเช่า	8	2.0
อื่นๆ	2	0.5

ตารางที่ 2.2 (ต่อ)

(n=400)

พฤติกรรมการท่องเที่ยว	จำนวน (คน)	ร้อยละ
7. แหล่งข้อมูลเกี่ยวกับสถานที่ท่องเที่ยว		
เพื่อน	110	27.5
ครอบครัว/ญาติ	70	17.5
โทรทัศน์/วิทยุ	31	7.7
อินเทอร์เน็ต	149	37.3
หนังสือแนะนำการท่องเที่ยว	29	7.3
แผ่นพับ/ ป้ายประชาสัมพันธ์	11	2.7
8. แหล่งท่องเที่ยวเพื่อการเรียนรู้ที่สนใจ		
แหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม/ภูมิปัญญา	87	21.7
แหล่งท่องเที่ยวทางภูมิศาสตร์/ประวัติศาสตร์	178	44.5
แหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร	8	2.0
แหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศ	127	31.8
9. การกลับมาท่องเที่ยวซ้ำที่จังหวัดกาญจนบุรี		
ไม่มา	12	3.0
มา	388	97.0

จากตารางที่ 2.2 แสดงข้อมูลพฤติกรรมการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวชาวไทยในแหล่งท่องเที่ยวเพื่อการเรียนรู้เชิงสร้างสรรค์ในจังหวัดกาญจนบุรี มีรายละเอียดดังนี้

จำนวนครั้งที่มาท่องเที่ยว พบว่า ตัวอย่างส่วนใหญ่มีจำนวนครั้งที่มาท่องเที่ยว 2 ครั้ง จำนวน 238 คน คิดเป็นร้อยละ 59.4 รองลงมาคือมาท่องเที่ยว 3 ครั้ง จำนวน 83 คน คิดเป็นร้อยละ 20.8 มาท่องเที่ยว ครั้งแรก จำนวน 41 คน คิดเป็นร้อยละ 10.3 และมาท่องเที่ยวตั้งแต่ 4 ครั้งขึ้นไป จำนวน 38 คน คิดเป็นร้อยละ 9.5

จำนวนผู้ที่มาท่องเที่ยว พบว่า ตัวอย่างส่วนใหญ่มาท่องเที่ยวตั้งแต่ 4 คนขึ้นไปจำนวน 215 คน คิดเป็นร้อยละ 53.6 รองลงมาคือมาท่องเที่ยว 3 คน จำนวน 103 คน คิดเป็นร้อยละ 25.8 มาท่องเที่ยว 2 คน จำนวน 77 คน คิดเป็นร้อยละ 19.3 และมาท่องเที่ยวคนเดียว จำนวน 5 คน คิดเป็นร้อยละ 1.3

ผู้ที่เดินทางท่องเที่ยวด้วย พบว่า ตัวอย่างส่วนใหญ่มีผู้ที่เดินทางท่องเที่ยวด้วย คือ ครอบครัว/ญาติพี่น้อง จำนวน 214 คน คิดเป็นร้อยละ 53.4 รองลงมาคือ เพื่อน จำนวน 165 คน คิดเป็นร้อยละ 41.3 อื่นๆ จำนวน 16 คน คิดเป็นร้อยละ 4.0 และคนเดียว จำนวน 5 คน คิดเป็นร้อยละ 1.3

เวลาที่ใช้ในการท่องเที่ยว พบว่า ตัวอย่างส่วนใหญ่มาท่องเที่ยวมีเวลาที่ใช้ในการท่องเที่ยว 1-2 ชั่วโมง จำนวน 155 คน คิดเป็นร้อยละ 38.7 รองลงมาคือเวลาที่ใช้ในการท่องเที่ยว 3-4 ชั่วโมง

จำนวน 99 คน คิดเป็นร้อยละ 24.8 เวลาที่ใช้ในการท่องเที่ยว 5-6 ชั่วโมง จำนวน 88 คน คิดเป็นร้อยละ 22.0 และเวลาที่ใช้ในการท่องเที่ยวมากกว่า 6 ชั่วโมง จำนวน 58 คน คิดเป็นร้อยละ 14.5

ค่าใช้จ่ายที่ใช้ในสถานที่ท่องเที่ยว พบว่า ตัวอย่างส่วนใหญ่มีค่าใช้จ่ายที่ใช้ในสถานที่ท่องเที่ยวคือมากกว่า 600 บาท จำนวน 154 คน คิดเป็นร้อยละ 38.5 รองลงมาคือค่าใช้จ่ายที่ใช้ในสถานที่ท่องเที่ยว 200-400 บาท จำนวน 141 คน คิดเป็นร้อยละ 35.3 ค่าใช้จ่ายที่ใช้ในสถานที่ท่องเที่ยว 401-600 บาท จำนวน 79 คน คิดเป็นร้อยละ 19.8 และค่าใช้จ่ายที่ใช้ในสถานที่ท่องเที่ยว น้อยกว่า 200 บาท จำนวน 26 คน คิดเป็นร้อยละ 6.5

พาหนะที่ใช้ในการเดินทางท่องเที่ยว พบว่า ตัวอย่างส่วนใหญ่มีพาหนะที่ใช้ในการท่องเที่ยว คือ รถยนต์ส่วนตัว จำนวน 262 คน คิดเป็นร้อยละ 65.5 รองลงมาคือ รถบัสนำเที่ยว จำนวน 72 คน คิดเป็นร้อยละ 18.0 รถมอเตอร์ไซด์ จำนวน 36 คน คิดเป็นร้อยละ 9.0 รถรับจ้าง จำนวน 20 คน คิดเป็นร้อยละ 5.0 รถเช่า จำนวน 8 คน คิดเป็นร้อยละ 2.0 และอื่นๆ จำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 0.5

แหล่งข้อมูลเกี่ยวกับสถานที่ท่องเที่ยว พบว่า ตัวอย่างส่วนใหญ่มีแหล่งข้อมูลเกี่ยวกับสถานที่ท่องเที่ยวคืออินเทอร์เน็ต จำนวน 149 คน คิดเป็นร้อยละ 37.3 รองลงมาคือ เพื่อน จำนวน 110 คน คิดเป็นร้อยละ 27.5 ครอบครัว/ญาติ จำนวน 70 คน คิดเป็นร้อยละ 17.5 โทรทัศน์/วิทยุ จำนวน 31 คน คิดเป็นร้อยละ 7.7 หนังสือแนะนำการท่องเที่ยว จำนวน 29 คน คิดเป็นร้อยละ 7.3 และแผ่นพับ/ป้ายประชาสัมพันธ์ จำนวน 11 คน คิดเป็นร้อยละ 2.7

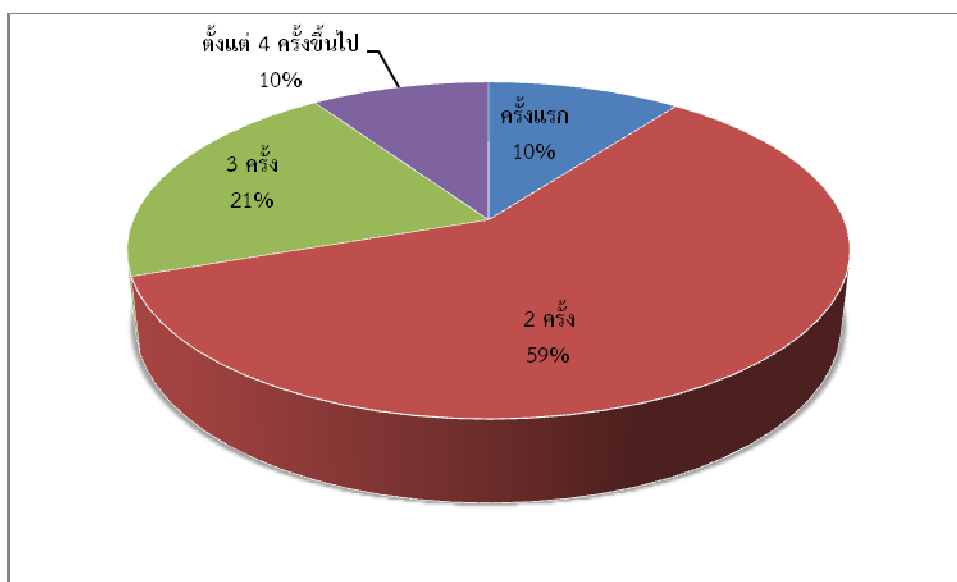
แหล่งท่องเที่ยวเพื่อการเรียนรู้ที่สนใจ พบว่า ตัวอย่างส่วนใหญ่มีแหล่งท่องเที่ยวเพื่อการเรียนรู้ที่สนใจคือแหล่งท่องเที่ยวทางภูมิศาสตร์/ประวัติศาสตร์ จำนวน 178 คน คิดเป็นร้อยละ 44.5 คน รองลงมาคือ แหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศ จำนวน 127 คน คิดเป็นร้อยละ 31.8 แหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม/ภูมิปัญญา จำนวน 87 คน คิดเป็นร้อยละ 21.7 คน และแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร จำนวน 8 คน คิดเป็นร้อยละ 2.0 คน

การกลับมาท่องเที่ยวซ้ำที่จังหวัดกาญจนบุรี พบว่า ตัวอย่างส่วนใหญ่จะกลับมาท่องเที่ยวซ้ำ จำนวน 388 คน คิดเป็นร้อยละ 97.0 และจะไม่กลับมาท่องเที่ยวซ้ำจำนวน 12 คน คิดเป็นร้อยละ 3.0

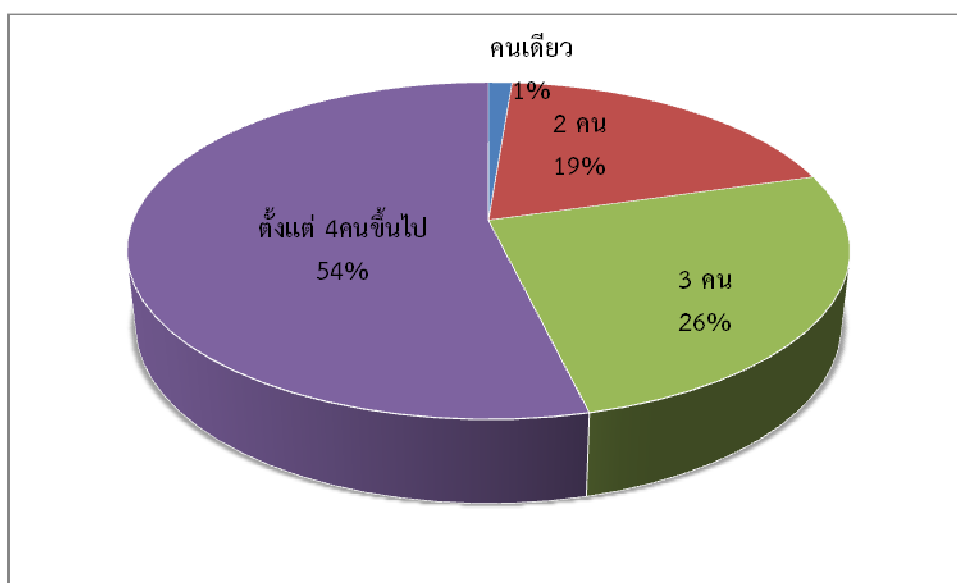
จากข้อมูลพฤติกรรมกรรมการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวไทยในแหล่งท่องเที่ยวเพื่อการเรียนรู้เชิงสร้างสรรค์ในจังหวัดกาญจนบุรี สามารถสรุปเป็นภาพได้ดังภาพที่ 2.2

ภาพที่ 2.2 ร้อยละของพฤติกรรมการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวไทยในแหล่งท่องเที่ยวเพื่อการเรียนรู้เชิงสร้างสรรค์ในจังหวัดกาญจนบุรี

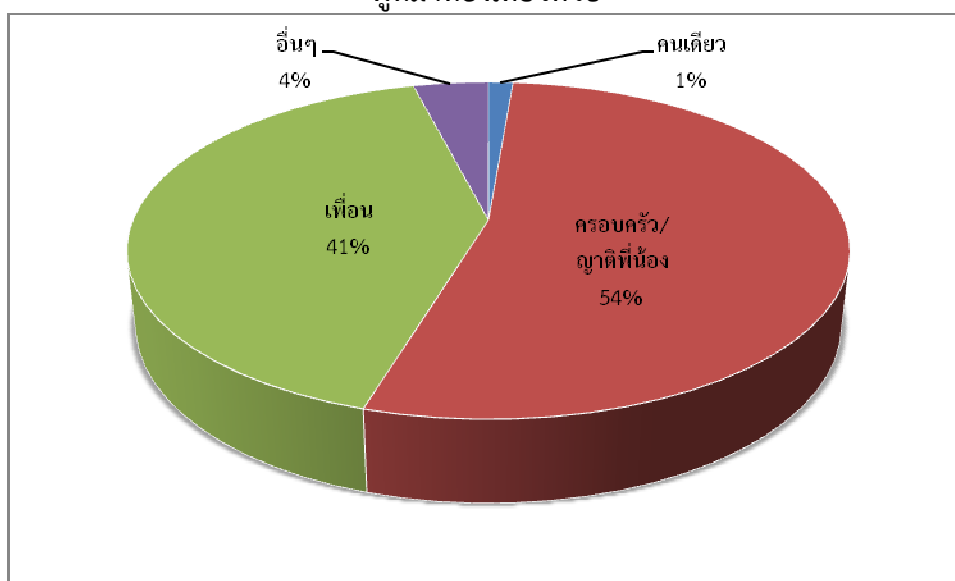
จำนวนครั้งที่มาเที่ยว

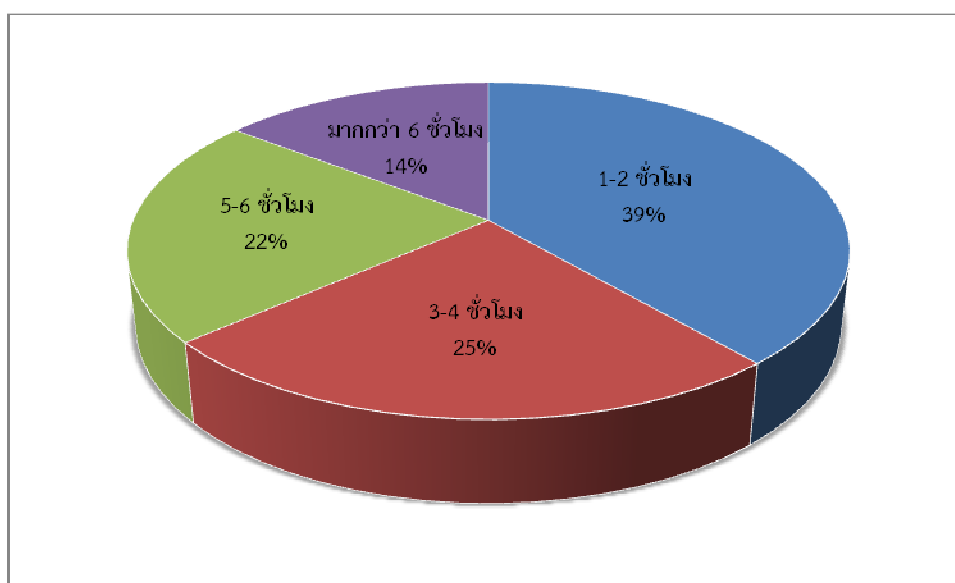
จำนวนผู้ที่มาท่องเที่ยวด้วย

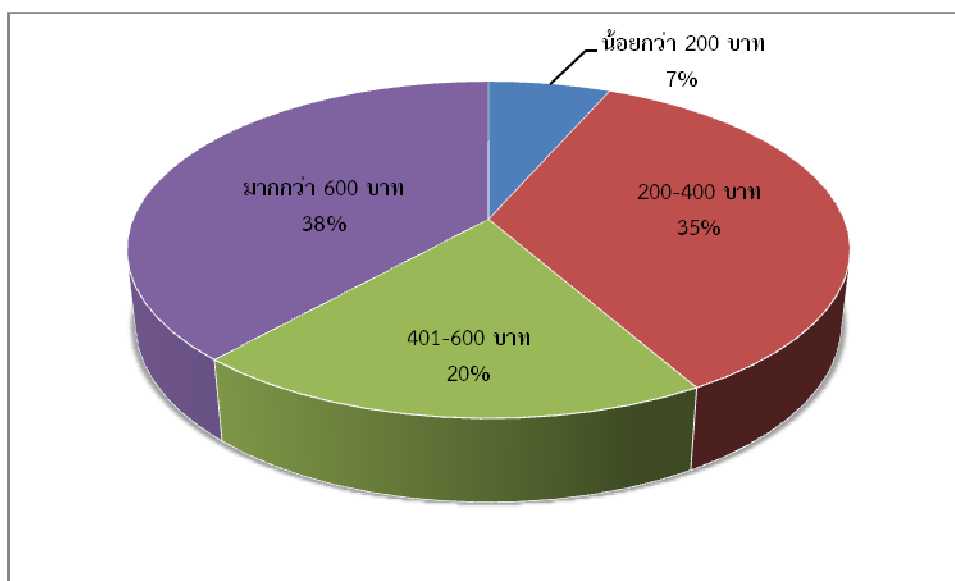
ผู้ที่มาท่องเที่ยวด้วย

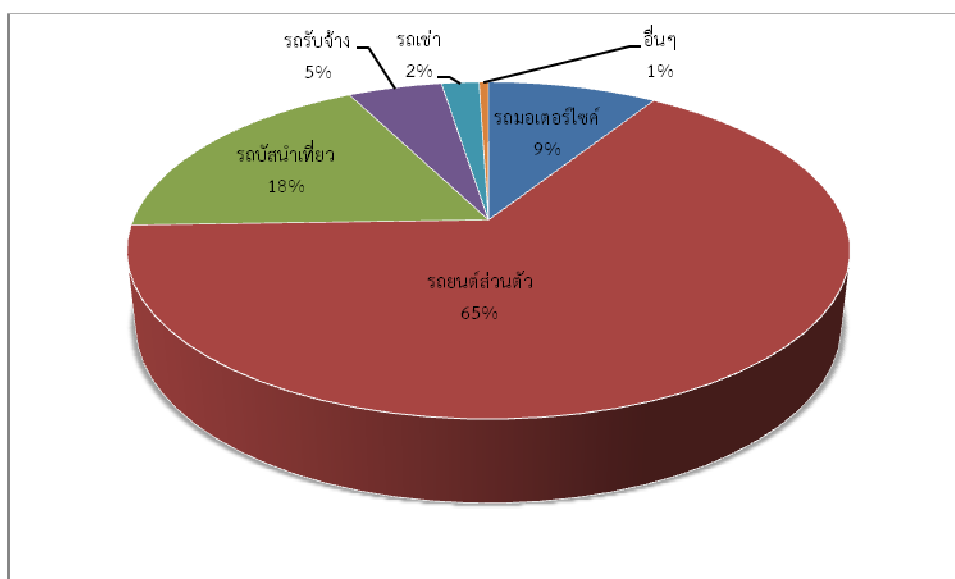
เวลาที่ใช้ในการท่องเที่ยว

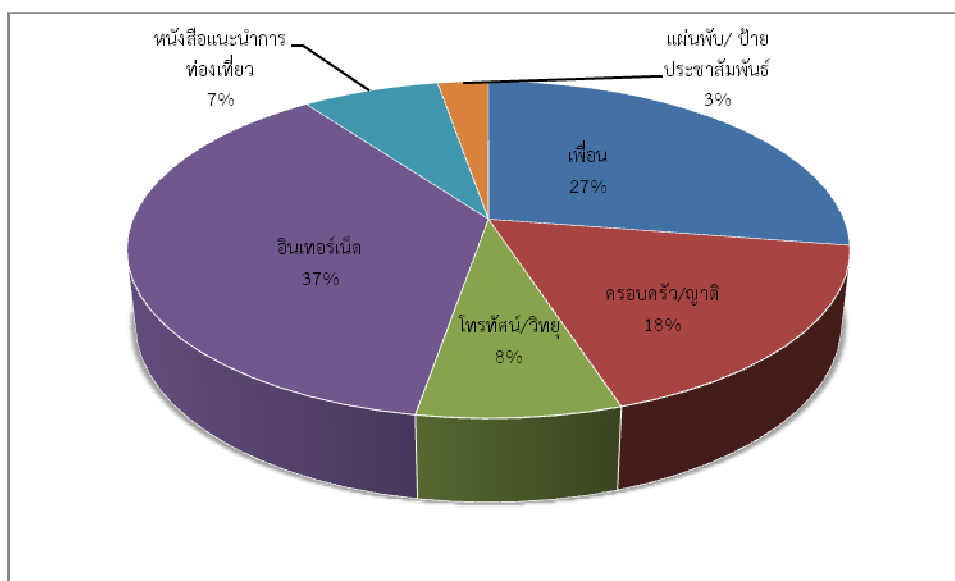
ค่าใช้จ่ายที่ใช้ในสถานที่ท่องเที่ยว

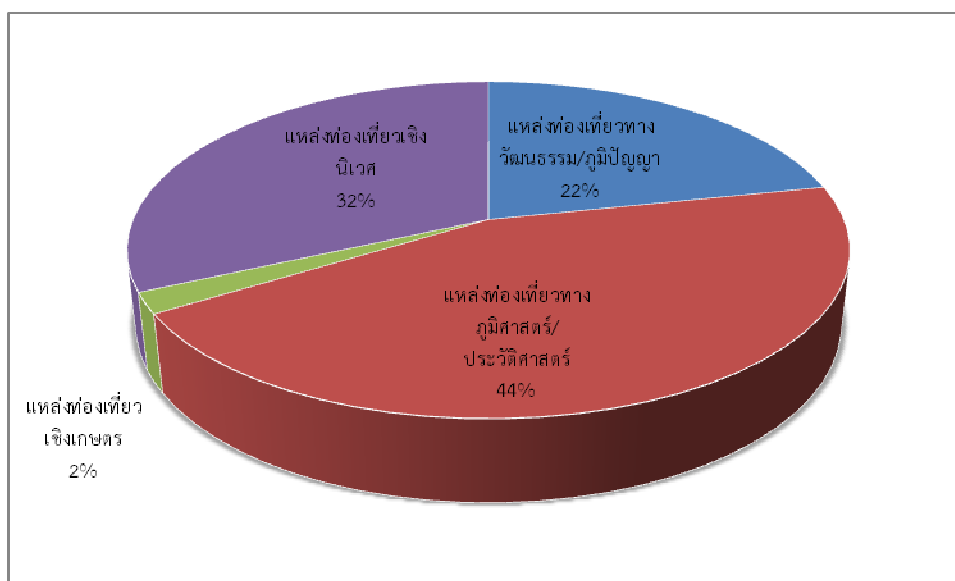
พาหนะที่ใช้ในการเดินทางท่องเที่ยว

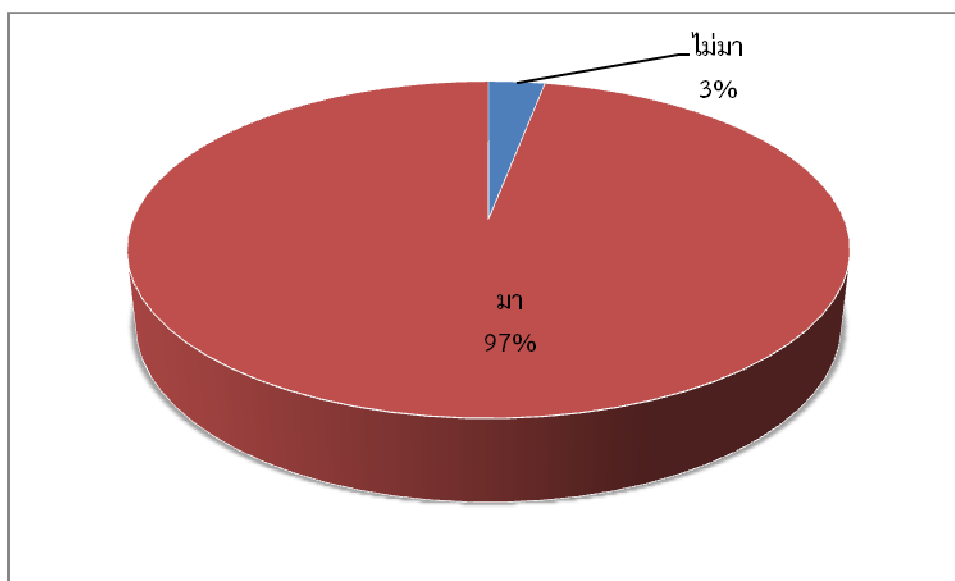
แหล่งข้อมูลเกี่ยวกับสถานที่ท่องเที่ยว

แหล่งท่องเที่ยวเพื่อการเรียนรู้ที่สนใจ

การกลับมาท่องเที่ยวซ้ำที่จังหวัดกาญจนบุรี

1.3 ระดับส่วนประสมการตลาดการท่องเที่ยวเพื่อการเรียนรู้ ของนักท่องเที่ยวไทย จังหวัดกาญจนบุรี

การวิเคราะห์ระดับส่วนประสมการตลาดการท่องเที่ยว เพื่อการเรียนรู้ของนักท่องเที่ยวไทย จังหวัดกาญจนบุรี ซึ่งประกอบด้วย ด้านผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยว ด้านราคา ด้านสถานที่ท่องเที่ยว ด้านการส่งเสริมการท่องเที่ยว ด้านบุคลากร ด้านกระบวนการ และด้านสภาพแวดล้อม โดยใช้ค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ได้ผลการวิเคราะห์ดังตารางที่ 2.3 ถึงตารางที่ 2.10

ตารางที่ 2.3 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับส่วนประสมการตลาดการท่องเที่ยวเพื่อการเรียนรู้ของนักท่องเที่ยวไทย จังหวัดกาญจนบุรี ในภาพรวม

(n = 400)

ส่วนประสมการตลาดท่องเที่ยว	ระดับความสำคัญ			
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	ลำดับที่
ด้านผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยว	4.27	0.44	มาก	1
ด้านราคา	3.43	0.80	ปานกลาง	7
ด้านสถานที่ท่องเที่ยว	3.82	0.63	มาก	5
ด้านการส่งเสริมการท่องเที่ยว	3.87	0.67	มาก	3
ด้านบุคลากร	3.88	0.84	มาก	2
ด้านกระบวนการ	3.86	0.72	มาก	4
ด้านสภาพแวดล้อม	3.48	0.72	ปานกลาง	6
รวม	3.80	0.43	มาก	

จากตารางที่ 2.3 พบว่า ส่วนประสมการตลาดการท่องเที่ยวเพื่อการเรียนรู้ของนักท่องเที่ยวไทย จังหวัดกาญจนบุรี ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.80$ S.D. = 0.43) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านโดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อยได้ดังนี้ ด้านผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยวมีระดับความสำคัญในการท่องเที่ยวมากที่สุด ($\bar{X} = 4.27$ S.D. = 0.44) รองลงมาคือด้านบุคลากร ($\bar{X} = 3.88$ S.D. = 0.84) ด้านการส่งเสริมการท่องเที่ยว ($\bar{X} = 3.87$ S.D. = 0.67) ด้านกระบวนการ ($\bar{X} = 3.86$ S.D. = 0.72) ด้านสถานที่ท่องเที่ยว ($\bar{X} = 3.65$ S.D. = 0.74) ด้านสภาพแวดล้อม ($\bar{X} = 3.48$ S.D. = 0.72) และด้านราคา ($\bar{X} = 3.43$ S.D. = 0.80)

ตารางที่ 2.4 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับส่วนประสมการตลาดการท่องเที่ยวเพื่อการเรียนรู้ของนักท่องเที่ยวไทย จังหวัดกาญจนบุรี ด้านผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยว

(n = 400)

ส่วนประสมการตลาดการท่องเที่ยว ด้านผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยว	ระดับความสำคัญ			
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	ลำดับที่
1. แหล่งท่องเที่ยวทางภูมิปัญญาท้องถิ่น/วัฒนธรรม	4.47	0.70	มาก	4
2. แหล่งท่องเที่ยวทางภูมิศาสตร์/ประวัติศาสตร์	4.56	0.64	มาก	1
3. แหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ	4.48	0.68	มาก	3
4. แหล่งท่องเที่ยวทางศาสนา	3.33	0.97	มาก	6
5. เอกลักษณ์ของแหล่งท่องเที่ยว	4.24	0.78	มาก	5
6. ความสวยงาม/ความสมบูรณ์ของแหล่งท่องเที่ยว	4.53	0.69	มาก	2
รวม	4.27	0.44	มาก	

จากตารางที่ 2.4 พบว่า ส่วนประสมการตลาดการท่องเที่ยวเพื่อการเรียนรู้ของนักท่องเที่ยวไทย จังหวัดกาญจนบุรี ด้านผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยว โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.27$ S.D. = 0.44) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อโดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อยได้ดังนี้ แหล่งท่องเที่ยวทางภูมิศาสตร์/ประวัติศาสตร์ ($\bar{X} = 4.56$ S.D. = 0.64) รองลงมาคือ ความสวยงาม/ความสมบูรณ์ของแหล่งท่องเที่ยว ($\bar{X} = 4.53$ S.D. = 0.69) แหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ ($\bar{X} = 4.48$ S.D. = 0.68) แหล่งท่องเที่ยวทางภูมิปัญญาท้องถิ่น/วัฒนธรรม ($\bar{X} = 4.47$ S.D. = 0.70) เอกลักษณ์ของแหล่งท่องเที่ยว ($\bar{X} = 4.24$ S.D. = 0.78) และแหล่งท่องเที่ยวทางศาสนา ($\bar{X} = 3.33$ S.D. = 0.97)

ตารางที่ 2.5 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับส่วนประสมการตลาดการท่องเที่ยวเพื่อการเรียนรู้ของนักท่องเที่ยวไทย จังหวัดกาญจนบุรี ด้านราคา

(n = 400)

ส่วนประสมการตลาดการท่องเที่ยว ด้านราคา	ระดับความสำคัญ			
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	ลำดับที่
7. ค่าใช้จ่ายในการเดินทาง	3.87	0.86	มาก	1
8. ค่าที่พัก	3.77	0.86	มาก	2
9. ค่าเข้าชมสถานที่	3.31	1.02	ปานกลาง	3
10. ราคาอาหาร/เครื่องดื่มในแหล่งท่องเที่ยว	3.18	0.97	ปานกลาง	4
11. ราคาของที่ระลึก	3.02	1.07	ปานกลาง	5
รวม	3.43	0.80	มาก	

จากตารางที่ 2.5 พบว่า ส่วนประสมการตลาดการท่องเที่ยวเพื่อการเรียนรู้ของนักท่องเที่ยวไทย จังหวัดกาญจนบุรี ด้านราคาโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.43$ S.D. = 0.80) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อโดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อยได้ดังนี้ ค่าใช้จ่ายในการเดินทาง ($\bar{X} = 3.87$ S.D. = 0.86) รองลงมาคือ ค่าที่พัก ($\bar{X} = 3.77$ S.D. = 0.86) ค่าเข้าชมสถานที่ ($\bar{X} = 3.31$ S.D. = 1.02) ราคาอาหาร/เครื่องดื่มในแหล่งท่องเที่ยว ($\bar{X} = 3.18$ S.D. = 0.97) และราคาของที่ระลึก ($\bar{X} = 3.02$ S.D. = 0.89)

ตารางที่ 2.6 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับส่วนประสมการตลาดการท่องเที่ยวเพื่อการเรียนรู้ของนักท่องเที่ยวไทย จังหวัดกาญจนบุรี ด้านสถานที่ท่องเที่ยว

(n = 400)

ส่วนประสมการตลาดการท่องเที่ยว ด้านสถานที่ท่องเที่ยว	ระดับความสำคัญ			
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	ลำดับที่
12. ความสะดวกในการเดินทาง	4.35	0.77	มาก	1
13. ความปลอดภัยของแหล่งท่องเที่ยว	4.25	0.76	มาก	2
14. ป้ายบอกเส้นทางและระยะทาง	3.92	0.82	มาก	3
15. ป้ายบอกตำแหน่งของสถานที่ภายในแหล่งท่องเที่ยว	3.74	0.78	มาก	4
16. การจัดร้านอาหาร และเครื่องดื่ม	3.35	0.93	มาก	5
17. การจัดร้านของฝากและของที่ระลึก	3.31	1.10	มาก	6
รวม	3.82	0.63	มาก	

จากตารางที่ 2.6 พบว่า ส่วนประสมการตลาดการท่องเที่ยวเพื่อการเรียนรู้ของนักท่องเที่ยวไทย จังหวัดกาญจนบุรี ด้านสถานที่ท่องเที่ยวโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.65$ S.D. = 0.74) เมื่อ

พิจารณาเป็นรายข้อโดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อยได้ดังนี้ ความสะดวกในการเดินทาง ($\bar{X} = 4.35$ S.D. = 0.77) รองลงมาคือ ความปลอดภัยของแหล่งท่องเที่ยว ($\bar{X} = 4.25$ S.D. = 0.76) ป้ายบอกเส้นทางและระยะทาง ($\bar{X} = 3.92$ S.D. = 0.82) ป้ายบอกตำแหน่งของสถานที่ภายในแหล่งท่องเที่ยว ($\bar{X} = 3.74$ S.D. = 0.72) การจัดร้านอาหาร และเครื่องดื่ม ($\bar{X} = 3.35$ S.D. = 0.93) และการจัดร้านของฝากและของที่ระลึก ($\bar{X} = 3.31$ S.D. = 0.63)

ตารางที่ 2.7 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับส่วนประสมการตลาดการท่องเที่ยวเพื่อการเรียนรู้ของนักท่องเที่ยวไทย จังหวัดกาญจนบุรี ด้านการส่งเสริมการท่องเที่ยว

(n = 400)

ส่วนประสมการตลาดการท่องเที่ยว ด้านการส่งเสริมการท่องเที่ยว	ระดับความสำคัญ			
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	ลำดับที่
18. การโฆษณา การจัดเทศกาล และกิจกรรมการท่องเที่ยว	4.20	0.84	มาก	1
19. การให้ส่วนลดค่าบริการการท่องเที่ยว	4.09	0.93	มาก	2
20. การให้ข้อมูล/ความรู้ ที่เหมาะสมสำหรับนักท่องเที่ยวทุกกลุ่ม	3.82	0.84	มาก	3
21. การประชาสัมพันธ์กิจกรรมการท่องเที่ยวเพื่อการเรียนรู้	3.64	0.86	มาก	4
22. การให้บริการของศูนย์บริการนักท่องเที่ยว	3.63	0.87	มาก	5
รวม	3.87	0.67	มาก	

จากตารางที่ 2.7 พบว่า ส่วนประสมการตลาดการท่องเที่ยวเพื่อการเรียนรู้ของนักท่องเที่ยวไทย จังหวัดกาญจนบุรี ด้านการส่งเสริมการท่องเที่ยวโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.87$ S.D. = 0.67) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อโดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อยได้ดังนี้ การโฆษณา การจัดเทศกาล และกิจกรรมการท่องเที่ยว ($\bar{X} = 4.20$ S.D. = 0.84) รองลงมาคือ การให้ส่วนลดค่าบริการการท่องเที่ยว ($\bar{X} = 4.09$ S.D. = 0.93) การให้ข้อมูล/ความรู้ ที่เหมาะสมสำหรับนักท่องเที่ยวทุกกลุ่ม ($\bar{X} = 3.82$ S.D. = 0.84) การประชาสัมพันธ์กิจกรรมการท่องเที่ยวเพื่อการเรียนรู้ ($\bar{X} = 3.64$ S.D. = 0.86) และการให้บริการของศูนย์บริการนักท่องเที่ยว ($\bar{X} = 3.63$ S.D. = 0.87)

ตารางที่ 2.8 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับส่วนประสมการตลาดการท่องเที่ยวเพื่อการเรียนรู้ของนักท่องเที่ยวไทย จังหวัดกาญจนบุรี ด้านบุคลากร

(n = 400)

ส่วนประสมการตลาดการท่องเที่ยว ด้านบุคลากร	ระดับความสำคัญ			
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	ลำดับที่
23. การให้บริการของเจ้าหน้าที่ของแหล่งท่องเที่ยว	3.93	0.80	มาก	1
24. ความมีอัธยาศัยของเจ้าหน้าที่ของแหล่ง ท่องเที่ยว	3.86	0.77	มาก	3
25. การให้ความรู้ของเจ้าหน้าที่ของแหล่งท่องเที่ยว	3.92	0.83	มาก	2
26. ความมีอัธยาศัยของคนในพื้นที่ท่องเที่ยว	3.81	0.89	มาก	4
รวม	3.88	0.66	มาก	

จากตารางที่ 2.8 พบว่า ส่วนประสมการตลาดการท่องเที่ยวเพื่อการเรียนรู้ของนักท่องเที่ยวไทย จังหวัดกาญจนบุรี ด้านบุคลากรโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.88$ S.D. = 0.66) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อโดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อยได้ดังนี้ การให้บริการของเจ้าหน้าที่ของแหล่งท่องเที่ยว ($\bar{X} = 3.93$ S.D. = 0.80) รองลงมาคือ การให้ความรู้ของเจ้าหน้าที่ของแหล่งท่องเที่ยว ($\bar{X} = 3.92$ S.D. = 0.83) ความมีอัธยาศัยของเจ้าหน้าที่ของแหล่งท่องเที่ยว ($\bar{X} = 3.86$ S.D. = 0.77) และความมีอัธยาศัยของคนในพื้นที่ท่องเที่ยว ($\bar{X} = 3.81$ S.D. = 0.89)

ตารางที่ 2.9 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับส่วนประสมการตลาดการท่องเที่ยวเพื่อการเรียนรู้ของนักท่องเที่ยวไทย จังหวัดกาญจนบุรี ด้านกระบวนการ

(n = 400)

ส่วนประสมการตลาดการท่องเที่ยว ด้านกระบวนการ	ระดับความสำคัญ			
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	ลำดับที่
27. การจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวที่ให้นักท่องเที่ยว ได้เรียนรู้	3.86	0.90	มาก	2
28. การจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวที่สร้างทักษะ/ ประสบการณ์แก่นักท่องเที่ยว	3.86	0.90	มาก	2
29. การจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวที่ให้นักท่องเที่ยว ได้ปฏิบัติจริง	3.83	1.01	มาก	4
30. การจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวเหมาะสมกับ นักท่องเที่ยวแต่ละกลุ่ม	3.91	0.98	มาก	1
รวม	3.86	0.84	มาก	

จากตารางที่ 2.9 พบว่า ส่วนประสมการตลาดการท่องเที่ยวเพื่อการเรียนรู้ของนักท่องเที่ยวไทย จังหวัดกาญจนบุรี ด้านกระบวนการโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.86$ S.D. = 0.84) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อโดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อยได้ดังนี้ การจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวเหมาะสมกับนักท่องเที่ยวแต่ละกลุ่ม ($\bar{X} = 3.91$ S.D. = 0.98) รองลงมาคือ การจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวที่ให้นักท่องเที่ยวได้เรียนรู้ ($\bar{X} = 3.86$ S.D. = 0.90) การจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวที่สร้างทักษะ/ประสบการณ์แก่นักท่องเที่ยว ($\bar{X} = 3.86$ S.D. = 1.01) และการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวที่ให้นักท่องเที่ยวได้ปฏิบัติจริง ($\bar{X} = 3.83$ S.D. = 1.01)

ตารางที่ 2.10 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับส่วนประสมการตลาดการท่องเที่ยวเพื่อการเรียนรู้ของนักท่องเที่ยวไทย จังหวัดกาญจนบุรี ด้านสภาพแวดล้อม

(n = 400)

ส่วนประสมการตลาดการท่องเที่ยว ด้านสภาพแวดล้อม	ระดับความสำคัญ			
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	ลำดับที่
31. การจัดพื้นที่สำหรับการเรียนรู้ในแหล่งท่องเที่ยว	3.77	0.80	มาก	1
32. การจัดนิทรรศการที่ให้ความรู้ในแหล่งท่องเที่ยว	3.39	0.98	ปานกลาง	3
33. การจัดแหล่งเรียนรู้ที่สร้างประสบการณ์หลากหลายรูปแบบ	3.69	1.03	มาก	2
34. การจัดสื่อ/วิดิทัศน์ ที่ให้ความรู้ในแหล่งท่องเที่ยว	3.24	1.10	ปานกลาง	5
35. การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการเรียนรู้ในแหล่งท่องเที่ยว	3.29	1.11	ปานกลาง	4
รวม	3.48	0.81	ปานกลาง	

จากตารางที่ 2.10 พบว่า ส่วนประสมการตลาดการท่องเที่ยวเพื่อการเรียนรู้ของนักท่องเที่ยวไทย จังหวัดกาญจนบุรี ด้านสภาพแวดล้อมโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.48$ S.D. = 0.81) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อโดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อยได้ดังนี้ การจัดพื้นที่สำหรับการเรียนรู้ในแหล่งท่องเที่ยว ($\bar{X} = 3.77$ S.D. = 0.80) รองลงมาคือ การจัดแหล่งเรียนรู้ที่สร้างประสบการณ์หลากหลายรูปแบบ ($\bar{X} = 3.69$ S.D. = 1.03) การจัดนิทรรศการที่ให้ความรู้ในแหล่งท่องเที่ยว ($\bar{X} = 3.39$ S.D. = 0.98) การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการเรียนรู้ในแหล่งท่องเที่ยว ($\bar{X} = 3.29$ S.D. = 1.11) และการจัดสื่อ/วิดิทัศน์ ที่ให้ความรู้ในแหล่งท่องเที่ยว ($\bar{X} = 3.24$ S.D. = 1.10)

ส่วนที่ 2 พฤติกรรมการท่องเที่ยวและส่วนประสมการตลาดการท่องเที่ยวเพื่อการเรียนรู้ จังหวัดกาญจนบุรีของนักท่องเที่ยวต่างประเทศ

โดยการใช้แบบสอบถามรวบรวมข้อมูลจากนักท่องเที่ยวเพื่อการเรียนรู้เชิงสร้างสรรค์ ชาวต่างประเทศในจังหวัดกาญจนบุรี จำนวน 100 คน ซึ่งแบ่งผลการศึกษาเป็น 2 ส่วน ดังนี้

2.1 ปัจจัยส่วนบุคคลของนักท่องเที่ยวต่างประเทศ ในแหล่งท่องเที่ยวเพื่อการเรียนรู้ จังหวัดกาญจนบุรี

การวิเคราะห์ปัจจัยส่วนบุคคลของตัวอย่าง ซึ่งเป็นนักท่องเที่ยวต่างประเทศในแหล่งท่องเที่ยวเพื่อการเรียนรู้ จังหวัดกาญจนบุรี จำนวน 100 คน โดยจำแนกตามเพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้เฉลี่ยต่อเดือน ประเทศที่เดินทางมา วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าความถี่ (frequency) และร้อยละ (percentage) ซึ่งเสนอผลการศึกษา ปรากฏในตารางที่ 2.11

ตารางที่ 2.11 จำนวนและร้อยละของปัจจัยส่วนบุคคลของนักท่องเที่ยวต่างประเทศ จังหวัดกาญจนบุรี

(n=100)			
ปัจจัยส่วนบุคคล		จำนวน (คน)	ร้อยละ
1. เพศ			
	ชาย	51	51.0
	หญิง	49	49.0
2. อายุ			
	ไม่เกิน 30 ปี	27	27.0
	31 - 40 ปี	46	46.0
	41 - 50 ปี	13	13.0
	51 ปีขึ้นไป	14	14.0
3. ระดับการศึกษา			
	ประถมศึกษาหรือต่ำกว่า	2	2.0
	มัธยมศึกษาตอนต้น	1	1.0
	มัธยมศึกษาตอนปลาย/ปวช.	27	27.0
	ปริญญาตรีหรือสูงกว่า	70	70.0
4. อาชีพ			
	นักเรียน/นักศึกษา	12	12.0
	รับราชการ/รัฐวิสาหกิจ	15	15.0
	พนักงานบริษัทเอกชน	30	30.0
	ค้าขาย/ธุรกิจส่วนตัว	24	24.0
	รับจ้าง	10	10.0
	ไม่ได้ทำงาน	9	9.0

ตารางที่ 2.11 (ต่อ)

(n=100)

ปัจจัยส่วนบุคคล	จำนวน (คน)	ร้อยละ
5. รายได้เฉลี่ยต่อเดือน		
น้อยกว่า 1,000 US\$	24	24.0
1,001-1,500 US\$	11	11.0
1,501-2,000 US\$	45	45.0
2,001-2,500 US\$	7	7.0
มากกว่า 3,000 US\$	13	13.0
6. ภูมิลำเนา		
สหราชอาณาจักร	24	24.0
ฮอลแลนด์	14	14.0
เยอรมัน	12	12.0
ฝรั่งเศส	9	9.0
จีน	7	7.0
สหรัฐอเมริกา	6	6.0
ญี่ปุ่น	6	6.0
ฟิลิปปินส์	5	5.0
สเปน	5	5.0
อื่นๆ (รัสเซีย นิวซีแลนด์ ออสเตรเลีย สิงคโปร์ อิตาลี แคนาดา ออสเตรีย เดนมาร์ก)	12	12.0
รวม	100	100.0

จากตารางที่ 2.11 แสดงข้อมูลส่วนบุคคลของตัวอย่าง มีรายละเอียดดังนี้

เพศ พบว่า ตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นชาย จำนวน 51 คน คิดเป็นร้อยละ 51.0 และหญิง จำนวน 49 คน คิดเป็นร้อยละ 49.0

อายุ พบว่า ตัวอย่างส่วนใหญ่มีอายุ 31-40 ปี จำนวน 46 คน คิดเป็นร้อยละ 46.0 รองลงมา คือ อายุไม่เกิน 30 ปี จำนวน 27 คน คิดเป็นร้อยละ 27.0 อายุ 51 ปีขึ้นไป จำนวน 14 คน คิดเป็น ร้อยละ 14.0 และอายุ 41-50 ปี จำนวน 13 คน คิดเป็นร้อยละ 13.0

ระดับการศึกษา พบว่า ตัวอย่างส่วนใหญ่มีการศึกษาระดับปริญญาตรีหรือสูงกว่าจำนวน 70 คน คิดเป็นร้อยละ 70.0 รองลงมาคือมัธยมศึกษาตอนปลาย/ปวช. จำนวน 27 คน คิดเป็นร้อยละ 27.0 ประถมศึกษาหรือต่ำกว่า จำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 2.0 และมัธยมศึกษาตอนต้น จำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 1.0

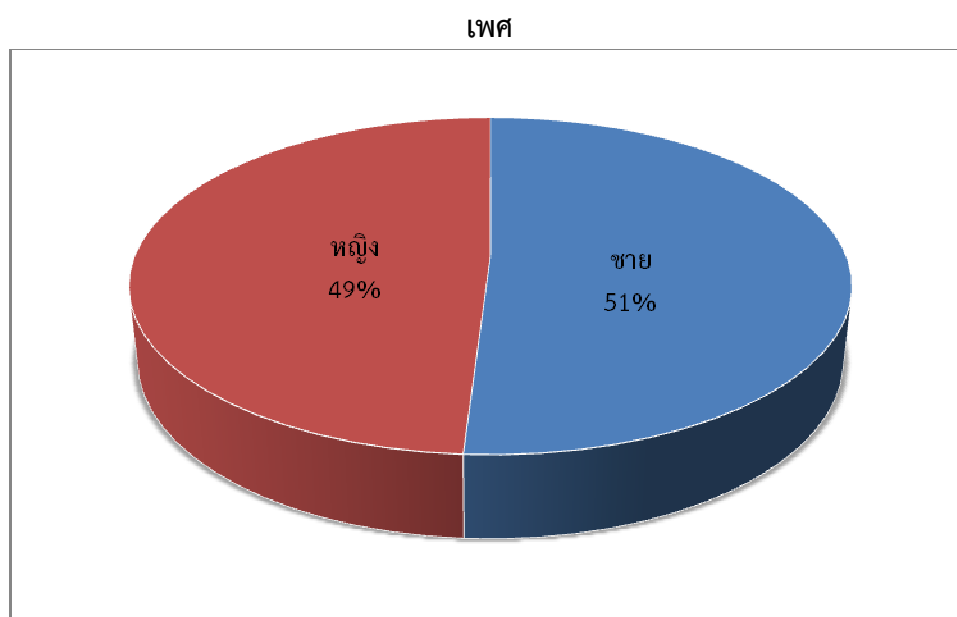
อาชีพ พบว่า ตัวอย่างส่วนใหญ่มีอาชีพพนักงานบริษัทเอกชน จำนวน 30 คนคิดเป็นร้อยละ 30.0 รองลงมาคืออาชีพค้าขาย/ธุรกิจส่วนตัว จำนวน 24 คน คิดเป็นร้อยละ 24.0 อาชีพรับราชการ/ รัฐวิสาหกิจ จำนวน 15 คน คิดเป็นร้อยละ 15.0 นักเรียน/นักศึกษา จำนวน 12 คน คิดเป็นร้อยละ 12.0 รับจ้าง จำนวน 10 คน คิดเป็นร้อยละ 10.0 และไม่ได้ทำงาน จำนวน 9 คน คิดเป็นร้อยละ 9.0

รายได้เฉลี่ยต่อเดือน พบว่า ตัวอย่างส่วนใหญ่มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือน 1,501-2,000 US\$ จำนวน 45 คน คิดเป็นร้อยละ 45.0 รองลงมาคือ รายได้เฉลี่ยต่อเดือนน้อยกว่า 1,000 US\$ จำนวน 24 คน คิดเป็นร้อยละ 24.0 รายได้เฉลี่ยต่อเดือนมากกว่า 3,000 US\$ จำนวน 13 คน คิดเป็นร้อยละ 13.0 รายได้เฉลี่ยต่อเดือน 1,001-1,500 US\$ จำนวน 11 คน คิดเป็นร้อยละ 11.0 และรายได้เฉลี่ยต่อเดือน 2,001-2,500 US\$ จำนวน 7 คน คิดเป็นร้อยละ 11.0

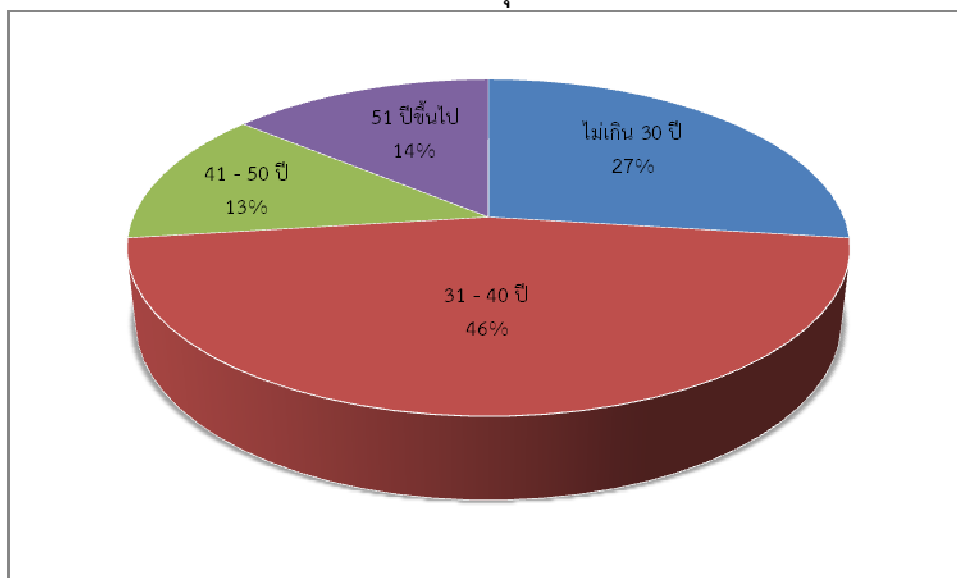
ภูมิลำเนา พบว่า ตัวอย่างส่วนใหญ่มีภูมิลำเนาที่สหราชอาณาจักร จำนวน 24 คน คิดเป็นร้อยละ 24.0 รองลงมาคือ ฮอลแลนด์ จำนวน 14 คน คิดเป็นร้อยละ 14.0 เยอรมัน จำนวน 12 คน คิดเป็นร้อยละ 12.0 ฝรั่งเศส จำนวน 9 คิดเป็นร้อยละ 9.0 จีน จำนวน 7 คน คิดเป็นร้อยละ 7.0 สหรัฐอเมริกา จำนวน 6 คน คิดเป็นร้อยละ 6.0 ญี่ปุ่น จำนวน 6คน คิดเป็นร้อยละ 6.0 Philipines จำนวน 5 คน คิดเป็นร้อยละ 5.0 สเปน จำนวน 5 คน คิดเป็นร้อยละ 5.0 และอื่นๆ จำนวน 12 คน คิดเป็นร้อยละ 12.0

จากข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคลของนักท่องเที่ยวต่างประเทศ จังหวัดกาญจนบุรี สามารถสรุปเป็นภาพได้ดังภาพที่ 2.3

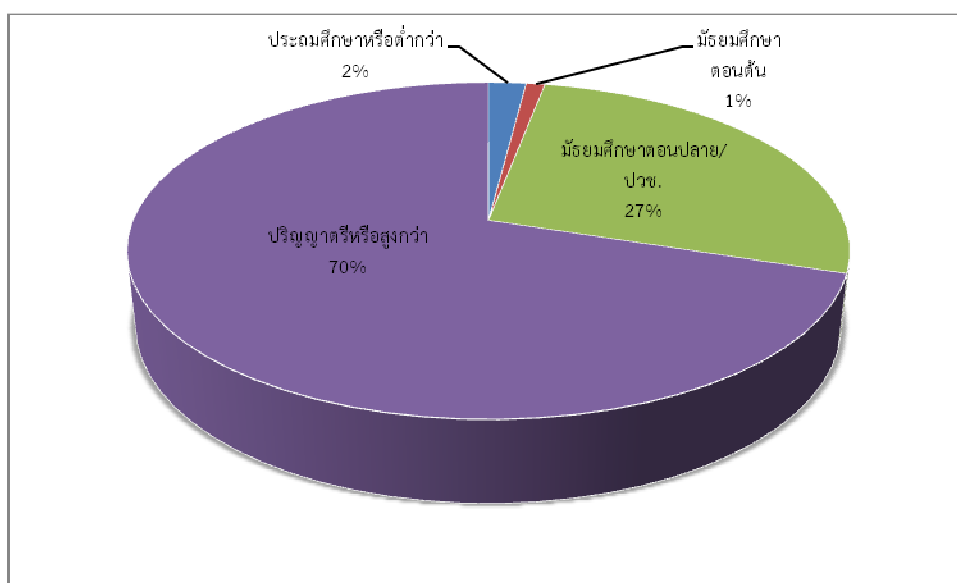
ภาพที่ 2.3 ร้อยละของปัจจัยส่วนบุคคลของนักท่องเที่ยวต่างประเทศ จังหวัดกาญจนบุรี

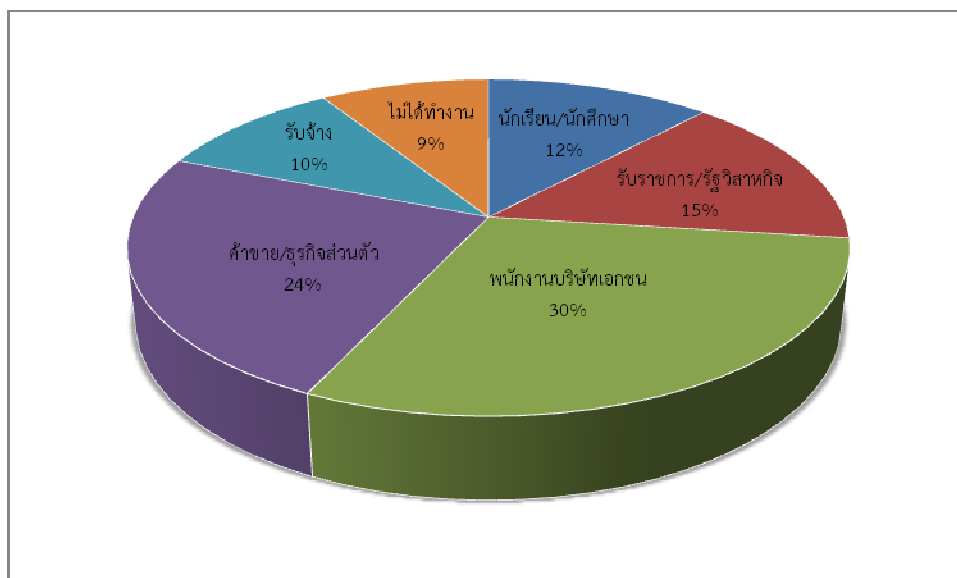
อายุ

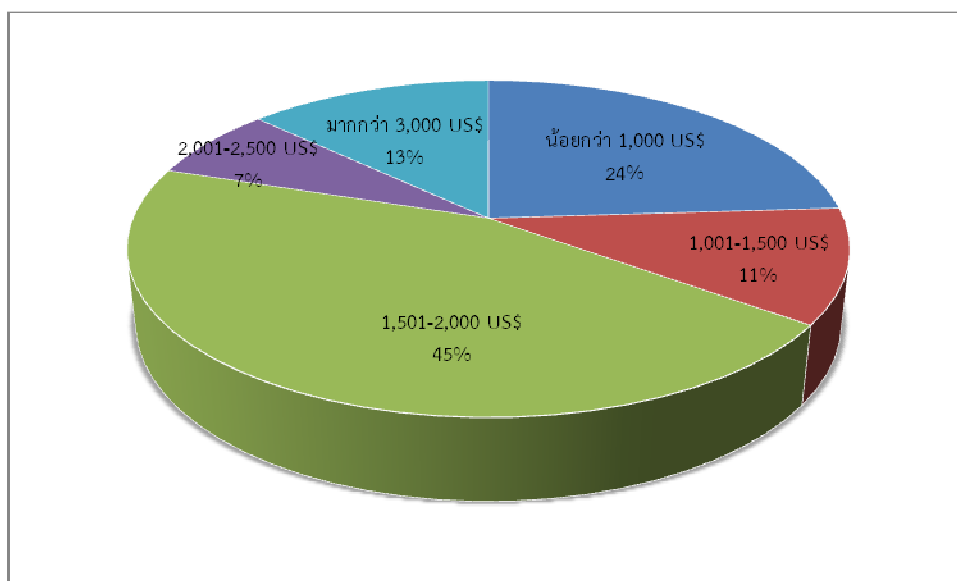
ระดับการศึกษา

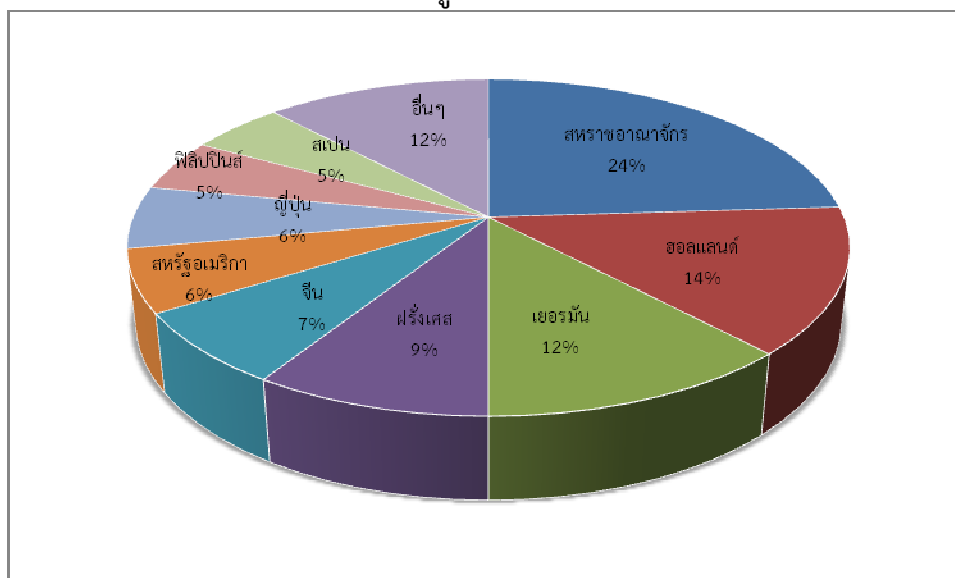
อาชีพ

รายได้เฉลี่ยต่อเดือน

ภูมิสำเนา

2.2 พฤติกรรมการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวต่างประเทศในแหล่งท่องเที่ยว เพื่อการเรียนรู้เชิงสร้างสรรค์ ในจังหวัดกาญจนบุรี

การวิเคราะห์พฤติกรรมการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวต่างประเทศ ในแหล่งท่องเที่ยว เพื่อการเรียนรู้เชิงสร้างสรรค์ในจังหวัดกาญจนบุรี โดยใช้ค่าความถี่ และค่าร้อยละ ซึ่งเสนอผลการวิเคราะห์ปรากฏในตารางที่ 2.12

ตารางที่ 2.12 จำนวนและร้อยละของพฤติกรรมการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวต่างประเทศในแหล่งท่องเที่ยวเพื่อการเรียนรู้เชิงสร้างสรรค์ในจังหวัดกาญจนบุรี

(n=100)

พฤติกรรมการท่องเที่ยว	จำนวน (คน)	ร้อยละ
1. จำนวนครั้งที่มาท่องเที่ยว		
ครั้งแรก	86	86.0
2 ครั้ง	12	12.0
ตั้งแต่ 3 ครั้งขึ้นไป	2	2.0
2. จำนวนผู้มาท่องเที่ยว		
คนเดียว	12	12.0
2 คน	16	16.0
3 คน	35	35.0
ตั้งแต่ 4 คนขึ้นไป	37	37.0

ตารางที่ 2.12 (ต่อ)

(n=100)		
พฤติกรรมการท่องเที่ยว	จำนวน (คน)	ร้อยละ
3. ผู้ที่เดินทางท่องเที่ยวด้วย		
คนเดียว	11	11.0
ครอบครัว/ญาติพี่น้อง	42	42.0
เพื่อน	40	40.0
อื่นๆ	7	7.0
4. เวลาที่ใช้ในการท่องเที่ยว		
1-2 ชั่วโมง	75	75.0
3-4 ชั่วโมง	14	14.0
5-6 ชั่วโมง	6	6.0
มากกว่า 6 ชั่วโมง	5	5.0
5. ค่าใช้จ่ายที่ใช้ในการท่องเที่ยว		
น้อยกว่า 1,000 US\$	63	63.0
1,001-1,500 US\$	27	27.0
ตั้งแต่ 1,501 US\$	10	10.0
6. พาหนะที่ใช้ในการท่องเที่ยว		
รถมอเตอร์ไซด์	17	17.0
รถยนต์ส่วนตัว	1	1.0
รถจักรยานยนต์	39	39.0
รถรับจ้าง	18	18.0
รถเช่า	21	21.0
อื่นๆ	4	4.0
7. แหล่งข้อมูลเกี่ยวกับสถานที่ท่องเที่ยว		
เพื่อน	9	9.0
ครอบครัว/เครือญาติ	10	10.0
โทรทัศน์/วิทยุ	10	10.0
อินเทอร์เน็ต	34	34.0
หนังสือแนะนำการท่องเที่ยว	34	34.0
แผ่นพับ/ ป้ายประชาสัมพันธ์	3	3.0
8. แหล่งท่องเที่ยวเพื่อการเรียนรู้ที่สนใจ		
แหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม/ภูมิปัญญา	20	20.0
แหล่งท่องเที่ยวภูมิศาสตร์/ประวัติศาสตร์	64	64.0
แหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร	7	7.0
แหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศ	9	9.0

ตารางที่ 2.12 (ต่อ)

(n=100)

พฤติกรรมการท่องเที่ยว	จำนวน (คน)	ร้อยละ
9. ช่วงเวลาที่วางแผนท่องเที่ยวที่จังหวัดกาญจนบุรี		
1-2 วัน	54	54.0
3-4 วัน	38	38.0
5-6 วัน	5	5.0
มากกว่า 6 วัน	3	3.0
9. การกลับมาท่องเที่ยวซ้ำที่จังหวัดกาญจนบุรี		
ไม่มา	68	68.0
มา	32	32.0

จากตารางที่ 2.12 แสดงข้อมูลพฤติกรรมการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวต่างประเทศในแหล่งท่องเที่ยวเพื่อการเรียนรู้เชิงสร้างสรรค์ในจังหวัดกาญจนบุรี มีรายละเอียดดังนี้

จำนวนครั้งที่มาท่องเที่ยว พบว่า ตัวอย่างส่วนใหญ่มาท่องเที่ยวครั้งแรก จำนวน 86 คน คิดเป็นร้อยละ 86.0 รองลงมาคือ มีจำนวนครั้งที่มาท่องเที่ยว 2 ครั้ง จำนวน 12 คน คิดเป็นร้อยละ 12.0 และมาท่องเที่ยวตั้งแต่ 3 ครั้งขึ้นไป จำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 2.0

จำนวนผู้ที่มาท่องเที่ยว พบว่า ตัวอย่างส่วนใหญ่มาท่องเที่ยวตั้งแต่ 4 คนขึ้นไปจำนวน 37 คน คิดเป็นร้อยละ 37.0 รองลงมาคือมาท่องเที่ยว 3 คน จำนวน 35 คน คิดเป็นร้อยละ 35.0 มาท่องเที่ยว 2 คน จำนวน 16 คน คิดเป็นร้อยละ 16.0 และมาท่องเที่ยวคนเดียว จำนวน 12 คน คิดเป็นร้อยละ 12.0

ผู้ที่เดินทางท่องเที่ยวด้วย พบว่า ตัวอย่างส่วนใหญ่มีผู้เดินทางท่องเที่ยวด้วย คือ ครอบครัว/ญาติพี่น้อง จำนวน 42 คน คิดเป็นร้อยละ 42.0 รองลงมาคือ เพื่อน จำนวน 40 คน คิดเป็นร้อยละ 40.0 ท่องเที่ยวคนเดียว จำนวน 11 คน คิดเป็นร้อยละ 11.0 และอื่นๆ จำนวน 7 คน คิดเป็นร้อยละ 4.0

เวลาที่ใช้ในการท่องเที่ยว พบว่า ตัวอย่างส่วนใหญ่มาท่องเที่ยวมีเวลาที่ใช้ในการท่องเที่ยว 1-2 ชั่วโมง จำนวน 75 คน คิดเป็นร้อยละ 75.0 รองลงมาคือเวลาที่ใช้ในการท่องเที่ยว 3-4 ชั่วโมง จำนวน 14 คน คิดเป็นร้อยละ 14.0 เวลาที่ใช้ในการท่องเที่ยว 5-6 ชั่วโมง จำนวน 6 คน คิดเป็นร้อยละ 6.0 และเวลาที่ใช้ในการท่องเที่ยวมากกว่า 5 ชั่วโมง จำนวน 5 คน คิดเป็นร้อยละ 5.0

ค่าใช้จ่ายที่ใช้ในการท่องเที่ยว พบว่า ตัวอย่างส่วนใหญ่มีค่าใช้จ่ายที่ใช้ในการท่องเที่ยวคือน้อยกว่า 1,000 US\$ จำนวน 63 คน คิดเป็นร้อยละ 63.0 รองลงมาคือค่าใช้จ่ายที่ใช้ในการท่องเที่ยว 1,001-1,500 US\$ จำนวน 27 คน คิดเป็นร้อยละ 27.0 และค่าใช้จ่ายที่ใช้ในสถานที่ท่องเที่ยวตั้งแต่ 1,501 US\$ จำนวน 10 คน คิดเป็นร้อยละ 10.0

พาหนะที่ใช้ในการท่องเที่ยว พบว่า ตัวอย่างส่วนใหญ่มีพาหนะที่ใช้ในการท่องเที่ยวคือ รถบัสนำเที่ยว จำนวน 39 คน คิดเป็นร้อยละ 39.0 รองลงมาคือ รถเช่า จำนวน 21 คน คิดเป็นร้อยละ

21.0 รถรับจ้าง จำนวน 18 คน คิดเป็นร้อยละ 18.0 รถมอเตอร์ไซด์ จำนวน 17 คน คิดเป็นร้อยละ 17.0 อื่นๆ จำนวน 4 คน คิดเป็นร้อยละ 4.0 และรถยนต์ส่วนตัว จำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 1.0

แหล่งข้อมูลเกี่ยวกับสถานที่ท่องเที่ยว พบว่า ตัวอย่างส่วนใหญ่มีแหล่งข้อมูลเกี่ยวกับสถานที่ท่องเที่ยวคืออินเทอร์เน็ต จำนวน 34 คน คิดเป็นร้อยละ 34.0 รองลงมาคือหนังสือแนะนำการท่องเที่ยว จำนวน 34 คน คิดเป็นร้อยละ 34.0 ครอบครัว/เครือญาติ จำนวน 10 คน คิดเป็นร้อยละ 10.0 โทรทัศน์/วิทยุ จำนวน 10 คน คิดเป็นร้อยละ 10.0 เพื่อน จำนวน 9 คน คิดเป็นร้อยละ 9.0 และแผ่นพับ/ป้ายประชาสัมพันธ์ จำนวน 3 คน คิดเป็นร้อยละ 3.0

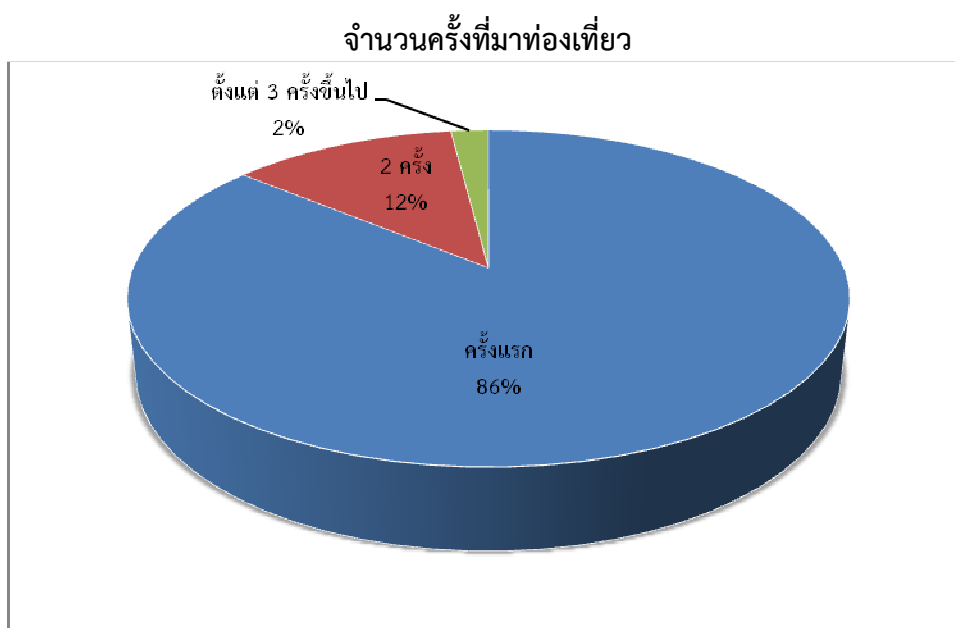
แหล่งท่องเที่ยวเพื่อการเรียนรู้ที่สนใจ พบว่า ตัวอย่างส่วนใหญ่มีแหล่งท่องเที่ยวภูมิศาสตร์/ประวัติศาสตร์ จำนวน 64 คน คิดเป็นร้อยละ 64.0 คน รองลงมาคือ แหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม/ภูมิปัญญา จำนวน 20 คน คิดเป็นร้อยละ 20.0 แหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศ จำนวน 9 คน คิดเป็นร้อยละ 9.0 คน และแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร จำนวน 7 คน คิดเป็นร้อยละ 7.0

ช่วงเวลาที่วางแผนท่องเที่ยวที่จังหวัดกาญจนบุรี พบว่า ตัวอย่างส่วนใหญ่มีช่วงเวลาที่วางแผนท่องเที่ยวที่จังหวัดกาญจนบุรี 1-2 วัน จำนวน 54 คน คิดเป็นร้อยละ 54.0 คน รองลงมาคือ 3-4 วัน จำนวน 38 คน คิดเป็นร้อยละ 38.0 คน 5-6 วัน จำนวน 5 คน คิดเป็นร้อยละ 5.0 คน และมากกว่า 6 วัน จำนวน 3 คน คิดเป็นร้อยละ 3.0

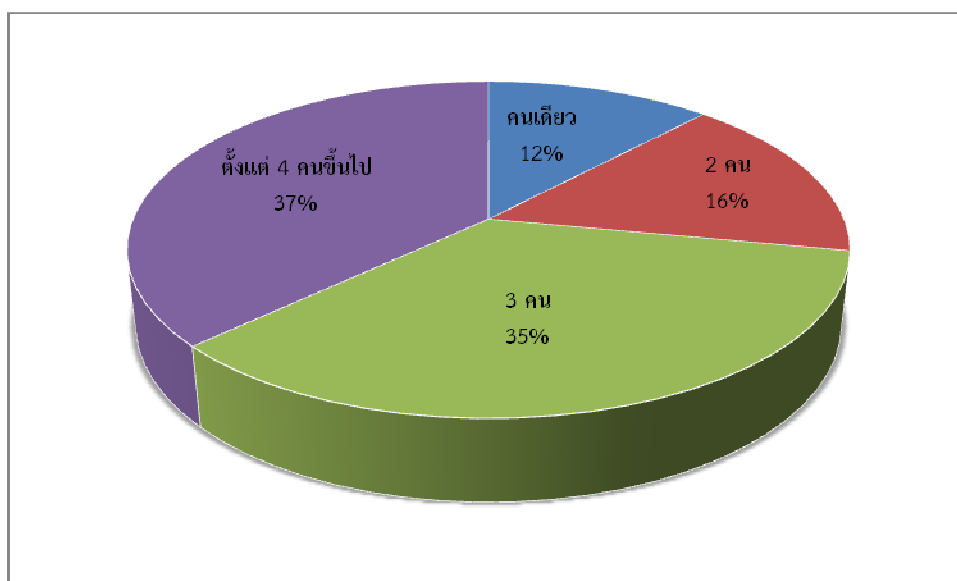
การกลับมาท่องเที่ยวซ้ำที่จังหวัดกาญจนบุรี พบว่า ตัวอย่างส่วนใหญ่จะไม่กลับมาท่องเที่ยวซ้ำ จำนวน 68 คน คิดเป็นร้อยละ 68.0 และจะกลับมาท่องเที่ยวซ้ำจำนวน 32 คน คิดเป็นร้อยละ 32.0

จากข้อมูลพฤติกรรมการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวต่างประเทศในแหล่งท่องเที่ยว เพื่อการเรียนรู้เชิงสร้างสรรค์ในจังหวัดกาญจนบุรี สามารถสรุปเป็นภาพได้ดังภาพที่ 2.4

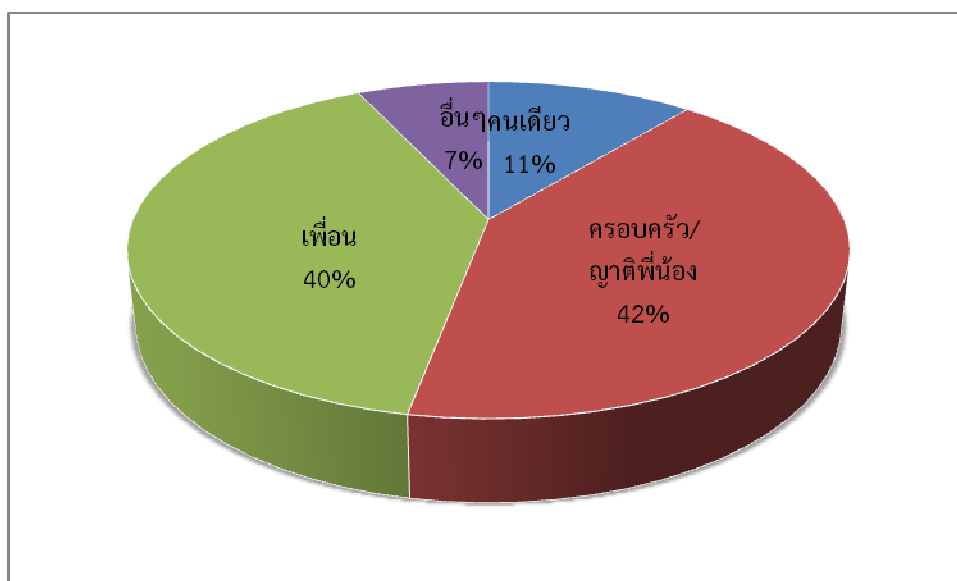
ภาพที่ 2.4 ร้อยละของพฤติกรรมมาท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวต่างประเทศ ในแหล่งท่องเที่ยวเพื่อการเรียนรู้เชิงสร้างสรรค์ในจังหวัดกาญจนบุรี

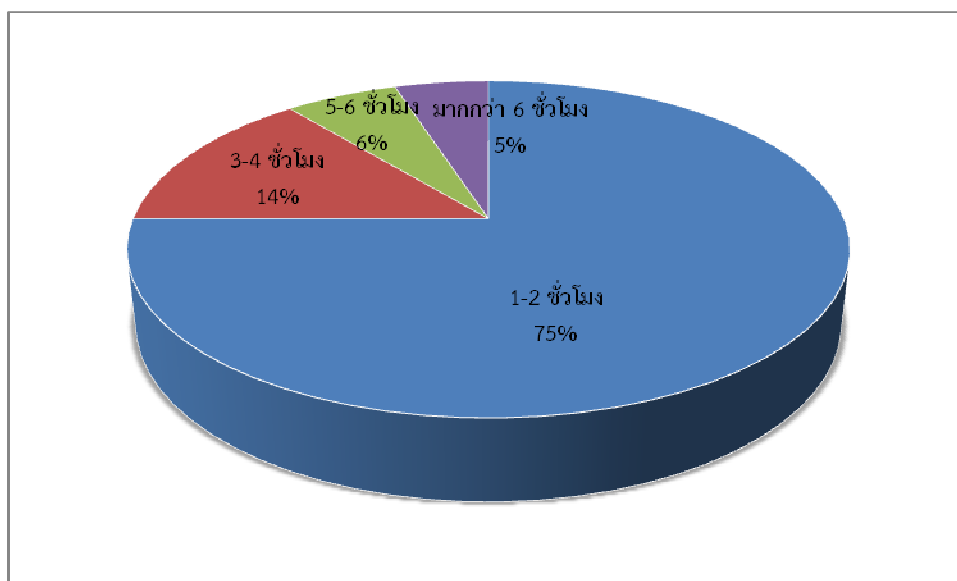
จำนวนผู้มาท่องเที่ยว

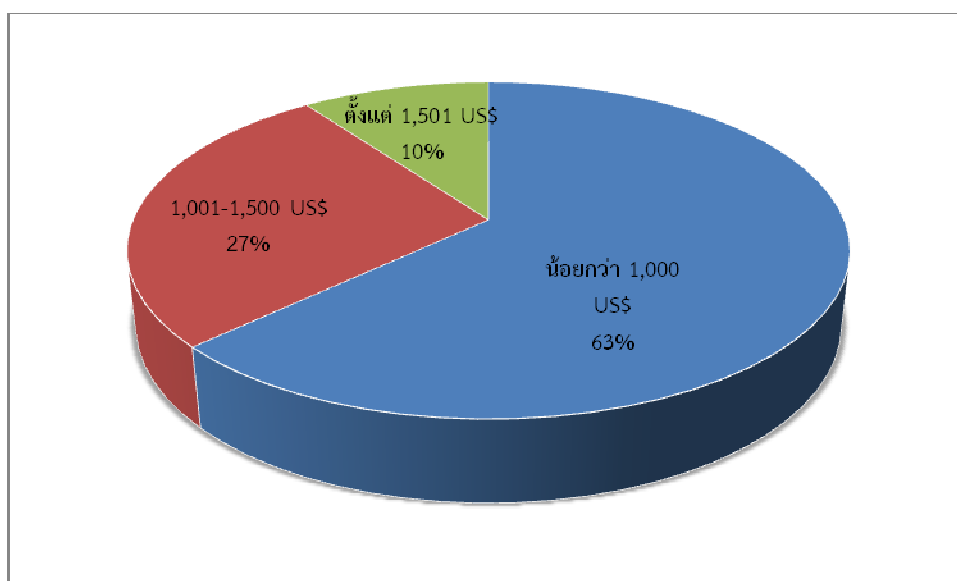
ผู้ที่เดินทางท่องเที่ยวด้วย

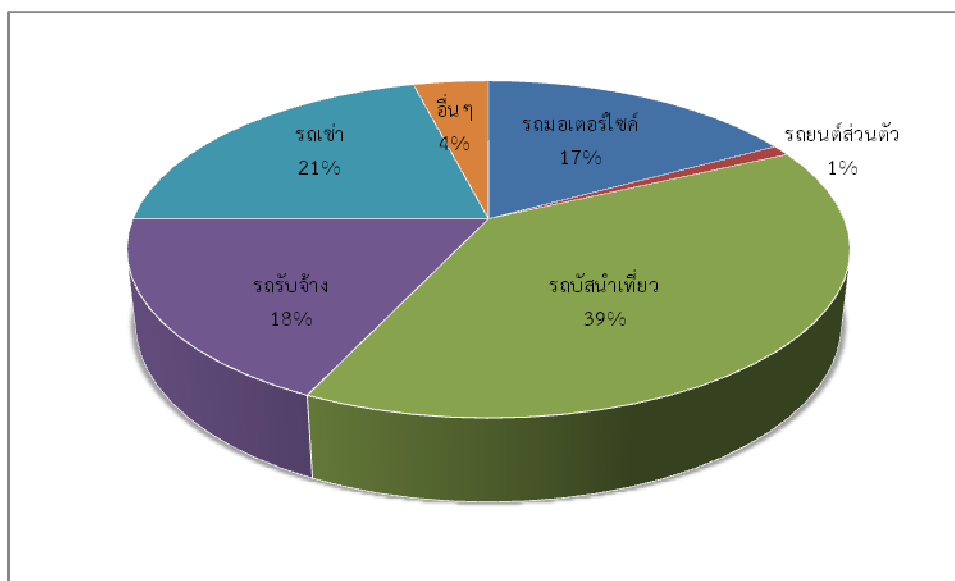
เวลาที่ใช้ในการท่องเที่ยว

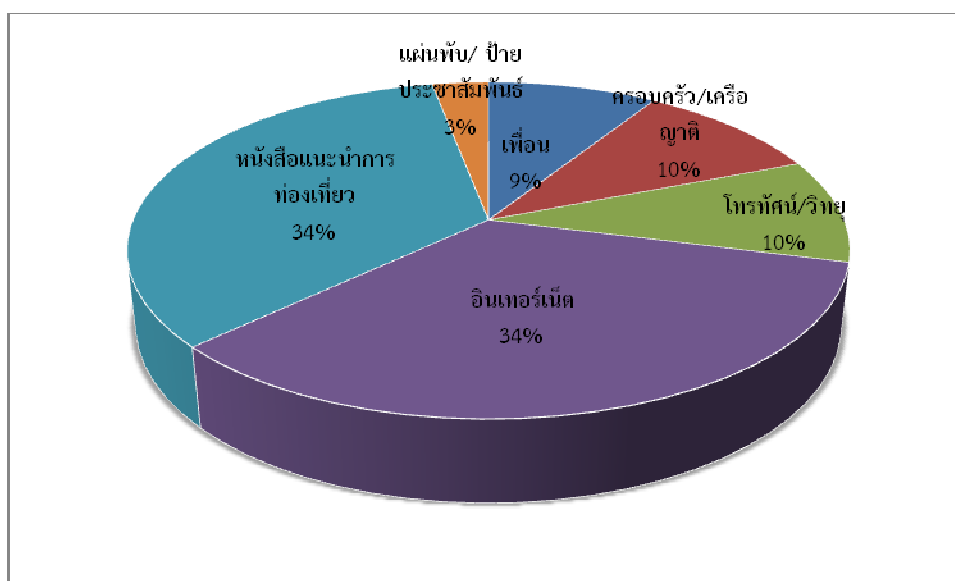
ค่าใช้จ่ายที่ใช้ในการท่องเที่ยว

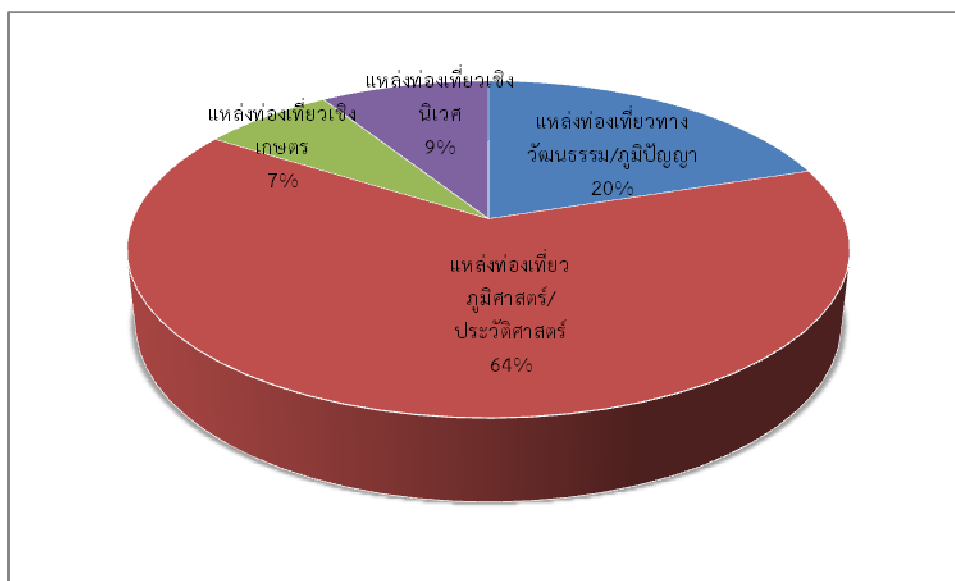
พาหนะที่ใช้ในการท่องเที่ยว

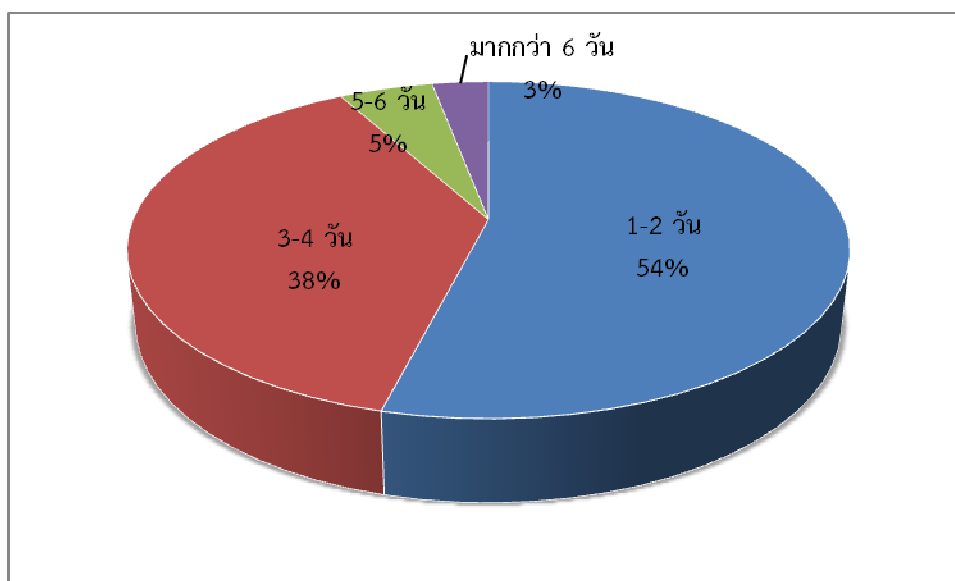
แหล่งข้อมูลเกี่ยวกับสถานที่ท่องเที่ยว

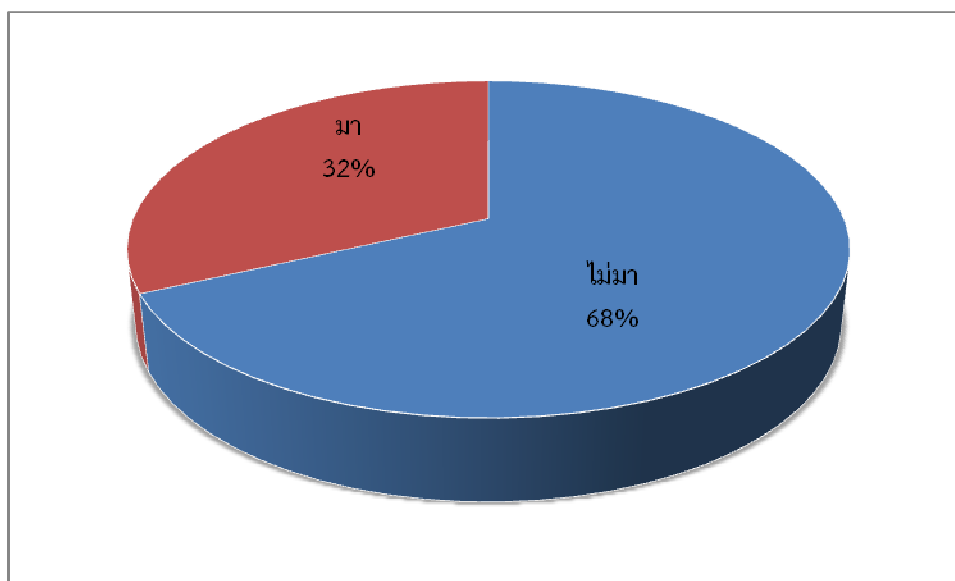
แหล่งท่องเที่ยวเพื่อการเรียนรู้ที่สนใจ

ช่วงเวลาที่ยาวแผนท่องเที่ยวที่จังหวัดกาญจนบุรี

การกลับมาท่องเที่ยวซ้ำที่จังหวัดกาญจนบุรี

2.3 ระดับส่วนประสมการตลาดการท่องเที่ยว เพื่อการเรียนรู้ของนักท่องเที่ยวต่างประเทศ จังหวัดกาญจนบุรี

การวิเคราะห์ระดับส่วนประสมการตลาดการท่องเที่ยว เพื่อการเรียนรู้ของนักท่องเที่ยวต่างประเทศ จังหวัดกาญจนบุรี ซึ่งประกอบด้วย ด้านผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยว ด้านราคา ด้านสถานที่ท่องเที่ยว ด้านการส่งเสริมการท่องเที่ยว ด้านบุคลากร ด้านกระบวนการ และด้านสภาพแวดล้อม โดยใช้ค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ได้ผลการวิเคราะห์ดังตารางที่ 2.13 ถึง ตารางที่ 2.20

ตารางที่ 2.13 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับส่วนประสมการตลาดการท่องเที่ยวเพื่อการเรียนรู้ของนักท่องเที่ยวต่างประเทศ จังหวัดกาญจนบุรี ในภาพรวม

ส่วนประสมการตลาดท่องเที่ยว	ระดับความสำคัญ			
	$\bar{x}$	S.D.	ระดับ	ลำดับที่
ด้านผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยว	3.89	0.46	มาก	2
ด้านราคา	3.48	0.65	ปานกลาง	7
ด้านสถานที่ท่องเที่ยว	3.63	0.45	มาก	4
ด้านการส่งเสริมการท่องเที่ยว	3.55	0.51	มาก	5
ด้านบุคลากร	4.17	0.55	มาก	1
ด้านกระบวนการ	3.48	0.53	มาก	6
ด้านสภาพแวดล้อม	3.73	0.59	มาก	3
รวม	3.70	0.30	มาก	

(n = 100)

จากตารางที่ 2.13 พบว่า ส่วนประสมการตลาดการท่องเที่ยวเพื่อการเรียนรู้ของนักท่องเที่ยวไทย จังหวัดกาญจนบุรี ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.70$ S.D. = 0.30) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านโดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อยได้ดังนี้ ด้านบุคลากรมีระดับความสำคัญในการท่องเที่ยวมากที่สุด ($\bar{X} = 4.17$ S.D. = 0.55) รองลงมาคือด้านผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยว ($\bar{X} = 3.89$ S.D. = 0.46) ด้านสภาพแวดล้อม ($\bar{X} = 3.73$ S.D. = 0.59) ด้านสถานที่ท่องเที่ยว ($\bar{X} = 3.63$ S.D. = 0.45) ด้านการส่งเสริมการท่องเที่ยว ($\bar{X} = 3.55$ S.D. = 0.51) ด้านกระบวนการ ($\bar{X} = 3.48$ S.D. = 0.53) และด้านราคา ($\bar{X} = 3.48$ S.D. = 0.65)

ตารางที่ 2.14 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับส่วนประสมการตลาดการท่องเที่ยวเพื่อการเรียนรู้ของนักท่องเที่ยวต่างประเทศ จังหวัดกาญจนบุรี ด้านผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยว

(n = 100)

ส่วนประสมการตลาดการท่องเที่ยว ด้านผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยว	ระดับความสำคัญ			
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	ลำดับที่
1. แหล่งท่องเที่ยวทางภูมิปัญญาท้องถิ่น/วัฒนธรรม	4.16	0.69	มาก	1
2. แหล่งท่องเที่ยวทางภูมิศาสตร์/ประวัติศาสตร์	4.16	0.55	มาก	1
3. แหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ	4.05	0.76	มาก	3
4. แหล่งท่องเที่ยวทางศาสนา	3.40	1.10	ปานกลาง	6
5. เอกลักษณ์ของแหล่งท่องเที่ยว	3.64	0.70	มาก	5
6. ความสวยงาม/ความสมบูรณ์ของแหล่งท่องเที่ยว	3.94	0.84	มาก	4
รวม	3.89	0.46	มาก	

จากตารางที่ 2.14 พบว่า ส่วนประสมการตลาดการท่องเที่ยวเพื่อการเรียนรู้ของนักท่องเที่ยวต่างประเทศ จังหวัดกาญจนบุรี ด้านผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยวโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.89$ S.D. = 0.46) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อโดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อยได้ดังนี้ แหล่งท่องเที่ยวทางภูมิปัญญาท้องถิ่น/วัฒนธรรม ($\bar{X} = 4.16$ S.D. = 0.69) รองลงมาคือ แหล่งท่องเที่ยวทางภูมิศาสตร์/ประวัติศาสตร์ ($\bar{X} = 4.16$ S.D. = 0.55) แหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ ($\bar{X} = 4.05$ S.D. = 0.76) ความสวยงาม/ความสมบูรณ์ของแหล่งท่องเที่ยว ($\bar{X} = 3.94$ S.D. = 0.84) เอกลักษณ์ของแหล่งท่องเที่ยว ($\bar{X} = 3.64$ S.D. = 0.70) และแหล่งท่องเที่ยวทางศาสนา ($\bar{X} = 3.40$ S.D. = 1.10)

ตารางที่ 2.15 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับส่วนประสมการตลาดการท่องเที่ยวเพื่อการเรียนรู้ของนักท่องเที่ยวต่างประเทศ จังหวัดกาญจนบุรี ด้านราคา

(n = 100)

ส่วนประสมการตลาดการท่องเที่ยว ด้านราคา	ระดับความสำคัญ			
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	ลำดับที่
7. ค่าใช้จ่ายในการเดินทาง	3.70	0.64	มาก	1
8. ค่าที่พัก	3.54	0.61	มาก	2
9. ค่าเข้าชมสถานที่	3.39	0.97	ปานกลาง	4
10. ราคาอาหาร/เครื่องดื่มในแหล่งท่องเที่ยว	3.49	0.97	ปานกลาง	3
11. ราคาของที่ระลึก	3.27	1.00	ปานกลาง	5
รวม	3.48	0.65	ปานกลาง	

จากตารางที่ 2.15 พบว่า ส่วนประสมการตลาดการท่องเที่ยวเพื่อการเรียนรู้ของนักท่องเที่ยวต่างประเทศ จังหวัดกาญจนบุรี ด้านราคาโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.48$ S.D. = 0.65) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อโดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อยได้ดังนี้ ค่าใช้จ่ายในการเดินทาง ($\bar{X} = 3.70$ S.D. = 0.64) รองลงมาคือ ค่าที่พัก ($\bar{X} = 3.54$ S.D. = 0.61) ราคาอาหาร/เครื่องดื่มในแหล่งท่องเที่ยว ($\bar{X} = 3.49$ S.D. = 0.97) ค่าเข้าชมสถานที่ ($\bar{X} = 3.39$ S.D. = 0.97) และราคาของที่ระลึก ($\bar{X} = 3.27$ S.D. = 1.00)

ตารางที่ 2.16 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของส่วนประสมการตลาดการท่องเที่ยวเพื่อการเรียนรู้ของนักท่องเที่ยวต่างประเทศ จังหวัดกาญจนบุรี ด้านสถานที่ท่องเที่ยว

(n = 100)

ส่วนประสมการตลาดการท่องเที่ยว ด้านสถานที่ท่องเที่ยว	ระดับความสำคัญ			
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	ลำดับที่
12. ความสะดวกในการเดินทาง	3.83	0.70	มาก	2
13. ความปลอดภัยของแหล่งท่องเที่ยว	4.17	0.73	มาก	1
14. ป้ายบอกเส้นทางและระยะทาง	3.74	0.74	มาก	3
15. ป้ายบอกตำแหน่งของสถานที่ภายในแหล่ง ท่องเที่ยว	3.67	0.74	มาก	4
16. การจัดร้านอาหาร และเครื่องดื่ม	3.25	0.83	ปานกลาง	5
17. การจัดร้านของฝากและของที่ระลึก	3.14	0.89	ปานกลาง	6
รวม	3.64	0.47	มาก	

จากตารางที่ 4.16 พบว่า ส่วนประสมการตลาดการท่องเที่ยวเพื่อการเรียนรู้ของนักท่องเที่ยวต่างประเทศ จังหวัดกาญจนบุรี ด้านสถานที่ท่องเที่ยวโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.64$ S.D. = 0.89) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อโดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อยได้ดังนี้ ความปลอดภัยของแหล่งท่องเที่ยว ($\bar{X} = 4.17$ S.D. = 0.73) รองลงมาคือ ความสะดวกในการเดินทาง ($\bar{X} = 3.83$ S.D. = 0.70) ป้ายบอกเส้นทางและระยะทาง ($\bar{X} = 3.74$ S.D. = 0.74) ป้ายบอกตำแหน่งของสถานที่ภายในแหล่งท่องเที่ยว ($\bar{X} = 3.67$ S.D. = 0.74) การจัดร้านอาหารและเครื่องดื่ม ($\bar{X} = 3.25$ S.D. = 0.83) และการจัดร้านของฝากและของที่ระลึก ($\bar{X} = 3.14$ S.D. = 0.89)

ตารางที่ 2.17 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของส่วนประสมการตลาดการท่องเที่ยวเพื่อการเรียนรู้ของนักท่องเที่ยวต่างประเทศ จังหวัดกาญจนบุรี ด้านการส่งเสริมการท่องเที่ยว

(n = 100)

ส่วนประสมการตลาดการท่องเที่ยว ด้านการส่งเสริมการท่องเที่ยว	ระดับความสำคัญ			
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	ลำดับที่
18. การโฆษณา การจัดเทศกาล และกิจกรรมการท่องเที่ยว	3.69	0.71	มาก	1
19. การให้ส่วนลดค่าบริการการท่องเที่ยว	3.55	0.70	มาก	2
20. การให้ข้อมูล/ความรู้ ที่เหมาะสมสำหรับนักท่องเที่ยวทุกกลุ่ม	3.49	0.75	ปานกลาง	4
21. การประชาสัมพันธ์กิจกรรมการท่องเที่ยวเพื่อการเรียนรู้	3.55	0.77	มาก	2
22. การให้บริการของศูนย์บริการนักท่องเที่ยว	3.45	0.91	ปานกลาง	5
รวม	3.55	0.51	มาก	

จากตารางที่ 2.17 พบว่า ส่วนประสมการตลาดการท่องเที่ยวเพื่อการเรียนรู้ของนักท่องเที่ยวต่างประเทศ จังหวัดกาญจนบุรี ด้านการส่งเสริมการท่องเที่ยวโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.55$ S.D. = 0.51) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อโดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อยได้ดังนี้ การโฆษณาการจัดงานประจำปีของวัด ($\bar{X} = 3.69$ S.D. = 0.71) รองลงมาคือ การให้ส่วนลดค่าบริการการท่องเที่ยว ($\bar{X} = 3.55$ S.D. = 0.70) การประชาสัมพันธ์กิจกรรมการท่องเที่ยวเพื่อการเรียนรู้ ($\bar{X} = 3.55$ S.D. = 0.77) การให้ข้อมูล/ความรู้ ที่เหมาะสมสำหรับนักท่องเที่ยวทุกกลุ่ม ($\bar{X} = 3.49$ S.D. = 0.75) และการให้บริการของศูนย์บริการนักท่องเที่ยว ($\bar{X} = 3.45$ S.D. = 0.91)

ตารางที่ 2.18 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของส่วนประสมการตลาดการท่องเที่ยวเพื่อการเรียนรู้ของนักท่องเที่ยวต่างประเทศ จังหวัดกาญจนบุรี ด้านบุคลากร

(n = 100)

ส่วนประสมการตลาดการท่องเที่ยว ด้านบุคลากร	ระดับความสำคัญ			
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	ลำดับที่
23. การให้บริการของเจ้าหน้าที่ของแหล่งท่องเที่ยว	4.05	0.85	มาก	4
24. ความมีอัธยาศัยของเจ้าหน้าที่ของแหล่ง ท่องเที่ยว	4.21	0.72	มาก	2
25. การให้ความรู้ของเจ้าหน้าที่ของแหล่งท่องเที่ยว	4.11	0.77	มาก	3
26. ความมีอัธยาศัยของคนในพื้นที่ท่องเที่ยว	4.27	0.76	มาก	1
รวม	4.13	0.51	มาก	

จากตารางที่ 2.18 พบว่า ส่วนประสมการตลาดการท่องเที่ยวเพื่อการเรียนรู้ของนักท่องเที่ยวต่างประเทศ จังหวัดกาญจนบุรี ด้านบุคลากรโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.13$ S.D. = 0.51) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อโดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อยได้ดังนี้ ความมีอัธยาศัยของคนในพื้นที่ท่องเที่ยว ($\bar{X} = 4.27$ S.D. = 0.76) รองลงมาคือ ความมีอัธยาศัยของเจ้าหน้าที่ของแหล่งท่องเที่ยว ($\bar{X} = 4.21$ S.D. = 0.72) การให้ความรู้ของเจ้าหน้าที่ของแหล่งท่องเที่ยว ($\bar{X} = 4.11$ S.D. = 0.77) และการให้บริการของเจ้าหน้าที่ของแหล่งท่องเที่ยว ($\bar{X} = 4.05$ S.D. = 0.85)

ตารางที่ 2.19 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของส่วนประสมการตลาดการท่องเที่ยวเพื่อการเรียนรู้ของนักท่องเที่ยวต่างประเทศ จังหวัดกาญจนบุรี ด้านกระบวนการ

(n = 100)

ส่วนประสมการตลาดการท่องเที่ยว ด้านกระบวนการ	ระดับความสำคัญ			
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	ลำดับที่
27. การจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวที่ให้นักท่องเที่ยว ได้เรียนรู้	3.22	0.61	ปานกลาง	4
28. การจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวที่สร้างทักษะ/ ประสบการณ์แก่นักท่องเที่ยว	3.28	0.70	ปานกลาง	3
29. การจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวที่ให้นักท่องเที่ยว ได้ปฏิบัติจริง	3.63	0.79	มาก	2
30. การจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวเหมาะสมกับ นักท่องเที่ยวแต่ละกลุ่ม	3.78	0.79	มาก	1
รวม	3.48	0.53	ปานกลาง	

จากตารางที่ 2.19 พบว่า ส่วนประสมการตลาดการท่องเที่ยวเพื่อการเรียนรู้ของนักท่องเที่ยวต่างประเทศ จังหวัดกาญจนบุรี ด้านกระบวนการโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.48$ S.D. = 0.53) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อโดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อยได้ดังนี้ การจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวที่เหมาะสมกับนักท่องเที่ยวแต่ละกลุ่ม ($\bar{X} = 3.78$ S.D. = 0.79) รองลงมาคือ การจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวที่ให้นักท่องเที่ยวได้ปฏิบัติจริง ($\bar{X} = 3.63$ S.D. = 0.79) การจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวที่สร้างทักษะ/ประสบการณ์แก่นักท่องเที่ยว ($\bar{X} = 3.28$ S.D. = 0.70) และการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวที่ให้นักท่องเที่ยวได้เรียนรู้ ($\bar{X} = 3.22$ S.D. = 0.61)

ตารางที่ 2.20 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของส่วนประสมการตลาดการท่องเที่ยวเพื่อการเรียนรู้ของนักท่องเที่ยวต่างประเทศ จังหวัดกาญจนบุรี ด้านสภาพแวดล้อม

(n = 100)

ส่วนประสมการตลาดการท่องเที่ยว ด้านสภาพแวดล้อม	ระดับความสำคัญ			
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	ลำดับที่
31. การจัดพื้นที่สำหรับการเรียนรู้ในแหล่งท่องเที่ยว	3.74	0.76	มาก	3
32. การจัดนิทรรศการที่ให้ความรู้ในแหล่งท่องเที่ยว	3.81	0.76	มาก	1
33. การจัดแหล่งเรียนรู้ที่สร้างประสบการณ์หลากหลายรูปแบบ	3.63	0.79	มาก	5
34. การจัดสื่อ/วิดิทัศน์ ที่ให้ความรู้ในแหล่งท่องเที่ยว	3.69	0.87	มาก	4
35. การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการเรียนรู้ในแหล่งท่องเที่ยว	3.76	1.08	มาก	2
รวม	3.73	0.59	มาก	

จากตารางที่ 2.20 พบว่า ส่วนประสมการตลาดการท่องเที่ยวเพื่อการเรียนรู้ของนักท่องเที่ยวต่างประเทศ จังหวัดกาญจนบุรี ด้านสภาพแวดล้อมโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.73$ S.D. = 0.59) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อโดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อยได้ดังนี้ การจัดนิทรรศการที่ให้ความรู้ในแหล่งท่องเที่ยว ($\bar{X} = 3.81$ S.D. = 0.76) รองลงมาคือ การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการเรียนรู้ในแหล่งท่องเที่ยว ($\bar{X} = 3.76$ S.D. = 1.08) การจัดพื้นที่สำหรับการเรียนรู้ในแหล่งท่องเที่ยว ($\bar{X} = 3.74$ S.D. = 0.76) การจัดสื่อ/วิดิทัศน์ ที่ให้ความรู้ในแหล่งท่องเที่ยว ($\bar{X} = 3.69$ S.D. = 0.87) และการจัดแหล่งเรียนรู้ที่สร้างประสบการณ์หลากหลายรูปแบบ ($\bar{X} = 3.63$ S.D. = 0.79)

ส่วนที่ 3 การพัฒนารูปแบบการท่องเที่ยวเพื่อการเรียนรู้เชิงสร้างสรรค์ในจังหวัดกาญจนบุรี

ผลการศึกษาในส่วนนี้ได้จากการสังเคราะห์รูปแบบในโครงการย่อย ประกอบด้วย รูปแบบการท่องเที่ยวพหิพภังค์ท้องถิ่นเพื่อการเรียนรู้เชิงสร้างสรรค์ในจังหวัดกาญจนบุรี รูปแบบการท่องเที่ยวเพื่อการเรียนรู้ทางด้านภูมิศาสตร์และประวัติศาสตร์ในจังหวัดกาญจนบุรี และรูปแบบการท่องเที่ยวสำหรับการเรียนรู้วิถีเกษตร เพื่อยกระดับศักยภาพทางการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ในจังหวัดกาญจนบุรี ได้แบ่งผลการศึกษาเป็น 4 ส่วน ดังนี้

1. รูปแบบการท่องเที่ยวพหิพภังค์ท้องถิ่นเพื่อการเรียนรู้เชิงสร้างสรรค์ ในจังหวัดกาญจนบุรี

องค์ประกอบที่ 1 การเรียนรู้เพื่อสร้างประสบการณ์ เป็นการเรียนรู้ที่สร้างทักษะและประสบการณ์ให้แก่นักท่องเที่ยวที่เข้าร่วมกิจกรรม ผ่านพหิพภังค์ท้องถิ่นและบริบทแวดล้อมของพหิพภังค์ โดยคนในท้องถิ่นทั้งผู้ใหญ่และเยาวชนร่วมกันสร้างความรู้ทางประวัติศาสตร์ทางการและประวัติศาสตร์ของชุมชน อีกทั้งควรเชื่อมโยงความรู้ประวัติศาสตร์ในชุมชนเข้ากับหลักสูตรการศึกษาของโรงเรียนในพื้นที่ ให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ประเพณี วัฒนธรรม ประวัติศาสตร์ และเห็นภาพจริง มีประสบการณ์จากสิ่งที่เรียนในห้องเรียน และให้เยาวชนได้สัมผัสคุณค่าของท้องถิ่นและมีความภาคภูมิใจในท้องถิ่นของตนเอง

องค์ประกอบที่ 2 การสร้างอัตลักษณ์การท่องเที่ยว เป็นการสร้างภาพลักษณ์และการรับรู้ที่ทำให้คนในชุมชนมีส่วนร่วมในพื้นที่ ซึ่งสามารถสร้างได้จากองค์ประกอบของพหิพภังค์ท้องถิ่น บริบทแวดล้อม กิจกรรมทางประเพณี วัฒนธรรม สินค้าที่ระลึกเพื่อการท่องเที่ยว เพื่อดึงดูดใจและสร้างคุณค่าและมูลค่าทางเศรษฐกิจจากการท่องเที่ยว

องค์ประกอบที่ 3 การเชื่อมโยงการท่องเที่ยวกับวิถีชุมชน เป็นการเชื่อมโยงอาคารสถานที่ วัสดุจัดแสดงให้เข้ากับวิถีของชุมชน โดยจัดกิจกรรมในการค้นหาเรื่องเล่าทางประวัติศาสตร์ของชุมชน มีแผนที่ข้อมูล กิจกรรมทางวัฒนธรรมที่ช่วยในการเล่าเรื่อง และนักท่องเที่ยวสามารถมีประสบการณ์ร่วมจากการทำกิจกรรมตามวิถีชุมชน และทำให้มีการเรียนรู้ในชุมชน

องค์ประกอบที่ 4 การสร้างเครือข่ายการท่องเที่ยว เป็นการสนับสนุนการทำงานระหว่างพหิพภังค์ บุคคล ชุมชน องค์กร และหน่วยงานภาครัฐและหน่วยงานภาคเอกชน ซึ่งความร่วมมืออยู่ในรูปแบบของความร่วมมือนานาชาติทางการท่องเที่ยว งบประมาณ การพัฒนาบุคลากร และความรู้ให้ทุกฝ่ายเห็นคุณค่าของความรู้ของชุมชน เมื่อมีการยอมรับความรู้ของชุมชน จะทำให้การพัฒนาการท่องเที่ยวของชุมชนได้อย่างยั่งยืน

องค์ประกอบที่ 5 การเปิดพื้นที่กิจกรรมพหิพภังค์ท้องถิ่น เป็นการนำกิจกรรมที่เป็นรากฐานของชุมชนมาสร้างคุณค่าทางประวัติศาสตร์ วัฒนธรรม ภูมิปัญญาท้องถิ่น เพื่อทำให้พื้นที่โดยรอบเป็นพื้นที่ของกิจกรรมการเรียนรู้ โดยการนำประเพณี วัฒนธรรม เรื่องเล่าชุมชนมานำเสนอแก่นักท่องเที่ยวผ่านกิจกรรมศิลปะ กิจกรรมการแสดง กิจกรรมการศึกษา

องค์ประกอบที่ 6 การพัฒนาบุคลากรเพื่อการท่องเที่ยวในชุมชน เป็นการพัฒนาคนในชุมชนให้ทำหน้าที่เป็นผู้นำชมและเล่าเรื่องประวัติศาสตร์ท้องถิ่นของชุมชน และฝึกอบรมพัฒนาเยาวชนทั้งในพื้นที่และนอกพื้นที่ในการเป็นยุวมัคคุเทศก์ ผู้แสดงกิจกรรมทางศิลปวัฒนธรรม ซึ่งจะทำให้มีกระบวนการเรียนรู้เกิดขึ้นทั้งคนในชุมชน เยาวชน และนักท่องเที่ยว

องค์ประกอบที่ 7 การพัฒนาผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยวเพื่อการเรียนรู้ เป็นการเชื่อมโยงวิถีชีวิต ประเพณี และภูมิปัญญาของชุมชนให้เป็นรูปธรรม ผ่านผลิตภัณฑ์ที่ระลึกของพิพิธภัณฑ์ท้องถิ่นกิจกรรมทางประเพณีวัฒนธรรม และกิจกรรมการเรียนรู้ ที่ต้องมีการสร้างอัตลักษณ์ของผลิตภัณฑ์ และเป็นการเชื่อมโยงกับการเรียนรู้การผลิต การสร้างความสัมพันธ์ทางสังคม และสร้างรายได้ให้แก่คนในชุมชน

2. รูปแบบการท่องเที่ยวเพื่อการเรียนรู้ทางด้านภูมิศาสตร์และประวัติศาสตร์ ในจังหวัดกาญจนบุรี

2.1 รูปแบบการท่องเที่ยวเพื่อการเรียนรู้ทางด้านภูมิศาสตร์

รูปแบบที่ 1 เรียนรู้หินปูน สวนหิน-ถ้ำ-น้ำตก

- **สวนสมเด็จพระศรีนครินทร์ (สวนหิน)** การชมสวนหินที่ได้รับการปรับปรุงภูมิทัศน์อย่างสวยงามมีการสร้างศาลาจัตุรมุข แปลงไม้ดอกไม้ประดับ ทำให้ลานหินสวยงามและร่มรื่นยิ่งขึ้นมีเส้นทางศึกษาธรรมชาติหินปูนยุคเพอร์เมียน (อายุประมาณ 285-245 ล้านปี) ลักษณะลานหินเป็นก้อนหินโผล่ปรากฏตะปุ่มตะป่ำ กระจายอยู่ตามที่ราบระหว่างเขา และที่ลาดเนินเขามีขนาดเล็กใหญ่ต่าง ๆ กัน พร้อมสวนพฤกษศาสตร์ในพื้นที่ต่อเนื่องซึ่งมีพรรณไม้ต่างจำนวนมาก

- **ถ้ำละว้า** ชมความงามของหินปูนภายในถ้ำทั้งหินงอก หินย้อย ม่านหินย้อย เสาหิน และหินพอกที่สวยงามซึ่งมีลักษณะตามจินตนาการ เช่น เครื่องดนตรี จระเข้ หนูมาน ค้างคาว และม่านบรรทม เป็นต้น รวมทั้งศึกษาระบบนิเวศน์ของถ้ำ ซึ่งเป็นที่อยู่อาศัยของสัตว์หลายชนิด เช่น ค้างคาว เป็นต้นถ้ำละว้า

- **น้ำตกไทรโยคน้อย** ชมทัศนียภาพของน้ำตกหินปูนยุคเพอร์เมียน (อายุประมาณ 285-245 ล้านปี) หรือเล่นน้ำคลายร้อนนอกจากนี้นักท่องเที่ยวยังสามารถขึ้นไปเยี่ยมชมจุดน้ำผุด ซึ่งเป็นต้นกำเนิดของน้ำตกได้โดยการเดินขึ้นบันไดช้างตัวน้ำตกจากนั้นสามารถเดินหรือนั่งรถจักรยานยนต์รับจ้างไปบริเวณต้นกำเนิดน้ำหรือเดินเยี่ยมชมและถ่ายภาพที่ระลึกรถไฟหัวรถจักรไอน้ำในสมัยสงครามโลกครั้งที่ 2 หลังจากนั้นสามารถแวะซื้อของฝากทั้งของกินและที่ระลึกจากร้านค้าในบริเวณใกล้ตัวน้ำตก

รูปแบบที่ 2 เรียนรู้ อนุรักษ์น้ำตก

- **น้ำตกไทรโยคน้อย (เขाप้าง)** ชมทัศนียภาพของน้ำตกหินปูนยุคเพอร์เมียน (อายุประมาณ 285-245 ล้านปี) หรือเล่นน้ำคลายร้อนนอกจากนี้นักท่องเที่ยวยังสามารถขึ้นไปเยี่ยมชมจุดน้ำผุด ซึ่งเป็นต้นกำเนิดของน้ำตกได้ทั้งนี้นักท่องเที่ยวสามารถจะร่วมกิจกรรมจิตอาสาโดยการช่วยสร้างฝายชลอน้ำบริเวณลำธารใกล้ต้นกำเนิดของน้ำตกได้โดยการประสานงานกับเจ้าหน้าที่

- **อุทยานแห่งชาติน้ำตกไทรโยค** ชมนิทรรศการหรือฟังบรรยายสรุปที่อาคารประชาสัมพันธ์ จากนั้นเดินชมสภาพภูมิประเทศบริเวณอุทยานซึ่งมีความสมบูรณ์ของป่าเบญจพรรณ และป่าดิบแล้ง เดินเส้นทางค้นหาต้นกำเนิดน้ำตกไทรโยคใหญ่ และสามารถล่องเรือชมทัศนียภาพสองฝั่งของแม่น้ำแควน้อย น้ำตกไทรโยคใหญ่ซึ่งเป็นหินปูนยุคเพอร์เมียน (อายุประมาณ 285-245 ล้านปี) ที่ไหลลงสู่แม่น้ำซึ่งเพียง 1 ใน 2 ของน้ำตกในประเทศไทยที่มีลักษณะพิเศษนี้ รวมทั้งโพรงหินปูนที่ถูกน้ำกัดเซาะเป็นรูปร่างต่าง ๆ

รูปแบบที่ 3 มาเป็นนักภูมิศาสตร์กันเถอะ

- **สวนสมเด็จพระศรีนครินทร์ (สวนหิน)** ชมสวนหินที่ได้รับการปรับปรุงภูมิทัศน์อย่างสวยงามมีการสร้างศาลาจัตุรมุข แปลงไม้ดอกไม้ประดับ ทำให้ลานหินดูสวยงามและร่มรื่นยิ่งขึ้นมีเส้นทางศึกษาธรรมชาติหินปูนยุคเพอร์เมียน (อายุประมาณ 285-245 ล้านปี) ลักษณะลานหินเป็นก้อนหินโผล่ปรากฏตะปุ่มตะป่ำ กระจายอยู่ตามที่ราบระหว่างเขา และที่ลาดเนินเขามีขนาดเล็กใหญ่ต่าง ๆ กัน พร้อมสวนพฤกษศาสตร์ในพื้นที่ต่อเนื่องซึ่งมีพรรณไม้ต่างจำนวนมาก

- **ถ้ำละว้า** ชมความงามของหินปูนภายในถ้ำทั้งหินงอก หินย้อย ม่านหินย้อย เสาหิน และหินพอกที่สวยงามซึ่งมีลักษณะตามจินตนาการ เช่น เครื่องดนตรี กระจับปี่ หนุมาน ค้างคาว และม่านบรรทม เป็นต้น รวมทั้งศึกษาระบบนิเวศน์ของถ้ำ ซึ่งเป็นที่อยู่อาศัยของสัตว์หลายชนิด เช่น ค้างคาว เป็นต้น

- **อุทยานแห่งชาติไทรโยค** ชมนิทรรศการหรือฟังบรรยายสรุปที่อาคารประชาสัมพันธ์ เดินชมสภาพภูมิประเทศบริเวณอุทยานซึ่งมีความสมบูรณ์ของป่าเบญจพรรณและป่าดิบแล้ง เดินเส้นทางค้นหาต้นกำเนิดน้ำตกไทรโยคใหญ่ และสามารถล่องเรือชมทัศนียภาพสองฝั่งของแม่น้ำแควน้อย น้ำตกไทรโยคใหญ่ซึ่งเป็นหินปูนยุคเพอร์เมียน (อายุประมาณ 285-245 ล้านปี) ที่ไหลลงสู่แม่น้ำซึ่งเป็นเพียง 1 ใน 2 ของน้ำตกในประเทศไทยที่มีลักษณะพิเศษนี้ รวมทั้งโพรงหินปูนที่ถูกน้ำกัดเซาะเป็นรูปร่างต่าง ๆ

- **อุทยานแห่งชาติไทรโยค** เดินเส้นทางศึกษาธรรมชาติเพื่อเรียนรู้ลักษณะภูมิประเทศบริเวณอุทยานซึ่งมีสถานีและป้ายสื่อความหมายการเรียนรู้ เรื่องป่าเบญจพรรณและป่าดิบแล้ง การกำเนิดดินและถ้ำ เดินเส้นทางสั้นจะใช้เวลาประมาณ 1 ชั่วโมง 30 นาที หรือทางยาวจะใช้เวลาประมาณ 2 ชั่วโมง ถึง 2 ชั่วโมง 30 นาที

- **น้ำตกไทรโยคน้อย (เขาพัง)** ชมทัศนียภาพของน้ำตกหินปูนยุคเพอร์เมียน (อายุประมาณ 285-245 ล้านปี) หรือเล่นน้ำคลายร้อนนอกจากนี้นักท่องเที่ยวยังสามารถขึ้นไปเยี่ยมชมจุดน้ำผุด ซึ่งเป็นต้นกำเนิดของน้ำตกได้หรือเดินเยี่ยมชมและถ่ายภาพที่ระลึกรถไฟหัวรถจักรไอน้ำ ในสมัยสงครามโลกครั้งที่ 2 หลังจากนั้นสามารถแวะซื้อของฝากทั้งของกินและที่ระลึกจากร้านค้าในบริเวณใกล้ตัวน้ำตก ทั้งนี้นักท่องเที่ยวสามารถจะร่วมกิจกรรมจิตอาสา โดยการช่วยสร้างฝายชะลอน้ำบริเวณลำธารใกล้ต้นกำเนิดของน้ำตกได้โดยการประสานงานกับเจ้าหน้าที่ล่วงหน้า

2.2 รูปแบบการท่องเที่ยวเพื่อการเรียนรู้ทางด้านประวัติศาสตร์

รูปแบบที่ 1 3 พิพิธภัณฑสถาน 1 อุทยาน แหล่งเรียนรู้ 1 วันที่เมืองกาญจน์

- **พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติบ้านเก่า** ชมนิทรรศการและโบราณวัตถุ ณ ห้องจัดแสดง อาทิ โครงกระดูกมนุษย์ยุคหินใหม่ เครื่องมือหิน ขวานหิน ภาชนะดินเผาสามขา เครื่องประดับ ลูกปัด และโลหะ เป็นต้น

- **อุทยานประวัติศาสตร์เมืองสิงห์** ชมอาคารจัดแสดงศิลปะโบราณวัตถุ โบราณสถานซึ่งเป็นศิลปะขอมแบบบายนทั้ง 4 แห่ง อายุราวพุทธศตวรรษที่ 18 และหลุมศพสมัยก่อนประวัติศาสตร์

- **พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติเมืองสิงห์** ชมนิทรรศการภายในอาคารบอกเล่าความเป็นมาของสงครามโลกครั้งที่ 2 สาเหตุที่ญี่ปุ่นเข้ามาในประเทศไทย การสร้างทางรถไฟ ศึกษาความเป็นมาของเขลียงศึกษาผ่านรูปภาพ วีดีทัศน์ และสิ่งของของเขลียงศึกษา หลังจากนั้นลงไปสัมผัสกับ

เส้นทางรถไฟที่สร้างขึ้นในสมัยสงครามโลกครั้งที่ 2 โดยเหล่าเชลยศึกที่ต้องทนทุกข์ทรมานจากการถูกใช้แรงงานอย่างหนักบริเวณช่องเขาขาด

รูปแบบที่ 2 ตามรอยเชลยศึกสงครามโลกครั้งที่ 2

- **พิพิธภัณฑ์ทางรถไฟไทย-พม่า** ชมนิทรรศการบอกเล่าความเป็นมาของสงครามโลกครั้งที่ 2 การสร้างทางรถไฟไทย-พม่าแบบจำลอง ห้องจำลองความเป็นอยู่ของเชลยศึกและข้าวของเครื่องใช้ของพวกเขาคือแหล่งเหลืออยู่

- **อุทยานแห่งชาติน้ำตกไทรโยค** ศึกษาสภาพภูมิประเทศบริเวณอุทยานซึ่งมีความสมบูรณ์ของธรรมชาติ จนทำให้ทหารญี่ปุ่นเลือกสถานที่นี้เป็นที่ตั้งค่ายพักแรมซึ่งมีหลักฐานคือเตาหุงข้าว ในกรณีที่มีเวลาล่องเรือชมแม่น้ำแควน้อยและบริเวณน้ำตกไหลลงสู่แม่น้ำ ตามรอยเสด็จประพาสของพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 5

- **พิพิธภัณฑ์อนุสรณ์สถานช่องเขาขาด** ชมนิทรรศการภายในอาคารบอกเล่าความเป็นมาของสงครามโลกครั้งที่ 2 สาเหตุที่ญี่ปุ่นเข้ามาในประเทศไทย การสร้างทางรถไฟ ศึกษาความเป็นมาของเชลยศึกผ่านรูปภาพ วัตถุที่ค้น และสิ่งของของเชลยศึก หลังจากนั้นลงไปสัมผัสกับเส้นทางรถไฟที่สร้างขึ้นในสมัยสงครามโลกครั้งที่ 2 โดยเหล่าเชลยศึกที่ต้องทนทุกข์ทรมานจากการถูกใช้แรงงานอย่างหนักบริเวณช่องเขาขาด

รูปแบบที่ 3 ย้อนอดีตเมืองกาญจน์ (2 วัน 1 คืน)

- **พิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติบ้านเก่า** ชมนิทรรศการและโบราณวัตถุ ณ ห้องจัดแสดง อาทิ โครงกระดูกมนุษย์ยุคหินใหม่ เครื่องมือหิน ขวานหิน ภาชนะดินเผาสามขา เครื่องประดับลูกปัด และโลงไม้ เป็นต้น

- **อุทยานประวัติศาสตร์เมืองสิงห์** ชมอาคารจัดแสดงศิลปะโบราณวัตถุโบราณสถาน ซึ่งเป็นศิลปะขอมแบบบายนทั้ง 4 แห่ง อายุราวพุทธศตวรรษที่ 18 และหลุมศพสมัยก่อนประวัติศาสตร์

- **อุทยานแห่งชาติน้ำตกไทรโยค** ศึกษาสภาพภูมิประเทศบริเวณอุทยาน ซึ่งมีความสมบูรณ์ของธรรมชาติ ทำให้ทหารญี่ปุ่นเลือกสถานที่นี้เป็นที่ตั้งค่ายพักแรมซึ่งมีหลักฐานคือเตาหุงข้าว ในกรณีที่มีเวลาล่องเรือชมแม่น้ำแควน้อยและบริเวณน้ำตกไหลลงสู่แม่น้ำ ตามรอยเสด็จประพาสของพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 5

- **พิพิธภัณฑ์อนุสรณ์สถานช่องเขาขาด** ชมนิทรรศการภายในอาคารบอกเล่าความเป็นมาของสงครามโลกครั้งที่ 2 สาเหตุที่ญี่ปุ่นเข้ามาในประเทศไทย การสร้างทางรถไฟ ศึกษาความเป็นมาของเชลยศึกผ่านรูปภาพ วัตถุที่ค้น และสิ่งของของเชลยศึก หลังจากนั้นลงไปสัมผัสกับเส้นทางรถไฟที่สร้างขึ้นในสมัยสงครามโลกครั้งที่ 2 โดยเหล่าเชลยศึกที่ต้องทนทุกข์ทรมานจากการถูกใช้แรงงานอย่างหนักบริเวณช่องเขาขาด

- **พิพิธภัณฑ์ทางรถไฟไทย-พม่า** ชมนิทรรศการบอกเล่าความเป็นมาของสงครามโลกครั้งที่ 2 การสร้างทางรถไฟไทย-พม่าแบบจำลอง ห้องจำลองความเป็นอยู่ของเชลยศึกและข้าวของเครื่องใช้ของพวกเขาคือแหล่งเหลืออยู่

3. รูปแบบการท่องเที่ยวสำหรับการเรียนรู้วิถีเกษตร เพื่อยกระดับศักยภาพทางการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ในจังหวัดกาญจนบุรี

1. การพัฒนาศักยภาพด้านแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร แหล่งท่องเที่ยวหลักคือป่าชุมชนบ้านห้วยสะพานสามัคคี ซึ่งมีจุดเด่นคือเป็นป่าของชุมชนที่เกิดจากการร่วมแรงร่วมใจกันของชาวชุมชนที่เสียสละกายแรงใจในการร่วมกันดูแลและอนุรักษ์ผืนป่าแห่งนี้ มีระบบของการบริหารจัดการป่าที่ดีทำให้ได้รับรางวัลต่างๆ เป็นแหล่งเรียนรู้และดูงานที่สำคัญ มีแหล่งท่องเที่ยวประกอบคือการแปรรูปผลิตภัณฑ์ทางการเกษตรของกลุ่มอาชีพแม่บ้านเกษตรกรป่าชุมชนบ้านห้วยสะพานสามัคคีที่มีการรวมกลุ่มกันประกอบอาชีพ เพื่อมูลค่าผลผลิตจำหน่ายให้กับนักท่องเที่ยวและกลุ่มศึกษาดูงานเพื่อสร้างรายได้ให้กับตนเอง กลุ่ม และชุมชน เป็นแหล่งศึกษาเรียนรู้และดูงานของนักท่องเที่ยวและกลุ่มศึกษาดูงาน ซึ่งแหล่งท่องเที่ยวบ้านชุมชนห้วยสะพานสามัคคีเป็นสถานที่ที่มีการคมนาคมสะดวกสามารถเดินทางเข้าสู่พื้นที่ได้หลายเส้นทางทั้งสะดวกและปลอดภัย อีกทั้งยังสามารถเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวได้ตลอดปี

2. การพัฒนาศักยภาพด้านการบริหารจัดการการท่องเที่ยวเชิงเกษตร ชุมชนบ้านห้วยสะพานสามัคคี มีดำเนินงานของคณะกรรมการป่าชุมชนบ้านห้วยสะพานสามัคคี คณะกรรมการกลุ่มแม่บ้านเกษตรกร โดยมีร่วมกันกำหนดแผนการบริหารจัดการพื้นที่และสร้างกฎระเบียบในการบริหารจัดการการท่องเที่ยวเชิงเกษตรของชุมชน มีการแบ่งหน้าที่กันอย่างชัดเจน กระจายความรับผิดชอบในงานตามความรู้ความสามารถ ความถนัดของสมาชิก สมาชิกมีความเกี่ยวข้องกันในงานของกลุ่ม โดยตระหนักและให้ความสำคัญแก่สมาชิกทุกคน ให้เกียรติและยอมรับซึ่งกันและกัน มีปฏิสัมพันธ์กันเป็นเครือข่าย ซึ่งมีการแบ่งหน้าที่ความรับผิดชอบ มีแผนงานและกิจกรรมที่ชัดเจนเป็นรูปธรรมและเหมาะสมกับบริบทของชุมชน การสร้างกฎระเบียบต่างๆ เพื่อให้นักท่องเที่ยวเกิดความเคารพและให้เกียรติกับชุมชน

3. การพัฒนาศักยภาพสิ่งดึงดูดใจและกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงเกษตร ชุมชนบ้านห้วยสะพานสามัคคี มีป่าชุมชนบ้านห้วยสะพานสามัคคีเป็นสิ่งที่ดึงดูดใจทางการท่องเที่ยวที่เกิดตามธรรมชาติ และสิ่งดึงดูดใจจากกิจกรรมต่างๆ ที่เป็นวิถีชีวิตของคนในชุมชนที่สามารถสะท้อนอัตลักษณ์ของแต่ละท้องถิ่น ทั้งกิจกรรมเรียนรู้ป่าชุมชนที่เน้นการอนุรักษ์ การใช้ประโยชน์จากป่า กิจกรรมเรียนรู้กลุ่มอาชีพ กิจกรรมเรียนรู้งานฝีมือที่เน้นด้านเศรษฐกิจ และกิจกรรมเรียนรู้ด้านประเพณี วัฒนธรรมและการละเล่นที่เน้นด้านวัฒนธรรม ที่จัดไว้รองรับนักท่องเที่ยวหรือผู้มาศึกษาดูงานหลากหลายกิจกรรมไปพร้อมกัน ซึ่งนักท่องเที่ยวสามารถเลือกกิจกรรมต่างๆ ได้ตามความสนใจ

4. การพัฒนาศักยภาพด้านการให้บริการแก่นักท่องเที่ยวเชิงเกษตร ชุมชนบ้านห้วยสะพานสามัคคี มีการจัดเตรียมการต้อนรับนักท่องเที่ยว มีวิทยากรให้ความรู้ และมีกิจกรรมที่เสริมสร้างความรู้ การสาธิตและการปฏิบัติ และการให้บริการด้านยานพาหนะสำหรับนักท่องเที่ยวเพื่อเยี่ยมชมสถานที่หรือกลุ่มกิจกรรมต่างๆ รวมทั้งมีร้านขายของทั้งของใช้ ของฝาก และของที่ระลึกสำหรับให้บริการนักท่องเที่ยว นอกจากนี้ควรมีการกำหนดราคาในการให้บริการทั้งกิจกรรมและผลิตภัณฑ์ต่างๆ ในการท่องเที่ยวเชิงเกษตรของชุมชนให้เหมาะสมกับการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงเกษตรซึ่งผู้มาเที่ยวส่วนใหญ่เป็นกลุ่มนักเรียน นักศึกษา และแม่บ้านเกษตรกรที่มาศึกษาดูงาน

5. การพัฒนาศักยภาพด้านการตลาดท่องเที่ยวเชิงเกษตร ชุมชนบ้านห้วยสะพานสามัคคี มีการนำหลักการหลักของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ และนำทรัพยากรแหล่งท่องเที่ยวในพื้นที่ใกล้เคียงมาพัฒนาควบคู่กับการท่องเที่ยวเชิงเกษตรของชุมชน มีการเพิ่มมูลค่าและพัฒนาผลิตภัณฑ์

ทางการเกษตรไว้สำหรับเป็นของฝากและของที่ระลึกสำหรับการท่องเที่ยว อย่างไรก็ตามการพัฒนาการตลาดท่องเที่ยวเชิงเกษตรของชุมชนบ้านห้วยสะพานสามัคคี ยังมีข้อจำกัดในเรื่องการตลาดเนื่องจากชุมชนขาดงบประมาณและการสนับสนุนด้านการประชาสัมพันธ์ นักท่องเที่ยวและกลุ่มศึกษาดูงานส่วนใหญ่ได้รับข้อมูลด้านการท่องเที่ยวของชุมชนจากการบอกต่อ จึงควรมีการพัฒนา รูปแบบของการตลาดการท่องเที่ยว โดยเฉพาะด้านการวางแผนการสื่อสารการตลาดอย่างบูรณาการ เพื่อการประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสารที่หลากหลายรูปแบบ และสอดคล้องต่อความต้องการของนักท่องเที่ยว

6. การพัฒนาศักยภาพด้านการมีส่วนร่วม ชุมชนบ้านห้วยสะพานสามัคคีเกิดจากการมีส่วนร่วมของคนในชุมชน ทำให้การบริหารจัดการการท่องเที่ยวเชิงเกษตรของชุมชนได้รับความร่วมมือเป็นอย่างดี เนื่องด้วยการที่เป็นคนในชุมชนเดียวกัน เสมือนเป็นเครือญาติกัน มีความเอื้ออาทรต่อกัน ซึ่งการทำงานร่วมกันทำให้เกิดการพัฒนาพื้นที่ถิ่นฐานที่อยู่ของตนเอง สามารถสร้างรายได้ และการมีงานทำ ทุกคนในชุมชนจึงเต็มใจให้ความร่วมมือร่วมใจกัน รวมถึงการเข้ามามีส่วนส่งเสริมและสนับสนุนความรู้ งบประมาณ จากหน่วยงานต่างๆ ทั้งภาครัฐและเอกชนก่อให้เกิดเชื่อมโยงและการพัฒนาด้านการผลิต การตลาด และเครือข่ายการท่องเที่ยวเชิงเกษตรของชุมชนมากขึ้น

4. รูปแบบการท่องเที่ยวเพื่อการเรียนรู้เชิงสร้างสรรค์ในจังหวัดกาญจนบุรี

จากการสังเคราะห์รูปแบบการท่องเที่ยวเพื่อการเรียนรู้เชิงสร้างสรรค์ ในจังหวัดกาญจนบุรี พบว่า การท่องเที่ยวเพื่อการเรียนรู้เชิงสร้างสรรค์ เป็นรูปแบบการท่องเที่ยวที่เปิดโอกาสให้นักท่องเที่ยวได้ใช้ศักยภาพ ความสามารถด้านความคิดสร้างสรรค์เข้าไปมีส่วนร่วมในวิถีทางและประสบการณ์เรียนรู้กับผู้คนในพื้นที่ ประกอบกับความสำคัญของการเรียนรู้ที่ทุกคนทุกภาคส่วนมีความใฝ่รู้และพร้อมที่จะเรียนรู้อยู่เสมอ การเรียนรู้ตลอดชีวิตจึงเป็นสิ่งที่เกิดขึ้นได้ตลอดเวลา ทุกสถานที่ภายใต้สภาพแวดล้อมที่เหมาะสม เป้าหมายของการท่องเที่ยวเพื่อการเรียนรู้เชิงสร้างสรรค์จึงเป็นการแสวงหาความรู้และสร้างประสบการณ์ อีกทั้งยังเป็นการท่องเที่ยวที่ทำให้ผู้ที่เกี่ยวข้องกับแหล่งท่องเที่ยวจะมีศักยภาพในการสร้างแหล่งเรียนรู้ และพัฒนาทรัพยากรการเรียนรู้ที่มีอยู่ในสังคมชุมชนให้เป็นแหล่งเรียนรู้ สามารถพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวในชุมชนให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ สามารถสร้างมูลค่าเพิ่มทางเศรษฐกิจให้แก่แหล่งท่องเที่ยว และสร้างงาน สร้างรายได้ให้แก่ผู้ประกอบการท่องเที่ยวและคนในชุมชน โดยสามารถสังเคราะห์รูปแบบการท่องเที่ยวเพื่อการเรียนรู้เชิงสร้างสรรค์ในจังหวัดกาญจนบุรี เป็น 5 องค์ประกอบ ดังนี้

1. การเรียนรู้เพื่อสร้างประสบการณ์ การท่องเที่ยวเพื่อการเรียนรู้เชิงสร้างสรรค์ต้องสร้างทักษะและประสบการณ์ให้แก่นักท่องเที่ยวที่เข้าร่วมกิจกรรมการเรียนรู้วิถีชีวิต ประวัติศาสตร์ ภูมิศาสตร์ ภูมิปัญญาท้องถิ่น และการประกอบอาชีพ ผ่านพิพิธภัณฑ์ท้องถิ่น แหล่งเรียนรู้ทางประวัติศาสตร์และภูมิศาสตร์ แหล่งเรียนรู้วิถีชีวิตและภูมิปัญญาท้องถิ่น ตามความสนใจของนักท่องเที่ยวแต่ละกลุ่ม ดังที่โครงการวิจัยที่ 1 เสนอว่ารูปแบบการท่องเที่ยวเพื่อการเรียนรู้ผ่านพิพิธภัณฑ์ท้องถิ่น และบริบทแวดล้อมของพิพิธภัณฑ์ท้องถิ่น และควรเชื่อมโยงความรู้ทางประวัติศาสตร์ทั้งประวัติศาสตร์กระแสหลัก และประวัติศาสตร์ชุมชนเข้ากับหลักสูตรการศึกษาของโรงเรียนในพื้นที่ ให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ประเพณี วัฒนธรรม ประวัติศาสตร์ และเห็นภาพจริง มีประสบการณ์จากสิ่งที่เรียนในห้องเรียน และให้เยาวชนได้ซึมซับคุณค่าของท้องถิ่นและมีความภาคภูมิใจในท้องถิ่นของตนเอง ส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์และประยุกต์ใช้ในการประกอบอาชีพ

ส่วนโครงการที่ 2 ได้พัฒนาระบบฐานข้อมูลระบบฐานข้อมูลและภูมิสารสนเทศของแหล่งท่องเที่ยวเพื่อการเรียนรู้ทางด้าน ภูมิศาสตร์และประวัติศาสตร์ในจังหวัดกาญจนบุรี ภายหลังจากการรวบรวมข้อมูลและทำการสำรวจพื้นที่ และเก็บค่าพิกัดของแหล่งท่องเที่ยว และข้อมูลโดยสังเขป และยังนำเสนอข้อมูลสถานที่และข่าวสารของสถานที่ท่องเที่ยวทั้ง 8 แห่งไว้ในเว็บเพจเฟสบุ๊ค และจัดทำแผ่นพับเพื่อแจกนักท่องเที่ยวที่นำเสนอเส้นทางเพื่อการเรียนรู้ทางด้านภูมิศาสตร์และประวัติศาสตร์ และเรียนรู้บูรณาการทั้งภูมิศาสตร์และประวัติศาสตร์ 1 ชุด และมีกิจกรรมให้นักท่องเที่ยวได้ทำเพื่อการเรียนรู้เพื่อสร้างประสบการณ์ทางภูมิศาสตร์และประวัติศาสตร์ตามสถานที่ท่องเที่ยวแต่ละแห่ง

ส่วนโครงการที่ 3 ได้เสนอองค์ประกอบของรูปแบบการท่องเที่ยวเพื่อการเรียนรู้วิถีเกษตร ว่าควรพัฒนาศักยภาพสิ่งดึงดูดใจและกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงเกษตรชุมชน ทั้งสิ่งดึงดูดใจทางการท่องเที่ยวที่เกิดตามธรรมชาติ และสิ่งดึงดูดใจจากกิจกรรมที่เป็นวิถีชีวิตของคนในชุมชน ที่สามารถสะท้อนอัตลักษณ์ของแต่ละท้องถิ่น ทั้งกิจกรรมเรียนรู้ป่าชุมชนที่เน้นการอนุรักษ์ การใช้ประโยชน์จากป่า กิจกรรมเรียนรู้กลุ่มอาชีพ กิจกรรมเรียนรู้งานฝีมือที่เน้นด้านเศรษฐกิจ และกิจกรรมเรียนรู้ด้านประเพณี วัฒนธรรมและการละเล่นที่เน้นด้านวัฒนธรรม ที่จัดไว้รองรับนักท่องเที่ยวในหลากหลายกิจกรรมไปพร้อมกัน ซึ่งนักท่องเที่ยวสามารถเลือกกิจกรรมการเรียนรู้ได้ตามความสนใจและประสบการณ์ของนักท่องเที่ยวแต่ละคน

2. การพัฒนาทรัพยากรการท่องเที่ยว การท่องเที่ยวเพื่อการเรียนรู้เชิงสร้างสรรค์ต้องมีการพัฒนาทรัพยากรการท่องเที่ยว และสร้างอัตลักษณ์ของผลิตภัณฑ์ และเป็นการเชื่อมโยงกับการเรียนรู้ ประวัติศาสตร์ วิถีชีวิต ความสัมพันธ์ทางสังคมในชุมชน ให้นักท่องเที่ยวมีประสบการณ์ร่วมจากการทำกิจกรรมตามวิถีชุมชน ดังโครงการที่ 1 ที่พบว่า การท่องเที่ยวเพื่อการเรียนรู้พิพิธภัณฑสถานท้องถิ่น จะต้องพัฒนาทรัพยากรการท่องเที่ยว ทั้งกิจกรรมการท่องเที่ยวและผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยวที่ส่งเสริมอัตลักษณ์ของชุมชน และส่งเสริมการเรียนรู้และการเชื่อมโยงวิถีชีวิต ประเพณี และภูมิปัญญาของชุมชนให้เป็นรูปธรรม ผ่านผลิตภัณฑ์ที่ระลึกของพิพิธภัณฑสถานท้องถิ่นกิจกรรมทางประเพณีวัฒนธรรม และกิจกรรมการเรียนรู้ และเป็นการเชื่อมโยงสถานที่ วัดถ้ำจัดแสดงให้เข้ากับวิถีของชุมชน โดยจัดกิจกรรมในการค้นหาเรื่องเล่าทางประวัติศาสตร์ของชุมชน มีแผนที่ข้อมูล กิจกรรมทางวัฒนธรรมที่ช่วยในการเล่าเรื่องของชุมชน

ส่วนโครงการที่ 2 ได้เสนอว่าการพัฒนาทรัพยากรการท่องเที่ยว ทั้งสิ่งดึงดูดใจในการท่องเที่ยว การรองรับการท่องเที่ยว และการบริหารจัดการ เป็นองค์ประกอบสำคัญในการท่องเที่ยวเพื่อการเรียนรู้ภูมิศาสตร์และประวัติศาสตร์ เช่นเดียวกับโครงการที่ 3 ที่พบว่าการพัฒนาศักยภาพด้านแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรชุมชนบ้านห้วยสะพานสามัคคี มีแหล่งท่องเที่ยวหลักคือป่าชุมชนบ้านห้วยสะพานสามัคคีที่คนในชุมชนร่วมกันอนุรักษ์และมีระบบของการบริหารจัดการป่าที่ดี สามารถสร้างกิจกรรมการท่องเที่ยวหลากหลายรูปแบบ ทั้งการสำรวจชุมชน ร่วมทำกิจกรรมการเรียนรู้ตามฐาน ทั้งฐานเรียนรู้กลุ่มอาชีพ ฐานเรียนรู้กลุ่มงานฝีมือ ฐานเรียนรู้กลุ่มป่าชุมชน และฐานเรียนรู้กลุ่มวัฒนธรรม โดยมีการพักค้างที่บ้านสายไยรัก หรือโฮมสเตย์ในชุมชน และมีแหล่งท่องเที่ยวเสริมที่สร้างประสบการณ์ให้นักท่องเที่ยว คือ การแปรรูปผลิตภัณฑ์ทางการเกษตรของกลุ่มอาชีพแม่บ้านเกษตรกรป่าชุมชนบ้านห้วยสะพานสามัคคี และยังเป็นแหล่งศึกษาเรียนรู้และดูงานของนักท่องเที่ยวและกลุ่มศึกษาดูงาน อีกทั้งยังมีการพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกทางการท่องเที่ยว ให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่มีการคมนาคมสะดวก และปลอดภัย

3. การมีส่วนร่วมของชุมชน การท่องเที่ยวเพื่อการเรียนรู้เชิงสร้างสรรค์ ต้องอาศัยความร่วมมือจากชุมชนในการนำทรัพยากรการท่องเที่ยวของชุมชน มาใช้ในการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยว เพื่อให้มีการเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่น วิถีชีวิต ประวัติศาสตร์ชุมชน สามารถสร้างประสบการณ์ใหม่ให้แก่นักท่องเที่ยว และทำให้คนในชุมชนมีความเป็นเจ้าของทรัพยากรการท่องเที่ยวของชุมชน และตระหนักถึงความสำคัญของการท่องเที่ยวของชุมชน และทำให้การท่องเที่ยวของชุมชนมีความยั่งยืน ดังที่โครงการที่ 1 ได้เสนอว่า การพัฒนาการท่องเที่ยวพหุวัฒนธรรมท้องถิ่น เป็นการสนับสนุนให้คนในชุมชนได้เข้ามามีส่วนร่วมในการท่องเที่ยวของชุมชน และสามารถพัฒนาเป็นกลุ่มอาชีพเพื่อพัฒนาผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยวทั้งสินค้าที่ระลึก และกิจกรรมการท่องเที่ยวที่สร้างชื่อเสียงแก่คนในชุมชน เนื่องจากการพัฒนาผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยวเพื่อการเรียนรู้ เป็นการเชื่อมโยงวิถีชีวิต ประเพณี และภูมิปัญญาของชุมชนให้เป็นรูปธรรม ผ่านผลิตภัณฑ์ที่ระลึกของพหุวัฒนธรรมท้องถิ่นกิจกรรมทางประเพณีวัฒนธรรม และกิจกรรมการเรียนรู้ ที่ต้องมีการสร้างอัตลักษณ์ของผลิตภัณฑ์ และเป็นการเชื่อมโยงกับการเรียนรู้การผลิต และการสร้างความสัมพันธ์ทางสังคม

ส่วนโครงการที่ 2 พบว่าหน่วยงานภาครัฐที่จัดการท่องเที่ยวทางด้านประวัติศาสตร์และภูมิศาสตร์ จะต้องประสานงานกับคนในชุมชนในการจัดการท่องเที่ยว ปรับปรุงและพัฒนาทรัพยากรการท่องเที่ยว และการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวให้เหมาะสมกับสถานที่เพื่อให้สอดคล้องกับระเบียบและวิถีปฏิบัติของแหล่งท่องเที่ยวแต่ละแห่ง

เช่นเดียวกับโครงการที่ 3 ที่พบว่าการท่องเที่ยววิถีเกษตรเมืองค้อประกอบศักยภาพด้านการมีส่วนร่วมเป็นองค์ประกอบสำคัญ โดยเฉพาะการท่องเที่ยวเชิงเกษตรในชุมชนที่คนในชุมชนรวมตัวกันให้บริการการท่องเที่ยว การบริหารจัดการการท่องเที่ยวจึงควรเป็นหน้าที่หลักของคนในชุมชน โดยจัดให้มีองค์กรในรูปของคณะกรรมการระดับท้องถิ่น เพื่อกำหนดงบประมาณและหลักเกณฑ์การพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงเกษตรตามแนวทางการพัฒนาท้องถิ่น สนับสนุนการมีส่วนร่วมระหว่างภาครัฐกิจเอกชนกับชุมชนและเกษตรกร เพื่อให้เกิดการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงเกษตรให้สอดคล้องกับความต้องการของตลาด และจะต้องมีกระบวนการร่วมคิด ร่วมวางแผน ร่วมดำเนินการ ร่วมรับผิดชอบ และร่วมรับผลประโยชน์อย่างเป็นระบบ

ซึ่งการมีส่วนร่วมของชุมชน จะก่อให้เกิดความร่วมมือในด้านการพัฒนาการท่องเที่ยวโดยชุมชนในทุกมิติ ทำให้ชุมชนสามารถทราบสถานการณ์ โอกาส และลดข้อจำกัดในการจัดการท่องเที่ยวเพื่อการเรียนรู้เชิงสร้างสรรค์

4. การพัฒนาศักยภาพการจัดการ การจัดการการท่องเที่ยวชุมชนด้วยความเข้าใจบริบทของชุมชน จะทำให้ชุมชนสามารถกำหนดวัตถุประสงค์และเป้าหมายของการจัดการท่องเที่ยว การสร้างกฎระเบียบต่างๆ เพื่อให้นักท่องเที่ยวเข้าในวิถีชีวิตและบริบทของชุมชนนั้นๆ ดังที่โครงการที่ 1 ที่เสนอว่ารูปแบบการท่องเที่ยวพหุวัฒนธรรมท้องถิ่น ต้องมีการจัดการที่เชื่อมโยงอาคารสถานที่ วัตถุประสงค์ แสดงให้เห็นวิถีของชุมชน มีแผนที่ข้อมูล กิจกรรมทางวัฒนธรรมที่ช่วยในการเล่าเรื่อง และนักท่องเที่ยวสามารถสร้างประสบการณ์ร่วมจากการทำกิจกรรมตามวิถีชุมชน อีกทั้งยังต้องมีการพัฒนาบุคลากรเพื่อการท่องเที่ยวในชุมชน เพื่อทำหน้าที่ทั้งการจัดการกิจกรรมการท่องเที่ยว และการจัดการท่องเที่ยว ส่วนโครงการที่ 2 พบว่า การพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์และภูมิศาสตร์ ต้องให้ความสำคัญกับการจัดการทรัพยากรการท่องเที่ยว และการจัดการสภาพแวดล้อมในแหล่งท่องเที่ยว

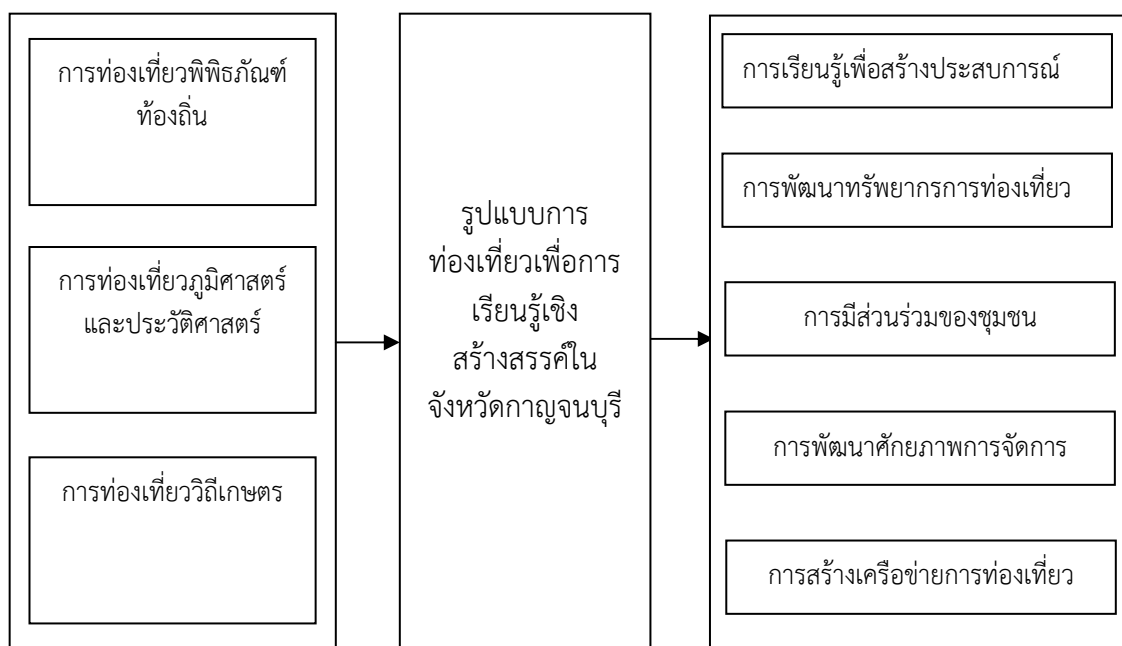
ดังที่โครงการที่ 3 ที่พบว่าศักยภาพในการบริหารจัดการการท่องเที่ยวเชิงเกษตรที่ให้คนชุมชนได้เข้ามามีบทบาทในการบริหารการท่องเที่ยวของชุมชนเอง ทำให้ชุมชนเข้าใจขีดความสามารถด้านต่างๆ ทั้งด้านการให้บริการ การสร้างสิ่งดึงดูดนักท่องเที่ยวและกิจกรรมการท่องเที่ยว รวมถึงการจัดการตลาดการท่องเที่ยว ทำให้ชุมชนสามารถจัดเตรียมกิจกรรมการท่องเที่ยวให้เหมาะสมกับบริบทชุมชนของตน เช่น กิจกรรมการท่องเที่ยวที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม กิจกรรมอนุรักษ์ธรรมชาติ กิจกรรมการใช้ประโยชน์จากธรรมชาติ กิจกรรมที่เปิดโอกาสให้นักท่องเที่ยวได้เรียนรู้คุณค่าวัฒนธรรมของชุมชน และต้องมีการจัดการเพื่อพัฒนาการให้บริการทั้งการให้ความรู้ การจัดกิจกรรม เพื่อสร้างประสบการณ์การเรียนรู้แก่นักท่องเที่ยว

กล่าวได้ว่า การที่ชุมชนมีองค์กรการจัดการการท่องเที่ยวที่เป็นระบบ ยังทำให้เกิดการแบ่งบทบาทหน้าที่ของคนในชุมชนได้อย่างชัดเจน คนในชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดการอย่างเต็มที่ และเกิดจิตสำนึกการเป็นเจ้าของชุมชนของร่วมกัน มีการกระจายความรับผิดชอบและผลประโยชน์ร่วมกันอย่างเป็นธรรม อีกทั้งคนในชุมชนยังได้พัฒนาศักยภาพและทักษะในการสร้างสรรค์กิจกรรมการท่องเที่ยว

5. การสร้างเครือข่ายการท่องเที่ยว การท่องเที่ยวเพื่อการเรียนรู้เชิงสร้างสรรค์จะต้องดำเนินงานร่วมกันในลักษณะของเครือข่ายที่ทำให้เกิดกระบวนการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ การสืบค้นข้อมูล สร้างเครือข่ายความร่วมมือทั้งภายในและภายนอกชุมชน และสามารถสร้างความรู้และนวัตกรรมการท่องเที่ยวสร้างสรรค์ ดังที่โครงการที่ 1 เสนอว่า การสร้างเครือข่ายการท่องเที่ยวเป็นการสนับสนุนการทำงานระหว่างพิพิธภัณฑ์ท้องถิ่น ชุมชน องค์กรและหน่วยงานภาครัฐและหน่วยงานภาคเอกชน ซึ่งความร่วมมืออยู่ในรูปแบบของความร่วมมือด้านกลยุทธ์การท่องเที่ยว งบประมาณ การพัฒนาบุคลากร และความรู้

สอดคล้องกับโครงการที่ 2 ที่พบว่าการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเพื่อการเรียนรู้ประวัติศาสตร์และภูมิศาสตร์ จำเป็นต้องสร้างความร่วมมือกับหน่วยงานภายนอก ที่สนับสนุนการท่องเที่ยว ทั้งการบำรุงรักษาทรัพยากรในแหล่งท่องเที่ยว และสิ่งอำนวยความสะดวกในการท่องเที่ยว เช่น ถนน ป้ายบอกทาง ระบบสาธารณูปโภค ส่วนโครงการที่ 3 เสนอว่า การดำเนินงานด้านการท่องเที่ยวเชิงเกษตรควรเป็นเครือข่ายความสัมพันธ์ระหว่างหน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชนและองค์กรอื่นๆ เพื่อร่วมกันกำหนดทิศทางการพัฒนาและการส่งเสริมสนับสนุนการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงเกษตร และต้องมีกระบวนการร่วมคิด ร่วมวางแผน ร่วมดำเนินการ ร่วมรับผิดชอบ และร่วมรับผลประโยชน์อย่างเป็นระบบ รวมถึงการสร้างการพบปะกันระหว่างชุมชนท่องเที่ยวกับนักท่องเที่ยว ผู้ประกอบการท่องเที่ยว และหน่วยงานด้านการท่องเที่ยวได้แลกเปลี่ยนความรู้ระหว่างกัน จะทำให้เกิดความร่วมมือเพื่อการแสวงหาแนวทางการจัดการการท่องเที่ยวเชิงเกษตรได้อย่างเหมาะสม

จากการสังเคราะห์รูปแบบการท่องเที่ยวเพื่อการเรียนรู้เชิงสร้างสรรค์ในจังหวัดกาญจนบุรี
สามารถนำมาสรุปได้ ดังภาพที่ 2.5

ภาพที่ 2.5 การสังเคราะห์รูปแบบการท่องเที่ยวเพื่อการเรียนรู้เชิงสร้างสรรค์ในจังหวัดกาญจนบุรี

ตอนที่ 2 การพัฒนาเส้นทางท่องเที่ยวเพื่อการเรียนรู้เชิงสร้างสรรค์ ในจังหวัดกาญจนบุรี

1. เส้นทางท่องเที่ยวพหิภพภัณฑ์ท้องถิ่นเพื่อการเรียนรู้เชิงสร้างสรรค์ ในจังหวัดกาญจนบุรี

เส้นทางที่ 1 เส้นทางการเรียนรู้ประวัติศาสตร์รัตนโกสินทร์ตอนต้น เพื่อทำกิจกรรมจากการเรียนรู้ประวัติศาสตร์ สถาปัตยกรรม ศาสนา พิธีกรรม จิตรกรรมฝาผนัง และวัตถุจัดแสดงในพหิภพภัณฑ์ท้องถิ่น จำนวน 9 จุด ประกอบด้วย จุดที่ 1 วัดถาวราราม - จุดที่ 3 วัดเทวสังฆาราม (วัดเหนือ) - จุดที่ 5 บ้านขึ้นปิ่นเกลียว - จุดที่ 17 บ้านแต้มทอง - จุดที่ 33 ประตุมือง - จุดที่ 35 พหิภพภัณฑ์ ร.3 - จุดที่ 36 ศาลเจ้าพ่อหลักเมือง - จุดที่ 37 บ้านพักผู้ว่าราชการจังหวัด - จุดที่ 40 วัดไชยชุมพลชนะสงคราม (วัดใต้)

เส้นทางที่ 2 เส้นทางเรียนรู้ประวัติศาสตร์ช่วงสงครามโลกครั้งที่ 2 เพื่อทำกิจกรรมจากการเรียนรู้ประวัติศาสตร์สงครามโลกครั้งที่ 2 สถาปัตยกรรม และวัตถุจัดแสดงในพหิภพภัณฑ์ท้องถิ่น จำนวน 21 จุด ประกอบด้วย จุดที่ 6 ที่ทำการสารวัตรทหารญี่ปุ่น - จุดที่ 10 บ้านอานวยโชค - จุดที่ 12 บ้านพ่อค้าสายลับทหารญี่ปุ่น - จุดที่ 13 บ้านสุธี - จุดที่ 14 บ้านรัตนโกสินทร์ - จุดที่ 16 บ้านตระกูลกาญจนมาศ - จุดที่ 19 บ้านคิวภา - จุดที่ 20 บ้านฮั่วฮง - จุดที่ 21 โรงแรมกาญจนบุรี - จุดที่ 22 กองโสมณีย์ - จุดที่ 23 ร้านชวนพานิช - จุดที่ 24 บ้านศิริชุมแสง - จุดที่ 25 บ้านบุญเยี่ยม เจียรไน - จุดที่ 26 บ้านบุญผ่อง แอนด์ บาร์เตอร์ (สิริโอสถ) - จุดที่ 27 บ้านไทยเสรี - จุดที่ 28 โรงแรมสุมิตราคาร - จุดที่ 30 บ้านสิทธิสังข์ - จุดที่ 31 บ้านสหกุลพาณิชย์ - จุดที่ 32 บ้านสมจิตต์ เสดะพันธ์ - จุดที่ 38 โรงงานกระดาษกาญจนบุรี - จุดที่ 39 พหิภพภัณฑ์สงครามอักษะและเชลยศึก

เส้นทางที่ 3 เส้นทางการเรียนรู้ประวัติบุคคลสำคัญ เพื่อทำกิจกรรมการเรียนรู้ประวัติของบุคคลสำคัญที่เกี่ยวข้องกับถนนปากแพรก จำนวน 6 จุด ประกอบด้วย จุดที่ 2 พระตำหนักสมเด็จพระสังฆราช (หอเทียนถาน) – จุดที่ 3 วัดเทวสังฆาราม (วัดเหนือ) – จุดที่ 4 หอพระประวัติสมเด็จพระญาณสังวร สมเด็จพระสังฆราช สกลมหาสังฆปริณายก – จุดที่ 8 บ้านคชวัตร – จุดที่ 10 บ้านอานวยโชค – จุดที่ 21 บ้านบุญผ่อง แอนด์ บาร์เดอร์ (สิริโอสถ)

2. เส้นทางการท่องเที่ยวเพื่อการเรียนรู้ทางด้านภูมิศาสตร์และประวัติศาสตร์ ในจังหวัดกาญจนบุรี มี 6 เส้นทาง

เส้นทางที่ 1 เรียนรู้หินปูน สวนหิน-ถ้ำ-น้ำตก แหล่งเรียนรู้ 1 วันที่เมืองกาญจน์ ประกอบด้วย 1. สวนสมเด็จพระศรีนครินทร์ (สวนหิน) 2. ถ้ำละว้า 3. น้ำตกไทรโยคน้อย

เส้นทางที่ 2 เรียนรู้ อนุรักษ์น้ำตก ประกอบด้วย 1. น้ำตกไทรโยคน้อย (เขาพัง) 2. อุทยานแห่งชาติไทรโยค

เส้นทางที่ 3 มาเป็นนักภูมิศาสตร์กันเถอะ ประกอบด้วย 1. สวนสมเด็จพระศรีนครินทร์ (สวนหิน) 2. ถ้ำละว้า 3. อุทยานแห่งชาติไทรโยค 4. น้ำตกไทรโยคน้อย 5.

เส้นทางที่ 4 3 พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติบ้านเก่า 1 อุทยาน แหล่งเรียนรู้ 1 วันที่เมืองกาญจน์ ประกอบด้วย 1. พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติบ้านเก่า 2. อุทยานประวัติศาสตร์เมืองสิงห์ 3. พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติเมืองสิงห์

เส้นทางที่ 5 ตามรอยเชลยศึกสงครามโลกครั้งที่ 2 ประกอบด้วย 1. พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติไทรโยค 2. อุทยานแห่งชาติไทรโยค 3. พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติเมืองสิงห์

เส้นทางที่ 6 ย้อนอดีตเมืองกาญจน์ ประกอบด้วย 1. อุทยานประวัติศาสตร์เมืองสิงห์ 2. อุทยานแห่งชาติไทรโยค 3. พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติเมืองสิงห์ 4. พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติเมืองสิงห์

3. เส้นทางท่องเที่ยวเพื่อการเรียนรู้วิถีเกษตร เพื่อยกระดับศักยภาพทางการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ในจังหวัดกาญจนบุรี มี 4 เส้นทาง

เส้นทางที่ 1 ป่าชุมชน ประกอบด้วย 1. ฐานสายใยรักแห่งป่า 2. ฐานหาเพื่อนรักในป่า 3. ฐานชมทรัพย์ใต้ถุน 4. ฐานมรดกล้ำค่าป่าชุมชน 5. ฐานสมุนไพร 6. ฐานสุสานสัตว์ 7. ฐานคนสวยในป่าใหญ่ 8. ฐานผจญภัยในโลกมืด 9. ฐานกวางน้อย 10. ฐานยิ่งสูงยิ่งสวย 11. ฐานปลาจะกินเบ็ดรีเปลา 12. ฐานนิทานพื้นบ้าน 13. ฐานมัตถ์ยอมจากสี่ธรรมชาติ 14. ฐานจำคำพูด 15. ฐานช่วยต้นไม้ลำเลียงน้ำ 16. ฐานตาดีได้ ตาร้ายโดยทำโทษ 17. ฐานเทวดาเป่าแ่ง และ 18. ฐานหอดูไฟป่า จุดชมวิว

เส้นทางที่ 2 กลุ่มอาชีพ ประกอบด้วย 1. ฐานทำดอกไม้ประดิษฐ์ 2. ฐานทำขนมทองพับทองม้วน 3. ฐานแคปหมูไร้มัน 4. ฐานข้าวเกรียบสมุนไพร 5. ฐานเจียรไนนิล 6. ฐานธนาคารต้นไม้ 7. ฐานเก้าอี้กันตาล 8. ฐานน้ำพริก 9. ฐานผ้าไหมแพรว 10. ฐานข้าวซ้อมมือ 11. ฐานสานกระบุงกระจาด 12. ฐานร้านค้าชุมชน

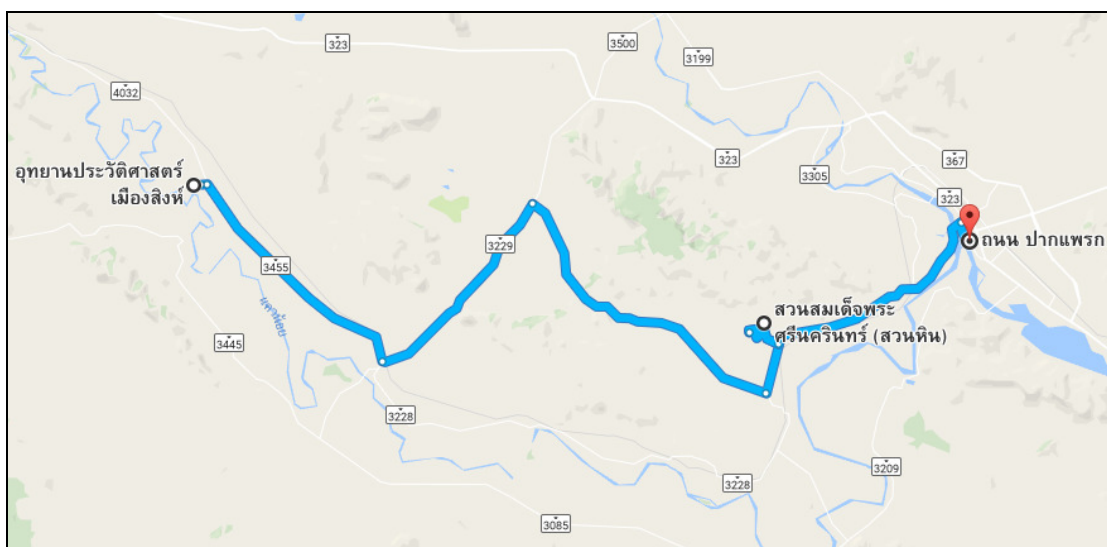
เส้นทางที่ 3 วัฒนธรรม ประกอบด้วย 1. ประเพณีรำเหย่ย 2. ประเพณีร้อยพรรษา 3. เต้นกำรำเคียว 4. กลองยาว 5. ประเพณีการเล่นวันตรุษไทยและวันสงกรานต์ 6. เพลงพวงมาลัย

เส้นทางที่ 4 งานฝีมือ ประกอบด้วย 1.ฐานทำนกสำลี 2. ฐานสานเปลจากไม้ไผ่ 3.ฐานถักกำไลจากเถาวัลย์ทอง 4. ฐานสานหมวกจากก้านมะพร้าว 5. ฐานทำดอกไม้จากปอเต่าไห้ 6.ฐานสานนกสานปลาจากใบตาล 7. ฐานทำรวงข้าวจากใบตาล

4. เส้นทางการท่องเที่ยวเพื่อการเรียนรู้เชิงสร้างสรรค์ในจังหวัดกาญจนบุรี

จากการสังเคราะห์เส้นทางท่องเที่ยวเพื่อพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติกาญจนบุรี เส้นทางท่องเที่ยวเพื่อการเรียนรู้ทางด้านภูมิศาสตร์และประวัติศาสตร์ และเส้นทางท่องเที่ยวเพื่อการเรียนรู้วิถีเกษตรในจังหวัดกาญจนบุรี ได้เส้นทางท่องเที่ยวเพื่อการเรียนรู้เชิงสร้างสรรค์ในจังหวัดกาญจนบุรี จำนวน 5 เส้นทาง ดังนี้

เส้นทางที่ 1 อุทยานประวัติศาสตร์เมืองสิงห์ - สวนสมเด็จพระศรีนครินทร์ - ถนนปากแพรก (1 วัน) ดังภาพที่ 2.6

ภาพที่ 2.6 เส้นทางท่องเที่ยวเพื่อการเรียนรู้เชิงสร้างสรรค์ในจังหวัดกาญจนบุรี เส้นทางที่ 1

เส้นทางการท่องเที่ยวเพื่อการเรียนรู้จังหวัดกาญจนบุรี เส้นทางที่ 1 มีกิจกรรมดังตารางที่ 2.21

ตารางที่ 2.21 กิจกรรมการท่องเที่ยวเพื่อการเรียนรู้ เส้นทางที่ 1

สถานที่	กิจกรรมการท่องเที่ยวเพื่อการเรียนรู้
อุทยานประวัติศาสตร์เมืองสิงห์	กิจกรรมทางประวัติศาสตร์ ในพื้นที่จัดแสดงโบราณสถานในอุทยานประวัติศาสตร์เมืองสิงห์ และแหล่งขุดค้นทางโบราณคดีและหลุมฝังศพโบราณในอาคารจัดแสดง
สวนสมเด็จพระศรีนครินทร์	กิจกรรมทางภูมิศาสตร์ในสวนหินที่ได้รับการปรับปรุงภูมิทัศน์ และเส้นทางศึกษาธรรมชาติหินปูนยุคเพอร์เมียน (อายุประมาณ 285-245 ล้านปี) และสวนพฤกษศาสตร์ในพื้นที่ต่อเนื่อง
ถนนปากแพรก	กิจกรรมการเรียนรู้ประวัติศาสตร์บุคคลสำคัญ ประกอบด้วย พระตำหนักสมเด็จพระสังฆราช (หอเทียนถ่าน) วัดเทวสังฆาราม (วัดเหนือ) หอพระประวัติสมเด็จพระญาณสังวร สมเด็จพระสังฆราช สกลมหาสังฆปริณายก บ้านคชวัตร บ้านอานวยโชค และบ้านบุญผ่อง แอนด์ บาร์เดอร์ (สิริโอสด)

อุทยานประวัติศาสตร์เมืองสิงห์

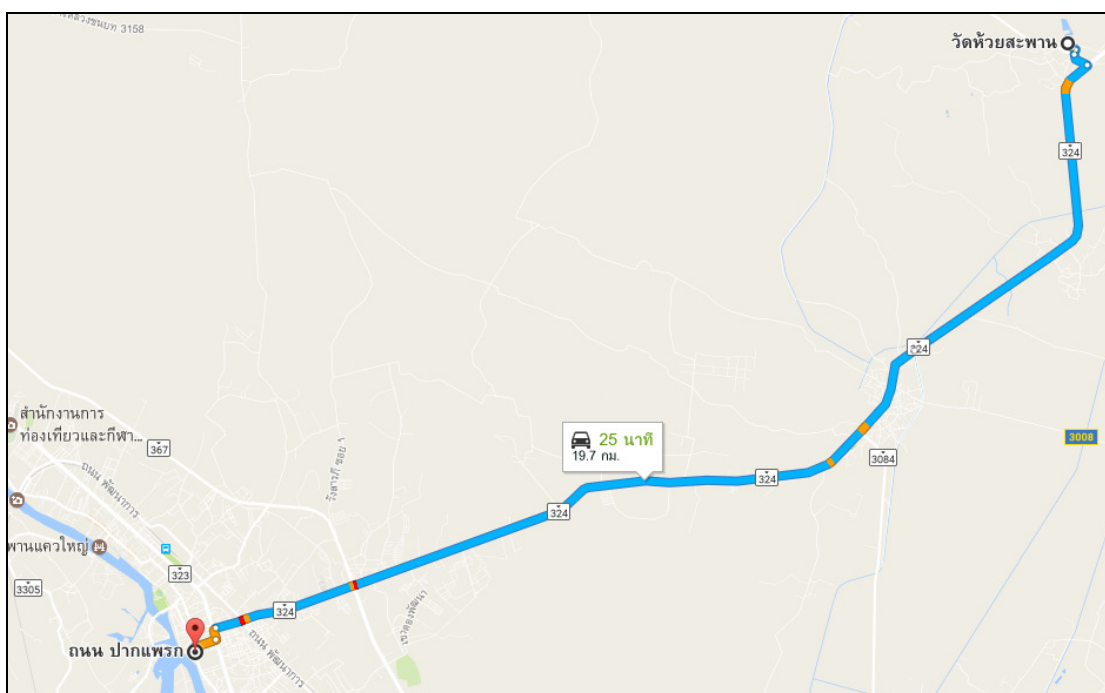

พระตำหนักสมเด็จพระสังฆราช (หอเทียนถ่าน) ถนนปากแพรก

ภาพที่ 2.7 ตัวอย่างสถานที่ท่องเที่ยวเพื่อการเรียนรู้เชิงสร้างสรรค์ เส้นทางที่ 1

เส้นทางที่ 2 ชุมชนบ้านห้วยสะพานสามัคคี – ถนนปากแพรก (1 วัน) ดังภาพที่ 2.8

ภาพที่ 2.8 เส้นทางท่องเที่ยวเพื่อการเรียนรู้เชิงสร้างสรรค์ในจังหวัดกาญจนบุรี เส้นทางที่ 2

เส้นทางการท่องเที่ยวเพื่อการเรียนรู้จังหวัดกาญจนบุรี เส้นทางที่ 2 มีกิจกรรมดังตารางที่ 2.22

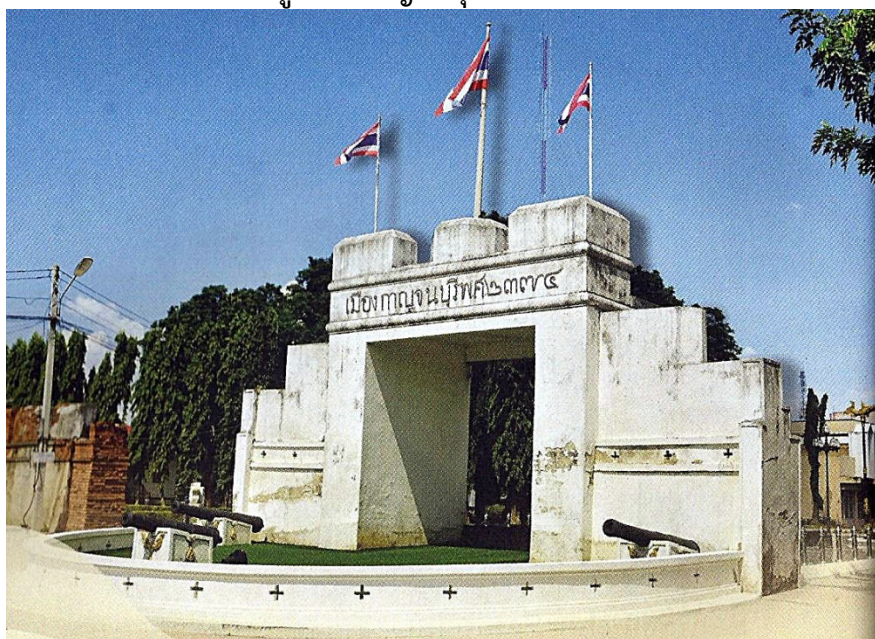
ตารางที่ 2.22 กิจกรรมการท่องเที่ยวเพื่อการเรียนรู้ เส้นทางที่ 2

สถานที่	กิจกรรมการท่องเที่ยวเพื่อการเรียนรู้
ชุมชนบ้านห้วยสะพานสามัคคี	กิจกรรมการเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นและการประกอบอาชีพ และร่วมทำกิจกรรมร่วมกับกลุ่มอาชีพ/กลุ่มงานฝีมือ หรือ กิจกรรมการเรียนรู้ทรัพยากรธรรมชาติและร่วมทำกิจกรรมกับกลุ่มป่าชุมชน ร่วมปลูกป่า และเดินป่าศึกษาเส้นทางธรรมชาติตามฐานที่กำหนดไว้
ถนนปากแพรก	กิจกรรมการเรียนรู้ประวัติศาสตร์รัตนโกสินทร์ตอนต้นประกอบด้วย วัดถาวราราม วัดเทวสังฆาราม (วัดเหนือ) บ้านขึ้นปิ่นเกลียว บ้านแต้มทอง ประตุมือง พิพิธภัณฑ์ ร.3 ศาลเจ้าพ่อหลักเมือง บ้านพักผู้ว่าราชการจังหวัด และวัดไชยชุมพลชนะสงคราม (วัดใต้)

ศูนย์เรียนรู้ป่าชุมชน บ้านห้วยสะพานสามัคคี

ประตูเมือง กาญจนบุรี ถนนปากแพรก

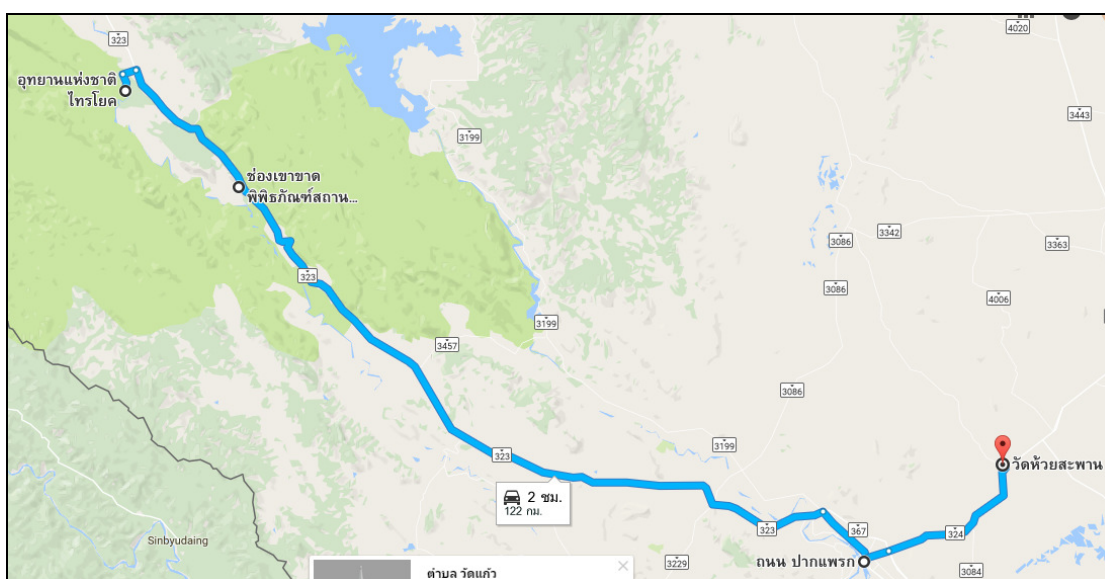
ที่มา: สำนักงานการท่องเที่ยวและกีฬา จังหวัดกาญจนบุรี (2557).

ภาพที่ 2.9 ตัวอย่างสถานที่ท่องเที่ยวเพื่อการเรียนรู้เชิงสร้างสรรค์ เส้นทางที่ 2

เส้นทางที่ 3 อุทยานแห่งชาติน้ำตกไทรโยค – ช่องเขาขาด – ถนนปากแพรก – ชุมชนบ้านห้วยสะพานสามัคคี (2 วัน 1 คืน)

วันที่ 1 อุทยานแห่งชาติน้ำตกไทรโยค – พิพิธภัณฑ์อนุสรณ์สถานช่องเขาขาด – ถนนปากแพรก – ค้าง 1 คืน

วันที่ 2 ชุมชนบ้านห้วยสะพานสามัคคี

ภาพที่ 2.10 เส้นทางท่องเที่ยวเพื่อการเรียนรู้เชิงสร้างสรรค์ในจังหวัดกาญจนบุรี เส้นทางที่ 3

เส้นทางการท่องเที่ยวเพื่อการเรียนรู้จังหวัดกาญจนบุรี เส้นทางที่ 3 มีกิจกรรมดังตารางที่ 2.23

ตารางที่ 2.23 กิจกรรมการท่องเที่ยวเพื่อการเรียนรู้ เส้นทางที่ 3

สถานที่	กิจกรรมการท่องเที่ยวเพื่อการเรียนรู้
อุทยานแห่งชาติน้ำตกไทรโยค	กิจกรรมการเรียนรู้และร่วมทำกิจกรรมร่วมกับกลุ่มอาชีพ/กลุ่มงานฝีมือหรือ กิจกรรมการเรียนรู้และร่วมทำกิจกรรมกับกลุ่มป่าชุมชนร่วมปลูกป่า และเดินป่าเพื่อศึกษาเส้นทางธรรมชาติตามฐานที่กำหนดไว้
พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติช่องเขาขาด	กิจกรรมการเรียนรู้ประวัติศาสตร์สงครามโลกครั้งที่ 2 จากนิทรรศการภายในอาคาร ที่บอกเล่าความเป็นมาของสงครามโลกครั้งที่ 2 การเข้ามาของทหารญี่ปุ่นในประเทศไทย การสร้างทางรถไฟ ผ่านรูปภาพ วัตถุทัศน และสิ่งของของเชลยศึก และลงไปสัมผัสเส้นทางรถไฟที่สร้างขึ้นในสมัยสงครามโลกครั้งที่ 2 บริเวณช่องเขาขาด
ถนนปากแพรก	กิจกรรมการเรียนรู้ประวัติศาสตร์ช่วงสงครามโลกครั้งที่ 2 ประกอบด้วย ที่ทำการสารวัตรทหารญี่ปุ่น บ้านอานวยโชค บ้านพ่อค้าสายลับทหารญี่ปุ่น บ้านสุธี บ้านรัตนโกสุเมธ บ้านตระกูลกาญจนมาศ บ้านศิวิภา บ้านฮั่วฮอง โรงแรมกาญจนบุรี กองโสมณีสถานชวนพานิช บ้านศิริชุมแสง บ้านบุญเยี่ยมเจียรระโน บ้านบุญผ่อง แอนด์ บาร์เดอร์ (สิริโอสถ) บ้านไทยเสรี โรงแรมสมิตราคาร บ้านสิทธิสังข์ บ้านสหกุลพาณิชย์ บ้านสมจิตต์ เสตะพันธ์ุ โรงงานกระดาษกาญจนบุรี และพิพิธภัณฑสถานอักษะและเชลยศึก
ชุมชนบ้านห้วยสะพานสามัคคี	1. กิจกรรมการเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นและการประกอบอาชีพ และร่วมทำกิจกรรมร่วมกับกลุ่มอาชีพ/กลุ่มงานฝีมือ 2. กิจกรรมการเรียนรู้ทรัพยากรธรรมชาติและร่วมทำกิจกรรมกับกลุ่มป่าชุมชน ร่วมปลูกป่า และเดินป่าเพื่อศึกษาเส้นทางธรรมชาติตามฐานที่กำหนดไว้

อุทยานแห่งชาติน้ำตกไทรโยค

พิพิธภัณฑ์สงครามอักษะและเชลยศึก

แหล่งเรียนรู้ชุมชน ชุมชนบ้านห้วยสะพานสามัคคี

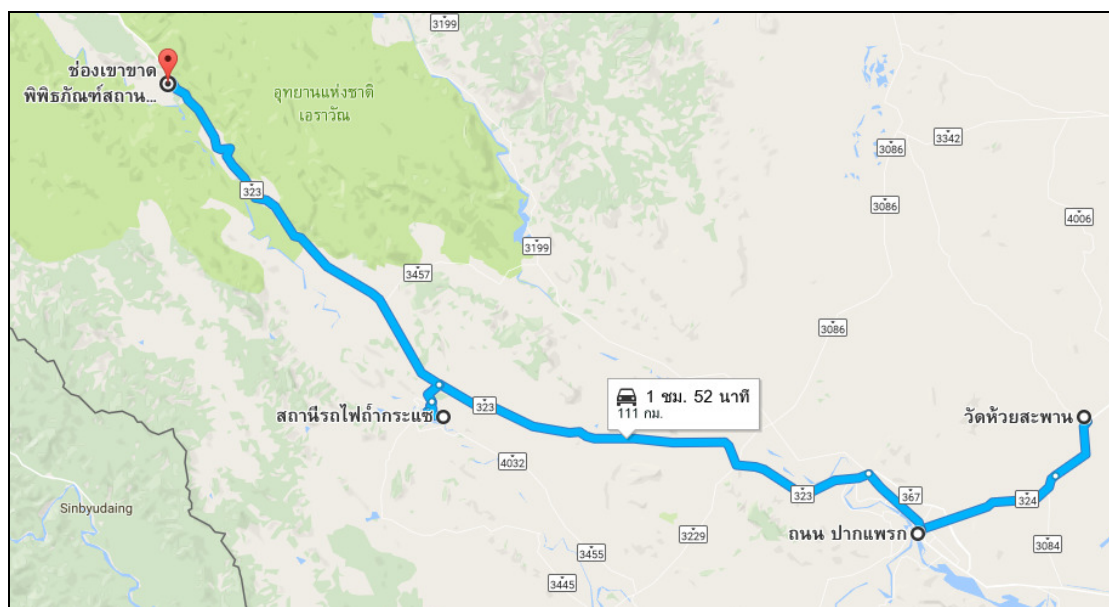

ภาพที่ 2.11 ตัวอย่างสถานที่ท่องเที่ยวเพื่อการเรียนรู้เชิงสร้างสรรค์ เส้นทางที่ 3

เส้นทางที่ 4 ชุมชนบ้านห้วยสะพานสามัคคี - ถนนปากแพรก - ถ้ำกระแซ - พิพิธภัณฑ์อนุสรณ์สถานช่องเขาขาด (2 วัน 1 คืน) ดังภาพที่ 2.12

วันที่ 1 ชุมชนบ้านห้วยสะพานสามัคคี - ถนนปากแพรก - ค้าง 1 คืน

วันที่ 2 ถ้ำกระแซ - พิพิธภัณฑ์อนุสรณ์สถานช่องเขาขาด

ภาพที่ 2.12 เส้นทางท่องเที่ยวเพื่อการเรียนรู้เชิงสร้างสรรค์ในจังหวัดกาญจนบุรี เส้นทางที่ 4

เส้นทางท่องเที่ยวเพื่อการเรียนรู้จังหวัดกาญจนบุรี เส้นทางที่ 4 มีกิจกรรมดังตารางที่

2.24

ตารางที่ 2.24 กิจกรรมการท่องเที่ยวเพื่อการเรียนรู้ เส้นทางที่ 4

สถานที่	กิจกรรมการท่องเที่ยวเพื่อการเรียนรู้
ชุมชนบ้านห้วยสะพานสามัคคี	1. กิจกรรมการเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นและการประกอบอาชีพ และร่วมทำกิจกรรมร่วมกับกลุ่มอาชีพ/กลุ่มงานฝีมือ 2. กิจกรรมการเรียนรู้ทรัพยากรธรรมชาติและร่วมทำกิจกรรมกับกลุ่มป่าชุมชน ร่วมปลูกป่า และเดินป่าเพื่อศึกษาเส้นทางธรรมชาติตามฐานที่กำหนดไว้
ถนนปากแพรก	กิจกรรมการเรียนรู้ประวัติศาสตร์ช่วงสงครามโลกครั้งที่ 2 ประกอบด้วย ที่ทำการสารวัตรทหารญี่ปุ่น บ้านอานวยโชค บ้านพ่อค้าสายลับทหารญี่ปุ่น บ้านสุธี บ้านรัตนโกสุเมธ บ้านตระกูลกาญจนมาศ บ้านคิวภา บ้านฮ้างง โรงแรมกาญจนบุรี กองโสมณีสถานชวนพานิช บ้านศิริชุมแสง บ้านบุญเยี่ยมเจียรระโน บ้านบุญผ่อง แอนด์ บาร์เดอร์ (สิริโอสถ) บ้านไทยเสรี โรงแรมสุมิตราคาร บ้านสิทธิสังข์ บ้านสหกุลพาณิชย์ บ้านสมจิตต์ เสดะพันธ์ โรงงานกระดาษกาญจนบุรี และพิพิธภัณฑ์สงครามอักษะและเชลยศึก
ถ้ำกระแซ	กิจกรรมการเรียนรู้ทัศนียภาพทางธรรมชาติของเส้นทางรถไฟสายมรณะบริเวณแม่น้ำแควน้อย ซึ่งในอดีตเคยเป็นจุดที่พักของเชลยศึกในสงครามโลกครั้งที่ 2 เพื่อสร้างรถไฟสายมรณะ
พิพิธภัณฑ์อนุสรณ์สถานช่องเขาขาด	กิจกรรมการเรียนรู้ประวัติศาสตร์สงครามโลกครั้งที่ 2 จากนิทรรศการภายในอาคาร ที่บอกเล่าความเป็นมาของสงครามโลกครั้งที่ 2 การเข้ามาของทหารญี่ปุ่นในประเทศไทย การสร้างทางรถไฟ ผ่านรูปภาพ วัตถุทัศน และสิ่งของของเชลยศึก และลงไปสัมผัสเส้นทางรถไฟที่สร้างสมัยสงครามโลกครั้งที่ 2 บริเวณช่องเขาขาด

ชุมชนบ้านห้วยสะพานสามัคคี

กิจกรรมการค้าชุมชน ถนนปากแพรก

พิพิธภัณฑสถานธรณีสถานช่องเขาขาด

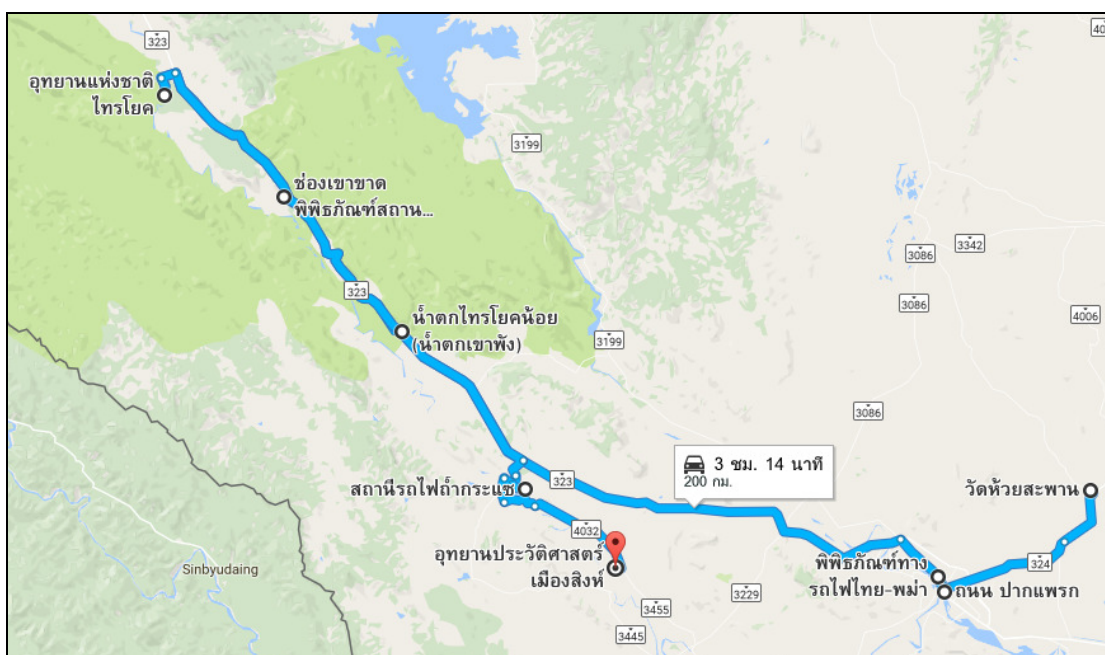
ภาพที่ 2.13 ตัวอย่างสถานที่ท่องเที่ยวเพื่อการเรียนรู้เชิงสร้างสรรค์ เส้นทางที่ 3

เส้นทางที่ 5 ชุมชนบ้านห้วยสะพานสามัคคี - ถนนปากแพรก - พิพิธภัณฑสถานทางรถไฟ
ไทย-พม่า- พิพิธภัณฑสถานธรณีสถานช่องเขาขาด - อุทยานแห่งชาติน้ำตกไทรโยค - น้ำตกไทรโยค
น้อย - ถ้ำกระแซ - อุทยานประวัติศาสตร์เมืองสิงห์ (3 วัน 2 คืน) ดังภาพที่ 2.14

วันที่ 1 ชุมชนบ้านห้วยสะพานสามัคคี - ค้าง 1 คืน

วันที่ 2 ถนนปากแพรก - พิพิธภัณฑสถานทางรถไฟไทยพม่า- พิพิธภัณฑสถานธรณีสถานช่อง
เขาขาด - อุทยานแห่งชาติน้ำตกไทรโยค - ค้าง 1 คืน

วันที่ 3 น้ำตกไทรโยคน้อย - ถ้ำกระแซ - อุทยานประวัติศาสตร์เมืองสิงห์

ภาพที่ 2.14 เส้นทางการท่องเที่ยวเพื่อการเรียนรู้เชิงสร้างสรรค์ในจังหวัดกาญจนบุรี เส้นทางที่ 5

เส้นทางท่องเที่ยวเพื่อการเรียนรู้จังหวัดกาญจนบุรี เส้นทางที่ 5 มีกิจกรรมดังตารางที่ 2.25

ตารางที่ 2.25 กิจกรรมการท่องเที่ยวเพื่อการเรียนรู้ เส้นทางที่ 5

สถานที่	กิจกรรมการท่องเที่ยวเพื่อการเรียนรู้
ชุมชนบ้านห้วยสะพาน สามัคคี	1. กิจกรรมการเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นและการประกอบอาชีพ และร่วมทำกิจกรรมร่วมกับกลุ่มอาชีพ/กลุ่มงานฝีมือ 2. กิจกรรมการเรียนรู้ทรัพยากรธรรมชาติและร่วมทำกิจกรรมกับ กลุ่มป่าชุมชน ร่วมปลูกป่า และเดินป่าเพื่อศึกษาเส้นทางธรรมชาติ
ถนนปากแพรก	กิจกรรมการเรียนรู้ประวัติศาสตร์รัตนโกสินทร์ตอนต้น ประกอบด้วย วัดถาวราราม วัดเทวสังฆาราม (วัดเหนือ) บ้านขึ้น ปิ่นเกลียว บ้านแต้มทอง ประตุมือง พิพิธภัณฑ ร.3 ศาลเจ้าพ่อ หลักเมือง บ้านพักผู้ว่าราชการจังหวัด และวัดไชยชุมพลชนะ สงคราม (วัดใต้)
พิพิธภัณฑทางรถไฟไทย- พม่า	กิจกรรมการเรียนรู้ประวัติศาสตร์จากนิทรรศการบอกเล่าความ เป็นมาของสงครามโลกครั้งที่ 2 การสร้างทางรถไฟไทย-พม่า แบบจำลอง ห้องจำลองความเป็นอยู่ของเชลยศึก และข้าวของ เครื่องใช้ที่หลงเหลืออยู่

ตารางที่ 2.25 (ต่อ)

สถานที่	กิจกรรมการท่องเที่ยวเพื่อการเรียนรู้
พิพิธภัณฑ์อนุสรณ์สถาน ช่องเขาขาด	กิจกรรมการเรียนรู้ประวัติศาสตร์สงครามโลกครั้งที่ 2 จาก นิทรรศการภายในอาคาร ที่บอกเล่าความเป็นมาของสงครามโลก ครั้งที่ 2 การเข้ามาของทหารญี่ปุ่นในประเทศไทย การสร้างทาง รถไฟ ผ่านรูปภาพ วิดีทัศน์ และสิ่งของของเชลยศึก และลงไปสัมผัส เส้นทางรถไฟที่สร้างขึ้นสมัยสงครามโลกครั้งที่ 2 บริเวณช่องเขา ขาด
อุทยานแห่งชาติน้ำตกไทร โยค	กิจกรรมการเรียนรู้และร่วมทำกิจกรรมร่วมกับกลุ่มอาชีพ/กลุ่มงาน ฝีมือหรือ กิจกรรมการเรียนรู้และร่วมทำกิจกรรมกับกลุ่มป่าชุมชน ร่วมปลูกป่า และเพื่อศึกษาเส้นทางธรรมชาติตามฐานที่กำหนดไว้
น้ำตกไทรโยคน้อย	กิจกรรมการเรียนรู้ภูมิศาสตร์ จากการชมทัศนียภาพหน้าผาหินปูน ที่พังทลายลงมา จนเกิดโขดหินปูนลดหลั่นกันอยู่บริเวณเชิงเขา ต้น กำเนิดเป็นน้ำผุดจากภูเขาแล้วไหลมาตาม ลำธารเล็กๆ ที่ไหลตกลง มาที่ผาหินปูนความสูงประมาณ 15 เมตร
ถ้ำกระแซ	กิจกรรมการเรียนรู้ทัศนียภาพทางธรรมชาติของเส้นทางรถไฟสาย มรณะบริเวณแม่น้ำแควน้อย ซึ่งในอดีตเคยเป็นจุดที่พักของเชลยศึก ในสงครามโลกครั้งที่ 2 เพื่อสร้างรถไฟสายมรณะ
อุทยานประวัติศาสตร์เมือง สิงห์	กิจกรรมทางประวัติศาสตร์ ในพื้นที่จัดแสดงโบราณสถานในอุทยาน ประวัติศาสตร์เมืองสิงห์ และแหล่งขุดค้นทางโบราณคดีและหลุมฝัง ศพโบราณในอาคารจัดแสดง

กิจกรรมศึกษารัชมชาติ ชุมชนบ้านห้วยสะพานสามัคคี

กิจกรรมเรียนรู้วัฒนธรรม ถนนปากแพรก

พิพิธภัณฑ์ทางรถไฟ ไทย-พม่า

ภาพที่ 2.15 ตัวอย่างสถานที่ท่องเที่ยวเพื่อการเรียนรู้เชิงสร้างสรรค์ เส้นทางที่ 3

ตอนที่ 3 การเสนอแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวเพื่อการเรียนรู้เชิงสร้างสรรค์ในจังหวัดกาญจนบุรี

ผลการศึกษาในส่วนนี้ได้มาจากการจัดเวทีประชุมเพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และจัดทำแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวเพื่อการเรียนรู้เชิงสร้างสรรค์ในจังหวัดกาญจนบุรี ซึ่งประกอบด้วย การพัฒนารูปแบบการท่องเที่ยวพหิรภณท์ท้องถิ่นเพื่อการเรียนรู้เชิงสร้างสรรค์ในจังหวัดกาญจนบุรี การพัฒนารูปแบบการท่องเที่ยวเพื่อการเรียนรู้ทางด้านภูมิศาสตร์และประวัติศาสตร์ ในจังหวัดกาญจนบุรี และการพัฒนารูปแบบการท่องเที่ยวสำหรับการเรียนรู้วิถีเกษตร เพื่อยกระดับศักยภาพทางการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ในจังหวัดกาญจนบุรี โดยให้ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในพื้นที่จากการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย จังหวัดกาญจนบุรี สำนักงานการท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดกาญจนบุรี เทศบาลตำบลหนองโรง ผู้ประกอบการท่องเที่ยว ผู้แทนจากโรงเรียน ผู้นำชุมชน และนักท่องเที่ยวยเข้าร่วมประชุม เพื่อประชุมกำหนดจัดทำแนวทาง โดยมีผู้เข้าร่วมประชุม 30 คน

หน่วยงานภาครัฐระดับนโยบาย

1. ควรจัดตั้งคณะกรรมการระดับจังหวัด ที่บูรณาการการทำงานระหว่างภาครัฐ ชุมชน เอกชน เพื่อจัดกิจกรรมการเรียนรู้สำหรับให้เยาวชน โดยเชื่อมกับสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่ และสถาบันอุดมศึกษา
2. ควรมีนโยบายให้หน่วยงานเกี่ยวกับการศึกษาในจังหวัด ทั้งระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน และการศึกษาระดับอุดมศึกษา ควรนำความรู้เกี่ยวกับพหิรภณท์ท้องถิ่น ภูมิศาสตร์ ประวัติศาสตร์ และการเกษตรของแต่ละจังหวัด บรรลุลงในหลักสูตรและกิจกรรมของสถานศึกษา เพื่อให้ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ทั้งในห้องเรียนและการเรียนรู้จากพื้นที่จริง
3. ควรจัดสรรงบประมาณ ความรู้ และบุคลากร ให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว เพื่อสนับสนุนการดำเนินงานของแหล่งท่องเที่ยว

หน่วยงานภาครัฐในพื้นที่

1. ควรเชื่อมโยงการท่องเที่ยวเพื่อการเรียนรู้แต่ละประเภท เข้าเป็นเส้นทางท่องเที่ยว และจัดรถนำเที่ยวภายในเส้นทางท่องเที่ยวนั้น เช่น ในอำเภอพนมทวน มีการเชื่อมโยงระหว่าง การท่องเที่ยวเชิงเกษตรหนองโรง การท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์ที่อนุสาวรีย์สมเด็จพระนเรศวร และพหิรภณท์ต่างๆ เป็นพื้นที่เดินทัพของสมเด็จพระนเรศวร เป็นต้น
2. ควรให้แหล่งท่องเที่ยวเพื่อการเรียนรู้ที่เป็นหน่วยงานภาครัฐ เช่น อุทยานแห่งชาติไทรโยค สร้างความมีส่วนร่วมกับภาคีในระดับท้องถิ่นเข้ามามีส่วนร่วมการจัดการท่องเที่ยวเพื่อการเรียนรู้
3. ควรพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเพื่อการเรียนรู้ทางน้ำ เนื่องจากเป็นเส้นทางที่สอดคล้องกับการเรียนรู้ทางภูมิศาสตร์และประวัติศาสตร์ตามเส้นทางทะเลสาบของรัชกาลที่ 5 รวมทั้งสามารถเชื่อมโยงกับการท่องเที่ยวเชิงเกษตรริมน้ำด้วย
4. ควรสนับสนุนให้หน่วยงานระดับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เช่น องค์การบริหารส่วนตำบล องค์การบริหารส่วนจังหวัด นำเจ้าหน้าที่และคนในชุมชนมาท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวเพื่อการเรียนรู้ ซึ่งจะทำให้แหล่งท่องเที่ยวมีรายได้จากการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวอย่างต่อเนื่อง
5. ควรส่งเสริมความรู้ให้แก่คนในชุมชนในการจัดการท่องเที่ยวเพื่อการเรียนรู้ เสริมความรู้ที่เกี่ยวข้องกับแหล่งท่องเที่ยว เพื่อเสริมสร้างศักยภาพในการจัดการท่องเที่ยว และมีแนวทางในการบริหารจัดการตนเองโดยชุมชน

ผู้ประกอบการท่องเที่ยว

1. ควรเชื่อมโยงการทำงานกับหน่วยงานภาครัฐและสถาบันการศึกษา ในการพัฒนาการสื่อเพื่อการท่องเที่ยวในการประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยว และเป็นเส้นทางท่องเที่ยวเพื่อการเรียนรู้
2. ควรประสานงานกับหน่วยงานภาครัฐในการจัดสิ่งอำนวยความสะดวก ในการท่องเที่ยว เช่น จุดประชาสัมพันธ์ ป้ายบอกทาง จุดพัก ห้องน้ำ ทางเดิน
3. จัดโปรแกรมการท่องเที่ยวเพื่อการเรียนรู้ ให้มีหลากหลายรูปแบบตามกลุ่มของนักท่องเที่ยว เช่น กลุ่มนักเรียน กลุ่มนักศึกษา กลุ่มหน่วยงานราชการ นักท่องเที่ยวต่างประเทศ และกลุ่มนักท่องเที่ยวทั่วไป
4. ควรกำหนดวันเวลาในการทำกิจกรรมของแหล่งท่องเที่ยวเพื่อการเรียนรู้ ในรูปแบบของปฏิทินการท่องเที่ยวที่สอดคล้องกับบริบทของแหล่งท่องเที่ยว เพื่อให้ผู้ประกอบการท่องเที่ยวสามารถเตรียมความพร้อมและอำนวยความสะดวกในการเดินทางมาท่องเที่ยว
5. ควรจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวที่ให้นักท่องเที่ยวได้ปฏิบัติจริง เพื่อให้ให้นักท่องเที่ยวได้รับประสบการณ์ใหม่จากการลงมือทำ ทั้งกิจกรรมจากพิพิธภัณฑ์ท้องถิ่น กิจกรรมเชิงภูมิศาสตร์และประวัติศาสตร์ และกิจกรรมเชิงเกษตร
6. ควรจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ให้นักท่องเที่ยวสามารถประยุกต์และต่อยอดความรู้ เช่น เรียนรู้เพื่อต่อยอดในวิชาที่เรียนเพื่อประกอบวิชาชีพ เรียนรู้ศึกษาดูงานของแต่ละชุมชน เพื่อพัฒนาชุมชนของตนให้เข้มแข็งมากขึ้น มีกิจกรรมที่สนับสนุนให้ชุมชนมีการสร้างรายได้ให้แก่ชุมชน จากการซื้อผลิตภัณฑ์ชุมชนของนักท่องเที่ยว

บทที่ 3

สรุปภาพรวมและข้อเสนอแนะ

แผนการวิจัยนี้ เป็นการพัฒนารูปแบบและเส้นทางการท่องเที่ยวเพื่อการเรียนรู้เชิงสร้างสรรค์ในจังหวัดกาญจนบุรี ซึ่งมีการดำเนินการวิจัยแบ่งออกเป็น 3 ขั้นตอน ขั้นตอนที่ 1 การพัฒนารูปแบบการท่องเที่ยวเพื่อการเรียนรู้เชิงสร้างสรรค์ในจังหวัดกาญจนบุรี ขั้นตอนที่ 2 การพัฒนาเส้นทางการท่องเที่ยวเพื่อการเรียนรู้เชิงสร้างสรรค์ในจังหวัดกาญจนบุรี และขั้นตอนที่ 3 การเสนอแนวทางการพัฒนาท่องเที่ยวเพื่อการเรียนรู้เชิงสร้างสรรค์ในจังหวัดกาญจนบุรี ได้สรุปภาพรวมการวิจัย ดังนี้

1. สรุปภาพรวมการวิจัย

1. การพัฒนารูปแบบการท่องเที่ยวเพื่อการเรียนรู้เชิงสร้างสรรค์ ในจังหวัดกาญจนบุรี

1.1 การศึกษาพฤติกรรมนักท่องเที่ยว และส่วนประสมทางการตลาดการท่องเที่ยวเพื่อการเรียนรู้เชิงสร้างสรรค์ ในจังหวัดกาญจนบุรี

จากตัวอย่างที่เป็นนักท่องเที่ยวไทย จำนวน 400 คน สรุปผลการศึกษา ดังนี้

ข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม ตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศชาย จำนวน 202 คน คิดเป็นร้อยละ 50.5 มีอายุ 31-40 ปี จำนวน 173 คน คิดเป็นร้อยละ 43.3 มีการศึกษาระดับปริญญาตรีหรือสูงกว่าจำนวน 201 คน คิดเป็นร้อยละ 50.2 มีอาชีพรับราชการ/รัฐวิสาหกิจ จำนวน 123 คน คิดเป็นร้อยละ 30.8 มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือน 15,001-20,000 บาท จำนวน 136 คน คิดเป็นร้อยละ 34.0

พฤติกรรมการท่องเที่ยวเพื่อการเรียนรู้เชิงสร้างสรรค์ของนักท่องเที่ยว ในจังหวัดกาญจนบุรี ตัวอย่างส่วนใหญ่มีจำนวนครั้งที่มาท่องเที่ยว 2 ครั้ง จำนวน 238 คน คิดเป็นร้อยละ 59.4 มาท่องเที่ยวตั้งแต่ 4 คนขึ้นไปจำนวน 215 คน คิดเป็นร้อยละ 53.6 มีผู้ที่เดินทางท่องเที่ยวด้วยคือ ครอบครัว/ญาติพี่น้อง จำนวน 214 คน คิดเป็นร้อยละ 53.4 มีเวลาที่ใช้ในการท่องเที่ยว 1-2 ชั่วโมง จำนวน 155 คน คิดเป็นร้อยละ 38.7 มีค่าใช้จ่ายที่ใช้ในสถานที่ท่องเที่ยวคือมากกว่า 600 บาท จำนวน 154 คน คิดเป็นร้อยละ 38.5 มีพาหนะที่ใช้ในการท่องเที่ยวคือ รถยนต์ส่วนตัว จำนวน 262 คน คิดเป็นร้อยละ 65.5 มีแหล่งข้อมูลเกี่ยวกับสถานที่ท่องเที่ยวคืออินเทอร์เน็ต จำนวน 149 คน คิดเป็นร้อยละ 37.3 มีแหล่งท่องเที่ยวเพื่อการเรียนรู้ที่สนใจคือแหล่งท่องเที่ยวทางภูมิศาสตร์/ประวัติศาสตร์ จำนวน 178 คน คิดเป็นร้อยละ 44.5 คน จะกลับมาท่องเที่ยวซ้ำ จำนวน 388 คน คิดเป็นร้อยละ 97.0

ส่วนประสมการตลาดการท่องเที่ยวเพื่อการเรียนรู้ของนักท่องเที่ยวไทย จังหวัดกาญจนบุรี ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.80$ S.D. = 0.43) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านโดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อยได้ดังนี้ ด้านผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยวมีระดับความสำคัญในการท่องเที่ยวมากที่สุด ($\bar{X} = 4.27$ S.D. = 0.44) รองลงมาคือด้านบุคลากร ($\bar{X} = 3.88$ S.D. = 0.84) ด้านการส่งเสริมการท่องเที่ยว ($\bar{X} = 3.87$ S.D. = 0.67) ด้านกระบวนการ ($\bar{X} = 3.86$ S.D. = 0.72) ด้านสถานที่ท่องเที่ยว ($\bar{X} = 3.65$ S.D. = 0.74) ด้านสภาพแวดล้อม ($\bar{X} = 3.48$ S.D. = 0.72) และด้านราคา ($\bar{X} = 3.43$ S.D. = 0.80)

จากตัวอย่างที่เป็นนักท่องเที่ยวต่างประเทศ จำนวน 100 คน สรุปผลการศึกษา ดังนี้

ตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นชาย จำนวน 51 คน คิดเป็นร้อยละ 51.0 มีอายุ 31-40 ปี จำนวน 46 คน คิดเป็นร้อยละ 46.0 มีการศึกษาระดับปริญญาตรีหรือสูงกว่าจำนวน 70 คน คิดเป็นร้อยละ 70.0 มีอาชีพพนักงานบริษัทเอกชน จำนวน 30 คน คิดเป็นร้อยละ 30.0 มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือน 1,501-2,000 US\$ จำนวน 45 คน คิดเป็นร้อยละ 45.0

พฤติกรรมการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวต่างประเทศ พบว่า ส่วนใหญ่มาท่องเที่ยวครั้งแรก จำนวน 86 คน คิดเป็นร้อยละ 86.0 มาท่องเที่ยวตั้งแต่ 4 คนขึ้นไป จำนวน 37 คน คิดเป็นร้อยละ 37.0 มีผู้ที่เดินทางท่องเที่ยวด้วย คือ ครอบครัว/ญาติพี่น้อง จำนวน 42 คน คิดเป็นร้อยละ 42.0 มีเวลาที่ใช้ในการท่องเที่ยว 1-2 ชั่วโมง จำนวน 75 คน คิดเป็นร้อยละ 75.0 มีค่าใช้จ่ายที่ใช้ในการท่องเที่ยวคือ น้อยกว่า 1,000 US\$ จำนวน 63 คน คิดเป็นร้อยละ 63.0 มีพาหนะที่ใช้ในการท่องเที่ยวคือ รถบัสส่วนตัว จำนวน 39 คน คิดเป็นร้อยละ 39.0 มีแหล่งข้อมูลเกี่ยวกับสถานที่ท่องเที่ยวคืออินเทอร์เน็ต จำนวน 34 คน คิดเป็นร้อยละ 34.0 มีแหล่งท่องเที่ยวภูมิศาสตร์/ประวัติศาสตร์ จำนวน 64 คน คิดเป็นร้อยละ 64.0 คน มีช่วงเวลาที่วางแผนท่องเที่ยวที่จังหวัดกาญจนบุรี 1-2 วัน จำนวน 54 คน คิดเป็นร้อยละ 54.0 คน จะไม่กลับมาท่องเที่ยวซ้ำปีหน้า จำนวน 68 คน คิดเป็นร้อยละ 68.0

ส่วนประสมการตลาดการท่องเที่ยวเพื่อการเรียนรู้ของนักท่องเที่ยวต่างประเทศ จังหวัดกาญจนบุรี ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.70$ S.D. = 0.30) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านโดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อยได้ดังนี้ ด้านบุคลากรมีระดับความสำคัญในการท่องเที่ยวมากที่สุด ($\bar{X} = 4.17$ S.D. = 0.55) รองลงมาคือด้านผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยว ($\bar{X} = 3.89$ S.D. = 0.46) ด้านสภาพแวดล้อม ($\bar{X} = 3.73$ S.D. = 0.59) ด้านสถานที่ท่องเที่ยว ($\bar{X} = 3.63$ S.D. = 0.45) ด้านการส่งเสริมการท่องเที่ยว ($\bar{X} = 3.55$ S.D. = 0.51) ด้านกระบวนการ ($\bar{X} = 3.48$ S.D. = 0.53) และด้านราคา ($\bar{X} = 3.48$ S.D. = 0.65)

1.2 การพัฒนารูปแบบการท่องเที่ยวเพื่อการเรียนรู้เชิงสร้างสรรค์ ในจังหวัดกาญจนบุรี

1. รูปแบบการท่องเที่ยวพิพิธภัณฑสถานเพื่อการเรียนรู้เชิงสร้างสรรค์ ในจังหวัดกาญจนบุรี ประกอบด้วย องค์ประกอบที่ 1 การเรียนรู้เพื่อสร้างประสบการณ์ องค์ประกอบที่ 2 การสร้างอัตลักษณ์การท่องเที่ยว องค์ประกอบที่ 3 การเชื่อมโยงการท่องเที่ยวกับวิถีชุมชน องค์ประกอบที่ 4 การสร้างเครือข่ายการท่องเที่ยว องค์ประกอบที่ 5 การเปิดพื้นที่กิจกรรมพิพิธภัณฑสถาน องค์ประกอบที่ 6 การพัฒนาบุคลากรเพื่อการท่องเที่ยวในชุมชน และองค์ประกอบที่ 7 การพัฒนาผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยวเพื่อการเรียนรู้

2. รูปแบบการท่องเที่ยวเพื่อการเรียนรู้ทางด้านภูมิศาสตร์ ในจังหวัดกาญจนบุรี ประกอบด้วย ด้านภูมิศาสตร์ 1. เรียนรู้หินปูน สวนหิน-ถ้ำ-น้ำตก แหล่งเรียนรู้ 1 วันที่เมืองกาญจน์ 2. เรียนรู้ อนุรักษ์น้ำตก 3. มาเป็นนักภูมิศาสตร์กันเถอะ

รูปแบบการท่องเที่ยวเพื่อการเรียนรู้ทางด้านประวัติศาสตร์ 1. พิพิธภัณฑสถาน อุทยาน แหล่งเรียนรู้ 1 วันที่เมืองกาญจน์ 2. ตามรอยเชลยศึกสงครามโลกครั้งที่ 2 และ 3 ย้อนอดีตเมืองกาญจน์

3. รูปแบบการท่องเที่ยวสำหรับการเรียนรู้วิถีเกษตร เพื่อยกระดับศักยภาพทางการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ในจังหวัดกาญจนบุรี ประกอบด้วย 1. การพัฒนาศักยภาพด้านแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร 2. การพัฒนาศักยภาพด้านบริหารจัดการการท่องเที่ยวเชิงเกษตร 3. การพัฒนาศักยภาพสิ่งดึงดูดใจและกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงเกษตร 4. การพัฒนาศักยภาพด้านการให้บริการแก่นักท่องเที่ยวเชิงเกษตร 5. การพัฒนาศักยภาพด้านการตลาดท่องเที่ยวเชิงเกษตร และ 6. การพัฒนาศักยภาพด้านการมีส่วนร่วม

4. รูปแบบการท่องเที่ยวเพื่อการเรียนรู้เชิงสร้างสรรค์ ในจังหวัดกาญจนบุรี ประกอบด้วย 1. การเรียนรู้เพื่อสร้างประสบการณ์ 2. การพัฒนาทรัพยากรการท่องเที่ยว 3. การมีส่วนร่วมของชุมชน 4. การพัฒนาศักยภาพการจัดการ และ 5. การสร้างเครือข่ายการท่องเที่ยว

2. การพัฒนาเส้นทางท่องเที่ยวเพื่อการเรียนรู้เชิงสร้างสรรค์ในจังหวัดกาญจนบุรี ที่เชื่อมโยงรูปแบบการท่องเที่ยวทั้ง 3 รูปแบบเข้าด้วยกัน มี 5 เส้นทาง

เส้นทางที่ 1 อุทยานประวัติศาสตร์เมืองสิงห์ - สวนสมเด็จพระศรีนครินทร์ - ถนนปากแพรก (1 วัน)

เส้นทางที่ 2 ชุมชนบ้านห้วยสะพานสามัคคี - ถนนปากแพรก (1 วัน)

เส้นทางที่ 3 อุทยานแห่งชาติน้ำตกไทรโยค - ช่องเขาขาด - ถนนปากแพรก - ชุมชนบ้านห้วยสะพานสามัคคี (2 วัน 1 คืน)

เส้นทางที่ 4 ชุมชนบ้านห้วยสะพานสามัคคี - ถนนปากแพรก - ถ้ำกระแซ - พิพิธภัณฑ์อนุสรณ์สถานช่องเขาขาด (2 วัน 1 คืน)

เส้นทางที่ 5 ชุมชนบ้านห้วยสะพานสามัคคี - ถนนปากแพรก - พิพิธภัณฑ์ทางรถไฟไทย-พม่า - พิพิธภัณฑ์อนุสรณ์สถานช่องเขาขาด - อุทยานแห่งชาติน้ำตกไทรโยค - น้ำตกไทรโยคน้อย - ถ้ำกระแซ - อุทยานประวัติศาสตร์เมืองสิงห์ (3 วัน 2 คืน)

3. การเสนอแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวเพื่อการเรียนรู้เชิงสร้างสรรค์ ในจังหวัดกาญจนบุรี

แนวทางสำหรับการพัฒนาการท่องเที่ยว เพื่อการเรียนรู้เชิงสร้างสรรค์ในจังหวัดกาญจนบุรี มีดังนี้

หน่วยงานภาครัฐระดับนโยบาย

1. ควรจัดตั้งคณะกรรมการระดับจังหวัด ที่บูรณาการการทำงานระหว่างภาครัฐ ชุมชน เอกชนเพื่อจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวเพื่อการเรียนรู้สำหรับเยาวชน โดยเชื่อมโยงกิจกรรมกับสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่ และสถาบันอุดมศึกษา

2. ควรมีนโยบายให้หน่วยงานเกี่ยวกับการศึกษาในจังหวัด ทั้งระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานและการศึกษาระดับอุดมศึกษา นำความรู้เกี่ยวกับพิพิธภัณฑ์ท้องถิ่น ภูมิศาสตร์ ประวัติศาสตร์ และการเกษตรของแต่ละจังหวัด บรรลุลงในหลักสูตรและกิจกรรมของสถานศึกษา เพื่อให้ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ทั้งในห้องเรียนและการเรียนรู้จากพื้นที่จริง

3. ควรจัดสรรงบประมาณ ความรู้ และบุคลากร ให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว เพื่อสนับสนุนการดำเนินงานของแหล่งท่องเที่ยว

หน่วยงานภาครัฐในพื้นที่

1. ควรเชื่อมโยงการท่องเที่ยวเพื่อการเรียนรู้แต่ละประเภท เข้าเป็นเส้นทางการท่องเที่ยว และจัดรถนำเที่ยวภายในเส้นทางการท่องเที่ยวนั้น เช่น ในอำเภอพนมทวน มีการเชื่อมโยงระหว่างการท่องเที่ยวเชิงเกษตรหนองโรง การท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์ที่อนุสาวรีย์สมเด็จพระนเรศวร และพิพิธภัณฑสถานต่างๆ เป็นพื้นที่เดินทัพของสมเด็จพระนเรศวร เป็นต้น
2. ควรให้แหล่งท่องเที่ยวเพื่อการเรียนรู้ที่เป็นหน่วยงานภาครัฐ เช่น อุทยานแห่งชาติ ไทรโยค สร้างความร่วมมือส่วนร่วมกับภาคีในระดับท้องถิ่นเข้ามามีส่วนร่วมการจัดการท่องเที่ยวเพื่อการเรียนรู้
3. ควรพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเพื่อการเรียนรู้ทางน้ำ เนื่องจากเป็นเส้นทางที่สอดคล้องกับการเรียนรู้ทางภูมิศาสตร์และประวัติศาสตร์ตามเส้นทางการเสด็จทางชลมาคของรัชกาลที่ 5 รวมทั้งสามารถเชื่อมโยงกับการท่องเที่ยวเชิงเกษตรริมน้ำด้วย
4. ควรสนับสนุนให้หน่วยงานระดับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เช่น องค์การบริหารส่วนตำบล องค์การบริหารส่วนจังหวัด นำเจ้าหน้าที่และคนในชุมชนมาท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวเพื่อการเรียนรู้ ซึ่งจะทำให้แหล่งท่องเที่ยวมีรายได้จากการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวอย่างต่อเนื่อง
5. ควรส่งเสริมความรู้ให้แก่คนในชุมชนในการจัดการท่องเที่ยวเพื่อการเรียนรู้ เสริมความรู้ที่เกี่ยวข้องกับแหล่งท่องเที่ยว เพื่อเสริมสร้างศักยภาพในการจัดการท่องเที่ยว และมีแนวทางในการบริหารจัดการตนเองโดยชุมชน

ผู้ประกอบการท่องเที่ยว

1. ควรเชื่อมโยงการทำงานกับหน่วยงานภาครัฐและสถาบันการศึกษา ในการพัฒนาสื่อเพื่อการท่องเที่ยวในการประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยว และเป็นเส้นทางการท่องเที่ยวเพื่อการเรียนรู้
2. ควรประสานงานกับหน่วยงานภาครัฐในการจัดสิ่งอำนวยความสะดวก ในการท่องเที่ยว เช่น จุดประชาสัมพันธ์ ป้ายบอกทาง จุดพัก ห้องน้ำ ทางเดิน
3. ควรจัดโปรแกรมการท่องเที่ยวเพื่อการเรียนรู้ ให้มีหลากหลายรูปแบบตามกลุ่มของนักท่องเที่ยว เช่น กลุ่มนักเรียน กลุ่มนักศึกษา กลุ่มหน่วยงานราชการ นักท่องเที่ยวต่างประเทศ และกลุ่มนักท่องเที่ยวทั่วไป
4. ควรกำหนดวันเวลาในการทำกิจกรรมของแหล่งท่องเที่ยวเพื่อการเรียนรู้ ในรูปแบบของปฏิทินการท่องเที่ยวที่สอดคล้องกับบริบทของแหล่งท่องเที่ยว เพื่อให้ผู้ประกอบการท่องเที่ยวสามารถเตรียมความพร้อมและอำนวยความสะดวกในการเดินทางมาท่องเที่ยว
5. ควรจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวที่ให้นักท่องเที่ยวได้ปฏิบัติจริง เพื่อให้นักท่องเที่ยวได้รับประสบการณ์ใหม่จากการลงมือทำ ทั้งกิจกรรมจากพิพิธภัณฑสถาน ท้องถิ่น กิจกรรมเชิงภูมิศาสตร์ และประวัติศาสตร์ และกิจกรรมเชิงเกษตร
6. ควรจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ให้นักท่องเที่ยว สามารถประยุกต์และต่อยอดความรู้ เช่น เรียนรู้เพื่อต่อยอดในวิชาที่เรียนเพื่อประกอบวิชาชีพ เรียนรู้ศึกษาดูงานของแต่ละชุมชน เพื่อพัฒนาชุมชนของตนให้เข้มแข็งมากขึ้น กิจกรรมที่สนับสนุนให้ชุมชนมีการสร้างรายได้ให้แก่ชุมชน โดยการซื้อสินค้าชุมชนของนักท่องเที่ยว

2. ข้อเสนอแนะ

จากรูปแบบการท่องเที่ยวเพื่อการเรียนรู้เชิงสร้างสรรค์ในจังหวัดกาญจนบุรี สามารถนำองค์ประกอบของรูปแบบมาพัฒนาเป็นข้อเสนอแนะที่ได้จากผลการวิจัย ดังนี้

1. การเรียนรู้เพื่อสร้างประสบการณ์ ผลการวิจัยพบว่า รูปแบบการท่องเที่ยวเพื่อการเรียนรู้เชิงสร้างสรรค์ จำเป็นต้องมีกิจกรรมการเรียนรู้ที่สร้างประสบการณ์ให้แก่นักท่องเที่ยว ด้วยเหตุนี้ ผู้ประกอบการท่องเที่ยวจึงต้องพัฒนาเส้นทางและกิจกรรมการท่องเที่ยว จัดโปรแกรมการท่องเที่ยวเพื่อการเรียนรู้ทั้งด้านประวัติศาสตร์ ภูมิศาสตร์ วัฒนธรรม ภูมิปัญญาท้องถิ่น ให้เหมาะกับกลุ่มของนักท่องเที่ยวที่สนใจแต่ละกลุ่ม เช่น กลุ่มนักเรียน กลุ่มนักศึกษา กลุ่มหน่วยงานราชการ นักท่องเที่ยวต่างประเทศ และกลุ่มนักท่องเที่ยวทั่วไป โดยแต่ละกิจกรรมการท่องเที่ยวจะต้องเน้นการปฏิบัติจริงร่วมกับคนในชุมชนเพื่อให้นักท่องเที่ยวได้รับความรู้และประสบการณ์ที่ดี สามารถเพิ่มมูลค่าให้แก่การท่องเที่ยว และทำให้นักท่องเที่ยวเดินทางกลับมาท่องเที่ยวซ้ำยังแหล่งท่องเที่ยว โดยเฉพาะอย่างยิ่งนักท่องเที่ยวต่างประเทศ ทั้งกลุ่มเยาวชน คนวัยทำงาน และผู้สูงอายุที่จัดเป็นนักท่องเที่ยวเชิงคุณภาพ สามารถสร้างรายได้จากการท่องเที่ยวให้แก่ชุมชน

2. การพัฒนาทรัพยากรการท่องเที่ยว ผลการวิจัยพบว่า รูปแบบการท่องเที่ยวเพื่อการเรียนรู้เชิงสร้างสรรค์ ต้องมีการพัฒนาทรัพยากรการท่องเที่ยว และสร้างอัตลักษณ์ของผลิตภัณฑ์ และเป็นการเชื่อมโยงกับการเรียนรู้ ประวัติศาสตร์ วิถีชีวิต ความสัมพันธ์ทางสังคมในชุมชน ด้วยเหตุนี้ ผู้ประกอบการท่องเที่ยวจะต้องพัฒนาทรัพยากรการท่องเที่ยว ทั้งการพัฒนาทรัพยากรทางธรรมชาติ เช่น แหล่งเรียนรู้ทางภูมิศาสตร์ แหล่งเรียนรู้ทางสิ่งแวดล้อม และการพัฒนาทรัพยากรที่มนุษย์สร้างขึ้น เช่น การพัฒนาพื้นที่เพื่อการเรียนรู้ในชุมชน ทั้งด้านประวัติศาสตร์ การประกอบอาชีพ ภูมิปัญญาท้องถิ่น

3. การมีส่วนร่วมของชุมชน ผลการวิจัยพบว่า รูปแบบการท่องเที่ยวเพื่อการเรียนรู้เชิงสร้างสรรค์จะสำเร็จได้นั้นต้องอาศัยความร่วมมือของสมาชิกในชุมชน ได้มีส่วนในการเป็นเจ้าของร่วม คิด ร่วมสร้าง และร่วมพัฒนาการท่องเที่ยวของชุมชน ด้วยเหตุนี้ ผู้ประกอบการท่องเที่ยวในชุมชน และหน่วยงานที่ส่งเสริมการจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชน ควรส่งเสริมให้ชุมชนมีการบริหารจัดการท่องเที่ยวที่เริ่มต้นจากความต้องการของคนในชุมชน ที่จะเห็นถึงประโยชน์ของการจัดการท่องเที่ยวเพื่อการเรียนรู้เชิงสร้างสรรค์ ที่ทำให้คนในชุมชนได้รับประโยชน์และมีการกระจายผลประโยชน์ที่เป็นธรรม

4. การพัฒนาศักยภาพการจัดการ ผลการวิจัยพบว่า รูปแบบการท่องเที่ยวเพื่อการเรียนรู้เชิงสร้างสรรค์จะสำเร็จได้นั้นต้องมีการพัฒนาศักยภาพการจัดการ เพื่อให้ชุมชนสามารถกำหนดวัตถุประสงค์และเป้าหมายของการจัดการท่องเที่ยว การสร้างกฎระเบียบเพื่อให้นักท่องเที่ยวเข้าในวิถีชีวิตและบริบทของชุมชน ด้วยเหตุนี้ ผู้ประกอบการท่องเที่ยวชุมชนจะต้องมีทักษะการจัดการกิจกรรมการท่องเที่ยวเพื่อการเรียนรู้เชิงสร้างสรรค์ ที่มีรากฐานมาจากบริบทของชุมชน โดยร่วมมือกับหน่วยงานที่ส่งเสริมการท่องเที่ยวโดยชุมชน สำนักงานการท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัด และหน่วยงานทางการศึกษา ร่วมกันพัฒนาศักยภาพการจัดการให้แก่ผู้ประกอบการท่องเที่ยวและสมาชิกของชุมชน

5. การสร้างเครือข่ายการท่องเที่ยว ผลการวิจัยพบว่า รูปแบบการท่องเที่ยวเพื่อการเรียนรู้เชิงสร้างสรรค์ จะต้องดำเนินงานร่วมกันในลักษณะของเครือข่ายที่ทำให้เกิดกระบวนการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ สร้างเครือข่ายความร่วมมือทั้งภายในและภายนอกชุมชน โดยการท่องเที่ยวแห่ง

ประเทศไทย และสำนักงานการท่องเที่ยวและกีฬา ร่วมกันพัฒนา กิจกรรมและเส้นทาง การท่องเที่ยวเพื่อการเรียนรู้เชิงสร้างสรรค์ และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและสถานศึกษา ร่วมกัน พัฒนาหลักสูตรการเรียนรู้ที่เชื่อมโยงกับแหล่งท่องเที่ยวในชุมชน

3. การนำผลงานวิจัยไปใช้ประโยชน์

ผลงานวิจัยสามารถนำมาใช้ประโยชน์ได้ดังนี้

1. การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย จังหวัดกาญจนบุรี และสำนักงานการท่องเที่ยวและกีฬา จังหวัดกาญจนบุรี สามารถนำผลการวิจัยทั้งเส้นทาง การท่องเที่ยว และกิจกรรมการท่องเที่ยวเพื่อการ เรียนรู้เชิงสร้างสรรค์ ไปใช้ในการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวเพื่อการเรียนรู้ ทั้งกลุ่มนักท่องเที่ยวทั่วไป และกลุ่มนักท่องเที่ยวที่เป็นนักเรียน นักศึกษา ในแหล่งท่องเที่ยวพหุวัฒนธรรมท้องถิ่น แหล่งท่องเที่ยว ทางประวัติศาสตร์และภูมิศาสตร์ และแหล่งท่องเที่ยววิถีเกษตร
2. การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย จังหวัดกาญจนบุรี และสำนักงานการท่องเที่ยวและกีฬา จังหวัดกาญจนบุรี สามารถนำเส้นทางและกิจกรรมการท่องเที่ยวเพื่อการเรียนรู้เชิงสร้างสรรค์ ไปใช้ในการ วางแผนการตลาดการท่องเที่ยว จัดทำมาตรฐานการท่องเที่ยว จัดทำปฏิทินการท่องเที่ยว และจัด กิจกรรมการท่องเที่ยวให้แก่นักท่องเที่ยวกลุ่มที่สนใจเรียนรู้และสร้างประสบการณ์ได้อย่างเหมาะสม
3. องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น สามารถนำผลการวิจัยไปใช้ในการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยว เพื่อการเรียนรู้ร่วมกับชุมชนที่มีศักยภาพ
4. ผู้ประกอบการท่องเที่ยวในจังหวัดกาญจนบุรี สามารถนำผลการวิจัยไปจัดกิจกรรมการ ท่องเที่ยว และเส้นทางท่องเที่ยวเพื่อการเรียนรู้เชิงสร้างสรรค์
5. สถานศึกษาสามารถนำเส้นทาง และกิจกรรมการท่องเที่ยวเพื่อการเรียนรู้เชิงสร้างสรรค์ ไปประยุกต์กับหลักสูตรในโรงเรียน และสามารถเลือกกิจกรรมการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับผู้เรียนแต่ละ กลุ่ม และแต่ละสาระการเรียนรู้

บรรณานุกรม

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2551). **หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551**. กรุงเทพฯ : ชุมชนสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา. (2554). **ยุทธศาสตร์กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา พ.ศ.2555-2559**. กรุงเทพฯ: กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา.
- _____. (2559). **รายงานการท่องเที่ยว ปี 2558**. กรุงเทพฯ: กรมการท่องเที่ยว กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา.
- การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย. (2557). **ประเภทของการท่องเที่ยว**. เข้าถึงได้จาก <http://thai.tourismthailand.org/> เข้าถึงเมื่อ 1 กันยายน 2557.
- ขจรเดช อภิชาติตรากุล. (2553). “การบริหารจัดการเครือข่ายธุรกิจท่องเที่ยวเชิงทัศนศึกษาและบันเทิง.” วิทยานิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาบริหารศาสตร์ มหาวิทยาลัยแม่โจ้.
- ฉลองศรี พิมลสมพงศ์. (2550). **การวางแผนและพัฒนาตลาดการท่องเที่ยว**. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- ฉัตยาพร เสมอใจ. (2548). **การจัดการและการตลาดบริการ**. กรุงเทพฯ: ซีเอ็ด ยูเคชั่น
- ชวัลนุช อุทยาน. (2552). **พฤติกรรมนักท่องเที่ยว**. สืบค้นเมื่อวันที่ 16 มีนาคม 2556 จาก <http://touristbehaviour.wordpress.com/1/>.
- เลิศพร ภาวะสกุล. (2556). **พฤติกรรมนักท่องเที่ยว**. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- บุญเลิศ จิตตั้งวัฒนา. (2548). **อุตสาหกรรมการท่องเที่ยว ธุรกิจที่ไม่มีวันตาย**. พิมพ์ครั้งที่ 1 กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์ ซี.พี.บุ๊ค สแตนดาร์ด.
- ปณิตา สระวาสี. (2557). “พิพิธภัณฑท์ท้องถิ่น: คุณูปการ อุปสรรค และทางเลือก.” **คนทำพิพิธภัณฑท์**. ชิวสิทธิ์ บุญเกียรติ (บรรณาธิการ). กรุงเทพฯ: ศูนย์มานุษยวิทยาสิรินธร (องค์การมหาชน): 32-67.
- ประภัสสร โพธิ์ศรีทอง. (2559). **ปัญหาของพิพิธภัณฑท์ท้องถิ่น**. สืบค้นเมื่อวันที่ 16 มีนาคม 2556 จาก <https://www.academia.edu/>
- ประเสริฐ วิทยารัฐ. (2532). **ภูมิศาสตร์กายภาพประเทศไทย**. กรุงเทพฯ: ม.ป.พ.
- เทิดชาย ช่วยบำรุง. (2553). **การท่องเที่ยวเชิงเกษตรสุราษฎร์ธานี : การวิจัยฐานทรัพยากรการเกษตรสู่การท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน**. กรุงเทพฯ: สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย.
- ธนกฤต สังข์เฉย. (2550). **อุตสาหกรรมการท่องเที่ยว**. นครปฐม: มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- ยุวดี นิรันดร์ตระกูล. (2551). “การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์: ต่อยอด เพิ่มค่า หาจุดต่าง”. **จุลสารวิชาการท่องเที่ยว**. 5(4): 1-10.
- ร่ำไพพรรณ แก้วสุริยะ. (2544). **รูปแบบการท่องเที่ยวในศตวรรษที่ 21**. กรุงเทพฯ : กองส่งเสริมการท่องเที่ยว การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย.
- วนารัตน์ กรอิสรานุกุล และคณะ. (2553). **แนวทางการพัฒนาน้ำพุร้อนเพื่อรองรับการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพระดับสากลด้วยการมีส่วนร่วมของชุมชน: กรณีศึกษาน้ำพุร้อนพระร่วง จังหวัดกำแพงเพชร**. ชุดโครงการวาระแห่งชาติเพื่อการพัฒนาและจัดการการท่องเที่ยวสู่การพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมอย่างยั่งยืน สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย.

- ศิริฤทธิ์ พงศกรรังศิลป์. (2555). **หลักการตลาด**. กรุงเทพฯ: ท้อป.
- สร้อยดี อาสาสรรพกิจ. (2540). “การท่องเที่ยวเชิงเกษตรกรรม.” **จุลสารการท่องเที่ยว**. 16(1) :1-3.
- สายัณห์ ไพโรชาญจิตร์. (2548). **กระบวนการโบราณคดี: การวิจัยเชิงปฏิบัติการพัฒนาแบบมีส่วนร่วมเพื่อเสริมสร้างความสามารถของชุมชนท้องถิ่นในการจัดการทรัพยากรวัฒนธรรมในจังหวัดน่าน**. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- สำนักงานการท่องเที่ยวและกีฬา จังหวัดกาญจนบุรี. (2556). **แผนยุทธศาสตร์การท่องเที่ยวจังหวัดกาญจนบุรี พ.ศ. 2556**. กาญจนบุรี: สำนักงานการท่องเที่ยวและกีฬา จังหวัดกาญจนบุรี
- _____. (2557). **ถนนคนเดินปากแพรก**. กาญจนบุรี: สำนักงานการท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดกาญจนบุรี.
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2552). **รายงานการศึกษาเบื้องต้นการพัฒนาเศรษฐกิจเชิงสร้างสรรค์**. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ.
- สำนักงานสถิติแห่งชาติ. (2559). **สรุปสถานการณ์ท่องเที่ยวภายในประเทศ จังหวัดกาญจนบุรี พ.ศ. 2552 – 2558**. กรุงเทพฯ: สำนักงานสถิติแห่งชาติ.
- องค์การบริหารการพัฒนาพื้นที่พิเศษเพื่อการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน. (2557). **การพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน**. สืบค้นเมื่อวันที่ 17 กรกฎาคม 2558. เข้าถึงได้จาก www.dasta.or.th
- อดิศร ศักดิ์สูง. (2554). **ประวัติศาสตร์เพื่อการท่องเที่ยวในประเทศไทย**. สงขลา: นำศิลป์โฆษณา.
- อัจฉิมา เศรษฐบุตร และสายสวรรค์ วัฒนพานิช. (2544). **การบริหารการตลาด**. พิมพ์ครั้งที่ 11. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- Ankomah, P.K. and Larson, R.T. (2000). Education tourism: A strategy to strategy to sustainable development in Sub-Saharan Africa. **DPMN Bulletin**. 7(1): 19-24.
- Best, J. & Kahn, J.V. (1998). **Research in education**. 6 th ed. New Jersey : Prentice-Hall.
- Creative Industries Task Force. (2001). **The Creative Industries Mapping**. London: UK Department of Culture, Media and Sport.
- Engle, J.F. Blackwell R.D. & Miniard P.W. (2006). **Consumer Behaviors**. 10th ed. Chicago: The Dryden Press.
- Hassan, S. (2000). “Determinants of Market Competitiveness in an Environmentally Sustainable Tourism Industry.” **Journal of Travel Research**. 38(3). February: 239-245.
- Howkins, J. (2001). **About the creative economy: How people make money from ideas**. London: Penguin Books.
- Jason, M. S. L., Ahmad, A.M.A., & Azhar, H. A. (2011). Edutourism: Exploring the push-pull factors in selecting a university. **International Journal of Business and Society**. 12(1), 63-78.
- Kalinowski, K. and Weiler, B. (1992). “Review educational travel”. In Weiler, B. and Hall, C.M. (eds.) **Special Interest Tourism**. Halsted Press: NewYork.

- Kotler, P. (2006). **Marketing Management**. 12th ed. Upper Saddle River.
- Krejcie R. V. and Morgan. D.W. (1970). "Determining sample size for research activities" **Education and Psychological Measurement**.: 608.
- Lamb, C.W., Hair J.F. & McDaniel, C. (2000). **Marketing**. 5th ed. Cincinnati, OH: South-Western College Publishing.
- Murphy, P.E. (2000). **Tourism: A Community Approach**. New York: Methuen.
- Richards, V. (1995). **Tourism in Western Europe: A Collection of Case Histories**. London: CABI Publishing.
- Smith, V. (1998). Privatization in the Third World: small-scale tourism enterprises. In Theobal, W.I. (ed.) **Global Tourism: the Second Decade**. 2nd ed. Butterworth-Heinemann: Oxford: 205-215.
- UNCTAD. (2008). **Creative Economy Report 2008**. United Nations: New York.
- UNESCO. (2006). "Towards Sustainable Strategies for Creative Tourism". **Discussion Report of the Planning Meeting for 2008 International Conference on Creative Tourism**. Santa Fe,
- Victor, M. (1994). **Sustainable Tourism: A Marketing Perspective**. Oxford: Butterworth-Heinemann.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก
แบบรับรองการใช้ประโยชน์จากผลงานวิจัย

แบบรับรองการใช้ประโยชน์จากผลงานวิจัย

ชื่อหน่วยงาน สำนักงานการท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดกาญจนบุรี

ชื่อผลงานวิจัย รูปแบบและเส้นทางการท่องเที่ยวเพื่อการเรียนรู้เชิงสร้างสรรค์ในจังหวัดกาญจนบุรี

ชื่อผู้วิจัย รศ.ดร.นพพร จันทรนาท

ปีที่พิมพ์เผยแพร่ 2559

วัน เดือน ปี ที่นำผลงานวิจัยไปใช้ประโยชน์ พฤศจิกายน 2559

ประโยชน์ที่ได้จากการนำผลงานวิจัยไปใช้ประโยชน์

การวางแผนการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวเพื่อการเรียนรู้เชิงสร้างสรรค์จังหวัดกาญจนบุรี

ลักษณะการใช้ประโยชน์

การนำข้อมูลจากผลการวิจัยมาใช้ในการประชุมเพื่อวางแผนการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวเพื่อ

การเรียนรู้เชิงสร้างสรรค์จังหวัดกาญจนบุรี

ผลที่เกิดจากการนำผลงานวิจัยไปใช้ประโยชน์

แผนปฏิบัติการจัดวางแผนการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวเพื่อการเรียนรู้เชิงสร้างสรรค์จังหวัดกาญจนบุรี

ขอรับรองว่าได้นำผลงานจากวิจัยเล่มดังกล่าวนี้ ไปใช้ประโยชน์ในหน่วยงานจริง และสามารถพัฒนางานได้อย่างมีประสิทธิภาพ ทั้งนี้ได้แนบผลงาน /เอกสาร/รูปถ่าย ฯลฯ ที่แสดงว่ามีการใช้ประโยชน์จริง

ลงชื่อ.....

(นางสาวจรรยาธิษ สาคิตกิจ)

(.....ท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดกาญจนบุรี.....)

วันที่.....เดือน.....พฤษภาคม.....พ.ศ.2559.....

ตำแหน่ง.....

(ประทับตราหน่วยงาน)

ภาคผนวก ข
หนังสือขอความร่วมมือในการรวบรวมข้อมูล

ที่ ศธ. ๐๕๒๐.๒๐๓/พิเศษ๗

คณะศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยศิลปากร
พระราชวังสนามจันทร์ นคร ๗๓๐๐๐

กรกฎาคม ๒๕๕๘

เรื่อง ขอสัมภาษณ์

เรียน

ตามที่ โครงการวิจัย เรื่อง รูปแบบและเส้นทางการท่องเที่ยวเพื่อการเรียนรู้เชิงสร้างสรรค์ใน จังหวัดกาญจนบุรี ซึ่งได้รับการสนับสนุนจาก สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ ประจำปีงบประมาณ ๒๕๕๘ โดยมีผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นพพร จันทรนำชู จากคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร เป็นหัวหน้าโครงการวิจัย

ในการนี้ทางโครงการฯ มีความประสงค์ขอสัมภาษณ์ผู้ที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว เพื่อการเรียนรู้ในจังหวัดกาญจนบุรี เพื่อประกอบการทำวิจัย ดังรายละเอียดที่แนบมาพร้อมนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดอนุเคราะห์ข้อมูล จักขอบพระคุณยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. นพพร จันทรนำชู)
หัวหน้าโครงการวิจัย

ภาควิชาพื้นฐานทางการศึกษา

โทร ๐๓๔ -๒๕๕๒๕๔

ที่ ศธ. ๐๕๒๐.๒๐๓/พิเศษ๙

คณะศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยศิลปากร
พระราชวังสนามจันทร์ นคร ๗๓๐๐๐

๗ มิถุนายน ๒๕๕๙

เรื่อง ขอเชิญเข้าร่วมการประชุมแนวทางการพัฒนาท่องเที่ยวเพื่อการเรียนรู้เชิงสร้างสรรค์ในจังหวัด
กาญจนบุรี

เรียน

สิ่งที่ส่งมาด้วย . กำหนดการประชุม

จำนวน ๑ แผ่น

ตามที่ แผนงานวิจัย เรื่อง รูปแบบและเส้นทางการท่องเที่ยวเพื่อการเรียนรู้เชิงสร้างสรรค์ใน
จังหวัดกาญจนบุรี ซึ่งได้รับการสนับสนุนจาก สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.) และ
สำนักงานวิจัยแห่งชาติ (วช.) ประจำปีงบประมาณ ๒๕๕๘ โดยมีผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นพพร จันทร
นำชู จากคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร เป็นผู้อำนวยการแผนงาน เพื่อให้การจัดทำแผน
งานวิจัยเกิดประโยชน์สูงสุด และผ่านกระบวนการรับฟังความคิดเห็นจากภาคีด้านการท่องเที่ยวทุก
ภาคส่วน จึงได้กำหนดจัดการประชุมแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวเพื่อการเรียนรู้เชิงสร้างสรรค์ใน
จังหวัดกาญจนบุรี ในวันศุกร์ที่ ๑๗ มิถุนายน ๒๕๕๙ เวลา ๙.๐๐ - ๑๒.๐๐ น. ณ ห้องประชุม
เทศบาลเมืองกาญจนบุรี จังหวัดกาญจนบุรี

ในการนี้ ใคร่ขอเรียนเชิญท่าน ผู้ทรงคุณวุฒิ และผู้ที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวจังหวัด
กาญจนบุรี เข้าร่วมประชุมในวัน เวลา และสถานที่ดังกล่าว

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาเข้าร่วมประชุมดังกล่าว จักขอบคุณยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. นพพร จันทรนำชู)
ผู้อำนวยการแผนงาน

ภาควิชาพื้นฐานทางการศึกษา

โทร ๐๓๔ -๒๕๕๒๕๔

ภาคผนวก ค
รายชื่อผู้ให้ข้อมูลหลัก

รายชื่อผู้ให้ข้อมูลหลัก

1. นายประยงค์ แก้วประดิษฐ์	ป่าชุมชนบ้านห้วยสะพานสามัคคี
2. นางสมหมาย แก้วประดิษฐ์	ป่าชุมชนบ้านห้วยสะพานสามัคคี
3. น.ส.ตติยา นักเวช	พิพิธภัณฑสถานบ้านหนองขาว
4. นางสมใจ เรือนงาม	พิพิธภัณฑสถานบ้านหนองขาว
5. น.ส.ภาณุมาศ เปรมประยูร	สำนักงานท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดกาญจนบุรี
6. น.ส.กมลมาศ เปรมประยูร	เทศบาลเมืองกาญจนบุรี
7. นายไพรวลัย คันสร	สำนักงานเกษตรจังหวัดกาญจนบุรี
8. นายพงศ์สรรค์ มุสิกรัตน์	อุทยานแห่งชาติไทรโยค
9. น.ส.นุชจรี จันทร์ลอยนภา	พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ
10. ร.อ.บุญยฤทธิ์ ฉายสุวรรณ	อุทยานประวัติศาสตร์เมืองสิงห์
11. นางจินดาภา กันสวัสดิ์	พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติบ้านเก่า
12. นายสุทธสัณติ สิริสังข์	ชุมชนปากแพรก
13. นายสุวรรณวิชัย เปรมปรีดี	องค์การบริหารส่วนตำบลหนองโรง
14. น.ส.ต่างพัทตร์ ตระกวดแก้ว	มหาวิทยาลัยศิลปากร
15. น.ส.มาฆะรัตน์ อัมพรเกียรติพล	มหาวิทยาลัยศิลปากร
16. น.ส.วิณาภรณ์ แดงจ้อย	มหาวิทยาลัยศิลปากร
17. นายศตวรรษ ประจักษ์	มหาวิทยาลัยศิลปากร
18. นายวรวิทย์ วชิรวรกุลกิจ	มหาวิทยาลัยศิลปากร
19. นายพรเทพ จรวัฒนาพันธ์	มหาวิทยาลัยศิลปากร
20. น.ส.กนิษฐา พุกาวรรณ	มหาวิทยาลัยศิลปากร
21. นางละไม ไชยสุริยานุทัต	นักท่องเที่ยว
22. น.ส.พัชรินทร์ ทิพย์จันทร์	นักท่องเที่ยว

ภาคผนวก ง
รายชื่อผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน มีดังนี้

1. รองศาสตราจารย์ ดร. นรินทร์ สังข์รักษา
คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยศิลปากร
2. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วรรณวีร์ บุญคุ้ม
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร
3. อาจารย์ ดร. ธงชัย พงศ์สิทธิกาญจนา
คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม

ภาคผนวก จ
การตรวจสอบความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม

การประเมินความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาของงานวิจัย เรื่อง รูปแบบและเส้นทางการท่องเที่ยวเพื่อการเรียนรู้เชิงสร้างสรรค์ในจังหวัดกาญจนบุรี

คำชี้แจง: กรรณพิจารณาความสอดคล้องระหว่างส่วนประสมการตลาดการท่องเที่ยวเพื่อการเรียนรู้เชิงสร้างสรรค์ของนักท่องเที่ยวจังหวัดกาญจนบุรี กับข้อความในแบบสอบถาม โดยใช้หลักเกณฑ์ในการให้คะแนน ดังนี้

+1 เมื่อแน่ใจว่าคำถามวัดได้ตรงตามวัตถุประสงค์

0 เมื่อไม่แน่ใจว่าคำถามวัดได้ตรงตามวัตถุประสงค์

- 1 เมื่อแน่ใจว่าคำถามวัดได้ไม่ตรงตามวัตถุประสงค์

ส่วนประสมการตลาด ในการท่องเที่ยว	ผู้เชี่ยวชาญคนที่			IOC
	1	2	3	
ด้านผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยว				
1. แหล่งท่องเที่ยวทางภูมิปัญญาท้องถิ่น/ วัฒนธรรม	1	1	1	1.00
2. แหล่งท่องเที่ยวทางภูมิศาสตร์/ ประวัติศาสตร์	1	1	1	1.00
3. แหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ	1	1	1	1.00
4. แหล่งท่องเที่ยวทางศาสนา	1	1	1	1.00
5. เอกลักษณ์ของแหล่งท่องเที่ยว	1	1	1	1.00
6. ความสวยงาม/ความสมบูรณ์ของแหล่ง ท่องเที่ยว	1	1	1	1.00
ด้านราคา				
7. ค่าใช้จ่ายในการเดินทาง	1	1	1	1.00
8. ค่าที่พัก	1	1	1	1.00
9. ค่าเข้าชมสถานที่	1	1	1	1.00
10. ราคาอาหาร/เครื่องดื่มในแหล่งท่องเที่ยว	1	1	1	1.00
11. ราคาของที่ระลึก	1	1	1	1.00
ด้านสถานที่ท่องเที่ยว				
12. ความสะดวกในการเดินทาง	1	1	1	1.00
13. ความปลอดภัยของแหล่งท่องเที่ยว	1	1	1	1.00
14. ป้ายบอกเส้นทางและระยะทาง	1	1	1	1.00
15. ป้ายบอกตำแหน่งของสถานที่ภายในแหล่ง ท่องเที่ยว	1	1	1	1.00
16. การจัดร้านอาหาร และเครื่องดื่ม	1	1	1	1.00
17. การจัดร้านของฝากและของที่ระลึก	1	1	1	1.00

ส่วนประสมการตลาด ในการท่องเที่ยว	ผู้เชี่ยวชาญคนที่			IOC
	1	2	3	
ด้านการส่งเสริมการท่องเที่ยว				
18. การโฆษณา การจัดเทศกาล และกิจกรรมการท่องเที่ยว	1	1	1	1.00
19. การให้ส่วนลดค่าบริการการท่องเที่ยว	1	1	1	1.00
20. การให้ข้อมูล/ความรู้ ที่เหมาะสมสำหรับนักท่องเที่ยวทุกกลุ่ม	1	1	1	1.00
21. การประชาสัมพันธ์กิจกรรมการท่องเที่ยวเพื่อการเรียนรู้	1	1	1	1.00
22. การให้บริการของศูนย์บริการนักท่องเที่ยว	1	1	1	1.00
ด้านบุคลากร				
23. การให้บริการของเจ้าหน้าที่ของแหล่งท่องเที่ยว	1	1	1	1.00
24. ความมีอัธยาศัยของเจ้าหน้าที่ของแหล่งท่องเที่ยว	1	1	1	1.00
25. การให้ความรู้ของเจ้าหน้าที่ของแหล่งท่องเที่ยว	1	1	1	1.00
26. ความมีอัธยาศัยของคนในพื้นที่ท่องเที่ยว	1	1	1	1.00
ด้านกระบวนการ				
27. การจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวที่ให้นักท่องเที่ยวได้เรียนรู้	1	1	1	1.00
28. การจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวที่สร้างทักษะ/ประสบการณ์แก่นักท่องเที่ยว	1	1	1	1.00
29. การจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวที่ให้นักท่องเที่ยวได้ปฏิบัติจริง	1	1	1	1.00
30. การจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวเหมาะสมกับนักท่องเที่ยวแต่ละกลุ่ม	1	1	1	1.00

ภาคผนวก ฉ
แบบสอบถามที่ใช้ในการวิจัย

แบบสอบถามสำหรับนักท่องเที่ยวไทย
แผนงานวิจัย เรื่อง
รูปแบบและเส้นทางการท่องเที่ยวเพื่อการเรียนรู้เชิงสร้างสรรค์ในจังหวัดกาญจนบุรี

คำชี้แจง

1. แบบสอบถามฉบับนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อรวบรวมข้อมูลสำหรับการวิจัย เรื่อง รูปแบบและเส้นทางการท่องเที่ยวเพื่อการเรียนรู้เชิงสร้างสรรค์ในจังหวัดกาญจนบุรี ดังนั้นข้อมูลในการตอบแบบสอบถามจะไม่ส่งผลกระทบต่อท่าน

2. แบบสอบถามฉบับนี้แบ่งออกเป็น 4 ตอน คือ

ตอนที่ 1 ปัจจัยส่วนบุคคลของนักท่องเที่ยว

ตอนที่ 2 พฤติกรรมของนักท่องเที่ยวในการท่องเที่ยวเพื่อการเรียนรู้เชิงสร้างสรรค์ในจังหวัดกาญจนบุรี

ตอนที่ 3 ส่วนประสมการตลาดการท่องเที่ยวเพื่อการเรียนรู้เชิงสร้างสรรค์ของนักท่องเที่ยวในจังหวัดกาญจนบุรี

ตอนที่ 4 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเพื่อการเรียนรู้เชิงสร้างสรรค์ในจังหวัดกาญจนบุรี

3. ผลที่ได้รับจากการตอบแบบสอบถามนี้ จะนำไปใช้เป็นข้อมูลในการวิจัย สามารถนำไปใช้ประโยชน์ต่อการพัฒนา รูปแบบและเส้นทางการท่องเที่ยวเพื่อการเรียนรู้เชิงสร้างสรรค์ในจังหวัดกาญจนบุรี จึงขอความกรุณาจากท่านได้โปรดตอบแบบสอบถามทุกข้อให้ตรงกับสภาพความเป็นจริง เพื่อนำผลที่ได้ไปดำเนินการในขั้นต่อไปโดยสมบูรณ์

ขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้ สำหรับความร่วมมือในการตอบแบบสอบถาม

ผศ.ดร. นพพร จันทรนาชู
ผู้วิจัย

แบบสอบถามสำหรับนักท่องเที่ยวไทย
แผนงานวิจัย เรื่อง
รูปแบบและเส้นทางการท่องเที่ยวเพื่อการเรียนรู้เชิงสร้างสรรค์ในจังหวัดกาญจนบุรี

ตอนที่ 1 ข้อมูลส่วนบุคคลของนักท่องเที่ยว

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่อง ☐ และเติมข้อความลงในช่องว่าง ที่ตรงกับความเป็นจริงมากที่สุด

1. เพศ

☐ 1. ชาย

☐ 2. หญิง

2. อายุ

☐ 1. ไม่เกิน 30 ปี

☐ 2. 31 - 40 ปี

☐ 3. 41 - 50 ปี

☐ 4. 51 ปีขึ้นไป

3. ระดับการศึกษา

☐ 1. ประถมศึกษาหรือต่ำกว่า

☐ 2. มัธยมศึกษาตอนต้น

☐ 3. มัธยมศึกษาตอนปลาย/ปวช./ปวส.

☐ 4.ปริญญาตรีหรือสูงกว่า

4. อาชีพ

☐ 1. นักเรียน/นักศึกษา

☐ 2. รับราชการ/รัฐวิสาหกิจ

☐ 3. พนักงานบริษัทเอกชน

☐ 4. ค้าขาย/ธุรกิจส่วนตัว

☐ 5. รับจ้าง

☐ 6. ไม่ได้ทำงาน

☐ 7. อื่น ๆ (ระบุ)

5. รายได้เฉลี่ยต่อเดือน

☐ 1. น้อยกว่า 10,000 บาท

☐ 2. 10,001-15,000 บาท

☐ 3. 15,001-20,000 บาท

☐ 3. 20,001-25,000 บาท

☐ 5. 25,001-30,000 บาท

☐ 6. มากกว่า 30,000 บาท

ตอนที่ 2 พฤติกรรมของนักท่องเที่ยวเพื่อการเรียนรู้เชิงสร้างสรรค์ในจังหวัดกาญจนบุรี

1. ท่านเคยมาท่องเที่ยวในสถานที่ท่องเที่ยวนี้กี่ครั้ง

☐ 1. ครั้งแรก	☐ 2. 2 ครั้ง
☐ 3. 3 ครั้ง	☐ 4. ตั้งแต่ 4 ครั้งขึ้นไป
2. ท่านเดินทางมาท่องเที่ยวในสถานที่ท่องเที่ยวนี้กี่คน

☐ 1. คนเดียว	☐ 2. 2 คน
☐ 3. 3 คน	☐ 4. ตั้งแต่ 4 คนขึ้นไป
3. ส่วนใหญ่ท่านเดินทางมาท่องเที่ยวในสถานที่ท่องเที่ยวนี้กับใคร

☐ 1. คนเดียว	☐ 2. ครอบครัว/ญาติพี่น้อง
☐ 3. เพื่อน	☐ 4. อื่นๆ (ระบุ)
4. ส่วนใหญ่ท่านใช้เวลาท่องเที่ยวในสถานที่ท่องเที่ยวนี้กี่ชั่วโมง

☐ 1. 1-2 ชั่วโมง	☐ 2. 3-4 ชั่วโมง
☐ 3. 5-6 ชั่วโมง	☐ 4. มากกว่า 6 ชั่วโมง
5. ท่านใช้จ่ายในสถานที่ท่องเที่ยวนี้ประมาณเท่าใด

☐ 1. น้อยกว่า 200 บาท	☐ 2. 200-400 บาท
☐ 3. 401-600 บาท	☐ 4. มากกว่า 600 บาท
6. ท่านเดินทางโดยใช้พาหนะประเภทใด

☐ 1. รถมอเตอร์ไซด์	☐ 2. รถยนต์ส่วนตัว
☐ 3. รถบัสส่วนตัว	☐ 4. รถรับจ้าง
☐ 5. รถเช่า	☐ 6. อื่นๆ (ระบุ)
7. ท่านทราบข้อมูลเกี่ยวกับสถานที่ท่องเที่ยวแห่งนี้จากสื่อใด

☐ 1. เพื่อน	☐ 2. ครอบครัว/เครือข่าย
☐ 3. โทรทัศน์/วิทยุ	☐ 4. อินเทอร์เน็ต
☐ 5. หนังสือแนะนำการท่องเที่ยว	☐ 6. แผ่นพับ/ ป้ายประชาสัมพันธ์
☐ 7. อื่นๆ (ระบุ)	
8. ท่านสนใจความรู้/ประสบการณ์จากแหล่งท่องเที่ยวประเภทใดในจังหวัดกาญจนบุรี

☐ 1. แหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม/ภูมิปัญญา	
☐ 2. แหล่งท่องเที่ยวภูมิศาสตร์/ประวัติศาสตร์	
☐ 3. แหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร	
☐ 4. แหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศ	☐ 5. อื่นๆ (ระบุ).....
9. ภายใน 1 ปี ท่านจะกลับมาท่องเที่ยวที่จังหวัดกาญจนบุรีอีกหรือไม่

☐ ไม่มา	☐ มา
--------------------------------	-----------------------------

ตอนที่ 3 ส่วนประสมการตลาดการท่องเที่ยวเพื่อการเรียนรู้เชิงสร้างสรรค์ของนักท่องเที่ยว

จังหวัดกาญจนบุรี

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับระดับความสำคัญของส่วนประสมการตลาด
การท่องเที่ยวเพื่อการเรียนรู้เชิงสร้างสรรค์ในจังหวัดกาญจนบุรี

ส่วนประสมการตลาด ในการท่องเที่ยว	ระดับความสำคัญ				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
ด้านผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยว					
1. แหล่งท่องเที่ยวทางภูมิปัญญาท้องถิ่น/ วัฒนธรรม					
2. แหล่งท่องเที่ยวทางภูมิศาสตร์/ ประวัติศาสตร์					
3. แหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ					
4. แหล่งท่องเที่ยวทางศาสนา					
5. เอกลักษณ์ของแหล่งท่องเที่ยว					
6. ความสวยงาม/ความสมบูรณ์ของแหล่ง ท่องเที่ยว					
ด้านราคา					
7. ค่าใช้จ่ายในการเดินทาง					
8. ค่าที่พัก					
9. ค่าเข้าชมสถานที่					
10. ราคาอาหาร/เครื่องดื่มในแหล่งท่องเที่ยว					
11. ราคาของที่ระลึก					
ด้านสถานที่ท่องเที่ยว					
12. ความสะดวกในการเดินทาง					
13. ความปลอดภัยของแหล่งท่องเที่ยว					
14. ป้ายบอกเส้นทางและระยะทาง					
15. ป้ายบอกตำแหน่งของสถานที่ภายในแหล่ง ท่องเที่ยว					
16. การจัดร้านอาหาร และเครื่องดื่ม					
17. การจัดร้านของฝากและของที่ระลึก					

ส่วนประสมการตลาด ในการท่องเที่ยว	ระดับความสำคัญ				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
ด้านการส่งเสริมการท่องเที่ยว					
18. การโฆษณา การจัดเทศกาล และกิจกรรมการท่องเที่ยว					
19. การให้ส่วนลดค่าบริการการท่องเที่ยว					
20. การให้ข้อมูล/ความรู้ ที่เหมาะสมสำหรับนักท่องเที่ยวทุกกลุ่ม					
21. การประชาสัมพันธ์กิจกรรมการท่องเที่ยวเพื่อการเรียนรู้					
22. การให้บริการของศูนย์บริการนักท่องเที่ยว					
ด้านบุคลากร					
23. การให้บริการของเจ้าหน้าที่ของแหล่งท่องเที่ยว					
24. ความมีอัธยาศัยของเจ้าหน้าที่ของแหล่งท่องเที่ยว					
25. การให้ความรู้ของเจ้าหน้าที่ของแหล่งท่องเที่ยว					
26. ความมีอัธยาศัยของคนในพื้นที่ท่องเที่ยว					
ด้านกระบวนการ					
27. การจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวที่ให้นักท่องเที่ยวได้เรียนรู้					
28. การจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวที่สร้างทักษะ/ประสบการณ์แก่นักท่องเที่ยว					
29. การจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวที่ให้นักท่องเที่ยวได้ปฏิบัติจริง					
30. การจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวเหมาะสมกับนักท่องเที่ยวแต่ละกลุ่ม					

Questionnaire for Foreign Tourists
Research Program on
Types and Routes of Creative Learning Tourism in Kanchanaburi
Province

INSTRUCTION

1. This questionnaire is aimed to collect data for the research on types and routes of creative learning tourism in Kanchanaburi province. The information given to this questionnaire will not have negative effect on you.

2. This questionnaire is divided into 4 parts:

Part 1 Tourist's personal information

Part 2 Tourist's behavior in creative learning tourism in Kanchanaburi province

Part 3 Marketing mix in creative learning tourism of tourists in Kanchanaburi province

Part 4 Suggestions for creative learning tourism in Kanchanaburi province

3. The results obtained from your questionnaire response will provide the data for our research to be utilized in developing types and routes of creative learning tourism in Kanchanaburi province. Please kindly answer every item in this questionnaire corresponding to the reality so as to bring the results to complete the next step.

Thank you very much for your kind cooperation in responding to this questionnaire.

Asst.Prof.Dr.Nopporn Chantaranamchoo
Researcher

Questionnaire for Foreign Tourists
Research Program on
Types and Routes of Creative Learning Tourism in Kanchanaburi
Province

Part 1 Tourist's Personal Information

INSTRUCTION Please mark ✓ into the ☐ and fill in the blank with a statement most corresponding to reality.

1. Sex

☐ 1. Male

☐ 2. Female

2. Age

☐ 1. Less than 30 years

☐ 2. 31 - 40 years

☐ 3. 41 - 50 years

☐ 4. 51 years and older

3. Educational level

☐ 1. Primary or lower

☐ 2. Lower secondary

☐ 3. Higher secondary/vocational/high vocational

☐ 4. Bachelor's degree or higher

4. Occupation

☐ 1. School/university students

☐ 2. Government service/state enterprise

☐ 3. Private company employee

☐ 4. Trade/self-employed

☐ 5. Hired worker

☐ 6. Non-working

☐ 7. Others (Specify)

5. Average monthly income

☐ 1. Less than US\$ 1,000

☐ 2. US\$ 1,001-1,500

☐ 3. US\$ 1,501-2,000

☐ 3. US\$ 2,001-2,500

☐ 5. US\$ 2,501-3,000

☐ 6. More than US\$ 3,000

6. Country of origin.....

Part 2 Tourist's behavior in creative learning in Kanchanaburi province

1. How many times have you visited this tourist spot?

☐ 1. The first time	☐ 2. 2-3 times
☐ 3. 3-4 times	☐ 4. 5 times and more
2. How many people are travelling with you to this place?

☐ 1. Alone	☐ 2. 2 people
☐ 3. 3 people	☐ 4. 3 people and more
3. Whom do you mostly travel with to this tourist spot?

☐ 1. Alone	☐ 2. Family/relatives
☐ 3. Friend	☐ 4. Others (Specify)
4. How many hours have you mostly spent in this tourist spot?

☐ 1. 1-2 hours	☐ 2. 3-4 hours
☐ 3. 5-6 hours	☐ 4. More than 6 hours
5. How much do you spend on this trip?

☐ 1. Less than US\$1,000	☐ 2. 1,001-1,500 US\$
☐ 3. US\$1,501-2,000	☐ 3. US\$2,001-2,500
☐ 5. US\$2,501-3,000	☐ 6. More than US\$ 3,000
6. What type of transportation do you use for the trip?

☐ 1. Motorcycle	☐ 2. Private car
☐ 3. Sightseeing bus	☐ 4. Hired carrier
☐ 5. Rental car	☐ 6. Others (Specify)
7. Where did you get information about this tourist spot?

☐ 1. Friends	☐ 2. Family/relatives
☐ 3. Television/radio	☐ 4. Internet
☐ 5. Travel guidebooks	☐ 6. PR brochure/billboard
☐ 7. Others (Specify)	
8. What type of tourist spot in Kanchanaburi are you interested in for knowledge/ experience?

☐ 1. Cultural/wisdom tourist spot	
☐ 2. Geographical/historical tourist spot	
☐ 3. Agricultural tourist spot	☐ 4. Eco-tourist spot
☐ 5. Others (Specify).....	
9. Will you revisit tourist spot in Kanchanaburi within one year ?

☐ No	☐ Yes
-----------------------------	------------------------------
10. How many days do you plan for the trip in Kanchanaburi?

☐ 1. 1-2 days	☐ 2. 3-4 days
☐ 3. 5-6 days	☐ 4. More than 6 days

Part 3 Marketing mix of creative learning tourism of tourists in Kanchanaburi province.

INSTRUCTION Please mark ✓ into the box corresponding to the level of importance of marketing mix of creative learning tourism in Kanchanaburi province.

Marketing mix of creative learning tourism	Level of Importance				
	Highest	High	Moderate	Low	Lowest
Tourism product					
1. Cultural/wisdom tourist spot					
2. Geographical/historical tourist spot					
3. Natural tourist spot					
4. Religious tourist spot					
5. Uniqueness of tourist spot					
6. Beauty/integrity of tourist spot					
Price					
7. Travel cost					
8. Accommodation cost					
9. Entrance fee					
10. Price of food/drink at tourist spot					
11. Price of souvenirs					
Tourist spot					
12. Convenience of access					
13. Safety of tourist spot					
14. Direction and distance signs					
15. Location signs of places within tourist spot					
16. Arrangement of food and drink shops					
17. Arrangement of gifts and souvenirs shops					

Marketing mix of creative learning tourism	Level of Importance				
	Highest	High	Moderate	Low	Lowest
Tourism promotion					
18. Advertisement, organization of tourism events and activities					
19. Offering discount for tour service charge					
20. Provision of information/knowledge suitable for every group of tourists.					
21. Public relations on tourism activities for learning					
22. Provision of services by tourist service center					
Personnel					
23. Provision of services by staff of tourist spot					
24. Courteousness of staff of tourist spot					
25. Provision of knowledge by staff of tourist spot					
26. Courteousness of people in tourist sites					
Process					
27. Conducting tourism activities allowing for tourists' learning					
28. Conducting tourism activities promoting tourists' skill/experience					
29. Conducting tourism activities allowing for tourists' firsthand practice.					
30. Conducting tourism activities suitable for individual groups of tourists.					

Marketing mix of creative learning tourism	Level of Importance				
	Highest	High	Moderate	Low	Lowest
Environment					
31. Arrangement of learning area in tourist spot					
32. Conducting educating displays in tourist spot					
33. Arrangement of learning sources to diversify experiences					
34. Arrangement of educating media/video in tourist spot					
35. Use of information technology for learning in tourist spot					

Part 4 Suggestions for creative learning tourism in Kanchanaburi province

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Thank you very much for your kind cooperation.

ภาคผนวก ข
แนวคำถามในการสัมภาษณ์และการสนทนากลุ่ม

**แนวคำถามสำหรับการสัมภาษณ์ระดับลึกและการสนทนากลุ่ม
สำหรับหน่วยงานภาครัฐและผู้ประกอบการท่องเที่ยว
เรื่อง
รูปแบบและเส้นทางการท่องเที่ยวเพื่อการเรียนรู้
เชิงสร้างสรรค์ในจังหวัดกาญจนบุรี**

**แนวคำถามเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเพื่อการเรียนรู้เชิงสร้างสรรค์ในจังหวัดกาญจนบุรี
จังหวัดกาญจนบุรี**

1. ศักยภาพการท่องเที่ยวเพื่อการเรียนรู้เชิงสร้างสรรค์ในจังหวัดกาญจนบุรี

1. แหล่งท่องเที่ยวเพื่อการเรียนรู้ของจังหวัดที่สำคัญ มีที่ใดบ้าง แต่ละที่มีความสำคัญอย่างไร
2. การท่องเที่ยวเพื่อการเรียนรู้สามารถให้ความรู้แก่นักท่องเที่ยวอย่างไร (ภูมิปัญญา วัฒนธรรม ประวัติศาสตร์ เศรษฐกิจ สังคม ฯลฯ)
3. ท่านคิดว่าแหล่งท่องเที่ยวเพื่อการเรียนรู้ใด ที่สามารถสนับสนุนให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวเพื่อการเรียนรู้เชิงสร้างสรรค์ในพื้นที่
4. ศักยภาพด้านการท่องเที่ยวเพื่อการเรียนรู้ควรเป็นอย่างไร
 - ความดึงดูดใจ
 - ความสามารถในการเข้าถึง
 - บริการอำนวยความสะดวก
 - ความประทับใจ
 - กิจกรรมการท่องเที่ยว
5. หน่วยงานภาครัฐมีแนวทางการสนับสนุนให้มีการท่องเที่ยวเพื่อการเรียนรู้ในพื้นที่อย่างไร
6. หน่วยงานภาครัฐมีแนวทางการนำยุทธศาสตร์การท่องเที่ยวจังหวัดมาพัฒนาการท่องเที่ยวเพื่อการเรียนรู้หรือไม่

2. สภาพแวดล้อมทางการท่องเที่ยวพหิรภณท์ท้องถิ่น

2.1 ด้านจุดแข็งในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเพื่อการเรียนรู้

พื้นที่ที่มีปัจจัยภายในที่เป็นจุดแข็งในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเพื่อการเรียนรู้หรือไม่ เช่น ด้านวัฒนธรรมประเพณี ด้านประวัติศาสตร์ ด้านศาสนา ด้านเศรษฐกิจ สังคมและชุมชน การมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้เสีย เป็นต้น

2.2 ด้านจุดอ่อนในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเพื่อการเรียนรู้

พื้นที่ที่มีปัจจัยภายในที่เป็นจุดอ่อนในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเพื่อการเรียนรู้หรือไม่ เช่น ด้านวัฒนธรรมประเพณี ด้านประวัติศาสตร์ ด้านศาสนา ด้านเศรษฐกิจ สังคมและชุมชน การมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้เสีย เป็นต้น

2.3 ด้านโอกาสในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเพื่อการเรียนรู้

พื้นที่ที่มีปัจจัยภายนอกที่เป็นโอกาสในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเพื่อการเรียนรู้หรือไม่ เช่น การสนับสนุนของหน่วยงานภาครัฐ การสนับสนุนของหน่วยงานภาคเอกชน พฤติกรรมของนักท่องเที่ยว การเข้าสู่ประชาคมอาเซียน เป็นต้น

2.4 ด้านอุปสรรคในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเพื่อการเรียนรู้

พื้นที่มีปัจจัยภายนอกที่เป็นอุปสรรคในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเพื่อการเรียนรู้อย่างไร เช่น การสนับสนุนของหน่วยงานภาครัฐ การสนับสนุนของหน่วยงานภาคเอกชน พฤติกรรมของนักท่องเที่ยว การเข้าสู่ประชาคมอาเซียน เป็นต้น

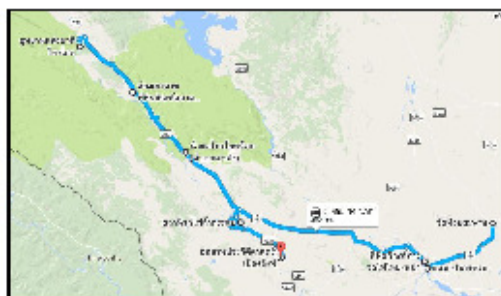
3. แนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวเพื่อการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ จังหวัดกาญจนบุรี

4. ปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะในการท่องเที่ยวเพื่อการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวเพื่อการเรียนรู้เชิงสร้างสรรค์ จังหวัดกาญจนบุรี

ภาคผนวก ซ

คู่มือเส้นทางการท่องเที่ยวเพื่อการเรียนรู้เชิงสร้างสรรค์ในจังหวัดกาญจนบุรี

[illegible]

กิจกรรมการแข่งขันโอลิมปิกวิชาการ ระดับพื้นที่ 5

สถานที่	กิจกรรมการแข่งขันโอลิมปิกวิชาการ ระดับพื้นที่ 5
ศูนย์นิทรรศการและพิพิธภัณฑ์วิทยาศาสตร์แห่งชาติ	1. กิจกรรมการแข่งขันโอลิมปิกวิชาการ ระดับพื้นที่ 5 และร่วมทำกิจกรรมร่วมกับกลุ่มอาชีพ/กลุ่มงานฝีมือ 2. กิจกรรมการแข่งขันโอลิมปิกวิชาการ ระดับพื้นที่ 5 และร่วมทำกิจกรรมกับกลุ่มอาชีพ/กลุ่มงานฝีมือ และฝึกทำอาหารกลางวันตามฐานที่กำหนดไว้
ศูนย์นิทรรศการและพิพิธภัณฑ์วิทยาศาสตร์แห่งชาติ	กิจกรรมการแข่งขันโอลิมปิกวิชาการ ระดับพื้นที่ 5 และร่วมทำกิจกรรมร่วมกับกลุ่มอาชีพ/กลุ่มงานฝีมือ และฝึกทำอาหารกลางวันตามฐานที่กำหนดไว้
พิพิธภัณฑ์วิทยาศาสตร์แห่งชาติ	กิจกรรมการแข่งขันโอลิมปิกวิชาการ ระดับพื้นที่ 5 และร่วมทำกิจกรรมกับกลุ่มอาชีพ/กลุ่มงานฝีมือ และฝึกทำอาหารกลางวันตามฐานที่กำหนดไว้

9

หมายเลขติดต่อสำคัญ

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี 034-511-000
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี 034-512-335
การขนส่งและจราจรภายใน จังหวัดสุพรรณบุรี 034-511-200
สถานีตำรวจภูธรเมืองสุพรรณบุรี 034-511-040
สถานีรถไฟสุพรรณบุรี 034-511-285
ตำรวจทางหลวง 1193
ตำรวจกึ่งกลาง 1155

หมายเลขติดต่อสถานที่ท่องเที่ยว

พิพิธภัณฑ์สุพรรณภูมิเมืองยุทธหัตถี 034-531-347
ท่ากระแซะ 034-512-410
พิพิธภัณฑ์การรถไฟไทย-พม่า 034-515-559
อุทยานประวัติศาสตร์เมืองสิงห์ 034-528-456
อุทยานประวัติศาสตร์เมืองสิงห์ 083-008-9747
ศูนย์นิทรรศการและพิพิธภัณฑ์ 034-511-000
อุทยานแห่งชาติอ่าวไทย 034-586-024

การเดินทาง

รถยนต์ส่วนตัว
1. เส้นทางกรุงเทพฯ - สุพรรณบุรี - นครปฐม - กาญจนบุรี
2. เส้นทางกรุงเทพฯ - บางบัวทอง - บางเลน - กำแพงแสน - กาญจนบุรี
รถโดยสารสาธารณะ : บริษัท กาญจนบุรีทัวร์
0-2894-6134, 0-2435-5012 (กรุงเทพฯ), 034-512-455 (กาญจนบุรี)
รถตู้ : เส้นทาง กรุงเทพฯ - สุพรรณบุรี - นครปฐม - กาญจนบุรี (เวลาบริการ 05.30-20.00 น.)
ขึ้นที่ สถานีรถไฟ (นครปฐม) 085-297-2772 สถานีรถไฟ (กาญจนบุรี) 084-414-7979
กาญจนบุรี 034-514-4338
รถโดยสารประจำทาง : Kanchanaburi Dehnhai

ที่พัก สถานที่

อุทยานแห่งชาติ 034-512-456
บ้านแม่ ร้อยไร่ 080-615-5561
โรงแรม ร้อยไร่ 034-500-287-8
โรงแรม ร้อยไร่ 081-750-8102

ที่พัก สถานที่

อุทยานแห่งชาติอ่าวไทย 034-586024

11

สถานที่	กิจกรรมการแข่งขันโอลิมปิกวิชาการ ระดับพื้นที่ 5
พิพิธภัณฑ์วิทยาศาสตร์แห่งชาติ	กิจกรรมการแข่งขันโอลิมปิกวิชาการ ระดับพื้นที่ 5 และร่วมทำกิจกรรมร่วมกับกลุ่มอาชีพ/กลุ่มงานฝีมือ และฝึกทำอาหารกลางวันตามฐานที่กำหนดไว้
อุทยานแห่งชาติอ่าวไทย	กิจกรรมการแข่งขันโอลิมปิกวิชาการ ระดับพื้นที่ 5 และร่วมทำกิจกรรมร่วมกับกลุ่มอาชีพ/กลุ่มงานฝีมือ และฝึกทำอาหารกลางวันตามฐานที่กำหนดไว้
บ้านตากอากาศอ่าวไทย	กิจกรรมการแข่งขันโอลิมปิกวิชาการ ระดับพื้นที่ 5 และร่วมทำกิจกรรมร่วมกับกลุ่มอาชีพ/กลุ่มงานฝีมือ และฝึกทำอาหารกลางวันตามฐานที่กำหนดไว้
ท่ากระแซะ	กิจกรรมการแข่งขันโอลิมปิกวิชาการ ระดับพื้นที่ 5 และร่วมทำกิจกรรมร่วมกับกลุ่มอาชีพ/กลุ่มงานฝีมือ และฝึกทำอาหารกลางวันตามฐานที่กำหนดไว้
อุทยานประวัติศาสตร์เมืองสิงห์	กิจกรรมการแข่งขันโอลิมปิกวิชาการ ระดับพื้นที่ 5 และร่วมทำกิจกรรมร่วมกับกลุ่มอาชีพ/กลุ่มงานฝีมือ และฝึกทำอาหารกลางวันตามฐานที่กำหนดไว้

10

รองศาสตราจารย์ ดร. เฉลิม ชื่นนันทน์
นายกเทศมนตรี นครวิเศษเมืองวิเศษ
Kan.SrangSunn

12

ประวัตินักวิจัย

หัวหน้าโครงการ รองศาสตราจารย์ ดร. นพพร จันทรนำชู

สถานที่ทำงาน ภาควิชาพื้นฐานทางการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยศิลปากร วิทยาเขตพระราชวังสนามจันทร์

โทรศัพท์ 034-255-254

email nopporncu@gmail.com